CODEX JURIS BOHEMICI.

TOMI III. PARS II.,

COMPLECTENS

JUS TERRAE SAECULI XV^MI (1420—1500,)

QUAM

IMPENSIS FRIEDERICI TEMPSKY, BIBLIOPOLAE PRAGENSIS,

EDIDIT

HERMENEGILDUS JIREČEK.

PRAGAE,
APUD F. TEMPSKY BIBLIOPOLAM.
1873.

Tiskem akcijní společnosti Bohemia

PRAEFATIO.

Operis a nobis instituti quod Codicem juris bohemici inscripsimus, liber hicce pars est Tomi tertii secunda, quæ quum Juris Terræ monumenta sæculo XV. perscripta complectatur, cum volumine vel parte secunda Tomi secundi ita cohaeret, ut materiam ibi inchoatam continuare videatur.

Insunt autem in hoc novissimo volumine:

Praemissum est solummodo quoddam supplementum, pertinens ad partem secundam Tomi secundi, commentarius scilicet de instauratione et statu magistratuum terræ scriptus inter a. 1407—1417.

Dabam Vindobonæ Kal. Sept. 1873.

H. J.

Supplementum

pertinens ad partem 2. tomi II. hujus Codicis. (E codice Fürstenbergiano I. D. 16)

Tuto sě vypisují úředníci zemští větčí, ježto jsú z práva páni i mají býti páni, s jich menšími, s jich mocí i s dóstojenstvím i s požitky, jakž od krále českého napřěd i od jeho koruny s povolením pánuov, zeman podobně, jsú vysazeni.

První jest úředník *komorník najvyšší* (jakož nynie jest *Aleš Škopek**), ježto miesto královo na súdě zemském drží, maje moc právu pomáhati skutečně; a proto má komorníky v své moci, ježto jsú králem a zemany usazeni a vysvobozeni ode všech zemských daní, jedno na to, aby své právo vezmúc, s právem jezdili, pomáhajíc p(rá)vu. A ti slovú latině *bedelli terrae*. Takých lidí ač lehkých jest moc veliká, starým p(rá)vem dána, každého člověka o velikú věc přesvědčiti, jakž páni vědie.

Item druhý úředník slove *najvyšší sudí* zemský (jakož jest nynie pan *Berka***); ten na súdě zemském moc má strany slyšeti na plném súdě a jich žaloby i odpověď. A to spamatuje má na pány podati po jednom pánu, kohož k sobě přivolá, jehož nauče mezi pány pošle, a což ten z panského potazu vynese aneb nalezne, to má předsě jíti. A ten nález písař zemský při tom pánu, ktož nález vynesl, k rozkázaní sudieho má kázati ve dsky vložiti a vloženie před týmž pánem čísti pro nepaměť budúcí. A ten pán sedí od krále a hledí na krále, na jeho všechna práva i na práva všech zeman, chudého i bohatého, aby se každému pravda dála; má také v své moci poručníky, řečníky, kteříž práva lidská vedú; ač by sě co zmatkuov dočinili a to dovedeno bylo, móž k nim popraviti i má moc, podle jiných úředníkóv rady.

---

*) Aleš Škopek z Dubé 1404—1421. **) 1400—1417 Hynek Berka z Dubé.

Item třetí úředník najvyšší jest *písař zemský*, jenž v své moci dsky zemské má a všecky věci popisovati, kteréž sě kolivěk dějí mezi lidmi stavu, pokolenie neb řádu kteréhož koli, o svobodné dědiny s přiznáním lidským před úředníky, před ním neb před jeho mlazšími v těch meziech a bězích, jakž na který řád slušie od staradávna, trhy, směny, věna, dánie, spolky, poručenstvie, zápis o málo nebo mnoho, neb má kto což kolivěk podvolenie, ubrmanstvie buď což buď; jedno v tom sě vystřiehajc, což móž kladeného býti a kterak bez královy vuole z úřada a v kterých věcech má králeva vuole býti, a k tomu posel pán zemský ot krále. K jeho úřadu slušie opatřiti snažně, aby jeho mlazší byli umělí v těch věcech a snažní ingrossovati, registrovati, korrigovati a pilně kvaternuov střieci a žádnému bez páně vuole neukazovati tak, vuole aby chudému i bohatému, sirotku, vdově, duchovniemu i svěckému a každému u bóží pravdě sě dala. Má také desk, quaternuov starých i nových, snažně chovati pod svými zámky, najviec proto, aby tajemstvie lidí dobrých pro groš nebylo vyjeveno do velikých desk otevřenie; a k tomu, ač sám pro jiné potřeby nemóže býti při tom vždy, ale měj člověka věrného ne pevně učeného, než učeného aby těch zámkuov věrně choval a písařóm jedno quaterny od rokuov do rokuov vydal, proto aby bylo ingrossováno. Má také písař zemský pána svého krále nápadóv, dóstojenstvie i jiných práv všech věrně střieci a brániti, ač by co chtěli páni na súdě nového nalézti, ježto za jich předkuov ani za královýcb nebylo; toho má nedopúštěti s pomocí jiných větčích uředníkuov bez králova věděnie a bez jeho otpuštěnie. Má také písař zemský svýma písařoma dvěma s jich se třmi pacholky ztravu podob(n)ú dáti aneb penieze za ztravu, tak aby tu, kdež quaterny jsú, i oni sedali, a nejméň jeden, proto aby lidí v jich potřebách nemeškali.

Item čtvrtý úředník najvyšší jest *purkrabie Pražský*, jenž jest proto usazen a dán, aby súd panský osadil, pokoj, čest a kázeň činil královú mocí, a toho každého, ktož by co sě dopustil hrdostí, svadú nebo skutkem, aby toho popravil, svády a hrdosti vězeniem, obnažení braní ruky utětím, okrvavenie hlavy stětím, tak jakž má obyčej starého práva. Ten má s menším úřadem právo v laviecch, aby ač ne sám, ale jeho mlazší lavicě osadili, nepúštěli v lavicě, když páni sedú, jedno úředníky a pány urozené; a jiní mají vně s obcí státi, aby pánóm nepřekáželi slyšeti práva. Má také moc o rozličnú věc všechny zemany, ktož sě předeň přivolají a naň sě podvolé, slyšeti, zarukovati i ku pravdě připraviti z svého úřadu. Má také moc, ktož by k němu přišel žaluje na druhého z bezpravie neb z násilé nevystálého, stranu obeslati, rok dáti a zaručiti strany, aby na právu dosti měli; pakliby kto nechtěl, ale připraviti jej k tomu z úřadu. Posílá také s úřadem podle komorníka svého posla

na panovánie nebo na bránie, a ot toho jeho posel věrdunk beře. Také když jemu list od zemského nebo dvorského přinesú pod pečetí úředničí po plném dóvodu práva, když sě strana držénie pustiti nechce, má po listu posla svého dáti, aby p(ra)vého uvedl a křivého svedl, jakž list úředničí svědčí; pak-li jeho nebude poslušno po jeho poslu, má toho popraviti z úřada. A ot toho má ot každého skutku kopu grošuov a za travu. O jiných o jeho práviech tu mluviti nechci, neb úřada nedotýče.

Item tito čtyřie úředníci, najvyšší komorník, sudí, písař zemský, purgrabie, mají pod sebú své *mladšie*. *Komorník* jednoho, jenž slove, *komornie druh*, *sudí* jednoho, jenž slove *podsudek*; *písař* zemský, ten má *dva písaře, větčieho a menšieho* (neb jsú dvoje dsky; větčie a menšie, póhonné a menšiech zápisuov. Větčie dcky mají býti uzamčité na Praze, pode třmi zámky pánóv tří dřéveřečených, a nikdy nemají otevřieny býti než na suché dny, když páni na súdě na plném sedie; kromě oč písař zemský s panským potazem pro potřebu na každý den dcky sobě v své moci zápisuov velikých zachová a quaterny od rokuov do rokuov, jakž sem dřieve psal. Ale menšie dcky, póhonné a zápisuov menších do sta kop, ti mají vně býti pro potřebu lidskú na každý den.) *Purkrabie pražský* má jednoho pod sebú, jenž slove *podpurkrabie Pražský*. A ti všichni mlazšie napřed psaní svých pánóv jsú přisežní, aby chudému i bohatému pravdu činili.

Item mimo ty jsú také jiní uředníci: *Králové úředník, probošta Vyšehradského úředník, podkomořieho úředník.* Ti slovú nižšie úředníci, protože méně peněz berú, menší hlas mají a jsú něco větčích u poslušenství.

Item peniezi, kteříž z těch úřaduov vychodie každému úředníku, jsú tito: *Komorník najvyšší* má třetinu peněz ze všech vkladuov u veliké dcky, kromě zápisuov větčiech, jenž jdú na písaře. Má všechny zvody a othádánie dědinné kromě jiných úředníkuov sám. Má také třetinu zvoduov pro nezpravu dědin, kromě dielu toho úředníka jenž zvodie. Má také diel mieti z památného podle jiných menších úředníkuov. Má také užitek (v)ot svých komorníkuov, jakž může přivésti.

Item *sudí najvyšší* má třetinu peniez ode všech vkladuov, což jde v zemské dcky, kromě zápisuov a králových majestatuov, jenž na samého písaře slušie; památného čtyři diely a písař tři a jiní úředníci po jednom panování a viny rovný diel, zvoduov, ze škod a z dluhu s písaře(m) rovný diel kromě úředníka, ježto na zvod jede; zvoduov pro nezpravu třetí diel kromě úředníka, ježto na zvod jede; má také požitky ot řečníkuov a ot poručníkuov, jakž jě sobě umie přivésti.

Item tato dva pány a sudí a jich mlazšie máta buď z malé neb veliké věci opovědné ot každé persony, na každú čtyři groše.

Item *písař zemský* má z práva své penieze najprv a zatím všech vkladuov, u veliké deky ježto jdú. Má také od zápisuov všech anebo ot staných práv vešken peniez kromě jiných pánóv. Má také ot hledánie, ot výmazuov z desk, ot každé věci kopu grošuov a písaři iiij gr. Má také sám od velikých zápisuov vždy ode sta kop dvacet groší a písař jeho ot každé persony čtyři groše. Chtie také páni, aby písař zemský od toho na súdě panském hřivny nebral, kdež jest póhon o dědiny ke dskám, ale někdy bráno, ale někdy nebráno, jakž sě písaři líbilo. O menšie zápisy což písař béře menší, jest na páně milosti. Má také mieti miesto na súdě podlé úředníkuov větčiech, kdež jemu ukáží. Také nemá u panský potaz jíti leč jeho povolají, kromě obecného potazu, což by vší zemie dotklo, tu má u potazu se pány býti. Také písař zemský nemá pohoněn býti komorníkem samým, než k tomu pánem na súdě má pohnán býti.

Item O nižádnú vinu nemá pán súzen býti než králem, od něhož úřad má, kromě póhonóv, jakž sě napřed praví, o dědiny, o škody nebo o dluh.

Item On sám písaře menšie sadie a jim přísahu dává i potřebu, ztravu, větčiemu samému třetiemu a najmenšímu samému druhému, jakž ráčí, neb peniezem na týden neb provisí. (Neb jim zle neb dobře učiniti muože, k své libosti; avšak na dobré, na statečné, na věrné, pokorné i na ty, jenž snažně jeho cti i vší zemi dobrému slúžie, slušie laskavu býti.)

Item Podobné jest, aby jich potřeba písařská byla zpósobena v tom domu, kdež deky menšie a quaterny ležie, aby tu oba písaře nebo jeden nejméně mohl nalezen býti ot každého člověka, (ať by pro obmeškánie zemských potřeb na písaře najvyššieho skřek ot zeman nebyl, jakž sě často stávalo pro nebytie písařské.)

Item Podobné jest i radné, aby v tom dvoře, kdež deky jsú i quaterny, někým svým věrným (buď literát neb neliterát, jehož mi sě zdá lépe neliterát) osadil, aby vždy při písařích byl, desk, quaternuov i register pod zámky dobrými choval a těch nevydával písařóm, jedno quatern od rokuov do rokuov, ježto vklady píší a ingrossují, korrigují a registrují, a každému jiedlu i na noc aby zamčeny byly a tiem dobrým člověkem aby byly chovány a ku potřebě vydány, a peniezi, kteříž přijdú, při quaterniech položeny až do rozdielu.

Item Aby žádného vkladu u veliké deky písař neklad, než aby při tom najméň jeden uředník přísežný byl, (neb jest to písařské lepšie lidské pře i pomluvy.)

Item Jakž najprvé deky budú otevřieny, aby větčí zápisové byli podle jiných desk zamčeni, a nebyli tak obecni, a ktož by

chtěl podlé nich komorníka bráti, ať toho hledá, když budú deky otevřieny.

Item písař zemský ani jeho mlazší ubrmanstvie ani kterých stran na sě bráti nemají, ač veliké ohyzdy a pokřikuov chtie prázdni býti, než ku pravdě obecné mlazší, když jich starší otěží, mají se pilně přimlúvati pro zprávu pravdy chudého i bohatého.

Item písař zemský má státi pilně před Královú Milostí o to, aby práva žádnému nestavoval a najviec panských nálezuov (neb jest o to veliké rozdělenie mezi králem a mezi pány.) Také muože-li to na Králově Milosti mieti, aby žádných listuov k úřadu neslal, pro něž by bylo právem zatočeno, kromě těch listuov, jenž král od staradávna právo má své služebníky věrné, když na jeho službách jsú beze lsti, ačby co v tu dobu ztratili, jě zasě listem k jich právu navrátiti bez jich škody, a kromě jeho majestatuov, jimiž svých kniežat, pánuov radú k rozličným věcem své povolenie dává.

Item má písař zemský pro obecné dobré, pro svú čest a pro svú duši s královým povolením na to sě pilně ptáti, bylliby který peniez v-uořadie znova vymyšlený, ježto dřve (sic) nebyl, aby to navedl s královú volí v lepšie podle věrného uptánie úředníkuov starších.

Item písař zemský má pilně státi po svých písařích, na němž právi budú, aby žádný přeseň jich nehindroval, než aby jemu vždy z svých nehod, o něž by s nimi činiti měl, jemu žaloval. A on má plnú moc i súd nad nimi jako nad svými, přijma k sobě, ač chce, úředníky. (Ale na to má vždy pomnieti, poněvadž jsú úředníci jeho přísežní, ktož k nim co promluví úřada dotkna, ačby nedovedl, aby též trpěl, jako oni trpěti jměli, když by dovedeno bylo.)

Item písař zemský ot Královy Milosti žádných daruov, jižto on jest z práva súdcie podle jiných pánuov a zprávy podlé desk nepřijímaj, ač oni za ně prosé, jakžto otúmrtí, nápaduov, spolkuov sirotčích; neb těch všech věcí má býti súdcie podle jiných pánuov a z desk naučenie a zpravenie má vyjíti. (A to vše v jeho rukú jest i bylo by hanebné svú věc súditi a učiti.)

Item *úředník proboštóv Vyšehradského*, jenž jest kancléř českého královstvie, má svého práva orth (to jest iiij gr.) ode všech vkladuov, což k dielu mezi dřievnými třmi pány příslušie, a nic viece; u panování a vinných peněziech má diel podle jiných úředníkuov, jakž jest obyčej.

Item *podkomořieho úředník* má z práva měšťan střieci královských a jich potřeby před úředníky jinými počestně jednati, a má z práva zvod mimo jiné úředníky, a na tom vinu svú, kdež jest póhon základu; a má diel u panováních jeden s úředníkem proboštovým, a z vin diel podlé jiných úředníkuov.

Item tito třie úředníci poslední, totiž královė, probošta Vyšehradského a podkomořie českého, slovú mlazší úředníci, že starších poslúchají a jsú potřebni k svědomí, což sě v úřadu děje, a sami bez jiných úředníkuov svú mocí nic nemohu učiniti.

Item tak v summě sbeř, žeť jich jest všech sedm, třie najvyšší, jako komorník, sudí a písař zemský, a pod nimi jich mlazší, jakož jest napřed psáno, purkrabie pražský čtvrtý a jeho mlazší. A pak třie menšie: královė, proboštóv a podkomořího. A tak jich jest sedm. A co na koho slušie, to jest napřed psáno k naučení sprostnému, dokavadž lepšieho a pilnějšieho ot múdřejších naučenie nenajdeš.

I.

Sententiae a judicio terrae latae (1437—1500.)

IV. Mathiae A. 2.

1. Anno Domini 1437 d. Sigismundus rex fecit et constituit beneficiarios Pragenses, majores et minores, apud tabulas terrae, supremum camerarium, supremum judicem et prothonotarium; ad quae beneficia et officia sunt de consensu dom. baronum voce publica proclamati et provoláni coram terrigenis etc. (IV. Mathiae A. 2). **1437 28. Jan.**

(*Arch. II. 380.*)

Úředníky všecky (zemské), najvyššie, malé i menšie, král český sám JMst., kteréž ráčí a zná k tomu hodny a potřebny, vedle vóle své sadí a saditi má z práva, a jiný žádný (Toho dóvod v IV. Matějových A. 2, Léta Božieho . . .)

(*Všehrd IV. 2.*)

Též úředníky, většie i menšie, JMst. Kská kteréž ráčí a k tomu hodné zná, saditi sám na zemské úřady má (Toho dóvod v Čtvrtých Matějových A. 2, Leta Božieho . . . .)

(*Všehrd II. 1.*)

Kterak k saudu zemskému sedati mají (V IV. Matějových A. 2 Létha Božieho . . . .)

(*Nálezové, o saudu zemském.*)

Téhož leta, 1437, den sv. Karla, ciesař Sigmund seděl v súdu zemském na hradě Pražském: Sazeni a jmenováni jsú úředníci, a sám ciesař dal jim přísahu (Staří letopisové).

---

2. Invenerunt, aby nálezové první panští moc měli: It. O ohni, v této zemi aby žádný svévolně nepúščel. It. O silnice, aby šly, jakož od staradávna byly, a ižádný aby na nich nepřekážel. It. Cla a mýta povýšená a přičiněná znovu aby minula, a cla aby byla vedle starého obyčeje brána, jich nepovyšujíc. It. O mincí, aby nebyla v této zemi jinde dělána než u Hory, buďto na zlatých, na grošich, na peniezích, neb na haléřích. It. Noví hradové a tvrze aby nebyli děláni, a kteříž hradové a tvrze jsú pro jisté příčiny zbořeni, aby děláni a opravováni nebyli zase bez vuole nejjasnějšieho kniežete a pána, pana Sigmunda krále, a zemské. A ti nálezové všichni, tito i první, aby byli držáni pod pokutami v prvních nálezích popsanými. **1437**

(*Arch. II. 381.*)

Nález obecný panský, který se stal za ciesaře Zikmunda, aby první nálezové (panští) moc měli, a to tito dole jmenovaní: Najprvé: Aby žádný ohně nepúštěl svévolně v této zemi. Silnice aby šly jako od staradávna byly a na nich aby žádný nepřekážel. Cla a mýta která jsú povýšena (a přičiněna znova), ta aby minula; než ta cla která jsú starodávnie, ta aby byla brána, jich nepovýšujíc. Mince nemá žádný v této zemi dělati, než v Hoře, a to buď na zlatém, na groši, na penízi, na haléři. Noví hradové a tvrze, kteréž jsú z hodných příčin zbořeny, těch aby žádný zase nestavěl bez vuole královské a zemské. A tito nálezové i první mají býti držáni, a to pod těmi pokutami v prvních nálezích obecních.

(*Ojíř.*)

IV. Mathiae A. 3.

1437 **1.** Nalezli vóbec za právo, že král JMst. jarmarky neb trhy muož dáti komu ráčí a kolikkoli v jednom roce, a bez JMkské žádný nemóž sobě jarmarkuov ani trhuov saditi. A také žádný bez JMkské vuole měst hrazených znovu dělati, hraduov ani tvrzí nemuož, a také hraduov, měst, tvrzí bez JMkské vuole žádný bořiti nemá. A cla, mýta, tržné na zemi nebo po vodách vysaditi sobě nemuož bez zvláštní milosti a obdarování královského (IV. Matthiae A. 5.)

(*ZZVlad. 450.*)

2. Invenerunt o přísahu, kteraká má býti obecně zemanóm země této: Že přísaha ta krátká, jakož jest byla prvé pány uložena a ustavena, aby ta šla před sè se zmatkem, jakož staré právo jest, a jmenem tato: „Na tom přísahám, jimž mne Petr viní v této žalobě, tiem jsem jemu ničímž nevinen. Tak mi Buoh pomáhaj i všichni světí!“ — Pakli by kto takový byl, žeby chtěl přísahu učiniti, křiv jsa, a úředníky by to shledáno bylo, že by křivě ku přísaze šel, že úředníky takový má od přísahy zdvižen býti, a dán u vazbu ku purkrabí Pražskému, a má býti postaven před pány na súdě, a tu panský nález trpěti.

(*Arch. II. 381.*)

Kterážto přísaha krátká, dávno pány uložená (I. Math. G. 14), má před se se zmatkem jíti, a nemá jinak změněna býti, jakož staré právo jest. (To stojí v knihách Matějových A. 5. Páni na plném súdu.)

(*Všehrd II. 23.*)

Byl-li by pak kto nalezen a shledán, že nejsa nemocen než zdráv, i kázal se za nemocna položiti, a potom to chtěl i zpravovati: ten má od přísahy zdvižen býti jako ten, ktož křiv sa chtělby přísahati.

(*Všehrd II. 5.*)

Přísaha se zmatkem: „Na tom přísahám, jimž mne Kauba viní

v této žalobě, tím jsem jemu ničímž nevinen. Tak mi Buoh pomahaj i všichni světí!“ (V 4. Matěj. A. 3.)

(*Nálezové, O přísahách.*)

Křivý má vyzdvižen býti od přísahy (v IV. Mat. A. 3.)

(*Všehrd II. 26. — Nálezové, O přísahách.*)

IV. Mathiae A. 5.

1. Tak jakož CMst. pan Sigmund český král se pány zjednali 1437
sú a osadili úřad plný u desk zemských, a provoláno jest, že práva propúštějí zemská, aby před se šla všem zemanóm vuobec: nalezli sú, že ktož kolivěk potřebuje komorníka k vedení práva a řádu zemského na póhony i na jiné věci všechny vedle desk zemských, že jemu má vydán býti. A přes to aby ižádný jeden na druhého mocí nesahal, než hleděl tiem právem, jakož jest usazeno a z staradávna držáno.

(*Arch. II. 381.*)

2. Ktož by moc učinil, napřed statek jeho na krále JMst. připadnúti má, a má býti jako psanec, a nemá žádného práva užíti proti žádnému (jakož nálezové ukazují I. Stephani K. 18., IV. Mathiae A. 5.)

(*Výpis z r. 1535. Arch. V. p. 511. — ZZV. 408.*)

O témž, o moci, najdeš v IV. Matějových A. 5. Páni atd.

(*Nálezové, O moci.*)

Každý jeden druhého právem má hleděti (jakož nálezové staří ukazují v I. Štěp. K. 18 a v IV. Matějových A. 5. Páni na plném súdu etc.).

(*Všehrd II. 13.*)

Páni nalezli o moci (V Štěpánových prvních K. 18. O témž najdeš v IV. Matějových A. 5. Páni etc.)

(*Nálezové, O moci.*)

Moc právu odporná nálezy starými jest přísně zapovědiena a pokutami těžkými statku ztracenie, k právu žádnému nedopuštěnie, a za psance ode všech drženie obtiežena (V IV. deskách Matějových A. 5. Páni na plném súdu . . .)

(*Všehrd III. 23.*)

IV. Matthiae A. 10.

Jest-li žeby bratřie nebo společníci dali povolenie jednomu aby 1437
na všem statku věno kladl; jest-li žeby Buoh smrti muže jejieho neuchoval, tehdy ona (vedle zapsánie) všech bratří v statek bude se moci uvesti a jej držeti, dokudž jí věna nedadí, by se pak i o ten statek rozdělili po věnu kladení. Tehdy nebude-li to věno svedeno, že ona bude se na všechen statek vésti; než dadúc oni bratřie neb

společníci věno, tehdy budú moci k dielu toho, ktož jest to věno učinil, hleděti. Pak-liby dielni sebe nebyli, a toho by Buoh smrti neuchoval, a ostavil-liby dědice po sobě, a dělili-by se kdy o ten statek s tím dědicem: tehdy to věno z dielu toho dědice má zaplaceno býti (O tom rozsudek IV. Matthiae A. 10.)

(*ZZVlad. 512.*)

IV. Matthiae A. 14.

1437 In causa Margarethae de Smečna, quae dává vinu Wenceslao, Wilemo, Alberto, že sú jí jejie penieze pobrali CC kop a X kop grošuov na hradě Pražském u sv. Jiřie u kněze a u panny, a oni pravie, že té ženy neznají aniž sú jí co vzali, a ona řekla: „Poněvadž mi příte, zpravtež mi to"; a oni chtěli aby ona svědomím dovedla: domini barones invenerunt pro jure, aby oni zpravili nevinu svú, jakož prvé, na kříži vedle práva zemského.

(*Arch. II. 384.*)

Páni nalezli: Co se panie Markety tkne, kteráž jest žalovala, že by jí ukradli dvě stě kop a X kop, a oni jí toho přeli; a ona řekla: »Poněvadž příte, zpravtež mi to« a oni chtěli, aby svědomím provedla: i jest jim pány rozkázano, aby oni nevinu svú na kříži zpravili podle práva (IV Math. A. XIV.)

(*Ojíř.*)

Která by žena vinila z pobrání peněz někoho, a oni přeli, a ona že by neměla pruovodu: mají se narčení zpravou očistiti. (O tom Mathiae IV. A. 14. »In causa Margarethae«.)

(*Nálezové, O vdovách etc.*)

IV. Matthiae A. 17.

1437 Febr. In causa Alšonis de Sternberg ex una et Georgii de Wismburg parte ex altera, o děditiy a zbožie Frimburské. — Že páni dávají panu Jiříkovi prodlenie do suchých dní letničných nynie najprvé příštích, aby byl s svými průvy před pány a je okázal; pakli by nebyl a svých neokázal práv, tehda páni dávají panu Alšovi za právo o dědiny v zápise jmenované.

(*Arch. II. 385.*)

(Nález o hrad Frymburk.) Páni nalezli, že dávají prodlenie Jiříkovi do suchých dní, aby s svými právy stál před pány; a pakli by nestál a nic neokázal, tehdá dávají za právo Alšovi z Šternberka o dědiny zápisem jmenované.

(*Ojíř.*)

IV. Matthiae.

1437 Febr. Juxta causam, ubi Petrus de Piečiny citat Častolara, invenerunt, quod Petrus actor est justus ad hereditates in P. et alias

hereditates in querela nominatas virtute dotalicii sui, quod habet post uxorem suam, et citatus Č. respiciat suos disbrigatores et eorum hereditates pro nezpravu, ut est juris.

(*Arch. II. 390.*)

(Nález o věnné zástavě, kdež Petr z Piečiny pohoní Častolára). Páni o tom nalezli, že jest Petr spravedliv k dědinám v žalobě položeným z moci věna, kteréž po své ženě má, a on Častolár o to k svým zpravcuom hleď, jako země má za právo.

(*Ojíř.*)

Albo citationum temporibus Imperatoris.

(*V Bielých póhonných za ciesaře Sigmunda.*)

Petrus de Pieczyny citat Czastolora. — Ibi Czastolor suscepit 1437
Petro actori pro inducto, dominato et taxato pro hereditatibus dotalibus 23. Febr
obligatis, in querela contentis, tamquam cum camerario fuisset inductus — et ei de dictis hereditatibus condescendit juxta inventionem factam per d. barones.

(*Arch. II. 390. — Eml. Rel. I. 110. 13.*)

Přijieti však kto chce móž za úmluvu, za vzvod, za odhádánie, bez práva vedenie i beze všie spravedlností svých škody. (Nález, kdež Petr z Pěčiny pohání Častolora, v Póhonných za ciesaře Sigmunda.

(*Všehrd IV. 13.*)

Ten na kohož se vzvod má státi, a on dále móž na jiného právem sáhnúti, móž tomu kto má naň právo vésti, za vzvod, za panovánie i za odhádánie přijíti a dále na jiného právo hned vésti. (Nález v póhonných, kdež Petr z Pěčiny pohání Častolora.)

(*Všehrd IV. 14.*)

IV. Matthiae.

Juxta obligationem, ubi Maršo de Braškov obligavit in majo- 1437
ribus obligationum Bennessio . . . ibi pueri B. petiverunt came- 26. Febr.
rarium a dominis super intromissione hereditatum in B. — Invenerunt pro jure, že jakož stojí zápis Benešovi, aby se mohl komorníkem uvázati podle zápisu, a toho uvázánie učiniti nemohl v těch nepokojích (neb desk nebylo), že to sirotkóm B. škoditi nemá, že má jim komorník vydán býti na uvázánie vedle desk.

(*Arch. II. 387.*)

(Nález o tom, že sirotci nemohli se uvázati v dědiny jim zapsané pro nepokoj etc.)

Vedle zápisu Marše z Braškova, tu děti jmenované prosily jsú komorníka na uvázání dědin v zápise jim jmenovaných. Nalezli za právo, aby jim byl komorník vydán, a že jim to ke škodě nic není, že jsú se tak dlúho neuvázaly.

(*Ojíř.*)

IV. Mathiae A. 18.

1437 Páni uslyševše list majestátu páně Zbyňkova na clo (Malostranské),
1. Mart. že jest řádný list, a strana druhá při tom nebyla: kázali páni komorníkem obeslati měšťany, aby jemu toho cla postúpili, podle jeho majestátu; pakli by které právo lepšie měli, aby ukázali je před pány. Tu sú oni stáli před pány a žádného práva neokázali, než pravili, že máme svá práva od staradávna, od starých kraluov země této, a Ciesařova Mst. král nynější potvrdil nám našich práv, i chcem býti před JMstí., a což JMst. rozkáže, že to chtie učiniti. Páni nalezli za právo, že poněvadž CMst. král český podal jich na pány, nalezli sú Zbyňkovi za právo o to clo, aby jemu jeho postúpili.

(*Arch. II. 385.*)

(V při Zbyňka Zajíce a Malostranských.) Malostranští neokázali žádného práva na to clo, než pravili, že mají práva svá od staradávna od králuov a ciesař JMst. jest nám jich potvrdil i chcem býti o to před JMstí etc. Nalezli za právo: Poněvadž Ciesařova Mst. podal je před pány, z té příčiny dali Zajícovi za právo.

(*Ojíř.*)

IV. Mathiae A. 20.

1437 **1.** (Nález o tom, kto sie komu mocí v časy válečné uvázal v jeho statek, aby jeho zase postúpil.) V té při Eufemie vdovy pány rozkázáno bylo provolati, kto se jest uvázal v dědiny komu v nepokoj, aby jich zase postúpil. A ktož by toho neučinil, aby své právo ukázal přede pány. A poněvadž jest žádný nestál, Eufemia stála s dětmi svými a okázala jest spravedlnost svú: z toho rozkázáno jí dědin postúpiti.

(*Ojíř. — Arch. II. 385.*)

IV. Mathiae A. 25.

1437 **1.** In causa Prokopii Jidašek ex una et Hanušii de Kolovrat parte
6. Mart. ex altera super censu XXX sex. census annui nudi perpetui: Poněvadž jest Prokopuov trh a kúpenie staršie s povolením králový́m, nežli list s majestátem páně Hanušóv, nalezli sú za právo, že Prokop má ostati při platu vedle svých listov a pan Hanuš jemu toho hájiti nemá.

(*Arch. II. 386.*)

(Nález o tom že jeden měl plat na jednom listem zápisným etc.) V té při Prokopa s jedné a Hanuše z Kolovrat s strany druhé: A jakož Prokop má plat na Kralovicích, páni nalezli, že svrchupsaný Prokop má zuostaven býti při svém listu.

(*Ojíř.*)

2. In causa Joannnis de Smilkov et de Kostelce ex una et virginum de Hradčano de domo olim Kaplerissae parte ex altera, super hereditatibus in Wesci etc., invenerunt pro jure: Tak jakož sú prvé

páni nalezli, že KMst. manstvie nemóž svoboditi bez panského povolenie, také i nynie páni nalezají, že KMst. dědin ve Wesci, ještož jest podle jiného manstvie k Kostelci na Sázavě manstviem zavázáno, že ta ves má při tom manství Kosteleckém ostati věčně. A páni dále nalezli, aby panny mohly sáhnúti pro nezpravu těch dědin na své zpravce podle desk svých, a to jest jim obojím dáno za právo.

(*Arch. II. 386.*)

(Nález o tom, že král manstvie nemuož svoboditi bez rady panské.) Páni nalezli tak jakož jsú prvé páni nalezli, že král nemuož manství svoboditi bez panského povolenie. Ještě to nalezají, že ves Vesce má při Kostelci zuostati, poněvadž jest od staradávna k manství. Než ony panny aby pro nezpravu na své zpravce sáhly.

(*Ojíř.*)

IV. Mathiae A. 27.

1. Nalezeno a ustaveno: Jakož jest bylo od staradávna bráno od desk zemských od kopy jeden groš, a potom z milosti ode sta kop kopu grošuov, nynie páni a zemané uložili, aby bráno bylo ode sta kop padesáte grošuov, a komuž pak milost učinie, ten z toho poděkuj. 1437

Item, od věn též.

It. od spolkuov od každého společníka L gr.

It. od poručenstva od každého poručníka VI groš. (ješto bylo prvé po kopě).

It. od zápisuov větčiech ode dvú nebo ode tří set kop, od každého sta bylo prvé po – XX – gr. a nyní již uloženo po - XV - gr.

It. ode sta kop a níže sta kop po – IIII – gr.

It. od ohledání desk bylo prvé kopa a – IIII - gr.; a již nynie uloženo po - XI – groší, a písaři – IIII – groše.

It. od výmazuov z větčiech desk trhových, a od propuštěnie od každého výmazu – XI – grošuov.

It. od ohledánie zápisuov větčích – IIII – gr.

It. od ohledání menších zápisuov – I – gr.

It. od útoku a od póhonu vloženie písaři – I - gr. a komorníku druhý – I – gr.

It. od úmluvy komorníka – XV – gr.

It. od vloženie úmluvy pro nezpravu ve dsky – IIII – groše.

It. od úmluvy po právu staném – I – gr.

It. od vzvodu v Pražském kraji pět věrdunk, v druhém kraji to dvé, a v třetiem kraji to tré.

It. od vzvodu věnného po právu staném nebo po panském nálezu, jakž věno veliké, tehda od vzvodu viec; pakli malé, ale méň.

It. od ohledánie ode sta uloženo - VIII - gr.

It. památného o větčí věc – L - gr., o menší věc - IIII - gr.

It. o viny, když kto požene druhého a puohon vysvědčí tehdy na pohnaném vina úřadní. Pakli na něm právo zdrží z čelož kolivěk, z mála nebo z mnoha požena, tolikéž k úřadu viny zuostane. A pak smluví-li se pohnaný s úředníky, nedopúštěje na se výjezdy, mají od něho vzieti pět věrdunk za vinu. Pakli se vyjezdy po provolaní dopustí, tehdy uředníci mohú s něho vzieti pět věrdunk, pakli se po provolaní dopustí výjezdy, bez milosti tolikéž viny, z čehož jej puovod pohnal. A pakli puovod požena i nevysvědčí puohonu, tehda na něm vina zuostane.

It. od uvázánie podle zápisu pět věrdunk a komorníku věrdunk a ztravu.

It. ktož na kom má plat, a prvé nebral úrokuov, má dáti úředníkuom pět věrdunk, a purkrabinu poslu věrdunk a ztravu. Ale potom když by kolivěk zajímal, nemá dáti, než komorníku věrdunk a purkrabinu poslu tolikéž a ztravu.

It. od vzvodu vloženie pro nezpravu - IIII - gr.

It od vloženie vzvodu po právu staném písaři jeden groš.

It. od úmluvy pro túž věc - IIII - gr.

It. od panovánie pro túž věc - IIII - gr.

It. od úmluvy podle pouhonu od vloženie jeden groš.

It. od vzvodu jeden groš.

It. od odhádánie jeden groš.

It. od panovánie jeden groš.

2. It. Měštiané po vší české zemi, kteříž mají na dědinách svobodných na zemi, ti aby byli poháněni ku právu zemskénm, a povinni jsú státi a odpoviedati k žalobám.

3. It. Puohonové na zmatky aby nebyli; pakli by kto v nich shledán byl, takový buď kázán od uředníkuov krále českého na hrdle i také na statku.

4. It. kdež jsú komu lidé sběhli s dědin a jsú v městech aneb jinde, ti aby držáni nebyli, ale vráceni byli pánuom jich, aneb jim jich dědiny osadili lidmi jim hodnými. Pakli-by se vrátiti nechtěli ku pánu na dědiny, ani ji osaditi, ale pán jeho muož jej vzieti všudy za svého člověka. A toho jemu nemá bráněno býti; pakli bý kto bránil, takový by učinil proti právu a řádu zemskému.

5. It. o všecky, listy že mnoho jest listuov starých i nových v této zemi, ktožby kolivěk takové listy měl až do dnešnieho dne, aby byli s nimi před purkrabí Pražským, purkrabie Prazský aby je slyšal a súdil jakož od staradávna právo bylo. A ktož by kolivěk po dnešní den měl které listy na penieze, aby jimi upomínal nepropúštěje let od roku plněnie. Pakli kto neupomínal a propustil tři léta a osmnádcte neděl od plněnie roku na tém listu, aby takoví listové a budúcí listové dále nižadné moci neměli. A takové upomínánie má býti osvědčeno purgmistru a konšeluom v tom městě, kdež ležení svědčí.

6. It. o ležení, že má ležáno býti ktož upomíná k listu plnění a nebo k obnovení listu, ten nemá ležeti než sám druhý se dvěma konioma, anebo místo sebe poslati takéž sama druhého a se dvěma konioma, dokudž rukojmie nevlehnú. Ale když rukojmie vlehnú, tehdy ten, ktož k listu upomíná, nemá ležeti. A traveno nemá výše býti, než sám druhý se dvěma konioma – XV – gr. přes den a přes noc. A též ktož by leželi, nemají výše tráviti.

7. It. o škody páni nalezli, aby byly řádně okázány, a výše aby nebylo škod počítáno i s ležením ani bráno přes jistinu, než jakž jistina jest, lečby kto nemohl pohnati před purkrabí pro neřád, jestližeby v zemi byl; tu dobývati móž a upomínati před se z svého, vedle starodávného obyčeje.

8. It. dobrá vuole o listy, kteříž sú do tohoto času byli, aby ta okázána byla před purkrabí Pražským, jakož by se jemu za podobné a hodné zdálo. Pakli by kto nalezen byl a shledán, ješto by listy neřádně dobytými upomínal, takový aby byl trestán a kázán. Ale již po tento den ktož by komu listy chtěl dáti, ten má jemu na to dáti list pod svú pečetí visutú, a dvú nebo tří panuov nebo zeman usedlých podlé sebe pečetmi na svèdomie také visutými.*)

9. It. listové aby byli dèláni podle obyčeje starého.

10. It. aby nižádný pro nezplnění peniez nehaněl neřádným ani vymyšleným haněním, než jakož na penieze sluší, a ktož by jinak učinil, aby pro to kázeň trpěl. A jestli žeby kto komu plniti nechtěl, ale hledaj jeho pravem zemským, ale ne mocí, jakož od staradávna bylo.

11. It. listové svěřovaní, anebo mocí vzatí, ješto by to ukázáno bylo, aby ti listové vráceni byli.

(*ZZVlad. 382. — Ustanovení a sjednání pánuov a zeman země české za ciesaře a krále Sigmunda krale českého. Ruk. Mus. 23. G, 4 a 23. G, 2. — Arch. II. 387.*)

IV. Mathiae A. 27.

1. Purkrabie hradu Pražského má listy na peníze a všecky jiné s rukojměmi súditi (A tu jest zpráva o listech, o dobrých vuolech, o ležení, o brání, o škodách i o jiných rozličných věcech listovnímu právu přislušejících. V IV. Matěj. A. 27. „Nejjasnější kníže a pán“ atd.)

(*Nálezové, O saudu komorním etc.*)

---

*) L. B. 1465 (21. Jun.) král JMst. se pány na plném súdu přikázali sú do desk ku prvniemu panskému nálezu naznamenati a připsati, že po dnešní den, kdožby komu chtěl dobrú vóli na který list neb listy dáti, že ten, kdož tu dobrú vóli dává, aby té osoby osobně prosil, kteříž by měli pečetí své k té dobré voli přivěšovati (*ZZVlad. 382*).

1437 8. Mart. Súd purkrabie Pražského jiného nic než listy na penieze s rukojměmi vedle práva súdí a súditi má. (IV. Math. A. 27. Najjasnější knieže a pán, pan Sigmund.)

(*Všehrd I. 5.*)

Při listech každý má věděti, že se list každý promlčí, ktož jim koli za tři léta a za 18 nedělí neupomíná, též jako jiné dědictvie. (Ale tomu tak má rozuměno býti, když by kto úroku nebo summy nechtěl platiti; pakli se platie úroci, tehdy se věčně nepromlčí. Toho dóvod v Čtvrtých knihách Matějových A. 27. Najjasnější knieže.)

(*Všehrd I. 5.*)

List hlavní, když se jim neupomíná do tří let a 18 neděl, promlčí se jako jiné dědictví; než jest-li že se úroci platí, tedy se nepromlčí. (V 4. Matějových A. 27. „Nejjasnější" atd.)

(*Nálezové, O promlčení práva.*)

A tu jest zpráva o listech i o dobrých vólech, o ležení, o lání, i o škodách, i o jiných všech věcech, kteréž k listovniemu právu příslušejí.

(*Všehrd I. 5.*)

2. In causa Petri de Svojšína ex una et Hanušii de Kolovrat parte ex altera, domini invenerunt pro jure: Jakož jest Petr Hanuše vinil, že se jemu má Hanuš zpraviti starým právem jako popravce, polože ruku na prsech svých, a má řéci: „Berú na svú přísahu, kterúž jsem ku popravě učinil, z čehož mi je nynie Petr vinu dal, tiem jsem jemu nevinen."

(*Arch. II. 388.*)

(Nález o tom, jak se má zpraviti popravce právem starým). Položie dva prsty na prsech a vzieti to k té přísaze, kterúž jest králi a zemi udělal. A též to má učiniti každý súdce zemský z lavic, a jiný žádný. V té při Petra z Svojšína s jedné, a Kolovrata s druhé že se má Hanuš zpraviti právem starým jako popravce.

(*Ojíř.*)

IV. Mathiae A. 29.

1437 11. Mart. In causa Vilemi de Jankov ex una et Joannis de Rizmberg parte ex altera super hereditatibus in Břežanech, domini invenerunt pro jure, quod J. debet et tenetur condescendere skutečně de hereditatibus in B. Wilelmo, et W. aby jemu panu Janovi platil a vydával úroky jeho, kteréž má na těch dědinách kúpené podle jeho desk. A když mu toho zbožie postúpí, má-li k němu Wilémovi aneb k těm dědinám kterú vinu, hlediž toho právem zemským.

(*Arch. II. 389.*)

V při Vilíma z Jankova s Janem z Rizmberka páni o tom nalezli, aby on Jan z Rizmberka těch dědin postúpil Vilímovi a Vilím aby vydával úroky, a on Jan, má-li jakú (sic t. j. vinu) k Vilímovi, hleď jeho právem.

(*Ojíř*)

IV. Mathiae.

(Nález o tom, že jedni jednomu toho nezdrželi jak sú mu se listem zapsali). Tu kdež Zdislav listem pohoní o hrad Krakovec, páni sú to takto vážili: Poněvadž jest Ondřej Špalek takovú vieru a milost k nim (Hrdoňovi, Guthovi a Jankovi bratřím) okázal a oni jemu toho nezdrželi, což listové káží, páni o tom takto rozkázali: Aby Jan s svými bratřími ty úroky všecky zadrželé dali a navrátili i těch puol druhého sta kop, kteréž jim dal Ondřej za postúpení hradu. 1437 11. Jun.

(*Ojíř. – Arch. II. 391.*)

Mathaie A. 30.

Invenerunt pro jure: Že paní Katruše věna svého ztratiti nemá, než má jeho požívati v manském právě, jakož jí zapsáno jest, bez pohoršení práva manského. 1437

(*Arch. II. 389.*)

(Nález o tom, že jedna měla věno na manství). V při Katruše s jedné a Calty s strany druhé páni nalezli, že ona Katruše má věna svého užíti, bez pohoršenie práva manského.

(*Ojíř.*)

IV. Mathiae.

(Nález o tom, že jeden jednomu jeho listy nařekl, žeby byly neřádny.) Tu kdež pohoní Jan z Lobkovic Jana z Roupova a jako jest Jan z Lobkovic pravil, žeby byli listové Rúpovského neřádní, a otázán jest on Jan z Lobkovic od Rúpovského, jestli to jeho vuole, co Rytkéř (za něho) mluví? i řekl jest: „Ano, jest“ i žádal jest toho, aby on to zaručil, že jsú to listové neřádní — i jest on Jan od pánuov otázán, chce-li to zaručiti? I nalezeno jest, poněvadž jest zaručiti nechtěl, by to listové byli neřádní, z toho dali Rúpovského listóm za právo. 1437 8. Oct.

(*Ojíř. – Arch. II. 391.*)

IV. Mathiae.

(Tu jest otázka na pániech, mohú-li sirotci statkem svým vládnúti?) I otázal jest Jan z Rabí pánuov, mohú-li sirotci statkem svým vládnúti? A páni řekli: „Jsú-li pacholíci?“, odpověděl on zase: „By byli pacholíci, nebylo by třeba tázati; vládli by sami statkem svým podle 1437 Oct.

práva." I nalezli aby on Warlich sirotky zpravoval i jich statek, jakožto strýc a společník.

(*Ojíř.*)

Nalezli sú za právo, že Václav Warlych má jimi (sirotkami děvečkami) vlásti v jich zboží jakož jich strýc a společník, vedle řádu této země.

(*Arch. II. 390.*)

(Nález o tom, že jeden pravil se býti sirotčím poručníkem a druhý pravil se býti společníkem týchž sirotkuov.) Nalezli za právo: Jakož se jest Jan z Rabí táhl k poručenství sirotkuov listem, a Warlych pravil se býti společník těch sirotkuov, páni slyševše list, že při něm pečeti společníka nenie a Warlych pokázal spolek dskami: z toho dali Warlychovi za právo.

(*Ojíř.*)

Páni uslyševše, že při tom listu pečeti Vácslavovy Warlych nenie, nalezli sú za právo, že ten proti dskám moci nemá, a poněvadž jesti V. W. dskami spolky okázal, páni dávají jemu Vacslavovi za právo.

(*Arch. II. 389.*)

IV. Mathiae.

1437 10. Oct. **1.** Invenerunt pro jure: Poněvadž pan Petr Michalec má starší list nežli dsky páně Bočkovy na to zbožie Túšenské, že tomu listu páni moc dávají k zástavě, jakož jeho list svědčí, a pan Jiřík jest spravedliv k dědictví a k výplatě té zástavy, jakož páně Petruov list svědčí.

A jakož pan Jiřík jest dotekl, že měl ještě jiná práva a listy na to zbóžie u pana Heralta, a pohnav pana Petra, měv to mieti, což mu jest ku potřebě ke všemu právu, i neokázal toho před pány: a podle toho svědomie, kteréž sú ukázali před pány, páni sú je rozsúdili, a dali panu Petrovi za právo podle jeho listu, jakož svědčí.

(*Arch. II. 392.*)

(Nález o tom, že jeden měl starší list než druhý dsky. A puovod měl své spravedlnosti při sobě mieti i neměl.) Tu kdež Jiří z Poděbrad pohoní Petra z Michalovic, i nalezli páni: Poněvadž Michalec list má starší než Boček dsky na to zboží Túšenské, páni tomu listu moc dávají (k zástavě).

A jakož Boček pravil, že má ještě jiné spravedlnosti u Heralta, poněvadž jest puovod měl svú spravedlnost při sobě mieti, z té příčiny dali Petrovi za právo.

(*Ojíř.*)

Albo citationum temporibus Imperatoris.

Ktož na kterém dědictví věno okáže manželce své, a potom to 1437
dědictvie prodá nebo zastaví jinému i postúpí: ta závada věnu pře- 11. Oct.
dešlému nic nepřekáží, ani trh; než umře-li muž, žena věno obdrží a věnem svým z držerie každého vyvede, a ten tak vyvedený hoj se na zpravcích. (O tom nález jest v bielých póhonných za císaře Sigmunda, kdež Hynek z Dubé pohání Hynka z Skal.)

(*Všehrd V. 23. — Emler, Rel. I. 106, Hinco de Duba citat Heniconem de Skal*).

Žena, kteráž má na kterém dědictví věno zapsané, a potom žeby muž to dědictví prodal: proto ona muože pro své věno sáhnúti na to dědictví. (V bílých póhonných za císaře Zigmunda. „Hynek z Dubé pohání Heníka z Skal.“)

(*Nálezové, O vdovách etc.*)

Albo citationum temp. Imperatoris.

Nestojí-li pohnaný, třikrát se naň zavolá. (Nález na to za cie- 1437
saře Sigmunda, kdež Jan z Vrabie Viléma z Jankova pohánie).

(*Všehrd II. 11. — Emler, Rel. I. 108, Joannes de Raby citat Wilehelmum de Jankow.*)

Pohnaný, nestojí-li, jsa třikrát volán prvé nežli páni z saudu vstanau, bude právo stané dáno. (O tom za císaře Zikmunda, kdež Jan z Rabí pohání Viléma z Jankova).

(*Nálezové, O staném právu.*)

In memoriis Albo citationum tempore Imperatoris.

Domini barones in pleno judicio mandaverunt, quod nulla in- 1437
tabulatio tam hereditatum quam censuum fiat civibus quibus- 16. Oct.
cumque.

(*Arch. III. p. 310. Emler Rel. I. 141. 416. Cf. II. Dupovec I. 2.*)

IV. Mathiæ B. 14.

Němý od přirozenie, kterýž se nemóž ústně přiznati, má moc ve dsky klásti, když úmysl svého rozumu a chtěnie móž kýváním hlavy nebo ukázániem ruky oznámiti. (To se najde v IV. dskách Matějových B. 14. Páni o člověku němém.)

(*Všehrd IV. 4.*)

IV. Mathiæ B. 21.

Králová česká má hned svého věna za živnosti krále užívati.

(*Nálezové, o králi.*)

IV. Mathiæ B. 22.

Netoliko dědic věno zaplatiti móž, ale také i držitel, kterýž právo dědice má (O tom nález v IV. dskách Matějových B. 22. V při mezi Petrem Drahobytským a Zmrzlíkem.)

(Všehrd V. 13.)

IV. Mathiæ C. 22.

Kdyžby úřadníci neb úředník od desk zemských od úřadu, neb komorníci jeli na puohon, aneb pro jinú věc vedle práva, a že by kto práva trpěti nechtěl neb póhonu přijíti, a že by kto na úředníky mocí sáhl a je bil, aneb zranil, neb mordoval, neb komorníky zbil, kdyžby komorníci od úřadu jeli: ten a taký aby hrdlo proti králi i statek ztratil (jakož o tom nález IV. Mathiæ C, 22).

(Výpis z r. 1535. Arch. V. 514. — ZZVlad. 434.)

Kdož by na komorníky nebo úřad sáhl, aby ztratil hrdlo a statek. (V čtvrtých Matěj. K. 22. „In causa camerariorum.“)

(Nálezové, O úřednících.)

IV. Mathiæ E. 23.

Nalezli za právo páni na plném saudu všem vuobec, aby již viece žádný král český negleitoval ani gleitovati mohl nižádného před saudem zemským. (IV. Mathiæ E. 23).

(ZZVlad. 9.)

IV. Mathiæ E. 28.

Forma a spósob listu obranného, kterýž z desk IV. Matějových E. 28 móž vzat býti slovo od slova.

(Všehrd VIII. 23.)

Že místopísař má se rukou vlastní a titulem přirozeným podepsati. (4. Mathiæ E. 28.)

(Nálezové, o vedení práva.)

Z práva vždycky se zachovává, že se místopísař titulem svým a jmenem přirozeným a vlastním i titulem úřadu svého v obranném listu sám rukú svú podpisuje.

(Všehrd VIII. 23.)

IV. Mathiæ G. 15.

Každý, kdož poručníky dělá, může je zase změniti a jiné zdě-

lati, kdy chce a koho chce, bez vuole prvních poručníkuov. (Kvaterno Mathiæ G. 15 »In causa Mikšonis.«)

(*Nálezové, Poručníci sirotkuov.*)

V. Matthiae A. 5.

Nalezli vuobec za právo: Kdyžby společníci byli dskami učiněni, a jeden žeby umřel a dcer toliko po sobě nechal, tehdy druhý společník neb jeho synové má jich odbývati jako dcer svých vlastních. Pakliby společníci nechali dcer, a žádného syna nebylo, tehdy dcery těch společníkuov rovný diel mějte v těch statcích, vedle nálezu prvnieho. (Matthiae quinto A. 5.) 1437

(*ZZVlad. 174 – Výpis z r. 1535 Arch. V. p. 510., Arch. II. p. 390 a 392.*)

L. P. 1440 v pátek před Hromnicemi páni smířili sú se křesťansky, a tu po tom míru jednali mezi sebú, kterak by sobě krále volili (po krále Albrechtově smrti) a zemi u pokoj a řád uvedli. Ale na tom sněmu páni beze vší potřeby stavili sú práva zemská, a přikázali komorníkóm, aby ižádnému práva nevydávali (a v tom učinili zemanóm velikú zádavu.). A tak to zastavenie práv trvalo až do krále Ladislava. (Staří letopis.) 1440

L. P. 1441 páni propustili úředníky u desk zemských a dvorských na zvod panstvie. Kteří dlužni dáti dskami zápisóv i což zadržáno úroky, každý aby platil a dal úrok; a úředníci mají každému pomáhati podle svých přísah. (Staří letopis.) 1441

L. P. 1446 Toho času byla nesnáz mezi pány a zemany o sedání v súdu u desk zemských; nebo zemané za starodávna měli sedati mezi laviccmi súdnými zemskými, jakož stojí zapsáno ve dskách zemských od starodávna; a toho zemané dovedli skutečně (Staří letop.) 1446

I. Dúpovec I. 25.

Trh anebo zápis muože se státi před jedním úředníkem desk zemských, když páni zemští saudce pospolu jsauce k tomu povolení dadí (V 1. Daupovcových J. 25, kdež Ulricus de Rožmberk prodal zámek Lipnici Mikulášovi Trčkovi.) 1452

(*Nálezové, O trhu etc.*)

Flaveo citationum.

(V Modrých póhonných.)

Svědomie listovnie před saudem zemským, větším i menším, i 1452

před dvorským, nemá přijímáno býti, jest-liže jsú ti živi, kto je dávají. Než městská svědomie podle prvnieho svolenie zemského mají přijímána býti (jakož o tom rozsudek v Modrých póhonných I. B. 1452).

(*ZZVlad. 270.*)

II. Dúpovec F. 17.

1454 27. Mart. Anno Domini 1454 domini barones deputati et electi per Ladislaum regem Boemiae ad audiendum, tractandum et sententiandum causas terrigenarum regni ejusdem, quae coram eis proponerentur (16). A z svolenie panóv a zeman a z rozkázánie KMsti pan Jiřík z Kunstatu správce kralovstvie tyto zemany jmenuje k súdu k tomuto, však bez pohoršenie práv panóv a zeman, do šesti let, vedle toho, jakž mezi nimi s obú stranú CMst. slavné paměti učinil (8)

(*Arch. III. 310.*)

II. Dúpoveo G. 16.

(Nález o tom, kdež Jan učinil odpor proti uvázání Křišťanovu a Křišťan okázal, že má zápis od čtyřidcíti let.) Proti tomu J n pravil: Poněvadž tak dávný zápis měl, proč si se veň neuvázal? a v tom času ty dědiny sú odprodány. A že jsi v tom času dal zemským letuom projíti, odporuov tomu nečiniv, z té příčiny dali páni Janovi proti Křišťanovi za právo.

(*Ojíř.*)

II. Dúpóveo J. 2.

1454 27. Mart. Domini barones in pleno judicio residentes: Jakož sú žádali zemané na Kralově Msti i na pánicch, aby měšťané dědin svobodných a zbožie od zeman nekupovali a žeby tudy veliká ujma byla králoství i koruně na rytierských lidech, na službě KMsti a na obraně všie země — invenerunt pro jure: Aby nižádný měštěnín po dnešní den nižádných dědin a zboží svobodných nekupoval, bez KMsti zvláštnieho povolenie.

(*Arch. III. 311.*)

Žádnému měščenínu, žádnému městu, žádnému dědinníku, sedláku žádnému nic nemá ve dsky kladeno býti; neb jest jim kupovánie zbožie svobodných zapovědieno (v II. dskách Dúpovcových J. 2. Páni na plném súdu . . .)

(*Všehrd IV. 5.*)

A tu když sú toho času žádali páni a rytiřstvo na králi JMsti a na pániech a súdciech zemských, aby nebylo dopuštěno svobodných

dědin od vládyk kupovati, a to při tom tu příčinu pokládajíce, žeby tady ujma veliká dála se králi a koruně, a to na lidech rytířských, a to na Jeho Milosti službě i tudiež vší zemi na obraně: z takových příčin aby po dnešní den žádný měštěnín svobodného zboží a dědin nekupoval, bez povolení krále JMsti zvláštního. Než král JMst. a páni dávají tomu moc, což sú sobě prvé nakúpili až do dnešního dne, to jim má předse jíti a ve dsky se klásti podle práva a řádu zemského.

(*Ojíř.*)

Městu, konventu, dědinníku nemá, ani měštěnínu ve dsky kladeno býti, bez povolení. (V druh. Daup. J. 2. „Páni nalezli" atd.)

(*Nálezové, O kladení do desk etc.*)

Měšťané nemají kupovati dědictví. (O tom sec. Dúpovec J. 2.)

(*Nálezové, O kladení etc.*)

O kladení do desk a kupování zboží na zemi, města jiná krom měst Pražských (neb města Pražská v tom svobodu mají) žádají, aby při tom zachována byla, jako jsú prvé zachovávána: kteříž mají obdarovánie od králuov prvějších i JMsti krále nynějšího, do jisté summy aby mohli na zemi kúpiti, to aby jim jíti mohlo. A kteráž by toho neměla, ale pak, kdyžby zvláštnie povolenie krále J. Msti jměly, to aby jim šlo. Jakož nález obecní ve dskách ukazuje: II. Joannis Daupowecz J. 11, ten nález aby ohledán byl, a při tom města aby byla zachována.

(*Kusové od měst položení r. 1479. — Arch. V. 395.*)

II. Dúpovec O. 6.

(Nález obecný o držení pokojném za řádu a práva.) Tu kdež pohoní Hrobský Bohůnka, páni nalezli: Jestliže on Hrobský to provede, že jest Čeněk ty dědiny držal za krále Václava tři léta a XVIII nedělí bez nároku, tehdy z té příčiny dávají páni Hrobskému za právo. A pakli neprovede, tehdy páni dávají zápisu moc Bohůnkovi dskami učiněnému (dskám totiž zápisu Bohůnkova).

(*Ojíř. — Arch. III. 311.*)

II. Dúpovec P. 8.

(Nález o tom, že jeden dskami se zapsal, kdyžby s tím listem prořezaným ke dskám přišel, že ten zápis dskami učiněný moci žádné míeti nemá). V té při mezi Burianem z Guthštajna a Jakubem z Vřesovic páni za právo nalezli: Poněvadž to znamenitě ve dskách stojí, kdyžby Bukovina aneb rukojmě jeho ke dskám přišel a okázal, že jest list prořezaný, aby ten zápis dále žádné moci neměl, kterýž 1454 8. Jun.

je dskami učiněný, a on Bukovina to jest tak učinil a okázal list prořezaný: z té příčiny dali páni Jakubovi za právo.

(*Ojíř. – Arch. III. 312.*)

II. Dúpovec P. 29.

1454 **1.** Páni na plném súdu nalezli: Již po tento dnešní den, ktož na
. Jul. koho vloží útok, ten má tudiež hned jmenovati a napsáno má býti, z čeho chce pohnati. A jakž útok vloží, aby před se dohnal konečně do suchých dní najprv budúcích. A to vždy do každých suchých dní, komuž by se kdy koho pohnati událo. Pakliby nedohnal, tehdy 10 kop gr. tomu dáti má, proti komuž jest útok vložil. A bude-li shledáno, že by na zmatek a nepravě pohnal, tehdy buď ten také dvé nedělí v věži v panské vazbě držán, a pohnanému jeho náklady navrať, což by mohl pohnaný přísahú svú obdržeti, a nad to 10 k. gr. pohnanému daj ve dvú nedělí, anebo se s pohnaným vedle jeho vuole smluv. A nebude-li se zdáti a chtieti pohnanému za náklady přísahati, to muož opustiti, než toliko 10 k. gr. předepsaných buď jemu dáno. (V II. Dúpovcových P. 29.)

(*Arch. III. p. 312. – ZZVlad. 80, 445.*)

Každý ktož útok zapisuje dole neb kdežkoli jinde, v šrańciech nebo kromě šraňkóv, hned má jmenovati, z čeho chce pohnati, a to má hned zapsáno býti. (Dóvod toho v II. Dúpovcových P. 29. Páni na plném súdu.)

(*Všehrd III. 5.*)

Ktož pak útok buďto v šrańciech při súdu nebo dole kromě súdu na koho vloží, a vlože útok nepožene vedle práva do suchých dní najprvnějších, a ten na kohož útok vložen jest na suché dni najprv příštie, to pánóm oznámí na súdě, a vedle práva za opatřenie žádati bude: každý ten ktož utkna nedožene neb nepožene, má nález panský trpěti a dvě nedělí v panské vazbě seděti v věži. (To stojí v II. Dúpovcových P. 29. Páni).

(*Všehrd III. 4.*)

Kdož útok učiní, by pak nebyl zapsán, jaká pokuta na to. (Při tom jest několik artikuluov. V 2. Daupov. P. 29. „Páni" atd.)

(*Nálezové, O zmatku.*)

2. (Stal sie nález obecný, kterak při výprosách odúmrtných lidé mají se zachovati etc.) Item kdož jest co na králi za odúmrť vyprosil, a tomu to jest již přisúzeno, při tom rozsudku tak ta věc zuostaň; a z toho což jest již přisúzeno až do siež chvíle, ze škod ten nemá pohoněn býti na tom, na kom jest se ta výprosa stala; to buď prominuto. Než to cožby ještě nebylo přisúzeno, a jestli žeby pak ten královo právo obdržel na výprosníku, ten toho poživ; a pakli neobdrží, tehdy ten na kom se jest výprosa stala, bude moci toho ze

škod pohnati, ktož jest byl na něm jeho statek vyprosil. A také ten, na kom se výprosa stane, a on sobě bude odprošovati rokuov do prvních i druhých i třetích suchých dní, a obdrží-li ten pak právo královo, výprosník také bude moci toho ze škod pohnati, na kom se jest výprosa stala. Ale již po dnešní den, ktož kterú odúmrť na králi na kom vyprosí a k nákladuom koho připraví a práva královského neobdrží: takový každý bude moci ze škod pohnán býti. A jestli pak, že by kto co na králi vyprosil a nemaje na svobodných dědinách nic, než toliko to chtěl sobě královským právem konati a k místu vésti: takový každý má i úřadu uručiti pro škody a náklady.

(*Ojíř. – Arch. III. 313.*)

Kdož co vyprosí na králi, nemaje na dědinách svobodných, a k saudu přistoupí o to se súditi chtíc, ten každý má pro škody uručiti. (V 2. Daupovcových P. 30. „Páni na plném saudu.“)

(*Nálezové, O škodách.*)

Ktož koli kterú odúmrť vyprosí a koho k nákladóm připraví, a práva královského neprovede: takový každý bude moci ze škod pohnán býti. A ten ktož otpierá výprose, bude-li sobě hojemstvie do druhých neb do třetích suchých dní bráti, a ten ktož jest vyprosil, právo královské provede a obdrží: tehdy také ten ktož jest sobě roky otkládal, bude moci ze škod pohnán býti. (To psáno v II. dskách Dúpovcových P. 29. Páni na plném súdu.)

(*Všehrd I. 3.*)

Při výprosách žádná se žaloba neklade, když kto které zbožie nebo dědictvie vyslúží; než otpor se slyší, a strany mluví a své spravedlnosti ukazují, jako při súdu zemském, když se otporové súdie. — A ktož co vyprosí na králi, na dědinách svobodných nic nemaje, a k súdu přistúpiti a o to se súditi chce, ten každý má k úřadu pro škody a náklady zaručiti. (To psáno v týchž knihách v témž miestě.)

(*Všehrd I. 3.*)

3. Páni vuobec nalezli za právo: Ktož jest koli která zboží královská, anebo kněžská anebo cizí dskami anebo dědicky anebo listy prodal od smrti krále Václava až do dnešního dne, takový aby ta zbožie zase vypravil tomu, číž jest bylo anebo komuž by to přislušelo, a to konečně od dnešního dne do prvních aneb do druhých suchých dní; a potom aby se toho neudávalo žádnému činiti. A pakli by ten ktož tak jest ta cizí zbožie prodal, zase jich nevypravil již v času jmenovaném anebo to více udělal: takový bude a brž má býti trestán, a to podle práva a řádu zemského.

(*Ojíř. – Arch. III. 313.*)

Žádný zbožie a dědictvie královského, ani kněžského, ani cizieho ve dsky nemá klásti; pakliby kto té smělosti byl, a o takovú se ne-

pravost pokusil, má takový vedle práva kázán býti. (Toho nález jest v II. dskách Dúpovcových P. 29. Item ktož jest koli která zbožie etc.)

(*Všehrd IV. 4.*)

Dědin královských ani duchovních nezapisuj dskami. (Secundo Daupovec P. 2.)

(*Nálezové, O kladení etc.*)

4. A jakož pak mnozí pohoní z úmyslu svého ze škod z veliké summy, to aby každý věděl, že to puovod má napřed zpraviti, že sú to tak veliké škody a spravedlivé, a pohnaný v čem se zná, to daj. A což by se jemu zdálo že by tak mnoho nebylo aneb že jemu ničímž povinen není, z čehož jej pohoní, to taky pohnaný zprav. A póvod aby to komorníku, ten kterýž pohoní, pověděl, z kterak veliké summy ze škod pohoní.

(*Ojtř. — Arch. III. 313.*)

5. Jakož pak o tom slyšíme, žeby někteří puohony činili aneb žeby ještě činiti chtěli na ty, kterýmžto mnohým jich trh anebo spravedlnost z desk jest vyřezána, jakož jsú jim jich přátelé ta práva prvé odprodávali, a že ještě těm dsky svědčie, kteří jsú odprodávali: jestli že by těm pohnaným bylo provedeno buď registry anebo že sú penězi úroční u desk kladeni v úřadu, aneb jiným svědomím, ještoby páni to svědomí schválili — takových puohonuov se neudávaj žádnému činiti; nebo by k takovému bylo hleděno jako k tomu, ještoby chtěl druhého úkladem a neprávem o jeho statek připraviti.

(*Ojtř. — Arch. III. 313.*)

Za právo jest, že póvod najprvé má přísahati. (To stojí v II. Dúpovcových P. 29.)

(*Všehrd II. 26. — Nálezové, O přísahách.*)

Pohnaný nenie povinen, chce-li, za všecku summu, z kteréž jest pohnán, přísahati, než v čem se zná, to móž dáti, a v čemž by mu se zdálo, žeby tak mnoho vinen nebyl, za to přísahaj. Pakli chce, móž za všecko přísahati. (Toho nález v II. Dúpovcových P. 29. Item také jakož mnozí pohánějí etc.)

(*Všehrd II. 26.*)

6. Jakož pak mnozí vyhledávají v registrách starých staré zápisy proti těm, kterýmžto ještě za času krále Václava odprodávali sú práv a dědictví své, a těmi by chtěli mnohé lidi k súduom a nesnázem připraviti: protož aby toho žádný neučinil a to ke škodě těm a proti spravedlnosti těch, kterýmž dsky svědčí, by měli proti nim jaké odpory klásti nebo puohony na ně dělati; poněvadž sú toho prvé nehleděli za krále Václava a nebo za ciesaře Zikmunda, bylo-li toho komu potřebie, když sú práva šla; i protož ti odporové aby minuli a viec jich nebuď.

(*Ojtř. — Arch. III. 313.*)

7. Ktož by koli z menšiech úředníkuov od dnešnieho dne co kúpil na svobodných dědinách, neboli který zápis od koho k sobě ve dsky přijal, aby to ohlásil a dsky své před pány na plném saudu aby četl o těch suchých dnech, při kterýchž by jemu ve dsky kladeno bylo. (Stalo se L. B. 1454 ve čtvrtek den sv. Prokopa, II. Dúpovec P. 29.)

(ZZVlad. 240. — Arch. III. 314.)

II. Dúpovec Q. 6.

Nálezli vuobec za právo: Jestli žeby kto dskami zavázal na svém statku, jestliže by ho z toho list nevyvadil, že jakážkoli pokuta ve dskách jest, že jemu to má zuostati. A pakli by stálo, žeby ten ktož se zapsal, list vyvazený a prořezaný ke dskám přinesl, že mu ten zápis má propuštěn býti, by pak i toho nebylo, komuž zápis svědčí. (O tom rozsudek II. Dúpovec Q. 6.)

(ZZVlad. 193.)

II. Dúpovec Q. 10.

1. Barones in pleno judicio, audita querela Petri in nomine Annae orphanae super Johannem de Stezowa, že jest vzveden úřadem Pražským purkrabí super hereditates dictae orphanae přes panský nález, auditis panské přisúzenie a jich nález, invenerunt pro jure: Poněvadž jest to prvé panským nálezem přisúzeno, že páni dávají tomu sirotku za právo vedle prvnieho panského nálezu, a on Jan, poněvadž směl přes panský nález na dědiny svrchupsané sáhnúti, aby pro takový běh od purkrabí Pražského vzat byl a vzasen do vězenie v panskú kázeň. 1454 18. Jul.

(Arch. III. 314. — ZZVlad. 193.)

Přes nález panský nemá žádný na dědiny sahati pod kázní. (V druhých Daupovcových Q. 10. Páni atd.)

(Nálezové, O vedení práva.)

2. Barones in causa Bohuslai . . . in pleno judicio invenerunt pro jure: Jakož jest Bohuslav vzal komorníka super intromissione hereditatum in Boskovicích, tu jest strana otpierala že jest nepravě komorníka vzal na zmatek, a poněvadž mu jest i purkrabie také řekl, že na zmatek komorníka vezme, a ktož by komorníka chtěl na uvázánie vzieti, žeby všecka práva k tomu příslušná měl na hotově mieti, a když jest práv svých přede pány neukázal: protož dávají Zdenkovi za právo. A poněvadž jest komorníka na zmatek vzal, aby pro takový účinek od purkrabie Pražského vzat byl a vsazen do věže v panskú kázeň.

(Arch. III. 315.)

Pro zmatek při uvazování žádné sumy ten ktož se uvazuje, komorníku najvyššiemu nepropadá, než kázeň a vazbu panskú trpěti

má. (Nález na to II. Dúpovec Q. 10, v při Bohuslava z Košíně a Zdenka Kostky.)

(Všehrd IX. 8.)

Toto však při každém uvázání a zápisu má vědieno býti, še ktož by se zmatečně uvázal, a to súdem panským uznáno bylo, že se jest zmatečně uvázal, ten žádné pokuty najvyššiemu komorníku nepropadne, než má do vazby v panskú kázeň vzat býti. (Nález o tom II. Dúpovcových Q. 10, mezi Bohuslavem z Košíně.)

(Všehrd VII. 2.)

Právo vésti kdo chce, má všecko vyhledati, aby nechybil. (O tom v druhých Daupovcových Q. 10, v při Bohuslava z Košína.)

(Nálezové, O vedení práva.)

Komorníka kdo by vedl nepravě. (O tom secundo Daupovec Q. 10.)

(Nálezové, O vedení práva.)

Nález o tom kdež jest komorníka Bohuslav vzal na Jana na žmatek, a to z té příčiny, že žádného práva přede pány neukázal: z toho dali páni Zdenkovi za právo, a jej Bohuslava páni pro zmatek v svú kázeň vzali.

(Ojíř.)

II. Dúpovec Q. 13.

1454 17. Jul. Ladislav z boží milosti král český před pány na plném súdu sedícími a jinými v-obec všem pánóm a rytieřstvu českého královstí oznámiti ráčí tak nynějším i potomním všem: Kterak smy vděčně přijali takovú pomoc, a to pro dobré naše i království českého, kterúž sú nám páni, rytieři, zemané, města et tota comunitas regni B., ze svého zbuoží celým úrokem Svato-Jirským nyní minulým učinili, a to ne z práva, ale ze své dobré vuole, kteréž jsú prvé nikdy nečinili předkóm našim kniežatóm ani králóm českým; my vidúce jich svobodu a spravedlnost, že sú nikdy nebyli povinni, ani v potomních časech nám budú ani budúcím králom českým věčně: protož my i naši budúcí, králové Čeští, takové pomoci nemáme na nich žádati nižádným během ani skutkem, než že je v těch svobodách máme a chceme zachovati, jich brž potvrzujem od nás i od budúcích králuov Českých časy budúcné a věčné.

(Ojíř. — Arch. III. 315.)

Flaveo citationum.

1454 15. Mart. Poněvadž jest M. de L. actor prožaloval svú žalobu po řečníku super citatum Jacobum, a v tom té žaloby nezachoval, a řečí svú jinak žalobu proměnil, a tak ten puohon i žaloba stala se jest na zmatek: a protož ten puohon i s žalobú KMst. i se pány zdvihají, a

potom aby se nižádný téhož nedopúštěl a na zmatek nižádný nepoháněl.

(*Emler, Rel. I. 132, 80.*)

Jestli žeby kto v žalobě se čeho dokládal, buď svědomie aneb jiné věci, a žeby toho nepokázal, a žeby řeči svú jináče při vedl než žaloba i póhon ukazuje, ten póhon na zmatek jest (jakož o tom rozsudek v póhonných bielých — sic! — l. 1454, kdež Mikuláš.)

(*ZZVlad. 82.*)

Nesrovná-li se žaloba s póhonem nebo řeč v přelíčení s žalobú tak, že jinak a o jiném jest napsal žalobu než póhon, anebo že jinak jest žalobu vložil ve dsky, a při líčí jinak a o jiné věci mluví: to zdviženie póhonu jisté přináší, a druhdy i zmatek. (A o tom najdeš v M. p., kdež Mikuláš z Lobkovic pohání Jana z Wřesovic.)

(*Všehrd II. 17.*)

A též když se póvod čehožkoli jiného v své žalobě doloží, čehož potom v při vedení okázati nemóže, v zmatek nohama vejde Ale ten, kdož žalobu svú řečí proměnì a jiné mluví v pře své líčení slovy nežli jest v žalobě napsal a prožaloval, zmatku zajisté ujde, ale póhonu zdviženie neujde. (Ale i to též jako jiné všecko, má nálezem provedeno býti, a ten jest v Modrých póhonných, kdež Mikuláš z Lobkovic Jana z Vřesovic pohání.)

(*Všehrd IX. 4.*)

Proto ne zmatek se nalezá, než póhon se zdvihá. (Dóvod toho jest v Modrých póhonných, kdež Mikuláš z Lobkovic pohání Jana z Vřesovic; tu takto stojí: „že ten póhon i žaloba jest na zmatek, a protož ten póhon i žaloby král a páni zdvihají.“)

(*Všehrd IX. 4.*)

Když se žaloba s póhonem aneb pře líčení s žalobou nesrovnává, bude póhon zdvižen. (V modrých póhonných. „Mikuláš z Lobkovic pohání Jana z Vřesovic.“)

(*Nálezové, O žalobách puohonných.*)

Pechanecz Ojírz de Oczedielicz citat Nicolaum Wentlar de Kadano. **1454**
Invenerunt pro jure: Ex quo citati tabulis docuerunt jus ad heredi- **Jun.**
tates in Cz., domini „pamatujíc nález praedecessorum suorum, quod nullus hominum tabulas přesvědčiti non potest,“ et pro eo dederunt citatis juxta eorum tabulas pro jure.

(*Talmb. — Arch. IV. 550. — Emler I. 134, 89 — Cf. II. Nicolai B. 2. = Cod. II. 2. pag. 41.*)

(Nález o spolku bratří.) Páni o tom takto rozkázali: Jakož ona **1454**
Kateřina okázala jest list, kterýmž jsú se bratří spolčili a to takto, **19. Jun.**
kdyžby Petr a Bohuslav požádali propuštění z toho spolku, a on Jan rytíř propustil jest to co se jeho dědin dotýče Janovi z Nestanic, i

z té příčiny on Jan má právo ku polovici těch dědin podle propuštění, a on Jan také nemohl jest více zapisovati než což jest jemu rytíř propustil.

(Ojíř. — Emler, I. 118, 24.)

1454 22. Jun. Ex quo Jaroslaus Plichta citat pro damnis et non pro hereditate, ani z dluhu, a dsky Přibíkovi svědčí od Žampacha dluh, on se svých desk drž a o to, z čehož póvod viní Přibíka, ex (quo Přibík praví že jemu póvodovi tiem vinen nebyl) aby se očistil vedle práva země této.

(Emler, Rel. I. 125, 52.)

Jaroslaus Plichta de Zierotin citat Przibikonem de Clenoweho. Invenerunt: Ex quo J. P. citat pro damnis et non pro hereditate, ani z dluhu, a dsky Přibíkovi svedčie od Žampacha dluh, on se svých desk drž a o to, z čehož póvod viní Přibíka (ex quo Př. praví, by jemu póvodovi tím vinen nebyl), aby se očistil vedle práva země této.

(Rajg. — Treb. — Mus. — Talmb. — Arch. IV. 548.)

(Nález o tom, kdež jeden pohoní ze škod a ne z dluhu.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž Plichta ze škod pohánie a ne z dědictví ani z dluhu, a dsky Přibíkovi svědčí dluh od Žampacha, a on se svých desk drž; z čehož puovod viní Přibíka (a poněvadž Přibík praví, že mu ničímž vinen není) očisť nevinu svú podle práva.

(Ojíř.)

Tak Plichta bratru svému za dvoje panovánie i za odhádánie přijal (v Modrých póhonných, kdež Jaroslav Plichta pohání.)

(Všehrd IV. 13.)

1454 Jun. Joannes Dupowecz et Alsso de Zieberg conqueruntur super Hincone de Sacro Campo. Invenerunt: Ex quo D. věda že paní Dorota z Adlar klade Hinconi marito suo citato ve dsky, a on žádného odporu neučinil, že tudy právo své ztratil.

(Talmb. — Arch. IV. 555. — Emler I. 124. 49.)

1454 9. Oct. Nachází se i jiný zmatek, kdež odbytá před spolčeniem otce svého z dědictvie a spolku pohání (Nález o tom v modrých póhonných, kdež Hedvika z Hořiněvsi pohání Smila z Hořiněvsi.)

(Všehrd IX. 3.)

Když která odbytá před spolčením otce svého pohání z dědictví, jest zmatek. (V modrých póhonných, kdež Hedvika z Hořiněvsi pohání Smila odtudž.)

(Nálezové, O zmatku.)

Et prout Mraksso de Radimowicz est commissarius a Hedwiga uxore sua super lucrum et damnum, ideo debet ipse M. pokutu tr-

pèti za ženu svú, vedle toho, že jest muž její. A nezdá-li se Mrakšovi pokuty psané trpèti, aby ženu svú od dnešního dne v témž dni k té pokutě postavil v purkrabinu moc; neb jest ten puohon na zmatek učinèn.

(*Emler, Rel. I. 123, 41. — Cf. Archiv IV. 549. In memoriis.*)

Poručník za svého jistce má nebo sám pokutu nésti, nebo ji miesto sebe v určeném roce k nalezené súdem pokutě postaviti. (Nález o tom v modrých póhonných, kdež Hedwika z Hořiněvsi pohání Smila z Hořiněvsi.)

(*Všehrd. Přídavky.*)

Že poručník má pokutu trpěti za svého póvoda nebo pohnaného, nález o tom v Modrých póh., kdež Hedwika z Hořinèvsi pohání Smila z Hořinèvsi.

(*Všehrd II. 19.*)

Poručník má za svého původa neb pohnaného nésti pokutu; však jest-li že póvoda neb pohnaného jeho tu při saudu není, a v tém dni žeby jeho před saudem nepostavil. (V modrých póhonných, kdež Hedvika z Hořinèvsi pohání Smila.)

(*Nálezové, O poručnícich.*)

Borziwoj jun. de Lochowicz citat Nicolaum de Lobkowicz. Invenerunt pro jure: Ex quo N. citatus nesahal jemu B. mocí v držénie 1454
jeho. jakož mezi nimi pře jest, než právem sáhl, totiž komorníkem se uvázal vedle desk svých, a potom listem od úřadu k purkrabí a poslem téhož purkrabí na vrch právo dovedl na tèch dèdinách: pro eo dederunt N. citato pro jure.

(*Talmb. — Arch. IV. 547. — Emler 115, 12.*)

(Nález o tom že jeden na druhého právem sáhl.) Tu páni o tom takto rozkázali: Ponèvadž on Mikuláš pohnaný nesáhl na Bořivojovy dèdiny mocí v jeho držení, oč pře jest mezi stranami, než právem vedle desk svých, z té příčiny dali pohnanému za právo.

(*Ojiř.*)

Wenceslaus de Skuhrova citat Margaretham de Praga. Barones 1454
zdvihli tento póhon, ex eo, quia actor querelam non imposuit, když jest ohlášen a naň přišlo a voláno aby ožaloval. Ideo deleta querela.

(*Talmb. — Arch. IV. 549. — Emler I. 138, 105.*)

Anna z Milevska pohání Macha z Hor. Nalezli za právo: Po- 1454
nèvadž jsú trhové šli za krále Václava, a proti těm trhóm ižádných odporóv se nestalo, a k tomu také páni nález učinili, ktož-by koli za krále Václava pokojnè které dědiny držel tří leta a 18 nedělí bez nárokóv vedle řádu a práva zemského, aby při tom zóstal — z té příčiny dali jsú Machovi pohnanému za právo.

(*Talmb. — Emler. I. 112, 1.*)

1454 Jestli-žeby kto komu list falšem nařekl a jestli-žeby ten faleš naň uveden byl, má ten spálen býti jako falešník. Pakliby kto nařka koho, toho naň neprovedl, aby jemu to opravil tiem spósobem jakož nález ukazuje o nářek cti, a škody zaplat podle svolenie zemského obecnieho. (O tom rozsudek v Modrých póhonných leta 1454.)

(ZZVlad. 400.)

1454 Katharina de Praga citat Jarossium de Trčeús. Invenerunt pro jure: ex quo K. okázala jest dsky, kteréžto jí svědčie od Mary, et J. citatus neodpierá, než toliko praví, že na těch dědinách má polovici, i páni dederunt actrici pro jure, aby on citatus medietatem illarum hereditatum jí postúpil — bez pohoršenie těch dědin, jakož jí dsky svědčie.

(Eml. Rel. I. 118, 25.)

(Nález o tom, kdež Kateřina statek svuoj v dskách má.) Páni o tom takto rozkázali: Kateřina jest okázala dsky své, kterak jí řádně svědčí, a pohnaný tomu nic neodpíral; i podle toho dáno jest puovodovi za právo.

(Ojíř.)

1454 Ex quo tabulae ze jména svědčí Fridrichovi actori o ty dědiny, o kteréž jest pře mezi nimi, dávají jemu actori páni vedle desk jeho za právo, et ipse Burian citatus má právo před sebú.

(Emler Rel. I. 122, 39.)

(Nález o tom, kdež Fridrich statek svuoj v dskách má.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž zjevně dsky a ze jmena svědči Frychtovi o ty dědiny, o kteréž pře jest, i podle toho dali Frychtovi za právo, a Burian má právo před sebou.

(Ojíř.)

1454 Joannes de Chcebuze citat Joannem Czigan de Weleziez. Ex quo actor docuit tabulis Katherinae de Chebuze, a po tom dánie jejie, aby on Jan póvod k tomu právo jměl, což dsky praefatae K. svědčie, a toho aby praefatus J. citatus sibi Joanni actori condescenderet skutečně infra hinc et duas septimanas.

(Emler, Rel. I. 125, 50.)

(Nález o tom že jedna dala jednomu právo své nápadné.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Jan okázal dsky Kateřininy, a po tom dání jejie, aby on Jan k tomu právo měl, což dsky Kateřininy okazují.

(Ojíř.)

1454 Henricus Bawor de Sswamberg citat Joannem Judicem de Tie-

chlewecz. Invenerunt: Poněvadž H. actor citatum in dietis hereditatibus póhonem zastihl jest, že to póhon není na zmatek, než kázali jej páni zdvihnúti proto, poněvadž J. citatus pravil, že tu nic nemá, a již H. actor bude věděti, k komu o to má hleděti.

(*Talmb. — Arch. IV. 549. — Emler I. 124, 47.*)

Henricus de Ssprimberg citat Katharinam de Dessnicze. K. citata in testatione citationis non adstitit. Barones: Ex quo ipsa K. citata pro dopuštěnie Božíe a zvláště pro nemoc na sehnaném roce nemohla státi, quia ejus non-paritio sibi in praejudicium non debet esse. Mandaverunt sibi corrigi terminum ad judicium. 1454

(*Talmb. — Arch. IV. 549. — Emler I. 124. 48.*)

Wenceslai Andreae J. 3.

Páni rozkázali Kateřině s její sestrú: A poněvadž dsky věna svědčí, že Kateřina s sestrú svú mají Kamerethovi všecko zase navrátiti, cožby za ně dal; to když ony panny udělají, Kamareth aby také statku jim jich postúpil, jakož dsky a list smluvní svědčí. 1454 4. Oct.

(*Ojíř. — Arch. III. 316.*)

Wenceslai Andreae J. 13.

(Nález o listu lantfridním.) Páni nahledše v list lantfridní, nalezli za právo: Poněvadž se jest on Kuneš nezachoval podle listu lantfridního a pečeti své, má do vazby vzat býti podle toho listu lantfridního, a on Zdeněk s jinými k Kunšovu statku právo mají. 1455 11. Oct.

(*Ojíř. — Arch. III. 316.*)

Wenceslai Andreae J. 29.

Sicut Ofka relicta olim Martini Brada vendidit hereditates in U. marito suo a v tom těch dědin neočistila, i zapsala tabulis Petro, et ex quo Martinus habens dictas hereditates a praedicta Ofka in tabulis, et vendidit easdem et intabulavit Enochovi, patri Procopii: ex eo barones dederunt Procopio filio dicti Enoch pro jure. 1455 28. Oct.

(*Arch. III. 317.*)

(Nález o tom, že jedna jednomu prodala dědiny a jich neočistila.) I dáno dskám prvním proti posledním za právo.

(*Ojíř.*)

Ex quo ciesařovým právem sáhli super hereditates Sigismundi a to právo neprovedeno jest vedle práva a řádu země této: i rozkázali páni, aby ten list všel vedle práva v dvorské dsky a aby byl řád zachován podle obyčeje; a když se tak stane, která strana k 1455 28. Oct.

čemu právo bude mieti, ta toho poživ; a v té mieře aby na děd̕iny S--ovy nebylo saženo tiem právem, dokuď to nebude přisúzeno.

(Arch. III. 318.)

(Nález o tom, že jeden výprosu učinil na králi a toho sobě k místu nedovedl vedle práva zemského.) A dokud sobě toho tak k místu nedovede, aby na ty dědiny nesáhal, na kom se výprosa stala, dokavadž nebude o tu věc rozsúzen podle práva dvoru králova.

(Ojíř.)

Wenceslai Andreae J. 30.

1455 30. Oct. (Nález na odpor o tom, kdež jest Jaroslav Plichta odpor udělal proti dědinám v Túžetíně.) Proti tomu Zajíc list jest ukázal, a on Jaroslav proti tomu listu nižádného práva neokázal; i z té příčiny dali páni Zajícovi za právo.

(Ojíř. — Arch. III. 318.)

Wenceslai Andreae K. 1.

1455 konec Oct. (Nález o tom, že jeden měl prvé dědiny dskami zapsané, a potom na nich komorní plat zapsán jest.) Tu o Častolora a Přecha páni nalezli: Poněvadž dědiny prvé jsú ve zpravě Častolorově, než jest na nich plat komorní vložen, a Častolor najprvé právo dovedl podle práva, a tu což po odhádání ostane, na tom Přech platu svého komornieho postihaj.

(Ojíř. — Arch. IV. 319.)

Jestli žeby kto kterým statkem co zpravoval, a po též zpravě že by na tom statku věno zavadil nebo komorní plat zapsal, aneb jakkoli posledním zápisem zavadil: tehdy přijde-li pro nezpravu k odhádání, poslední zápisové moci mieti nebudú proti prvním, proti té zpravě; než cožby po odhádání té zpravy zuostalo, tehdy potomní zápis k tomu má hleděti, což jest po tom odhádání statku zuostalo. A tak starší zápis před potomními má napřed o zprávách mieti (jakož o tom rozsudek Wenceslai Andreae K. 1.)

(ZZVlad. 194.)

Wenceslai Andreae L. 3.

Ten rozum spolku to právo jest, že teprv po smrti jednoho společníka má na druhého připadnúti. (Nález o tom Wenc. Andreae L. 3. Páni na plném súdě.)

(Všehrd. VI. 16.)

Flaveo citationum.

1455 24. Jan. Protiwecz z Rochowa citat Zbinkonem de Duba. Zbinko citatus suscepit pro trina citatione actori, tamquam cum camerario esset

tribus vicibus citatus, et testatione citationis similiter, sicut omnes tres citationes essent testatae.

(Talmb. — Arch. IV. 555. — Emler I. 135, 92.)

Hermannus de Zborze citat Joannem de Jedimilicz. Actor in **1455**
testatione citationis non adstitit; citatus absolvitur a citatione (Relatio **12. Aug.**
omnium beneficiariorum.) Gubernator mandavit, ut non-comparitio ejus H. actoris in testatione citationis non noceat, ex eo, quia missus est ex parte d. gubernatoris i v potřebě KMsti (Relatio omnium beneficiariorum.)

(Talmb. — Arch. IV. 551. — Emler I. 123, 42.)

Wenceslaus de Radiczowa citat Nicolaum Humpolecz pro he- **1455**
reditate. Invenerunt: Ex quo ipse N. H. citatus okázal trh tabulis **7. Oct.**
ještě za krále Vácslava, a tomu trhu ižádný odpor nestal se jest, a tak bez nárokóv to zbožie držáno jest za pokojných let, od čtyr a ode čtyřiceti let, dederunt citato pro jure et ipse W. actor pohnal na zmatek.

(Tab. curiae reg. — Emler, I. 137, 103.)

Offka de Czastolovic citat Girzikonem de Kunstat. Ex quo actrix **1455**
neokázala práva k těm dědinám, z kterýchž pohání, vedle práva, než **11. Oct.**
toliko zakládala se svědomím, a listové všiekni ani svědomí proti dskám moci nemají, et citatus tabulis ostendit právo k těm dědinám, z kterýchž jeho pohnala: pro eo d. barones dederunt citato juxta ejus tabulas pro jure obtento.

(Emler, Rel. I. 133, 83.)

Listové ani svědomí nemají moci proti dskám. (V modrých póhonných l. 1455 Sabbato ante Galli, kdež Ofka z Častolovic pohání Jiříka z Kunštatu.)

(Nálezové, O průvodu.)

Ex quo citatus tak starodávné drženie má, za pokoje a za **1455**
řáduov jemu na to nižádný nesahal, et actor tantum ostendit tabulas **18. Oct.**
ab annis X a nic jiného: vedle toho domini dederunt citato pro jure (1455, 18. Oct.)

(Emler, Rel. I. 125, 53.)

To stojí v Modrých póhonných, kdež Jan Steker pohánie Štěpánka z Sochowic: Poněvadž pohnaný tak starodávnie drženie má, za pokoje a řádu jemu na to nižádný nesáhl, z té příčiny dali sú mu za právo.

(Všehrd VI. 41.)

Že dsky nebo zápisové proti držení tří let a 18 nedělí nic není. (V modrých póhonných, kdež Jan Šteker pohání Štěpánka z Sochovic.)

(Nálezové, O trhu, zápisu a listech.)

(Nález o starodávném držení.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž pohnaný má tak starodávní držení za pokoje a za řádův, a na to jemu žádný nesáhal: z té příčiny dáno pohnanému za právo.

(Ojiř.)

1455 23. Oct. Wenceslaus de Konèprus citat Elsskam de Trzebska. Ex quo E. uxor Ulrici věno své, ovdověvši, zapsala tabulis Joanni filio Ulrici, jsúcí sebe mocna, a tak dále to prodáváno dskami až i na Vacslava actorem přišlo, a ten trh, kteréhož jsú citati list okázali, kdež prodává Oldřich, a její jmeno Elšky, manželky jeho, v tom listu také stojí: kterémužto trhu odepřel jest puovod, že jest ona muže svého poddaná, a protož že jest ten trh moci neměl, že ona o své věno přijíti nemá; et juxta hoc d. barones actori dederunt pro jure.

(Arrch IV. 557.)

Žádná žena muže živého mající, věna svého nemóž prodati ani zapsati, ani kterým obyčejem zavaditi, neb ještě jejie skutečně nenie, poněvadž jest jeho neobdržala; a zvláště kdyžby s mužem spolu, on dědictvie a ona věno prodávala, že toho ona učiniti nemóž; než učiní-li to vedle svého muže, učiní jako ta kteráž v moci muže svého, a ne v své jest, a to věnu jejiemu žádné škody, žádné ujmy nenese; neb ona též věno své, umře-li muž, vedle něho ve dsky kladené, obdrží právem zemským, jakoby nic ve dsky nekladla. (O tom nález v Modrých póhonných, kdež V. z K. E. z T. pohání.)

(Všehrd V. 24.)

1455 23. Oct. Agnezka de Kowarzowa citat Joannem Czalta. Tak jakož jesti Jan Czalta citatus otpieral actori a pravě, že je nemohlo na těch dědinách viece věna kladeno býti než X sex. gr. bez povolenie kralovy Msti, a tiehně se na panský nález, kterýž že se za ciesaře Sigmunda stal, kterýžto nález páni jsú ohledali, kdyžto na týchž dědinách jest věno přisúzeno Katruši: a podle toho Agnežka actrix má také při svém věně ostati a jeho požívati v manském právě bez porušenie práva manského.

(Emler, Rel. I. 112, 2. — Cf. Math. A. 30.)

Ten list Agnežky de Kowarzowa, kterýž jest všel ad tabulas terrae, domini mandaverunt aby byl převeden do dvorských desk, a potom aby se nižádný toho nedopúštěl, aby nekladli v zemské dsky, což sluší k dvorským.

(Arch. IV. 542.)

Nemá také žádný člověk dědictvie manského ve dsky zemské ani dědictvie svobodného ve dsky dvorské klásti, ani na něm věnovati. (To stojí v modrých póhonných, kdež Anežka z Kovářova pohání Jana Calty z Kamenné Hory.)

(Všehrd IV. 4.)

(Nález o věnu na manství vloženém). Páni o tom takto rozkázali:

Jakož Calta žalobník odpieral a pravie, že jest jí věna na manství více kladeno nemohlo býti než X ### bez povolenie královského: tu páni ohledali první věno, kteréž jest Geruši (sic) přisúzeno na těch dědinách — i z takové příčiny ona Anežka při svém věnu zuostati má a jeho užívati vedle práva manského.

(Ojíř.)

Dědin manských do desk zemských, ani dědin svobodných do desk dvorských nezapisuj, aniž na nich také věň. (V modrých póhonných: „Anežka z Kovařova pohání Jana Caltu.“)

(Nálezové, O kladení do desk zemských.)

Na statku manském muože věnovati výše nad 10 kop grošuov českých bez povolení. V modrých póhonných 1454. „Anežka z Kovařova pohání Jana Caltu.“

(Nálezové, O vdovách a manželkách.)

§. 1. Jestli žeby kto jinému ve dsky kladl dědiny královské anebo duchovnie, sám jich ve dskách nemaje a věda že jsú královské neb duchovnie, má takový za falešníka jmien býti, a králi v v trestánie upadne a statek k tomu proti králi propadne. Než jestli žeby kladl nevěda, tehdy ten vklad nemá moci mieti, a ten také úrazu na své cti ani na statku žádné škody nemá mieti, než drž se svého zpravce, dada jemu úmluvu. §. 2. A jestli žeby kto které dědiny kladl ve dsky, sám k nim práva nemaje, a ten ktožby právo k nim měl, pohnal by z nich, a vysúdil by je na tom, ktož by ty dědiny držal: tehdy ten ktož jest je kladl ve dsky, k nim práva nemaje, upadne v pokutu nahoře položenú i králi v trestánie. §. 3. A ten ktož by ty dědiny dskami k sobě přijal, věda o tom že onen kterýž mu je kladl, práva k nim neměl, že v túž pokutu upadne, jako ten ktož mu je kladl. §. 4. Pakli by kto nebyl narčen, ktož by ty dědiny držal za 3 léta a za 18 nedělí, ten má toho práva užíti. (O tom rozsudek v Modrých póhonných l. B. 1455.) 1455

(ZZVlad. 439. — Cf. Flaveo citationum: Bohuslaus de Praga 1456. — Cf. Ib. Otiko de Tluczne.)

(Nález o list smluvní, kterýž prvé panským nálezem umrtven). Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž Beneš pohnal Fridricha o zbuoží Markytino, jakož pak týž Beneš okázal list úmluvný, kterýž jest byl umořen panským nálezem, a ona Markyta to zbuoží jest prvé také panským přísudem obdržela, a on Fridrich taky to okázal, že mu táž Markyta dala své právo listem: i podle toho dáno Fridrichovi za právo. 1455

(Emler, Rel. I. 116, 16. — Ojíř.)

Anna de Dubeczka citat Nicolaum de Lobkowic. Invenerunt pro jure: ex quo N. citatus k póvodově žalobě odpovídaje sám se položil k nevině, aby se v tom stalo vedle práva zemského. 1455

(Talmb. — Arch. IV. 551. — Emler, I. 115, 10.)

1455 Bohunko de Klinsstein citat Joannem de Vrabie, quia fecit ei damnum posse suo sine jure in heredidate sua zápisné, kdež jemu někdy Vaněk de Vrabí, pater ejus indivisus, úroky vybíral i dědin požíval. Invenerunt p. j., prout citatus odpierá, quia W. pater ejus nebral k své ruce požitkóv z těch dědin, o kteréž jest póhon, že tú škodú za otce svého není povinen, poněvadž ta věc není toliko otce pohnaného, ale jest sirotčí a jiných poručníkóv.

(Talmb. — Arch. IV. 553. — Emler, I. 117, 18.)

1455 Katherina de Zaborzy citat Petrum de Trzitezie. Invenerunt p. j., ex quo ipsi actores ostenderunt tabulas a on citatus nějaký list, ješto vyznává smlúvu, juxta hoc dederunt actoribus pro jure.

(Talmb. — Emler, I. 120, 30.)

1455 Margaretha de Polak citat Chotkonem de Wognina. Invenerunt: Ex quo proti tomu věnu nižádný jest neodpíral, ani kněz Jindřich, maje leta dospělá, tudy se dokazuje, že tu již dílu neměl, a k těm dědinám také práva neměl, by je komu ve dsky kladl.

(Talmb. — Arch. IV. 553. — Emler I. 130, 71.)

1455 Anna de Holeyssowa citat Machnam Lapaczkovu. Netoliko dědic věno zplatiti móž, ale také i držitel, kterýž právo dědice má. (O tom nález v Modrých póhonných, kdež Anna z Holajšova pohání Machnu Lapáčkovu 1455.)

(Arch. IV. 551. — Emler, Rel. I. 113, 3. — Všehrd V. 13.)

Věno muože placeno býti netoliko od dědice, ale i od toho, kdož právo od dědice má. (V Modrých póhonných: Anna z Holejšova pohání Machnu.)

(Nálezové, O vdovách a manželkách).

1455 Póhonu spósob na najvyššieho úředníka: „Pane Zdeňku z Šternberka, najvyšší purkrabie Pražský, poháním tě od paní Markety z Michalovic, aby jí k póhonu stál přede pány, v ten pátek na suché dni adventnie najprv příštie, z dědin a zbožie, kterýchž jest ona mocnú a nejvyšší poručnící dskami a listem, a to dskami i listem provesti chce.“ I nepřijal jest póhonu. Potom jest komorník Šedivek první, druhý Obřistevský, a třetí Klima poháněl. (To stojí v Modrých póh., kdež Marketa z Michalovic pohání Zdenka z Šternberka, najvyššieho purkrabie zemského.)

(Všehrd III. 9. — Cf. Archiv III. 367. — Emler, Rel. I. 130, 73.)

Najvyšší purkrabie, komorník najvyšší, sudí najvyšší, ti vedle práva ne komorníkem, jako jiní, než kmetem z lavic jedniem tu v lavicicch mají najprvé býti pohoněni. — Pakli póhonu po kmetu přijieti nechtie, tehdy mají pohnáni býti též jako jiní obyvatelé země české komorníkem. (Toho dóvod v Modrých póh., kdež Marketa z Michalovic pohání Zdeňka ze Šternberka najvyššieho purkrabie Pražského kmetem, potom dohání komorníkem.)

(Všehrd III. 9.)

Nejvyšší purkrabě, komorník a sudí mají jedním kmetem pohnáni býti, a nechtí-li póhonu přijíti, mají komorníkem dohnáni býti. (V modrých póhon. „Markéta z Michalovic pohání Zdenka z Šternberka.")

(Nálezové, O úřednicích.)

(Nález o nedílnosti.) Páni o tom takto rozkázali: Jakož se jest Calta k nevině položil a pravě, žeby to byl strýc jeho nedílný, a z té příčiny že jest nic nemohl dáti na dědinách bez vuole streyce svého nedílného, a Častolor jsa otázán ode pánuov o ty nedílnosti, odpověděl, že o tom nic neví, a že je byl v ty časy mlád byl: i poněvadž jest neprovedl nedělenstvie, z toho Caltovi dáno za právo. 1455

(Emler, Rel. I. 119, 28. — Ojíř.)

Anna de Hořepníka citat Joannem Maloweez. Invenerunt: Ex quo actrix osířela byla a let neměla toho času když jest jí listem zboží prodáno Petrovi Malovcovi, ani poručníkóv žádných neměla, a ona pro léta nedošlá tomu otpierati nemohla, a v tom než let došla spravedlivých, práva zemská nešla: a vedle toho páni a vedle desk dali sibi actrici pro jure, aby jí postúpil. 1455

(Talmb. — Emler, I. 113, 4.)

Hanussius de Strpí citat Joannem de Strpí. Ex quo H. actor zmatečně žalobu položil, páni ten puohon zdvihají, et hoc ideo, že jest žalobu vedl po otci svém nedielném, a to jest naň provedeno hodným svědomím, že mu jest nebyl otec, ale děd. 1455

(Emler I. 123, 43.)

Někdy ta slova v nèkterém nálezu položena budú, „že jest póhon zmatečný"; avšak proto ne zmatek se nalezá, než póhon se zdvihá. (Dóvod toho, což jsem pověděl, jest v Modrých póhonných, kdež Hanuš ze Strpic pohání Jana ze Strpie, a tu takto stojí: „Poněvadž Hanuš póvod zmatečně jest žalobu položil, páni ten póhon zdvihají.")

(Všehrd IX. 4.)

(Nález o narčení dědin puohonem.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž dsky řádně svědčí otci Klinštejnovu, že jest Jiřík z Ronova přes první trh nemohl těch dědin zapisovati; a z té také příčiny, že jest Záviše ty dědiny prvé puohonem nařekl, podle toho dali Klinštejnovi za právo, synu Závišovu. 1455

(Ojíř.)

Bohunko de Clinstein citat Nicolaum de Piesstian. Jakož dsky svědčie řádně olim Zawissio de Clinstein, patri Bohunkonis, et suis heredibus tempore Wenceslai regis, že jest přes první trh olim Wilhelmus de Ronow nemohl těch dědin zapisovati, a také že jest olim Z. tempore imp. Sigismundi dictas hereditates in Piesstianech pó-

honem nařiekal; et pro eo dederunt d. barones Bohunconi actori pro jure.

(*Emler Rel. I. 116, 14.*)

1455 Barbara de Kamenicze citat Joannem ibidem. Citatus coram baronibus dixit, že jest byl raněn a že jest beze lsti státi nemohl na svědčení póhonu. Mandaverunt, jestli žeby ona Barbora jemu toho nollet credere, quia debet ei to zpraviti.

(*Talmb. — Arch. IV. 552., — Emler I. 116, 15.*)

1455 Joannes de Sledowicz citat Joannem Sadlo, quia fecit ei damnum in hereditate in Sledowiczych. Invenerunt: Ex quo J. actor táhl se na svědomí, pohnav, i nepostavil svědków osobních, a on Jan citatus testes osobně postavil, kteřížto svědčili pod přísahú, že jest on Jan citatus s bratrem actoris smluven o všecky věci — a ta smlúva má již mezi nimi zachována býti, a o ty věcí nemají mezi sebú nižadných póhonov činiti.

(*Talmb. — Arch. IV. 556. — Emler I. 129, 68*)

1455 Margaretha de Želewic citat Baltazar de Želewic. Ex quo takové smlúvy se staly, při kterýchžto smluvách pečeti jsú mnohých dobrých lidí, ješto jest jich ona sama za ně prosila, kterýchžto smluv neodpírala jest, než toliko řečí svú praviec, že by k ním přinucena byla, quæ litera concordiae tabulis terrae inserta est: a vedle toho domini barones citato dederunt pro jure.

(*Emler Rel. I. 130, 72.*)

Jiný zmatek, kdež kto smlúvu o některú věc učině potom o túž věc přes tu smlúvu pohání (Nález o tom v modrých póhonných, kdež Marketa ze Želevčic pohání Baltazara z Želevčic.)

(*Všehrd IX. 3.*)

Kdo s kým směnu neb smlauvu učiní, a potom pro tauž věc pohání, jest zmatek. (V modrých póhonných, kdež Markéta z Malovic (sic) pohání Baltazara z Želevic (sic).

(*Nálezové, O zmatku.*)

1455 Wilhelmus de Hersstein citat Arnesstum de Hersstein fratrem suum, et inculpavit citatum pro portione sua juris obtenti, inducti, dominati, taxati post patrem eorum super eos devoluti. Invenerunt: Ex quo dictum jus super eos post patrem eorum est devolutum, a o to nikdy jsú se nedělili, že jest on V. actor tudy spravedliv k dílu svému juris praefati.

(*Talmb. — Arch. IV. 555. - Emler I. 139, 107.*)

Wenceslai Andreæ M. 7.

1456 Když se dva spolčíta dědinami svými, habitis et habendis, vedle
5. Mart. obyčeje a řádu země této, a v tom žeby jeden společník umřel a

dědiny jeho na živého společníka tak připadly: ti zpravce, kteříž sú byli umrlému ve zpravě, takoví zpravce jsú ty dědiny povinni zpravovati tomu živému společníku vedle práva zemského.

(*Arch. III. 319.*)

Při všelikém spolčení v zemi české dskami učiněném za právo jest, když společník jeden umře a v dědiny a v zbožie jeho zóstalý a živý společník se mocí svú uváže, že zpravce mrtvého společníka živému zpravovati mají dědictvie mrtvého, tak jakož země za právo má. (To psáno Wenc. Andreæ M. 7. Páni na plném súdě.)

(*Všehrd VI. 20.*)

Též společníku, kdyžby na druhého společníka dědiny připadly, zpravce povinni jsú zpravovati, jakož o tom jest Wenceslai Andreæ M. 7.

(*ZZVlad. 175. — Výpis z desk. Arch. V. 510.*)

Když společník jeden umře, a druhý se společník v jeho zboží uvazuje, že zpravce toho mrtvého společníka mají jeho zboží zpravovati společníku, živému, tak jakž země česká za právo má. (Wenceslai Andreæ M. 7. „Páni na plném saudu").

(*Nálezové, O spolku a rozdílu.*)

Když by se přihodilo, že by kto dědiny své dluhem a zápisem dskami zapsal komuž-koli a na tom dluze jemu zapsal dskami „v témž plném právě, jakož je ty dědiny sám měl a držal": tehdy ti zpravce, kteříž sú zpravovali tomu jenž zapisuje, jsú povinni tomu anebo-li těm také zpravovati, komu a kterýmž by takové dědiny dále zapsal dskami. Než ktož by trhem prodával, ten zachovaj řád a právo, jakož na trh záleží.

(*Arch. III. 319.*)

Kdož komu statek svój po své smrti zapíše, a v tom zápise tato slova stojí: „V témž právě, jakož jest ty dědiny sám měl a držal", tehdy zpravce po smrti toho zapisujícieho jsú povinni tomu a těm zpravovati, komu a kterýmž jest dědictvie své zapsal. (To se najde Wenceslai Andreæ M. 7. Páni na plném súdu. . . .)

(*Všehrd IV. 11.*)

Než nestanú-li ta slova v zápisu, tehdy zpravce mají býti prázdni. Též také když se dva zbožiem a dědictviem svým spolčíta obyčejem a řádem zemským, a jeden z nich umře; tehdy zpravce statku společníka mrtvého mají zpravovati týž statek společníku živému i dědicóm jeho. (Toho dóvod v týchž dskách v témž nálezu.)

(*Všehrd IV. 11.*)

Nestojí-li ta slova v zápisu: „v témž právě, jakož jest ty dědiny sám měl a držel," tehdy zpravce předešlí jsau zpravy prázdni. (Wen-

ceslai Andreæ M. 7. Páni na plném saudu o společnicích; v témž máš nálezu, kterak jim kdo zpravuje.)

(*Nálezové, O zpravě.*)

Wenceslai Andreae M. 7.

1456 8. Mart. Nižádný nenie bližší k poručenství každého sirotka, kdež by sirotek neb sirotci osiřeli, ješto by jich otec nižádnému neporučil aneb poručníci učinění dskami těch sirotków zemřeli, vedle řádu a práva země této, nežli strýc najbližší toho sirotka. A ten strýc má uručiti sirotku neb sirotkóm vedle řádu zemského, aby jim jich statku a zbožie neumenšoval, ale raději přivětšoval. — Nižádný takéž nemá spolków sobě uprošovati s sirotky, ani KMst má dávati takových spolków.

(*Arch. III. 320.*)

Přirozené poručenstvie jest, když bratr nebo strýc, sestra nebo teta, buďte dielni nebo nedielni, když otec jiných poručníków vedle práva nezdělá, v poručenstvie se uvazují; a to móže slúti poručenstvie přirozené nebo příbuzné, o kterémžto poručenství světlý nález jest Wenceslai Andieae M. 7. Mezí Zbyňkem ze Soběšína.

(*Všehrd V. 38.*)

Ale to poručenstvie příbuzné nemá miesta než tehdáž, když-by otec dětí a statku svého poručníków žádných neustanově umřel, anebo také, kdyby poručníci otcem učinění zemřeli, a sirotci by ještě let spravedlivých nemajíce živi zóstali. Než při tom toto má opatřeno býti, že strýc nebo teta, kterýž by chtěl v to poručenstvie vstúpiti, má sirotkóm uručiti vedle práva a řádu zemského, aby jím statku jich neumenšoval, než raději přivětšoval. (To psáno v témž nálezu.)

(*Všehrd V. 38*)

Mezi blízkými a dalšími (příbuznými) ten má poručenstvie obdržeti, který jest najbližší. (Dóvod toho svrchu psaným nálezem.)

(*Všehrd V. 38.*)

Kdyžby poručníci zemřeli sirotčí, tedy na nejbližšího přítele spadne poručenství. (O tom Venceslai Andreæ M. 7. mezi Zbynkem z Soběšína.)

(*Nálezové, Poručníci sirotkuov.*)

Nalezli za právo, že poručník nemá žádného spolku sobě s sirotky vyprošovati; pakliby vyprosil, že to nemá žádné moci mieti (jakož nález o tom Wenc. Andreæ M. 7.)

(*Výpis z r. 1535. Arch. V. p. 514.*)

Nemá žádný poručník spolków sobě s sirotky uprošovati, ani jich KMst má dávati. A jestliže by král spolek komu s sirotky dal, to dánie žádné moci mieti nemá, a páni takové dánie na plném

súdu mají zdvihnúti, a takového ktož jest spolek uprositi směl proti nálezu a právu, v svú kázeň vezmú. (O tom jest nález Wenceslai Andreæ M. 7.)

(*Všehrd V. 42.*)

Jaká pokuta, když by poručník prosil s sirotky o spolek, a král takového spolku nemá dopauštěti; pakli dopustí a dá, nemá žádné moci. (Wenceslai Andreæ M. 7. mezi Zbynkem.)

(*Nálezové, Poručníci sirotkuov.*)

Žádný také ktož let spravedlivých na schválení a na ohledání úředníkov menších nemá, nemóž se s žádným spolčiti. Z té příčiny KMst spolkóv s sirotky, poněvadž let spravedlivých přirozených nemají a svým zbožiem skutečně nevladnú, nemá žádnému, a zvláště poručníku, dávati, neb jest to nálezem obecným zapovědieno (Wenceslai Andreæ M, 7. V při mezi Zbynkem.)

(*Všehrd VI. 18.*)

A také žádný nemá sobě spolkóv s sirotky uprošovati; to týmž nálezem obecným jest zapovědieno. Pakliby kto spolek taký s sirotky uprosil, a KMst. takový spolek komu dáti ráčí: páni to obé na súdě zdvihají a v nic i dánie i uprošenie takové obracují. (To psáno týchž dskách a v témž nálezu.)

(*Vsehrd VI. 18.*)

Nájdeš o příbuzném poručenství, že každý ten poručník po příbuzenství má statek uručiti. (Wenc. Andreæ M. 7. Mezi Zbyňkem z Soběšína.)

(*Nálezové, Poručníci sirotkuov.*)

(Toto jest právo zemské o sirotku.) Co má společník s sirotkem králem daný anebo poručník co má učiniti? Nic jiného než dobře uručiti před úředníky zemskými, a to aby sirotku neutratil, ani jemu jeho zbuoží umenšoval a do jich let má při sobě sirotky míti. A pakli by dopuštěním Božím sirotek umřel, a to prvé, nežby k letóm svým spravedlivým přišel, a zbóží toho sirotka nápadem na krále mělo připadnúti: tehda takový poručník sirotčí nápad królóv vezme. A král jiného nemohl dáti než své právo; a právo jeho jiné není než dědiny a nic viece, nebo toliko ty naň připadají.

(*Ojíř. – Arch. III. 367.*)

Wenceslai Andreae O. 5.

Invenerunt, quod quicumque hominum teneret hereditates aliquas **1456**
seu bona ubicunque in regno Bohemiae v pokojném držení za krále **2. Jun.**
Vácslava, též i nyní i potom, za 3 leta a 18 nedělí bez nárokóv, že

toho požiti má; neb to za právo i prvé bylo, a to od té chvíle, jakož se jest súd počal za KMsti krále Ladislava českého. (Stalo se l. 1456.)

(*Arch. III. 320. — ZZVlad. 219.*)

Juxta 1457 Item A. D. 1457 Ladislaus rex vedle nálezu svrchu dotčeného k tomu dává odúmrtem moc, kteréž jsú vyprošeny do vyjitie 3 let a 18 nedělí, co by na JMst. spravedlivě připadlo. A kto by takové dědiny držel 3 leta a 18 nedělí bez nároku ode dne súdu osazenie za JMsti, že toho má požíti, též jako i jiné dědiny, kteréž by nebyly nařiekány. A že JMst. takové zboží a dědin již za odúmrť dávati nechce ani míní.

(*Arch. III. 321. — ZZVlad. 220.*)

Ktož drží kterékoliv dědictvie od súdu osazenie za tři leta a za 18 nedělí bez nároku, ješto jest to spravedlivě na krále JMst. přišlo, a žádný toho v ten čas nevyprosil, až sú léta zemská prošla, by pak to zbožie ktož-koli po těch létech prošlých potom vyprosil, nic neobdrží, než držitel jest k tomu spravedliv a má toho užíti, a každé takové výprose právem se obrání. (Dóvod toho Wenceslai Andreae O. 5. Item Leta Božieho.)

(*Všehrd I. 3.*)

Kdyžby jaké dědiny připadly na krále JMst. spravedlivě, a žeby kdo držel tři léta a 18 nedělí bez nároka, že ten toho má užiti. (Wenceslai Andreae O. 5. — Juxta jest.)

(*Nálezové. O nápadích.*)

Nalezli: Ktož by kolivěk statek sirotčí, nemaje k němu práva, odcizil a jej zapsal, a potom sirotek přijda k létóm spravedlivým žeby otporu nevložil proti tomu ve třech létech a v 18 nedělích, aneb právem toho nehleděl: že též své právo promlčí, vedle nálezu starého. (Wenc. Andreae O. 5.)

(*Výpis z r. 1535. Arch. V. p. 513. — ZZVlad. 222, 528.*)

Wenceslai Andreae Q. 22.

1456 Oct. (Nález na odpor.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž odpierá Marek trhu Trčkovu a také jest on Marek svú spravedlnost provedl podle práva, z toho dáno jest Markovi za právo podle desk jeho.

(*Ojíř. — Arch. III. 321.*)

Wenceslai Andreae Q. 23. 24?

1456 11. Oct. In causa inter Ulricum Medek de Waldek et Jaroslaum Plichta de Žerotín — invenerunt pro jure: D. barones vhlédše ve dsky,

kterak ještě zbývalo dědin jistcových dosti ke zpravě těch 40 kop gr. platu, o kterýchž pře mezi nimi jest, nežli sú ty dědiny v Obříství dále zavazovány, tím a takovým obyčejem dederunt Ulrico pro jure, et ipse Jaroslaus aby napřed hleděl k dědinám jistcovým. Pakli jemu za jeho zpravu nestačie, teprv aby hleděl k dědinám zpravcovým; neb jest neměl hleděti k zpravcovým dědinám, pokudž dědiny jistcovy stačiti mohú vedle práva.

(Arch. III. 322.)

Protož on Plichta aby ten vzvod a panovánie, kteréž je učinil na dědinách zpravcových, ty aby propustil z desk. (Ib).

(Ib.)

Nalezli vuobec za právo: Kdyžby kto chtěl pro nezpravu vésti na dědictvie, že má najprv na dědiny jistcovy aneb ktož prodává vésti, pokudž jich stačí, a nedostane-li se jeho dědin jistcových, tehdy teprv na toho zpravci, ktož vedle něho zpravuje. (Vedle nálezu Wenc. Andreae Q. 25.)

(ZZV. 179. — Výpis z r. 1535. Arch. V. p. 514.)

(Nález o tom, kdež jest Plichta sáhl na své zpravce prvé než na jistce). Páni nalezli za právo: Poněvadž ještě zbývalo dědin jistcových ke zpravě těch 40 kop gr. platu o kteréž pře jest, dali páni Medkovi za právo. A Plichta hleď k dědinám jistcovým, a tu nestačí-li, teprv hleď ke zpravě, neb jest neměl ke zpravcuom hleděti, dokud dědiny jistcovy stačiti mohly. Z té příčiny Plichta panování i vzvod propustiž. (Wenc. Andreae.)

(Ojíř. — Arch. III. 322.)

Kdež jest několiko zpravcí a o jistcových dědinách se neví, a kupující se na dědictvie zpravec vede, a ti tomu vedení práva odpierají, má každý věděti, chtie-li zpravce tiem vzvodu odpierati, že vědie dědiny jistcovy, že je mají kupujíciemu z práva ukázati, a okáží-li, tehdy jich dědin má necháno býti a na jistcovy se dědiny má vésti; pakli dědin jistcových neokáží, ta zprava na dědinách jich i práva vedenie zóstává. (To se najde W. Andreae Q. 24. v pří mezi Oldřichem Medkem z Waldeka a Jaroslavem Plichtú.)

(Všehrd IV. 11.)

Žádný vzvod na zmatek se nestává; než jestli žeby kdo jinam a na jiné dědiny vedl, než by vésti měl vedle desk svých nebo nálezu panského, ten zle vede; ale pro to vedenie v žádný zmatek ani v pokutu peněz ani vazby neupadne, než ten vzvod zle učiněný má z desk propustiti, a propustě vésti vzvod tu, kdež má vedle práva vésti. (Nález o tom W. Andreae Q. 24, v při mezi Medkem v Waldeka s jedné a Jaroslavem Plichtú z Žerotína s strany druhé.)

(Všehrd IV. 14.)

Kdož má víc než jednoho zpravce, má nejprvé na jistce vésti. (Wenceslai Andreae Q. 23. Inter Ulricum Medek.)

(*Nálezové, O zpravě.*)

Wenceslai Andreae Q. 23.

1456 11. Oct. (Nález o věno.) Páni za právo nalezli: Chce-li Patriarchová své dědictvie mieti čisto od věna, daj věno Elšce podle desk jejích, a Elška vezmúc věno své postup Olšan.

(*Ojíř. —Arch. III. 322.*)

Wenceslai Andreae R. 26.

1456 20. Dec. Jest-li žeby se kdy komu přihodilo z Božieho dopuštěnie, žeby chrom byl, a přišlo mu na to, žeby měl přísahu učiniti vedle práva a řádu země této, a takový žeby nemohl klekna práva učiniti, a to skrze úředníky, kteříž při tom z práva býti mají, bylo shledáno, že to beze lsti jest: tehdy ten nebo ti má neb mají sedě aneb leže právo učiniti, a tak přísahu udělati, vedle toho a vedle rozkázánie, jakož by potřeba na něm neb na nich viděna a shledána byla od úředníkuov. (Stalo se l. 1456. Wenceslai Andreae R. 26.)

(*ZZVlad. 214. — Arch. III. 323.*)

Chromý má sedě nebo leže přísahati. (Dóvod Wenc. Andr. R. 26.)

(*Všehrd II. 26.*)

Chromý má leže neb sedě přísahati. (Nález o tom Wenceslai Andreae R. 26.)

(*Nálezové, O přísahách.*)

Ve dskách Památných.

Dsky Památné. Jsú ještě i jiné dsky, ježto Památné slovú, kterýchž jest za starých nebylo, než znovu začaty jsú za krále Jiřieho; před králem Jiřím Památných desk nenie, co bych já věděti mohl, žádných. A také za starých těch desk jest, jak jsem svrchu pověděl, nebylo; dóvod toho jest před očima, neb ještě i jedny knihy týchž desk Památných nejsú napsány.

(*Všehrd VIII. 4. Asi r. 1496.*)

In Memoriis. — V Památných A. 11.

1456 7. Mart. Žádnému póvodu nedáváno prótahóv, ješto se zboží dotýkalo; a poněvadž se tuto větší věci, cti, dotýče, ovšem nezdá se pánóm prodlení dáti. (Páni na plném súdu. . . .)

(*Arch. IV. 560.*)

Při hojemství toto se za právo drží: Žádnému se póvodu hojemstvie nedává, ani ho žádati má; neb ten má se všemi potřebami hotov býti. (O tom nález v Památných A. 11. Páni)

(Všehrd II. 14.)

Jakož Jan praví, že chce napřed otce svého čest očistiti i rukú svú hájiti toho, protož také máš rukú dovoditi, řád v tom zachovaje.

(Arch. IV. 560.)

Když se obě straně na dóvodiech sejdú zřetedlných, nalezeno jim, aby to rukú provodili, jakož jim súdciemi bylo nalezeno. (To stojí v Památných A. 11. Páni)

(Všehrd II. 23.)

Póvod má se všemi potřebami hotov býti. (V Památných A. 11.)

(Nálezové, O puovodu.)

Nalezeno když jest nebylo pruovodu, že také provozoval. (V Památných A. 11. Páni etc.)

(Nálezové, O průvodu.)

V Památných A. 15.

Jiří gubernator a páni na plném súdu rozkázali jsú tuto paměť dskami znamenati: Že jakož Jan Kolda z Žampachu svévolně v mierné zemi zprotivil se jest právu zemskému, k póhonóm ani právóm svévolně stávati, ani komu práv býti nechtěl, a vedle toho páni zemští sáhli sú na takového právu protivného, a zámków kteréž jest držal, na něm dobyli. 1456 12. Maji

(Arch. IV. 558.)

Na takového, kdož by odboj proti právu učinil, má napřed král JMst. svú mocí se vší k hrdlu i k statku jeho hleděti; a bylo-liby potřebie, má všecka země na takového pomoci odbojníka práva. (Jakož o tom rozsudek v Památných A. 15.)

(ZZVlad. 21, ku konci.)

Kdož by z potupy, v zemi obývaje, k póhonóm a k súdu stávati nechtěl, takového mají páni zemští na statku kázati (jako se jest za pána Jiřího, správce země české, Koldovi Náchodskému stalo. Nález o tom v Památných A. 15, Jiří z Kunstatu. . .)

(Všehrd II. 21.)

Flaveo citationum.

Procopius de Praga et de Obrzistwie citat Nicolaum de Lobkowicz. Tak jakož póvod okázal tabulas, kteréž svědčí olim avo 1456 4. Mart.

ipsius et sibi post avum, že jest hereditates in O. kúpil, et citatus etiam okázal tabulis, která práva má ad præfatas hereditates et bona, a k tomu také okázal smlúvu, kteráž se stala — s volí olim Angeli patris indivisi actoris, a k tomu postavil svědky: et super eo domini citato juxta ipsius tabulas a svědomie dederunt pro jure.

(Eml. I. 135, 93.)

(Nález o tom, kdež jest otec nedílný svého syna smlúvu učinil etc.) Páni o tom takto rozkázali: Tu kdež jest puovod dsky okázal, které jemu svědčí po jeho dědu tu v Ubřiství a pohnaný též dsky své a svědci sú také vyznali, že se jest ta smlúva stala otec nedílnýho póvoda: i z takové příčiny dáno pohnanému za právo.

(Ojtř.)

1454 Fratres de Chlumu citant Mikssonem de Slupna. Invenerunt: Jakož citatus pravil jest, že by jim těmi škodami vinen nebyl, a také dokládaje i svědků, lidí sedlských, kterýchžto páni nepřijímají v takovém běhu, et ex quo citatus položil se k nevině, aby svú nevinu zpravil, ut juris est terrae.

(Talmb. – Arch. IV. 550. – Emler I. 137, 99.)

1456 4. Mart. Sezema de Všenor citat Joannem de Řitky. Invenerunt: Tak jakož actor S. ostendit tabulis dotem matris suae, aby to věno při S. actorem zuostalo, ex quo eum eo chlebila až do smrti, stavu svého nezměnivši.

(Emler, Rel. I. 137. 100.)

Kteráž vdova dskami zemskými věno zapsané nemající umře a svého věna žádnému nezapíše, jestliže při dětech jsúcí bez stavu svého proměněnie a s nimi chlebící umře, věno jejie při dětech zóstává, a na děti připadá. (Na to nález v modrých póhonných, kdež Sezema ze Všenor pohání Jana z Řitky.)

(Všehrd V. 17.)

Vdova, kteráž s dětmi svými chlebí a věna žádnému nezapíše a umře, věno její při dětech zuostává a na děti spadne. (V modrých póhonných. „Sezima ze Všenor pohání Jana v Řitky.“)

(Nálezové, O vdovách a manželkách.)

1456 11. Mart. Wenceslaus de Walečow citat Hanusium Segental de Svidnice. Mandaverunt: Ex quo S. citatus obydlé nemá in regno Bohemiae, aby komorník se stavil in hereditatibus, pro quibus citat, a odtud jel do jeho obydlí do Svídnice, a tu jej pohnal k právu zemskému. (Ad relationem Joannis Daupovec.)

(Emler, I. 139, 109.)

Miestokomorník a miestopiesař také sú relací ke dskám činili. (V Modr. póh., kdež Václav z Valečova pohání Hanuše z Svídnice.)

(Všehrd IV. 10.)

Místokomorník a místopísař udělali relací ke dskám. (V modrých póhon. „Václav z Valečova pohání Hanuše z Svídnice.“)

(*Nálezové. O relatořích.*)

Henricus Bavor de Sswamberg citat Bohuslaum de Sswamberg. — 1456
Barones citationem zdvihli, ex eo, quia actor in querela damna quae 19. Maj
posuit, non sunt sibi illata in illis bonis, sed in aliis.

(*Talmb. — Arch. IV. 556. — Emler I. 123. 44.*)

Anna de Luniowicz citat Hulricum de Kramolina. Consilium: 1456
Ex quo pater ipsius Annæ actricis obligavit litera tabulis inserta hereditatem, pro quibus citavit Hulricum, že jest tudy pohnala na zmatek.

(*Emler, Rel. I. 113. 5.*)

Jestližeby kto v mierné zemi a v pokojné, ano práva jdú, 1456
věznĕ na svój zámek přijal bez povolenie královského neb zemského, a tu jej šacovati dal, a to jest-liby ten vězeň byl z koruny české anebo z zemí kteréž k koruně přislušejí: tehdy ten, ktož jest šacován, bude moci k tomu hleděti a pohnati, na čímž jest zámku nebo tvrzi šacován, a to před králem neb před právem, a že on bude jemu povinen ten šacunk i se všemi škodami navrátiti ten, ktož jest jej u sebe šacovati dal. (O tom rozsudek v Modrých léta 1456.)

(*ZZVlad. 108.*)

Catharina de Sekyrzicz citat Joannem Czapek. Poněvadž jest 1456
Kateřina actrix coram d. baronibus vyvedla svědomí, že jest vdaná s přátelskú radú za Jana, a věna po ní dáno C kop gr. a jí jmenováno $2^1/_2$ sta kop gr. tu na Zalužanech, a tu i vznešena jest, a toho svědomí vyvedla jest; a vedle toho páni dederunt pro jure Katharinae actrici, že nemá svým věnem hynúti a toho věna jejího aby jí on Mikuláš postúpil.

(*Emler, Rel. I. 119,* 27.)

Žena provede-li svědomím což jest po ní jmenováno, to najprvé, a potom, kde jest vznešena, tehdy v svém věně hynúti nebude; dosáhne však a dobude věna svého, ale s súdem a s starostí. (Toho dóvod v Modrých póhonných, kdež Kateřina z Sekyřic Mikuláše Čapka pohání z dědictvie vznešeného.)

(*Všehrd V. 22.*)

Která vdova chce pohnati pro věno své vznesením, nemuože toho učiniti listem obranným, než má a musí pohnati toho, kdož ty dědiny, na kteréž jest vznesena, drží. (V modrých „Kateřina z Sekeřic pohání Mikuláše Čapka.“)

(*Nalezové, O vdovách a manželkách.*)

Jošt de Tupadl citat Joannem de Stráž. Invenerunt; Quia prout 1456
ostendit literas in pergameno cum pendentibus sigillis, že otec uxoris 6. Oct.

J. actoris dal jest jistú summu peněz pro patre indiviso G. citati, et citatus neokázal, by ty penieze byly sase navráceny patri uxoris actoris, barones dederunt actori pro jure obtento et škody citatus aby zaplatil.

(*Emler*, *Rel. I. 126, 55.*)

Když by kdo co dal za něčího otce, že syn nedílný nebo dcera jsau povinni po smrti toho zaplatiti. — O tom v modrých póhonných. „Jan z Tupadl pohání Jana ze Strhař léta 1456.")

(*Nálezové, O spolku a rozdílu.*)

1456 Přibík z Klenového pohání Jaroslava Plichtu. Invenerunt: Jakož póvod pohání k listu z 600 hř. a tomu listu jest 46 let, a J. pohnaný odpíral, že tím listem není napomínáno, až jsú i léta zemská prošla vedle panského nálezu, vedle toho páni dali jsú J. pohnanému za právo.

(*Talmb. — Emler I. 135, 94.*)

Jestli žeby kdo který list měl a kteréžby koli pokuty jemu v něm svědčily, buď leženie neb listu vyvazovánie, listu obnovenie, a on že by těch pokut neužíval a 5 letóm a 18 nedělem projíti dal, že ten list promlčí. A též jestli žeby do jmenovaného času list svědčil, a on by neupomínal jím od toho času, jakž plněnie v listu svědčí, a dal by letóm nahoře dotčeným projíti, také ten list promlčí, kromě listóv věnných, dokudž jest muž živ. (O tom rozsudek v Modrých póhonných l. 1456.)

(*ZZVlad. 401.*)

1456 Jestližeby kto falešné svědky vedl a to naň uvedeno bylo aneb na ty svědky též: tehdy mají všichni v pokutu a vinu královskú vzati býti a tresktáni jako jiní falešníci. — Jestli žeby kto proti dskám vedl to svědomie, a ve dskách by svědčilo 40 let, a oni by svědčili, že to pomnie od pěti a od 40 let, a též jestli žeby proti listu svědkové svědčili výše, nežli svědčí v listu datum, toho to každé svědomie jest zřetedlně falešné. (Jakož o tom rozsudek v Modrých l. B 1456.)

(*ZZVlad. 274. — Emler I. 136, 97.*)

Svědomí falešné dal-li by kdo neb vedl svědky falešné, mají takoví všickni v pokutu Králi JMsti vzati býti a trestáni. Též také kdožby svědčil proti listu summě vyšší neb nižší, neb výše nežli datum, to každé jest falešné. (O tom rozsudek v modrých atd. 1456.)

(*Nálezové, O svědomí.*)

1456 Provedeš-li jináč při, anebo jiné budeš-li mluviti, nežli jsi prožaloval, budeť póhon zdvižen. (V modrých póhonných. „Beneš z Buřenic pohání Dorotu z Otic.")

(*Nálezové, O žalobách.*)

Máš se netoliko žalobú s póhonem srovnati, ale i pře líčeniem, aby jiného nemluvil, než to cožs prožaloval, neb dáš-li se v jiné, nesrovnáš se věcí s žalobú, a budeť póhon zdvižen pro to nesrovnánie, jako Benešovi z Buřenic. (To psáno v Modr. póh., kdež týž Beneš pohání Dorotu z Otic.)

(*Všehrd II. 11.*)

Ještě jiný zmatek, když kto z prodaného nebo zapsaného dě- 145
dictvie prvé od otce nebo od bratra nebo jakžkoli, potom pohání, jako se jest přihodilo Anně z Lúněvic v Modrých póhonných, kdež pohání Petra z Kramolina; tu takto stojí: „Poněvadž otec též Anny zapsal jest listem ve dsky vloženým dědictvie, z kteréhož pohání Oldřicha, že jest tudy pohnala na zmatek.")

(*Všehrd IX. 3.*)

Kdož z toho pohání, což prodá neb zapíše, na zmatek požene. (V modrých póhonných, kdež Anna z Lúněvic pohání Voldřicha z Kramolína 1456 f. 6. post Francisci.)

(*Nálozové, O zmatku.*)

Kdyžby kdo z statku jakého, otcem, bratrem neb jiným prodaného pohnal, že to zmatek nese. (V modrých póhonných, kdež Anna z Luňovic pohání Oldřicha z Kramolína.)

(*Nálezové, O zmatku.*)

Nicolaus de Lobkowicz citat Joannem de Trzebossowicz. Inve- 1456
nerunt: Že ze škod sebe vedle řádu a práva poháněti nemají, quia nullus pro damnis debet citare, nemaje držení těch dědin, na kterýchž by se škoda dála; protož ipsi beneficiarii citationem zdvihají.

(*Talmb. — Emler I. 131, 77.*)

Bohuslaus de Praga conqueritur super Wenceslauum de Sku- **1456**
hrova. Et prout Wenceslaus citatus dskami zapisoval, sám ve dskách **11. Oct.**
řádně nemaje, tu je zavinil kázni a pomsty veliké, ale toliko že sú páni s nim milost učinili. Než jestli že by potom na koho se shledalo, že by kladl ve dsky a sám práva nemaje, má s hrdlem a statkem na královĕ a na panské milosti býti, a k tomu za falešníka vedle té viny má zuostati.

(*Emler Rel. 116, 17.*)

Ten kdož ve dsky klade, sám práva nemaje, má s hrdlem i statkem na kralovské a panské milosti býti a za falešníka vedle té viny má zóstati (Dóvod toho v Modrých póhonných při nálezu, kdež Bohuslav z Prahy pohání Václava Skuhrovského.)

(*Všehrd I. 3, IV. 4*)

Kdožby co prodal, k čemužby sám práva neměl, též i ten,

kdož cizie za své prodává, túž pokutu smělosti své ponese (t. j. s hrdlem i statkem na královskú milost a panskú přijde a k tomu za falešníka zóstane). — (Toho dóvod v M. dskách póhonných, kdež Bohuslav z Prahy pohání Václava).

(*Všehrd IV. 4*).

Kdož by komu, ve dsky kladl, sám toho ve dskách nemaje, jaká na to pokuta. (V modrých póhonných léta 1455 „Bohuslav z Prahy od Bílého lva a t. d. pohání.“

(*Nálezové, O kladení do desk zemských.*)

(Nalez o tom, že sám nemaje ve dskách jinému kladl.) Páni o tom takto rozkázali: Jakož pohnaný ve dsky kladl a sám řádně ve dskách nemaje, že jest proto zavinil pomsty a kázně veliké. Než po dnešní den neudávaj se toho nižádnému, aby kdo kladl ve dsky, a sám toho nemaje ve dskách; a pakliby sie kto toho dopustil, takový má býti na králové milosti a na panské a má zuostati za falešníka.

(*Ojíř.*)

1456 Wilhelmus de Talmberg citat Petrum Zmrzlik de Svojšina. — Petrus Zmrzlik in capella ad jurandum pro infirmitate ter vocatus, non astitit. Actori datum est pro jure obtento.

(*Emler Rel. I. 139, 108.*)

Nestál-liby v kaple Všech Svatých na který rok jemu (nemocnému) položený, anebo na miestě svém k prvním dvěma rokóm žádného neposlal, kdoby jej za nemocného položiti měl, anebo sám osobně na třetí rok jemu položený nestane-li nebo se přinésti nekáže, a póvod stane a vedle práva opatřenie žádati bude: proti tomu každému na kterýkoli rok k zpravě za nemoc nestane nebo nepošle, dává se za právo stané. (To psáno v Modrých póhonných, kdež Vilém z Tallmberka pohání Petra Zmrzlíka z Svojšína.)

(*Všehrd II. 5.*)

Kdožby na roky uložené k přísaze nestál ani poslal, má naň právo stané dáno býti. (V modrých póhon. „Wilém z Taluberka pohání Petra Zmrzlíka z Svojšína.“)

(*Nálezové, O přísahách.*)

1456 Katharina de Praga filia Albiconis citat Mathiam de Zacz. —
13. Oct. Prout magister Albik obligavit hereditates suas personis aliquot sub ea conditione, si ipsum mori contegerit prius quam eos quibus obligavit, aby se de eis poterint cum camerario intromittere, et decedente aliquo ex eis pars cujuslibet mortui in superstites devolvi debet — ex quo magistro Cristanno nedostalo se jest více toho zápisu nežli čtvrtý díl vedle desk, ex tunc mag. Cr. non potuit plus obligare nisi suam quartam portionem ejusdem obligationis, super quam quartam portionem Mathias citatus praví, že se jí na to nesáhá — a vedle

toho dávají páni citato pro jure. Et ex quo ipsa K. actrix směla na zmatek pohnati M. citatum, domini mandaverunt, aby pokutu trpěla juxta d. baronum inventionem.

(*Emler Rel. I. 119, 26.*)

A nálezem ukázáno, že jest žádný z zápisníkov nemohl viece zapisovati než jeden diel, jakož pak též K. od mistra Křištana byl jeden diel zapsán, a jiní zápisníci jí na to nesahali, než ona na jiné zápisníky sahala, na jednom dielu přestati nechtěvši, a z té příčiny jest otsúzena. (Nalezen jí zmatek a věže.) 1456

(*Všehrd VI. 39.*)

Když kdo udělá zápis nápadní několika osobám, když ten statek na ně přijde, každý z nich jeden muože svuoj díl zapsati a učiniti jako s svým vlastním dědictvím, než jiných díluov nic. Pakliby kdo z nich, maje jeden díl, i zapsal více díluo neb prodal, pohnal-li by z toho dílu, bude póhon na zmatek. (V modrých póh., kdež Kateřina z Prahy pohání Matěje z Zatče.)

(*Nálezové, O nápadích.*)

Že móž póhon propustiti poručník, v Modrých póhonných to stojí, kdež Burian mladší z Gutšteina pohání Jana z Kolovrat. 1456

(*Všehrd II. 19.*)

Poručník může póhon propustiti, a též i stané právo. (V Modrých póhonných. Burian mladší z Gutšteina pohání Jana z Kolovrat léta 1456.)

(*Nálezové, O poručnicích.*)

Burian de Gutnsstein citat Hinconem Krušina. Mandaverunt: Sicut B. actor voluit ostendere svědomí listovní, jichžto páni neslyší, protož aby B., má-li jaké svědomí osobní, s ním přede pány stál. 1456

(*Talm. — Arch. IV. 557. — Emler, I. 118, 22.*)

I. Plana D. 8.

(Nález o brání komorníkem.) Páni o tom takto rozkázali: Aby on Bohuslav (a Petr) o ten plat komorní na držitele těch dědin nesáhl, aby to pokázal před pány, má-li tu co dědictví na Dobrošovicích; a co tu dědictvie provedú, na tom svého platu postihajte, což tu zbude mimo ty platy, což sú tu eorum prædecessores aut ipsi soli odprodali. 1457 13. Jun.

(*Ojíř. — Arch. III. 322.*)

I. Plana D. 9.

(Nález o tom, že jeden vyprosiv dědin na vrch právo dovedl.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Fremuth vyprosil ty dědiny a právo na vrch dovedl jest a převod se stal, a Henrych z Plavna neodpíral podle práva ani kto jiný nižádných otporov neučinil: juxta hoc barones dederunt Fremutovi pro jure. 1457 13. Jun.

(*Ojíř. — Arch. III. 324.*)

I. Plana D. 23.

1457 15. Jun. (Nález o list ve dsky vložený a král tomu listu moc dal etc.) A páni o tom takto rozkázali: Poněvadž Jan okázal list ve dsky vložený, kterémuž král moc dal a také jest starší nežli list Zajícův, z té příčiny dáno Janovi za právo.

(*Ojíř. — Arch. III. 325.*)

I. Plana E. 4.

1457 20. Jun. Komužby koli nápadem po kom anebo jakým odkázáním statek přišel, jest povinen všecky závady toho, po kom mu ten statek přišel, i dluhy jeho vyvazovati, dokudž toho statku stačí toho umrlého; kromě rukojemství, kdyžby za koho slíbil, že ten slib jest s tím umřel. (Rozsudek o tom I. Joannis Plana E. 4.)

(*ZZVlad. 451.*)

Na kohož nápad přijde po kom, že jest povinen závady a dluhy všecky vyvaditi a platiti. — (I. Johannis Plana K. 4. In causa mezi Jindřichem z Michalovic a Jetřichem.)

(*Nálezové, O nápadích.*)

I. Plana E. 5.

1457 20. Jun. (Nález o tom, že dva bratří dělíce zuostavila na svých dědinách, aby bylo deset kop platu vydáváno k záduší, jeden pak vyslúživ ty dědiny na králi, i nechtěl toho platu vydávati.) Páni nalezli o tom: Poněvadž ona převořiše okázala dsky, kdež dědici dělíce se o to zboží, i zavázali se aby ten plat věčně vydávali tu k záduší Svaté Anně, a on Jindřich vyslúživ těch X kop gr. a toho neokázal, aby ten plat kde byl sveden na jiné dědiny: i z té příčiny dáno převořiši za právo. Nebo což se dotýče duchovních dědin a platóv, že to na KMst. za odúmrť nepřipadá.

(*Ojíř. — Arch. III. 326.*)

Duchovní dědiny a platy duchovní na krále nespadají. — (I. Johannis Plana E. 5, ve při mezi převořiší kláštera sv. Anny.)

(*Nálezové, O nápadích.*)

Duchovnie dědiny ani platy na krále za odúmrť nepřipadají. (Nález I. Plana S. 5, v při mezi Marketú převořiší od Sv. Anny.)

(*Všehrd I. 3.*)

I. Plana E. 6.

1457 20. Jun. (Nález o tom, že dva bratří ze spolka utratila 50 kop.) Páni nalezli o Šeperku a o Petra bratra jeho o věno: A poněvadž těch L kop věnných po mateři Prokopově vzali jsú ze spolka a ze spolka také je utratili, ze spolka je také zaplaťte, a ostatek věna Prokop sám mateři své z svého dielu daj.

(*Ojíř. — Arch. III. 327.*)

Také jakož Prokop viní Mikuláše, že je sliboval za lidi i platil ty dluhy z společnieho statku, a již takových dluhóv z některých upomíná, chtě sobě k své ruce obrátiti: to páni mandaverunt inter partes, cožby koli takových dluhóv bylo, aby ze spolka upomínali, a což jich dobudú, o to aby se ze spolka na rovný diel dělili.

(Arch. III. 327.)

(Nález o narčení listu falšem a t. d.). Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž jest prvé datum listu než ve dsky kladení, a potom tepruov se jest dskami zápis (Fol. A. XV.) stal: i z té příčiny, aby on Klimstayn své pečeti dosti udělal. A také jakož jest Klimštayn pravil, žeby bez vuole jeho pečeť k tomu listu přišla, by byl ku přísaze připuštěn pro pečeť, že by byl od přísahy vyzdvižen. I protož pro takové nepravé a neslušné předsevzetí Klinštayna páni jej v svú kázeň berú. 1457

(Ojtř.)

Kdožby pravil, že jeho pečeť jest bez jeho vědomí k listu přitištěna, a chtěl za to zpraviti, má od přísahy zdvižen býti (Primo Johannes Plana E. 6. mezi Janem z Obřiství léta 1457, in vigilia Johannis Baptistæ) a bude trestán. 1457 23. Jun.

(Nálezové, O trhu etc. — Cf. Arch III. 327.)

I. Plana H. 8.

(Nález o nedielnosti strýcuov.) Páni o tom nalezli za právo: Ponèvadž toho Trčka dostatečně neprovedl, by Heřman dielen byl Viléma strýce, z toho dáno Heřmanovi za právo.

(Ojtř.)

I. Plana J. 29.

Žádný dániem i právem královským nemá na žádné dědiny ani platy sahati, dokudž práva královského prvé podle řádu zemského neprovede, a dokudž to přesúzeno nebude (Nález na to I. Plana J. 29, v při mezi Prokopem Apatekářem z Prahy a Sigmundem Diblíkem.)

(Všehrd I. 3.)

Flaveo citationum.

Bohuslaus de Dobrossowicz citat Bohussium de Šwabinowa. Ex quo ipse citatus právo Katrusse sororis suæ kaupil a jí to zaplatil a s druhú sestrú o její díl a právo se nesmluvil, a v tom ipsa Offka (druhá sestra), uxor B. actoris, jus legationis et perscriptionis obligavit, prout tabulae testantur — juxta hoc d. barones dederunt B. actori pro jure; a ty škody sibi B. in querela contentas aby ipse Bohussius citatus actori dal. 1457 13. Jun.

(Emler I. 117. 19.)

Tu o témž Bohuslav z Dobročovic pohání Beneše z Švabinova. (Cf. Kdež Kateřina z Prahy.)

(*Nálezové, O nápadích.*)

Jiný nález k témuž (kdež Kateřina z Prahy) v Modrých póhonných, kdež Bohuslav z Dobrošovic pohání Beneše z Švabinova 1456.)

(*Všehrd VI. 39.*)

1457 Pro uvarovánie nesnází a súdóv jest lépe, aby přátelé vdané muže jejieho drželi k tomu, aby se vedle smluv svatebních ujištění věna dosti stalo; kteréhož když přátelé dovesti nemohú a muž jeho neujistí vedle smluv, a v tom umře, mají je vdově poručníci ujistiti nebo nápadníci statku a zbožie umrlého. (Toho nález v Modrých Póhonných, kdež Elška z Kováně poháníe Jana z Hazmburka z dědictvie.)

(*Všehrd V. 22. — Emler, Rel. I. 122, 38.*)

Poručníci nebo nápadníci statku umrlého mají věno po jeho ženě smluvené ujistiti. (V modrých póhon. „Elška z Kování pohání Jana z Hazmburka.“)

(*Nálezové, O vdovách a manželkách.*)

1457 Ottiko de Borssicz citat Cztiborium Sekerka: Prout actor ostendit literam zpravní super hereditates in B., super 20 sex gr. dotales, et citatus respondit dicens, že jesti ten list vyvazen, a to tiem obyčejem, že jest ve dsky vloženo těch 20 k. gr. věnných, a to dskami provedl, kdežto dsky svědčí, že za 3 leta continue decurrentes zpraviti to věno měl a dále nic, a k tomu citatus provedl, že to právo věnné na těch dědinách není ztraceno pro nezpravu, než pro nestání ku právu: a tak jest ten puohon na zmatek.

(*Emler, Rel. I. 133, 85.*)

Jiný zmatek, kdež kto k listu vyvazenému pohánie. (Nález o tom v Modrých póhonných, kdež Otík z Boršic pohánie Ctibora Sekerky z Sedčic).

(*Všehrd IX. 3.*)

A též, ktož nestáníem k súdu neb k póhonu ztratie dědictvie, a potom na zpravce zpravú sahá, ztratí ne pro jich závadu, než pro své nestánie. (V týchž dskách toho dóvod, v témž nálezu.)

(*Všehrd IX. 3.*)

Za právo také jest: Kdož zpravu má, a pohnán jsa nestojí, a právo na sobě ustáti dá, ten žádný pro nezpravu na svého zpravce sáhnúti nemuože. (To psáno v Modrých póhonných, kdež Otík z Boršic pohání Ctibora Sekerky.)

(*Všehrd IV. 11.*)

Kdož zprávce maje a dá na sobě právo ustáti, nemuože na svého zpravce sáhnúti. (V modrých póhonných „Otík z Krašovic (recte Boršic) pohání Ctibora Sekyrky.“)

(*Nálezové, O zpravě.*)

odpovídati, než když to neúkl pořád se jí porozumělo. ./. v. 52.

Procopius de Tiessnicze citat Ottikonem de Miecholup. Beneficiarii minores invenerunt: Ex quo actor non existens in reali possessione hereditatum, de quibus citat, ideo eandem citationem tollunt. 1457

(*Talmb. — Emler, I. 136, 95.*)

Elška z Skuhrova pohání Jana z Skuhrova. Poněvadž bratr pohnaného nedielný neodděliv se od bratra svého, a také dielu na bratru svém nevedl k konci vedle řádu a práva, ano práva šla: tehdy jest nemohl i žádnému těch dědin zavazovati bez vuole nedielného bratra. 1458 10. Mart.

(*Eml. Rel. I. 121, 36.*)

Ktož dielu k konci nedovede vedle řádu a práva, a práva v zemi jdú, by pak komu dědiny své zapsal, to moci žádné nemá proti nedielnému a do konce neoddělenému. (To stojí v modrých póhonných, kdež Elška z Skuhrova pohání Jana z Skuhrova.)

(*Všehrd VI. 12.*)

Žádný, kdož není dokonale podle práva a řádu rozdělen dskami nebo listy, nemuože žádnému nic zapisovati; pakli zapíše, nemá moci. (V Modrých póhonných, leta 1457, kdež Elška z Skuhrova pohání Jana z Skuhrova.)

(*Nálezové, O spolku a rozdílu.*)

Cztibor de Maleticz citat Burianum de Lippy. RMaj. cum baronibus citationem zdvihají, ex eo, quia litera ad quam citat, non habet vigorem, quia eandem literam majestatis Sigismundus imp. dedit, non existens adhuc rex Bohemiæ. 1459 8. Mart.

(*Talmb. — Emler I. 120, 32.*)

Agnezka de Alberowicz citat Machnam de Bohdanecze. Barones tento póhon zdvihli, ex eo, quia M. citata dixit, quia non est potens commissaria hereditatum de quibus citatur, et orphanorum, qui eadem bona tenent. 1459 19. Dec.

(*Talmb. — Emler. I. 113, 6.*)

Wenceslaus Hyzrle citat Joannem Czalta. Ex quo J. C. ostendit tabulas, kdežto troje trhy a čtvrté věno od nadepsaného puovoda, strýce, syna jeho a vnuka prodáváno jest a dskami zavazováno jest, jakož dsky okazují, a on puovod těm trhuom neodpíral jest, tudy se světle okazuje, že jsú dílní byli, a podle toho domini barones dederunt J. C. pro jure a takový puohon jest na zmatek. 1460 18. Mart.

(*Emler I. 139, 110.*)

Ještě se jiný zmatek nachází, když kto z dielu dědického pohání, trhóm, věnóm a jiným ve dsky kladením neodpieraje (Nález na to v Modrých póhonných, kdež Václav Hysrle z Drahovic pohání Jana Caltu z Kamenné Hory a stojí takto: »Poněvadž Jan Calta okázal

4*

jest dsky, kdežto troje trhy a čtvrté věno od nadepsaného póvoda, strýce, syna jeho i vnuka, prodáváno, jest a dskami zavazováno, jakož dsky okazují, a on póvod těm trhóm neotpieral jest, a podle toho dáno jest Janovi Caltovi za právo, a takový póhon jest na zmatek.« (A v témž nálezu na zad dostaveno: »A poněvadž póvod jest Němec a práva neznaje, z té příčiny jemu milost činí, že mu to promíjejí.«)

(*Všehrd. IX. 3.*)

Jest také dóvod dielu — kladenie ve dsky bez otporóv (Nález o tom v modrých póhonných, kdež Václav Hysrle z Drahovic pohání Jana Caltu.)

(*Všehrd. VI. 10.*)

Kdož z jakého dílu dědického pohání, a trhu a zápisu, kterýmby to dědictví bylo prodáno neb zapsáno, neb věna kladení na tom statku neb jinému v dsky kladení by prvé neodpíral: tu se najde zmatek. (V modrých póhon., kdež Václav Hysrle pohání Jana Calty.)

(*Nál ezové, O zmatku.*)

Když kdo ve dsky klade dědictví a bratr nebo strýc tomu (ne) odpírá doDlet a t. d., tím se rozdíl pokáže. (V modrých, kdež Václav Ysrle z rahovic pohání Jana Caltu.)

(*Nálezové, O odpořích.*)

1460 28. Mart. Sigismundus de Porzessina defendit contra inductionem. — Rex cum baronibus in pleno judicio zdvihli visu, quæ facta est contra defensam orphanorum Nicolai, ut præjudicium juris eorum orphanorum non sit, sed transeat ad judicium.

(*Talmb. — Emler I. 137, 101.*)

1460 4. Oct. Joannes de Stežowa citat Joannem de Teczinieves. Prout ipse J. actor inculpavit J. citatum, že dědiny sirotčí má a drží a z nich aby odpovídal, et ipse citatus odpíral, že není dskami poručníkem otcovským vedle řádu zemského, et etiam že jemu zápis nesvědčí, leč-by Bóh sirotka neuchoval, invenerunt: Ex quo Joanni citato dsky nesvědčí, než toliko po smrti nápad po tom sirotku měl by naň připadnauti, vedle toho ipse J. citatus J. actori nemá odpovídati.

(*Talmb. — Emler I. 127, 59. — Cf. Flaveo citat. Joannes Teczevský 1461.*)

Nápadník za sirotka, nejsa poručníkem, není povinen odpoviedati. (V modrých póhonných, kdež Jan z Stezova pohání Jana z Tečínèvsi l. 1460 Jeronymi.)

(*Nálezové, O nápadích.*)

1460 17. Mart. Humprecht de Tasnowicz citat Joannem de Zwierzince pro hereditate. Invenerunt: Že jest to zápis, kterémuž ipse H. actor citat J. citatum, a ten zápis aby byl jemu J. citato vrácen bez zmatku podle svěření, a KMst. má toho H. actorem v své vězení vzíti a jej z toho trestati, aby se potom toho i jiní nedopauštěli. Neb jest to zřejmě shledáno, že jest to byl zápis svěřený, že on Bohuše zapisuje

jemu H. a Janovi synu svému let nedošlému tak, aby díl mrtvého na živého spadl, a tak v tom zápisu stojí, „jestli žeby jich obú Bóh neuchoval, prvé než Bohuše, tehdy on B. toho zápisu má prázden býti, a že moci ižádné dále nemá míti“; a tudy jest shledáno, že jest zápis byl svěřený.

(Talmb. — Emler, I. 123, 45.)

Když by kdo statek svój zapsal synu svému let nedošlému a při tom někomu jinému, a v tom by ten otec zapisující umřel: tehdy ten, komuž vedle jeho syna zápis svědčí, nemá se na ten statek tím zápisem táhnúti, ani z něho sirotka poháněti, než má všiecek statek po smrti otce zapisujícího na syna jeho, a ne na druhého zápisníka přijíti, neb i to jest zápis svěřený. (O tom máš nález v Modrých póhonných, kdež Humprecht z Tasovic pohánie Jana ze Zvěřince.)

(Všehrd VI. 40. — Nálezové, O trhu, zápisu a listech.)

Ubi Nicolaus Wentlar de Kadano citat Johannem Mládě. Invenerunt: Prout ipse N. actor pravil, že to zbožie, kteréž on Mládě vyprosil, že jesti té chvíle v zemi nebyl, když jest to zboží provoláno a vzvod dělán a právo na vrch dovedeno, a tudy že jest nemohl odpierati a odporóv zapsati, aby to ipse N. provedl coram judice supremo curiae regalis et coram baronibus in judicio curiae, že jesti v zemi nebyl, ut præfertur, a provede-li to, že toho pan sudí cum baronibus pochválí, že on N. actor má k odporu připuštěn býti, a dále panského nálezu a rozsudku se držeti súdu dvorského. **1460 17. Mart.**

(Talmb. — Emler I. 131, 75.)

Petra de Hodkova citat Nicolaum Fikuless de Hrádku. Ex quo olim Joannes maritus P. actricis, prius ei dotavit tabulis in hereditatibus in S. in querela contentis, et postea easdem hereditates zastávil listem, quia hoc J. facere non potuit, ex quo dotem non traduxit: juxta hoc d. barones dederunt actrici pro jure juxta ejus tabulas. **1460 17. Mart.**

(Emler, I. 136, 96.)

Nemá také žádný, ani móž dědietvie svého, na kterémž jest věno ženě vložil, zastavovati, a zvláště listem, leč by prvé věno svedl s téhož dědietvie. (Dóvod toho v Modrých póhonných, kdež Petra z Hodkova pohání Mikuláše Fikuleše.)

(Všehrd V. 23.)

(Nález o tom, kdež jeden pravil sie mieti právo k celé vsi a druhý tomu odpieral.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž se toho po dskách vyhledati nemohlo, by to ves celá byla k Poříčí prodána i podle jeho Příbrama držení VI kop platu v té vsi, o kteréž pře jest, i dáno Příbramovi za právo. **1460**

(Ojíř.)

1460 (Nález o tom, že jednoho otci jest nějaký klenot dala schovati k víře.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž ona Elška Annu viní, žeby ona o tom s svým synem věděla, že jest dala Arnoštovi Leskoveovi schovati VII hřiven zlata, to ona Elška napřed zprav, a ona také s synem svým zpravte, že o tom nic nevědí.

(Ojíř.)

II. Plana G. 4.

1460 Mart. (Nález o Michalce a o Jetřicha, tu kdež jest Michalce pravil, že když jest byl zpraveí za Jiříka z Wissmburka a že zaň musil dáti puol třetího sta kop za tu zpravu a Ješek že jest nápadníkem toho statku.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Ješek Jiříků nápad má, aby dal Michalcovi těch puol třetího sta kop gr.

(Ojíř.)

1460 14. Mart. Jestližeby kto dal komu co schovati, a ten žeby umřel, komuž dáno schovati, a ten by pravil, ktož schovati dal, že nápadníci toho mrtvého jsú dobře té věci svědomi, a oni by pravili že nejsú: tehdy ten napřed zpraviti má, ktož praví, že jest dal schovati, a nápadníci také proti tomu přísahú zpraviti mají, že o tom nic nevědie. A že obojí zpraviti mají, tehdy ta pře mezi nimi mine i škody. A která by strana nezpravila, ta svú při i s škodami ztratí. (O tom rozsudek II. Joannis Plana G. 4.)

(ZZVlad. 217. — Arch. III. 329.)

II. Plana G. 14.

(Nález o tom, kdež jeden na druhého pravil, žeby jemu dlužen byl VIII C ffl, a druhý toho odpieral a pravě že tak mnoho nenie.) Tu páni o tom takto rozkázali: Jakož on Jakub pravil, že on Rabštayn jemu řekl, že též od něho vzieti chce jako Jan Zajíc za odhádání, to jest polovici, a na to svědky vedl, a poněvadž jsú svědkové kancléřovi o tom nic neseznali, by co od Jakuba slyšeli: aby on Jakub dal to, k čemu se zná za právo.

(Ojíř.)

II. Plana G. 15.

(Nález o tom, že strýc nedílný poručenství činí.) Páni o tom takto rozkázali: Jakož on Petr své dědictví poručil jest Přibíkovi, že jest to dobře a slušně učiniti mohl, a to proto, že jest byl strýc nedílný Ořčin.

(Ojíř.)

II. Plana G. 20.

1460 22. Mart. In causa Hedwiky z Rožmitala et Henrici de Kocova — inve-

nerunt: Ex quo ipse Henricus tabulis ostendit, qualiter rex Ladislaus ei unionem dedit a jej Jindřicha s jeho dědici s týmž sirotkem spolčil, že při tom spolku zuostati mají, ex quo idem orphanus strýcóv příbuzných non habet; a tak zase on sirotek má v spolku a společníkem býti všeho statku Jindřichova et suorum heredum, kterýž mají neb mieti budú. — Et ipse H. et sui heredes et bona mobilia et immobilia sibi orphano non debet minuere, sed potius augere, usque ad annos dicti orphani, prout i ten statek dskami má znamenán býti, což ho jest toho sirotka. Et quum ipse orphanus annos aetatis attingeret et voluerit cum H. et suis heredibus in unione manere, to buď při něm. Si vero nollet, ex tunc hereditates et bona omnia eidem orphano ipse H. et sui heredes debent condescendere a navrátiti, sine omni impedimento et contradictione, et de praesenti unione eundem orphanum dimittere. Similiter etiam si ipse H. et sui heredes in unione cum dicto orphano quum aetatis annos attingeret, manere nollet, quod idem orphanus debet eundem H. et suos heredes de unione dimittere, quum by jemu sirotku statek jeho zase navrátil.

(Arch. III. 332.)

Pakli v spolku státi spolu nemínie, nemají se statky svými děliti, než mají se z spolkóv propustiti. (Nález o spolku propuštění II. Plana G. 20 Serenissimus. V při Hedwiky.)

(Všehrd VI. 21.)

(Nález o spolku vyproseném; tu strana druhá tomu odepřela a praviecí žeby ona toho sirotka byla poručnicí otce jejieho ústně etc.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž král jeho Jindřicha s tiem sirotkem ráčil spolčiti, že jeho při tom spolku zuostavují, a zvláště proto, poněvadž ten sirotek má jmieti spolek v statku téhož Jindřicha, a také ten sirotek strýcuov žádných nemá.

(Ojíř.)

II. Plana G. 23.

Přísahati kdož nechce, ztratí svú při. (V 2. Plana G. 24. «In causa Kamaret“ . . . .) **1460 26. Mart.**

(Nálezové, O přísahách.)

(Nález o rčení a o zapření.) Páni o tom takto rozkázali: Jakož jest on Kamareth pravil, žeby Kateřina s sestrú svú jemu řekly dáti VI kop, ale toho jest na ně neprovedl: dáno sestrám za právo.

(Ojíř.)

(Nález o tom, že jednomu nalezena jest zprava za to, že jest tak velikú sumu vydal atd.) Páni o tom takto rozkazují: Jakož jest Kamareth měl to svú přísahú zpraviti, že jest dal za panny II millia

700 sex. gr., i tu jest týž Kamareth té přísahy neprovedl; z té příčiny dáno pannám za právo.

(Ojíř. — Arch III. 333.)

II. Plana G. 24.

1460 26. Mart. Každý poručník neboli poručníci, otcovští nebo KMstí daní neboli dskami, mají a mohú závady dědin sirotčích, ješto by po dskách mohly shledáni býti, z nich odpoviedati. A také tiž poručníci zase budú moci a mají sirotčích věcí k ruce sirotčí dobývati, buďto po dskách nebo jinak, ješto by mohly shledány býti.

(Arch III. 334. — ZZVlad. 105 b.)

A jakož poručníci moc mají z sirotčího poháněti, též také povinni sú, za sirotky kdyžby od koho pohnáni byli, otpoviedati. (O tom máš nález v II. dskách Plánových G. 24. Najjasnější.)

(Všehrd V. 36.)

Každý poručník má za sirotky, pohnán jsa, odpoviedati, a též také sirotčího má a móž právem, póhonem a súdem dobývati. (Nález o tom v II. dskách Plánových G. 24. Najjasnější.)

(Všehrd V. 43.)

Každý poručník má za sirotky, jsa pohnán, odpovídati, a též zase může sirotčí věci právem půhonným a saudem dobývati. (V 2. Plánových G. 24 Nejjasnější.)

(Nálezové, Poručníci sirotkuov.)

(Nález na to, že Jan Zajíc žádal pánuov za naučenie, má-li za závady, jsa poručníkem sirotčím, odpoviedati.) Páni o tom takto rozkázali: Že každý poručník anebo poručnice otcovští anebo králem daní mohú za závady sirotčí i o dědiny i o to všecko což se muož po dskách shledati, muože a mohú toho ze všeho odpoviedati, a tiž také poručníci budú moci k sirotčí ruce dobývati etc.

(Ojíř.)

II. Plana G. 26.

1460 29. Mart. Nalezli za právo, že na dědiny manské komorníkem ot úřadu zemského nemá vedeno býti, než od dvorských desk úředníky. (jakož o tom nález II. Joannes Plana G. XXVI).

(Výpis z r. 1535. arch. V. p. 514. — Arch. III. 335. — ZZVlad. 307.)

(Nález o tom, že jeden bral komorníkem na dědinách manských.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž jest puovod vedl komorníka na dědiny manské a nemaje tu vésti, i z té příčiny dali páni Johanně králové České za právo, a on puovod Václav škody skrze to vedení zmatečné zaplať.

(Ojíř.)

II. Plana G. 28.

In causa Zdenkonis de Postupic — invenerunt: Kdožby-koli, 1460 31. Mart.
an jeho zprava přišla, a pro tu nezpravu nevedl-by do tří let a 18 neděl: tehdy su zpravu promlčí. Neb když by kto komu dal úmluvu pro nezpravu, tehdy ten hned, má-li zpravcí, má hned také tomu úmluvu dáti. A tak jakž naň vedú pro nezpravu, má na jiného se vésti, nedada letuom projíti. (Jakož o tom rozsudek II. Joannis Plana G. 28.)

(*ZZVlad. 195. — Arch. III. 335.*)

Kdež súdná pře nenie, a kto z toho vyveden jest právem jakýmž-koli, začež zpravu má, nehned promlčí zprávy své, leč by tak dlúho mlčel, že by za tří léta a za 18 nedělí nepromlúval, a na svého zpravcí právem nesáhl; ten by také zpravu promlčal. (Nález o tom II. Plana G. 28. Mezi Zdenkem Kostkú z Postupic a Bohuslavem z Dobrošovic.)

(*Všehrd IV. 11.*)

(Nález o tom že jeden jsa poručníkem dskami i zamlčal že na ty dědiny zvod stal se a on proti tomu odporu neučinil až léta zemská prošla.) Tu páni takto rozkázali: Poněvadž on Zdeněk Kostka jsa poručníkem dskami a moha právo vésti pro nezpravu těch dědin i nevedl až se dopustil úmluvy i zvodu a v tom dal létuom zemským projíti: a protož z té příčiny pro nezpravu na dědiny jistcovy ani svých zpravcí nemá sahati pro nezpravu.

(*Ojiř.*)

II. Plana G. 29.

Leta 1460 zlatý uherský měněn jest po 40 grošiech (jakož 1460
nalezeno jest ve dskách zemských, v druhých knihách Janových Planových G. 29, kdež Jan z Rožmberka prodal Matějovi řečenému Dubec.)

(*ZZVlad. 294.*)

II. Plana K. 22.

Menší súd pražský ten se drží též jako veliký súd zemský, čtyřikrát do roka, vždy dva dni před súdem panským, v každé suché dni, v středu a ve čtvrtek, netoliko při suchých, ale také i nazajtřie po sv. Jeronýmu, kdež se kromě suchých dní súd držievá. (To psáno v druhých dskách Planových K. 22. Zahájen jest súd zemský ....)

(*Všehrd I. 6.*)

II. Plana U. 20.

(Nález o tom, kdež jedna měla své věno a druhý ji to odpro-

dal bez její vuole.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž dsky jsú starší věna Markéty než trh Matějův, podle toho dáno Markétě za právo.

(Ojiř.)

III. Plana A. 14.

1461 Kdožby za koho slíbil, anebo zaň zpravce byl, a jeho z té zpravy nevyvadil, a žeby musil statkem svým se z téj zpravy vyvaditi: má jemu všecken statek jeho, kterýžby měl na hotových penězích, na listech, neb na čemž koli, vydán býti v jeho moc. (V 3. Plánových A. 14 mezi Václavem Kurkou a Marketú.)

(Nálezové, O zpravě.)

III. Plana A. 30

1461 m. Jun. (Nález o tom, že jeden zastavil svuoj statek dskami a výplatu sobě zuostavil.) Páni o tom takto rozkazují: A poněvadž Kuneš okázal jest to dskami, kterak dědinu svú zastavuje a výplatu sobě zuostavuje, podle toho dáno Kunšovi za právo podle desk jeho.

(Ojiř.)

1461 m. Jun. (Nález o tom, kdež otec dal moc synu dskami k prodání, a z té moci též syn prodával, z té moci otcem sobě dané.) Páni o tom takto rozkázali: Aby nejprvé dsky ve své moci zuostaly. A poněvadž on Oldřich z Rožmberka dal moc plnú synóm svým, aby mohli dědiny své prodávati, i podle toho on Jan syn Oldřicha z Rožmberka jest povinován listóm svým dosti činiti.

(Ojiř. — Arch. III. 336.)

Kdož dskami komu moc dá, aby mohl klásti trhem jeho dědiny, to na ten spuosob, jakž jeho moc ukazuje, každý muože učiniti. (V 3. Planových, mezi Janem z Rožm. a Kateřinou.)

(Nálezové, O trhu.)

III. Plana B. 1.

1461 10. Jun. (Nález o zápisu svěřeném dskami.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž zápis svěřený jest, a on Jan svěření neodpierá, i podle toho aby ona Jitka svého dědictví užívala a Jan dosti svěření učinil.

(Ojiř.)

(Nález o tom, kdež dva byla jednostajná poručníky a jednomu nic mimo druhého nenie poručeno méně ani více.) Jakož pak ve dskách se shledalo, i z té příčiny neměl jest Zachař ženě své ani jinému žádnému dopustiti bráti bez vuole druhého poručníka.

(Ojiř. — Arch. III. 337.)

Při poručenství, kdež jest několik poručníkóv, jeden poručník bez vóle a vědomie druhého bráti sirotčieho nic nemá. (Nález o tom III. Plana B. 2. mezi Zachařem z Říčan a Milotú.)

(Všehrd. V. 38.)

Když jest víc poručníkův než jeden, poručník jeden bez druhého nic činiti, bráti ani rozdávati nemá bez vůle druhého. (V 3. Plánových B. 4, mezi Zachařem z Říčan a Milotou.)

(Nálezové, Poručníci sirotkuov.)

III. Plana B. 2.

(Nález o tom že jeden jedné sáhl v starodávnie držénie platu.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž Zbyněk Zajíc neokázal nic proti platu Barbořinu, i z té příčiny aby ona Barbora při tom platu zuostala jako dědička podle desk svých. 1461 11. Jun.

(Ojíř. — Arch. III. 338.)

III. Plana B. 3.

Kdyžby bratr nedílný co prodal, a tomu trhu bratr odpor vložil a pohnal toho, kdož jest kaupil, obdrží. (V 3. Planových B. 3. In causa etc.)

(Nálezové, O otci etc.)

III. Plana B. 4.

(Nález o tom, že jeden měl starší zápis k platu dskami než druhý a poslednější chtěl k tomu lepší právo mieti.) Páni o tom takto rozkazují: aby on Václav požíval těch X kop platu, o kteréž pře jest, v Kundraticích, podle předešlých desk svých, poněvadž sú starší než dsky krále Václava. 1461 13. Jun.

(Ojíř. — Arch. III. 339.)

Kdo dá na sobě právo ustáti, a po právu staném odpírá, jest na zmatek. (V III. Planových B. 4. mezi Petrem z Dobrošovic.) 1461 13. Jun.

(Nálezové, O odpořích.)

Invenerunt, aby Váceslav podle desk svých toho staného práva požil, a Petrus, že ten odpor na zmatek učinil jest, má kázán býti.

(Arch. III. 339.)

Král Jiří se saudil, a jsa odsauzen puovodem. — (V 3. Planových B. 4.)

(Nálezové, O králi).

V týchž král Jiří odsauzen. N. 26.

III. Plana B. 5.

1461 15. Jun. In causa, ubi Wanko filius Wokonis de Walštein vendidit hereditates -- invenerunt: Ex quo ipse Wanko suit frater Johannis junior, jsa nedielný, že jest nemoh těch dědin prodávati.

(*Arch. III. 340.*)

Ještě bratr mladší nedielný, sám, bez povolenie bratra staršieho nemóž žádných dědin a platóv prodávati; pak-liby prodal, ten trh žádné moci nemá, by pak i ve dsky všel. (Nález o tom III. Plana E. 24 — rectius B. 5. — mezi Vaňkem z Valštejna.)

(*Všehrd IV. 4.*)

(Nález o tom že bratr mladší prodává a starší tomu odpierá.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Václav jsa bratr mladší a nedielný, že jest nemohl prodávati dědin těch bez vuole bratra staršího; z toho dáno Janovi za právo.

(*Ojíř*).

Bratr maje bratra mladšího nedílného nemůže prodávati dědin bez vuole bratra svého; pak-li prodá, nemá ten trh moci. (V třetích Planových B. 5. mezi Vaňkem synem Vokovým.)

(*Nálezové. O spolku a rozdílu.*)

III. Plana B. 22.

1461 Leta 1461 platil zlatý uherský po 34 grošiech, (jakož ve dskách zemských nalezeno jest v třetích knihách Janových Planových B. 22, kdež Jindřich z Stráže prodal.)

(*ZZVlad. 294.*)

III. Plana B. 25.

(Nález o tom, že jeden svědčil že jeho ženě není od jednoho zaplaceno, a druhý nechtěl jemu toho věřiti.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Beneš jiného duovodu nemá než svú řeč toliko, a protože žádný sám jeden druhého v své při nemuož odsvědčiti, z té příčiny dáno Purkhartovi za právo.

(*Ojíř.*)

Flaveo citationum.

1461 4. Mart. Dorothea de Skalieze citat Kunssonem de Skalieze. Jakož ona D. vinila jeho K. že by jí měl klásti ve dsky a že jest toho neučinil, a on citatus že jest o tu při prvé rozsúzen panským nálezem, a to okázal a provedl, invenerunt: že ona D. pόvod neměla jest

přes panský nález této žaloby vésti, ale ten póhon opustiti, neb jest to na zmatek taková žaloba.

(Talmb. — Emler, I. 120, 33.)

Joannes Tečenský (z Tečinèvsi) citat Kristannum de Praga pro 1461
damnis. Jakož ona Kristina citata k žalobè odpovídala, že se táhne na panský nález, kdež páni nalezli Janovi T. — že není povinen odpovídati z sirotčí věci, poněvadž poručníkem otcovským není, a poněvadž odpovídati nemá, vedle toho nálezu také pro sirotčí věc poháněti by neměl: beneficiarii minores auditis tabulis et baronum inventione (ex quo ipse J. T. tabulis otcovským není poručníkem,) invenerunt pro jure, aby K. při tom zóstavena byla.

(Talmb. — Emler I. 127, 61. — Cf. Flaveo citationum: Joannes de Stezowa 1460.)

Wenceslaus de Skuhrova citat Nicolaum Hobzovsky. Invenerunt: 1461
Ex quo actor více škody položil jest nežli jest nájem mohl požit býti v tom času, a pohnaný v držení toho nájmu nikdy nevšel jest, aby ten póhon minul.

(Talmb.-Emler, I. 140, 111.)

Nicolaus Czapek citat Sigismundum de Ostrova. Jakož N. osten- 1461
dit tabulas etc. ješto se jest shledalo, že tyž N. Strýc kladl ve dsky, 16. máje
sám ve dskách nemaje, juxta hoc d. barones dederunt actori pro jure, a on N. Strýc že jest zapisoval dskami sám nemaje, má býti trestán pro takový běh vedle práva.

(Emler I. 131, 76.)

Ktožby co prodal, k čemuž by sám práva neměl, též i ten, ktož cizie za své prodává, túž pokutu (falešníka) smělosti své ponese. (Toho dóvod jest v Modrých póhonných, kdež Mikuláš Čapek pohání Sigmunda z Ostrého.)

(Všehrd IV. 4.)

III. Plana E. 23.

(Nález na trh a na narčení.) Páni o tom takto rozkazují: 1462
Jakož on Lapka žádá, aby ten trh, kterýž se stal dskami, před se 19. Mart.
šel a Aleš odpieraje tomu pravil, že má od Lapky rčení že má od něho své peníze zase přijieti a jemu zase jeho zbuoži postúpiti: tu páni rozkázali, aby dsky v své moci zuostaly a Aleš drž své rčení.

(Ojtř. — Arch. III. 340.)

Flaveo citationum.

Jaroslaus Plichta de Žerotin citat Plichtam de Zierotin pro damnis. 1462
Plichta citatus suscepit Jaroslao fratri suo pro duplici dominatione 24. Mart.

et pro taxa, tanquam cum beneficiariis hereditates taxarentur et cum camerario dominationes omnes solutae essent.

(*Talmb. — Emler I. 127, 62.*)

„Tak Plichta bratru svému za dvoje panovánie i za odhádánie přijal v Modrých póhonných, kdež Jaroslav Plichta pohání.

(*Všehrd IV. 13.*)

III. Plana E. 28.

1462 24 Mart. Ex quo ještě súd duchovní u akt dvora archiepiscopi Pragensis propuštěn nenie, protož KMst se pány to rozdělenie aktami a to vedenie práva mezi těmi všemi stranami, o kteréž pře jest, zdvihají; a když súd a právo duchovnie u akt propuštěno bude, ktož k čemu právo má, právo mu sě nezavierá.

(*Arch. III. 340.*)

Plat duchovní jest aktami vysauzen proti dávnímu a starému držení. (V 5. Planových. Mezi Václaven z Valečova a Janem Smiřickým.

(*Nálezové, O platích.*)

(Nález o uvedení práva na XXti kop platu duchovního.) Páni o tom takto rozkazují: Poněvadž ještě saud duchovní propuštěn není u dvora arcibiskupa a k tomu akta nejsú otevřiena, i z té příčiny ten zvod zdvihají; a když práva duchovní a saud a akta propuštěna budau, bude-li kto čemu právo mieti, to se jemu nezavírá.

(*Ojíř*).

1462 (Nález o tom, aby dědictví okázal na Dobrošovicích.) Páni o tom takto rozkázali: Jakož on Bohuslav právo své okázal jest, kterak Prokop prodal dědicky právo své Bohuslavovu otci tu v Dobrošovicích; i podle toho dáno Bohuslavovi za právo, což se dědictví dotýče, avšak bez ujmy platuov komorních, a o škody mají právo před sebú.

(*Ojíř. — Arch. III. 341.*)

III. Plana H. 6.

(Nález na to, že jeden zápisné zbuoží ve dsky klad.) Tu páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Daniel prodal jest ten plat bez vuole mateře své a práva k tomu nemaje a dědiny zápisné jsú, dskami také zapisuje (sic), z té příčiny dáno jest Elšce z Postupic podle královského zápisu za právo.

(*Ojíř.*)

III. Plana G. 25.

1462 Nalezli: že muž, jest-li žeby své ženě svědčiti chtěl, to svě-

domie nemá přijato býti. Též kteráž by kolivěk žena muži svému svědčiti chtěla aneb proti muži svému, a zase muž ženě své aneb proti ženě své, že svědčiti nemá. Než vdova ta móž svědčiti jako jiný muž. A také synové otci, byli-liby nedielni otce svého, nemají svědčiti; než když by dielni byli, že to budú moci učiniti. A zase otec synóm též svědčiti nemá, jest-li žeby jich dielem neodbyl; než kdyžby je oddělil, tehdy móž jim svědčiti. A též bratřie bratróm, ani sestry jedny druhým svědčiti nemají, ani proti nim, když by sebe nedielné bylý toliko. Též také kdož koli s kým statek má, a jsa s ním o ten statek nedielný, nemá jemu o ten statek svědčiti. A tak všickni kteříž by sebe nedielni byli, toliko o statek že sobě jedni druhým svědčiti nemají. (O tom rozsudek III. Plana G. 25.)

(ZZVlad. 275.)

Svědomí dávati muž ženě neb žena muži nemá. — (Rozsudek tertio Plana G. 25.)

(Nálezové, O svědomí.)

Flaveo citaticnum.

Nicolaus de Nowe Wsy citat Girzykonem de Puchobrad. Kdežto oni obojí, póvod i pohnaný, chtěli by jmieti právo k těm dědinám, invenerunt pro jure: Poněvadž to není provedeno, když jest poručník starší sestru vdával, by odbyta byla věnem svým, pro to odevdání nemá od svého dědictvie odtištěna býti, ale ten statek dědičný zóstal jest při obú sestrú, a podle toho jakož jesti jedna sestra zapsala ten statek Vankovi a druhá pohnanému, aby se o ten statek obojí, póvod i pohnaný, na rovný díl dělili. **1462 8. Oct.**

(Talmb. — Emler, I. 132, 79.)

Sestra neodbytá obdrží statek, by pak vdaná byla. (O tom v modrých póhonných 1462, kdež Mikuláš z Nové vsi pohání Jiříka. Jeronymi.)

(Nálezové, O otci.)

Procopius commissarius per tabulas actoris dimisit Joannem Hwozdierž citatum de citatione plene et in toto. **1462 9. Oct.**

(Emler, Rel. I. 117, 20.)

Móž póhon propustiti poručník. (V Modrých póhonných to stojí, kdež Burian mladší z Gutštajna pohánie Jana z Kolovrat 1462.)

(Všehrd II. 19.)

Poručník může póhon propustiti, a též i stané právo. (V Modrých póhonných, Burian ml. z Gutsteina.)

(Nálezové, O poručnících k saudům.)

Wenceslaus de Nelzejovicz citat Joannem de Sedliseck. Domini **1462 9. Oct.**

in pleno judicio hanc citationem zdvihli, protože jest žalobu nezřízeně učinil, položiv v žalobě víc dědin nežli dskami mohl provesti.

(Talmb. — Emler I. 140, 113.)

Žaloba nezřízená póhon zdvihla, když se v ní více dědin klade než se ve dskách okáže. (Kde Váeslav etc.)

(Brun. — Ib.)

1462 Oct. Nepravost shledána před saudem. (V modrých póhon., kdež Pertolt z Táchova pohání Hynka, léta 1462 Galli.)

(Nálezové, O zmatku)

1462 12. Oct. Nicolaus Wentlar de Kadano citat Joannem Pitrkaff. Kdežto póvod viní pohnaného, žeby škodu vzal pro jeho ubrmanstvie nekonání, kteréž naň přišlo, když Ojíř svú nevinu jměl zpraviti, invenerunt: Ex quo actor et olim Ojíř taký na se zápis dskami učinili, „nestálliby který ubrman, aby strana jiného postavila,“ že jest neměl proto poháněti Jana Pitrkaffa; a tak jest ten póhon na zmatek, neb jest proti zápisu svému učinil, který jest dskami okázal.

(Talmb. — Emler I. 132, 78.)

Jest ještě nalezen i jiný zmatek, kdež ubrman pohnán jest pro nedokonánie ubrmanstvie, ješto jest měl jiný ubrman volen býti vedle smlúvy. (Nález o tom ve Modrých Póh., kdež Mikuláš Wentlar z Kadaně pohánie Jana Pitrkáfa.)

(Všehrd IX. 3.)

Kdož by na kterých neb kterými ubrmany oč přestal, a žeby ten ubrman tu věc k sobě přijal, tak aby jiný k němu volen byl, a druhý žeby nebyl k němu volen, a první byl pohnán pro nedokonání ubrmanství, jest zmatek. (V modrých póhonných, kdež Mikuláš Ventlar z Kadaně pohání Jana Pitrkofa.)

(Nálezové, O smluvách.)

III. Plana J. 9.

1462 11. Oct. (Nález o tom, že jeden sobě toho nevymínil při trhu, aby věna nezpravoval.) Páni o tom takto rozkazují: Poněvadž jest sobě toho nevymínil, aby věna toho nezpravoval, i z té příčiny jest zpravce toho všeho statku, kterýž jest prodal; i z toho dáno Čelechovci za právo.

(Ojíř. — Arch. III. 342.)

(Nález o tom, že mátě synu zapsala jest s uvázání komorníkem a on neuvázav se i prodal jinému.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Šprimberk ten zámek prodal prvé než se jest veň uvázal s komorníkem vedle zápisu svého věnného, a toho dále nezapsal, i podle toho dáno Jenčovi za právo podle jeho desk, kteréž od Kuňky má, toliko co se celého věna dotýče; quia obligatio testatur, „et decedente aliquo ex eis, pars mortui in superstitem devolvi debet.“

(Ojíř. — Arch. III. 342.)

III. Plana J. 10.

(Nález o tom, že jeden druhému na dědinách s komorníkem bral a proti tomu druhý odpor učinil.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž okázal V kop platu on Aleš komorního, ale že jest na ty dědiny právem nesahal, až dal zemským letóm projíti: i podle toho dali Benešovi za právo. 1462 12 Oct.

(Ojíř. — Arch. III. 343.)

III. Plana J. 11.

(Nález o tom, že jeden měl věno na dědině nežli jest na ni plat komorní vložen.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Jan ukázal dskami IX kop věnných starších nežli plat děkanuov, z toho dsky v moci své zuostati mají, což se věna dotýče. A poněvadž on také děkan okázal starší své právo XX kop platu nežli on Heklík, i z toho dáno děkanovi za právo podle desk jeho. 1462 13. Oct.

(Ojíř. — Arch. III. 343.)

Plat kněžký jest vysauzen od děkana; děkanuov zápis starší měl moc proti novějšímu, kterýmž on Jan ten plat obdržel. (V 3 Plánovych J. 11, mezi Zigmundem děkanem a Janem Heklíkem.)

(Nálezové, O platich.)

III. Plana J. 14.

Králová česká má hned svého věna za živnosti krále užívati. (Tertio Plana J. 14.)

(Nálezové, O králi.)

III. Plana L. 5.

Ex quo Ipolytus emens et Joannes Zajiec vendens odporóv neučinili sú proti zvodu Donatovu, a on Mrzák právo pro nezpravu třetinú výš uvedl na dědiny v Petrovicích, vedle toho barones dederunt sibi Soběslao (Mrzak) pro jure. 1463 8. Mart.

(Arch. III. 344.)

(Nález na to, že jeden dědiny kaupil a druhý tomu trhu odepřel.) Tu páni o tom takto rozkázali: Poněvadž Ipolith kúpil a on Jan Zajíc tomu trhu ani zvodu neodepřel a on pro nezpravu třetinú výš uvedl se na ty dědiny v Petrovicích on Mrzák, i z toho dáno jest témuž Mrzákovi za právo.

(Ojíř.)

III. Plana L. 8.

1463 9. Mart. (Nález na to, že jeden uvázal se v dědiny podle zápisu svého, ale dal letuom zemským projíti.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž Jan se jest uvázal v dědiny po smrti Václava, a přepustil násobně trhy na ty dědiny, a zápisóm a věnóm otce toho sirotka a tomu neodpieral, i vedle toho dáno sirotkóm za právo podle jich desk. A jakož on Petr pravil jest, žeby pokojná léta vydržel, i poněvadž sirotci jsú k letom nepřišli a k tomu také poručníka jsú neměli, že jim to z té příčiny ke škodě není.

(*Ojiř. — Arch. III. 344.*)

Flaveo citationum.

1463 10. Mart. Otiko de Tluczne conqueritur super Joannem dictum Zyd. A jakož Oldřich z Svržna zapisoval dědiny dskami Otíkovi Tlučnéřovi, sám jich ve dskách nemaje, a Otík přijímal zápis věda že je těch dědin on Oldřich ve dskách neměl, to sú učinili proti právu a nálezu panskému, a pro tu vinu KMst ráčí je ve svú moc vzieti a tresktati vedle jich provinění.

(*Emler, Rel. I. 133, 86.*)

Věděl-liby kupující, že ten, kdož jemu prodává, toho což jemu prodává, sám ve dskách nemá, a přes to od něho ve dsky kladenie přijme: v túž vinu a pokutu jako prodávající upadne (Toho dóvod v Modrých póhonných, kdež Otík z Tlucné pohání Jana Žida z Wetlie. A tu při tom póhonu Oldřich z Svržna, že jest zapisoval Čečkovice Otíkovi Tlučnéři, sám toho ve dskách nemaje, a Otík přijal zápis, věda že jest těch dědin on Oldřich ve dskách neměl: pro tu vinu obá na plném súdu v moc a kázeň královskú vzati sú.)

(*Všehrd IV. 4.*)

1463 10. Mart. Soběslaus de Miletinka citat Joannem de Bieleczku. Jakož on S. actor viní J. citatum, že by někdy Jan Bělecský otec jeho úředníkem jeho nevyčteným byl a počtu jemu nečinil, a pohnaný odepřel, že otec jeho uředníkem jeho nebyl, a že otce jeho drahně časóv živého před sebú měl a jeho z toho nevinil, anižto bratra jeho staršího, invenerunt: Ex quo actor nevinil J. B. otce citati za zdravého života ani bratra jeho, datur citato pro jure.

(*Talmb. — Emler I. 137, 102.*)

1463 15. Mart. Georgiu de Puchobrad citat Soběslaum de Miletinka. Invenerunt p. j.: Poněvadž Dorota, žena pôvodova, neporučila jest jemu toho vedle řádu zemského, aby škod mohl dobývati na pohnaném, kteréž jest vzala, bráníc těch dědin, neměl jest práva on actor poháněti ze škod.

(*Talmb. — Emler, I. 122, 40.*)

III. Plana L. 15.

(Nález o tom, kdež strany nedržely sobě výpovědi Otty z Bergova etc.) Páni jsú o tom rozkázali, aby se obě dvě straně tak zachovaly podle výpovědi Otty z Bergova, kteráž jest pod jeho pečetí. 1463 14. Mart.

(Ojíř — Arch. III. 346)

(Nález na to, že jeden na jednom více míti chtěl než na něm práva ustál.) Páni o tom takto rozkazují: Póněvadž on Matěj nemohl jest okázati toho, aby ta hora (ten les Suchá Hora) k těm dědinám přislušela, na kterýchžto on Matěj právo ustál: z toho dáno Janovi za právo. 1463 14. Mart.

(Ojíř. — Arch. III. 346).

III. Plana L. 16.

(Nález na to, že jeden okázal dskami právo své.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Malovec okázal dskami právo své, kteréž k Vlčkovicom má, z toho dáno Malovcovi za právo. 1463 14. Mart.

(Ojíř. — Arch. III. 347.)

(Nález na svěření zápisu.) Páni o tom takto rozkázali: Ponèvadž to se jest znamenitě shledalo, že jest to zápis svěřený, kterýžto on Jan má od Telafúsa, i podle toho dáno jest Dorotě za právo etc. A což se pak věna Dorotina dotýče, při tom aby on Hynek zuostal podle desk svých. 1463 14. Mart.

(Ojíř. — Arch. III. 347.)

III. Plana L. 16.

(Nález na to, že jedna nechtěla listu plniti, jsúc dlužna poručníku k ruce sirotčí.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž se v tom listu znamenitě nalezá, že ten dluh v listu položený sirotku přisluší, i z té příčiny aby ona Kateřina ten dluh poručníku k ruce sirotka plnila. 1463 Mart.

(Ojíř. — Arch. III. 348.)

III. Plana L. 18.

(Tu kdež Mikuláš stál podle Přecha a háje všeho práva, což jest jemu Přechovi prodal.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Mikuláš stál jest podle Přecha a bráně toho všeho práva, kteréž od něho Přech měl a toho jest neohlásil přede pány, že toho toliko hájí k čemu právo má, než hájil vše pře, jakož pak toho první nález panský v sobě šíře zavírá: i z té příčiny dáno Přechovi proti Mikulášovi z Lobkovic za právo.

(Ojíř.)

III. Plana L. 21.

1463 18. Mart. In causa inter Margaretham et Joannem Slechtic, invenerunt: Ex quo jest J. Š. vedle smlúvy Petra Kdulince listu celého dokonalého Margaretě nepoložil, že jest ta smlúva jím samým sešla a zrušena.

(*Arch. III. 349.*)

Při smluvách má vědieno býti, že ktož koli smlúvě dosti nečiní, že dosti-nečinèniem smlúvě každá se smlúva ruší a zdvihá; a strana druhá jestliže se chce súdóv zbaviti, móž také smlúvy v něčemž druhé straně nedržeti, a tak ta smlúva skrze nedrženie a jí dostinečiněnie a pro nezachovánie vedle ní zmine a zrušena bude. (Nález o tom v III. Planových L. 21. v při Markety z Seslavic a Janem Šlechticem.)

(*Všehrd. VII. 27.*)

(Nález o tom že jeden smlúvě své dosti neudělal.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž on Šlechtic smlúvě své jest dosti neudělal, že jest ta smlúva jím samým sešla zrušena; z toho dáno Markétě za právo a statku aby jí postúpil sobě svěřeného.

(*Ojíř.*)

III. Plana L. 23.

1463 19. Mart. In causa inter Andream Fogel et Joanem Libich: Ex quo est otec jeho Ondřejov Foglóv takové povolenie dal, jak svrchu dotčeno jest (kterak otec Libichov plat zavadil dskami ženè Libichově a k tomu otec Fogle své povolenie jest dal) a k tomu královské potvrzenie — juxta hoc d. barones dederunt sibi Joanni pro jure.

(*Arch. III. 350.*)

(Nález na to, že jeden pravil, že jeden prodal plat jeho a žeby prodávající k tomu práva žádného neměl.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž otec Fugluov takové své povolení dal a král toho potvrdil, i podle toho dáno Libichovi za právo.

(*Ojíř.*)

Kdož na čím purkrechtu sedí, a platí s něho plat, že se jest povinen zachovati k tomu, číž purkrecht jest, jako člověk úroční (V 3 Plan. L. 23. mezi Václavem z Mutic a Velka (?.)

(*Nálezové, O lidech a služebnících.*)

III. Plana L. 26.

§. 1. Jestli-žeby kdo nemaje dětí, komu statek svój bez miesta zapsal a měl-liby po tom zápisu dětí, a umřel-liby, maje dětí, tehdy ten komuž jest statek po jeho smrti zapsán, má dětem jeho, jestliže

k létóm přijdú, ten zápis propustiti; neb jest to věc svěřená. Než neuchoval-liby Bóh prvé dětí, nežliby let došly, tehdy toho zápisu od otce jich k tomu statku užiti má. §. 2. A jestli-žeby otec těm dětem které poručníky zdělal, poručníci toho užiti mají do let sirotčích; než jestli-žeby sirotci zemřeli, let nemajíce, tehdy tomu komuž svědčí zápis, statku postupte. §. 3. Pakli-by těch sirotkóv žádný poručník nebyl, tehdy najbližší přietel (podle obdarovánie královského), chce-li, na se móž poručenstvie vzieti a sirotkóm uručiti; a počet sirotkóm, když let dojdú, učiniti mají. §. 4. Než zemřeli-liby sirotci, nežliby let došli: tehdy cožby toho statku poručníci požili, to sobě mají chovati, než nápadu nemají mieti; než statku postupte tomu, komuž zápis dskami nač svědčí, na svrchky, na klenoty, na hotové penieze, toho všeho má postúpiti. Než jestliže zápis svědčí toliko na statek a zbožie, tehdy toliko statku postupte dědičného, a svrchky schovati mohú po sirotčí smrti. (O tom rozsudek III. Plana L. 26 v týchž L. 23.)

(ZZVlad. 196.)

Albo (novo) citationum.

Jestli žeby který služebník co učinil komu z rozkázánie pána **1463** svého, a pán se k tomu seznal, anebo to na pána toho provede, že jest s volí pána svého to učinil, že o to ku pánu má hledieno býti. Pakli sám od sebe ten služebník co učinil, tehdy o to k tomu služebníku má hleděno býti. (Jako prvé o tom nález v bielých póhonných leta 1463, kdež Beneš pohání).

(Výpis z r. 1535: Arch. V. p. 512.)

Nalezli za právo, že nenie žena muže svého vězeň nikterakž, **1463** kromě věna (jakož o tom rozsudek v Bielých póhonných l. 1463.) A jestli-žeby jí muž její več-koli zavadil, buď v sliby, aneb v jaké koli závady, že ona po smrti jeho věnem svým toho nenie povinna platiti. (V póhonných).

(ZZVlad. 505.)

Flaveo citationum.

Joannes Hlawacz citat Dobessium. Invenerunt: Poněvadž Anna **1463** z Vilhartic těch dědin nenaříkala a dala letóm zemským projíti, že již moci neměla dále zapisovati ani sahati na ty dědiny vedle panského nálezu.

(Talmb. — Emler 1. 128, 65.)

Regia Majestas cum baronibus. — Kdežto se viní po spolcích, **1463** že by jich otcové spolčivše se, že jedni bez druhých zavazovali zboží a statky, kterýmiž sú se spolčili, bez vuole druhých, neměvše moci, a jakož právo jest, kdo se s kým spolčí, žeby jeden bez druhého povolení dědin neměl zavazovati, leč by zvláštnie výminka o tom

byla — invenerunt pro jure: Ponèvadž obojí v tom vedle práva se nezachovali, aby každá při svých dědictvích zuostala po svých otcích, a tento puohon aby mezi nimi bez škody minul.

(*Emler, Rel. I. 119, 29.*)

Země česká toto při spolciech za právo držie od staradávna: Kdo se s kým spolčí, že jeden bez povolenie druhého dědictvie svého nemá zavazovati žádnému, žádných trhóv, zápisóv, vèn ani jiných závad žádných činiti; leč by zvláštnie výminka o tom v spolku byla. (Toho nález v Modrých póhonných, kdež Dorota z Úlibic pohánie Bočka z Smidar.)

(*Všehrd VI. 17.*)

Ale když jedni společníci bez povolenie druhých statky a zbožie svá zapisují, prodávají, věnují a jinak zavazují, jak se jim zdá, a druzí tomu neotpierají: z té příčiny pro nezachovánie při spolciech vedle práva spolci se zdvihají a v nic obracují, a společníci obojí při svém dědictví zóstati mají (to psáno v týchž dskách v témž nálezu.)

(*Všehrd VI. 17.*)

Společníci jeden bez druhého nemá nic zapisovati, prodávati ani nikterak zavazovati, ani věn neb dluhy zapisovati, bez vlastní vymienky v tom spolku, neb bez povolení druhého společníka. Pakli který to učiní a druhý mlčí až leta projdú, spolek skrze to mezi nimi míjí, a spolkové se tudy zdvihají. (V modrých póhonných, kdež Dorota z Úlibic pohání Bočka z Sundorfu.)

(*Nálezové, O spolku a rozdílu.*)

1463 Joannes de Zwierzincze citat Alssonem de Klinsstein. Jakož on puovod dokládal se svědomí a tím svědomím nižádného duovodu nedokázal jest, a také jakož list puovodem položen jest, ten list jest prořezaný, ješto jím duovodu žádného shledáno nenie, a on Aleš citatus okázal list celý na ty dèdiny: páni pohnanému dávají vedle jeho listu za právo a tento puohon učinil on puovod na zmatek.

(*Emler Rel. I. 129, 66.*)

Také jestliže se čeho v své žalobè doložíš, a toho okazovati nebudeš: budeť póhon zdvižen, a k tomu snad do věže odsúzen budeš. (Nález k tomu v Modr. póh., kdež Jan z Zvěřince Alše z Klinšteina pohání.)

(*Všehrd II. 11.*)

Ale též jestli že se doložíš čeho v žalobě a ukazovati budeš, a to se nesrovná s žalobú, a nebude tomu slúžiti dostatečně, což jest od tebe prožalováno: ten póhon otsúzen bude (jakož nález svrchu ukázaný o tom svědčí).

(*Všehrd II. 11.*)

Ktož kde v žalobě své svědomie se dokládá a potom na súdè

stoje žádného neokazuje: ten v zmatek upadá. (Nález o tom v Modrých póhonných, kdež Jan ze Zvěřince pohání Alše z Klinštaina).
(Všehrd IX. 4.)

Joannes Teczensky (z Tečiněvsi) citat Joannem de Stezowa pro damnis, tu kdež jest jej pohnal z sirotčího statku, ješto jeho poháněti neměl. Invenerunt: Ex quo citatus poháněl jest Jana Tečenského actorem, když jest ty dědiny držal, a v nálezu panském, kterýž o ten póhon stal se, není položeno, by Tečenskému za právo dáno bylo, než toliko že nemá z těch dědin odpovídati (poněvadž není otcem poručním dskami sirotkóv, než toliko po smrti toho sirotka mělo to zboží naň připadnúti), a protož těmi škodami ipse J. Stežovský citatus jemu J. Tečenskému actori vinen není. 1463
Talmb. — Emler I. 128, 64. — Cf. Flaveo citationum: Joannes de Stezowa 1460 et Joannes Teczensky 1461.)

V Památných E. 9.

(Nalezli vuobec za právo, kterak obecný a městský lid přísahu k svědomí činiti má): Městský a obecný lid přísahu týmiž slovy činiti mají (jako páni a vládyky), než toliko že kleknúti mají proti východu slunce a položiti každý má dva prsty na znamenie Božieho umučenie. (O tom v Památných E. 9.) 1463 15. Mart.
(ZZVlad. 213.)

Tento pak v přísahách k svědomí znamenitý rozdiel za právo se drží, že páni, zemané a jiní všickni urození a erbovní lidé, stojiece proti slunci, hlavy odkryté majíce, u pravé ruky prsty dva přednie nahoru zdvihnúce přísahu činie, i k súdu, i k úřadu, i k svědomí. Ale měščané všickni, by pak konšelé neb purkmistři byli z kteréhožkoli města, sedláci všickni i jiní lidé obecní neznámí klečiece a dva prsty položiece na kříži přísahati mají. (To stojí v Památných G. 9. Jiří.)
(Všehrd II. 24 — Cf. Arch. III. 348.)

Flaveo citationum.

Ottiko de Tluczne citat Joannem Hoholta de Wysskowa. Tak jakož O. žalobú provedl, že by citatus člověka jeho jmenem Sýru jal výbojem, a pohnaný odepřel, že jal jej z rozkázání svého pána, jsa jeho úředníkem (neb jest pánu jeho člověka zbil a zranil), a na to okázal pohnaný list poselací KMsti za JMst správy, na kterémž se píše knězi opatovi, aby toho člověka dal na rukojmě, i z toho jest duovod, že jest jeho nejímal k své ruce než z rozkázání svého pána: invenerunt pro jure, poněvadž byl úředníkem pána svého, že jeho z toho poháněti neměl, a že se ten puohon stal na zmatek. 1464 29. Maji
(Emler, Rel. I. 134, 88.)

Jest ještě jiný zmatek, kdež póvod jsa v pravdě proti svému

bezprávníku spravedliv, samým práva neznáníem nohama v zmatek vchází; a to tehdy, když se komu výboj nebo moc nebo škoda od úředníka, služebníka, člověka nebo žoldnéře některého pána stane, a ten, komuž se moc nebo křivda, nebo což koli jiného tak stane, lidi jeho, úředníka, služebníka nebo žoldnéře pohání, maje pána samého, u kohož jest ten byl, pohnati. (Dóvod toho v Modrých póhonných, kdež Otík z Tlucné pohání Jana Hoholta z V., kdež takto stojí: „Poněvadž jest byl úředníkem pána svého, že jeho z toho pohoniti neměl, a že se jest ten póhon stal na zmatek.„)

(*Všehrd IX. 3.*)

Komuž by se co dálo od cizího úředníka, služebníka, neb jeho lidí z rozkázání toho pána, čížby byl úředník, služebník neb lidé, a on pohnal by toho úředníka, služebníka neb lidí, a ne pána: na zmatek požene, nebo má pána pohnati. (V modrých póhonných, kdež „Otík z Tlucné pohání Jana Hoholta z Výškova.“)

(*Nálezové, O listech a služebnících.*)

1464 Procopius de Hroznicz citat Nicolaum de Hroznicz. Ex quo citatus cum suis expurgatoribus se non prædixit, nec eosdem habuit, nec nominavit. actori datum est pro jure obtento.

(*Talmb. — Emler I. 137, 98.*)

IV. Plana F. 16.

1464 Jiří král rozkázal ve dsky zemské zapsati a znamenati: Jakož Berka z Dubé proti řádu zemskému svévolně právu se jest zprotivil, učinil odboj; kterýžto Berka krále nevinně haněl jest, skrze kterýžto neřád upadl jest u vinu, kteráž v právě slove crimen læsæ majestatis t. j. úraz duostojenstvie královského; pro kterúžto vinu, kdo se jí dopustí, podle všech práv hrdlo i zbožie ztratiti má; a tak JMst hrad Tolštain, Šluknov a jiná jeho zboží svobodná i manská jeho jest pobral.

(*Arch. III. 351.*)

O témž [o moci] v 4. Plánových F. 16. Georgius mezi Albrechtem a t. d. o dobývání.

(*Nálezové, O moci.*)

IV. Plana H. 17.

Dva listy erbovní zapsáni do desk. (4. Johan. Plana H. 17. „Ladislaus“ etc.“)

(*Nálezové, O trhu.*)

Albo majorum obligationum G. 4.

1465 Leta 1465 zlatý uhersky měněn byl po puol 47 grošiech (ja-

kož ve dskách nalezeno jest, v bielých větších zápisných G. 4, kdež list smluvní vložen jest mezi Janem z Rozmberka a Janem Popelem, ale datum listu 1464.)

(ZZVlad. 294.)

IV. Plana K. 9.

In causa inter Agneskam de Waldek et Joannem de Wřesovic: 1465
Ex quo ipse J. neprovedl, by jemu Bukovina svrchky a nábytky za- 12. Mart.
pisoval, ale ona Agnezka dskami provedla, že jí on Bukovina manžel její svrchky a nábytky zapisuje a k jejímu věnu přidává, vedle toho KMst se pány dali jí Agnešce vedle jejich desk za právo.

(Arch. III. 352.)

(Nález na to, že jeden jednomu zapsav svůj statek bez svrchkuov.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž jest on Jan toho neprovedl, by jemu Bukovina svrchky zapsal, ale ona Anežka to jest dskami provedla, že muž její jí ty svrchky přidal k věnu jejímu, z toho jí dáno za právo. (In memoria. Quarto Joannis Plana K. 9.)

(Ojíř.)

Když kdo všecky svrchky a nábytky přidává ženě své nad věno, by je pak nejmenoval, má je bráti. (V 4. Plánových K. 9, mezi Anežkú z Valdeka a Janem z Vřesovic.)

(Nálezové, O vdovách a manželkách.)

Když kdo všecky svrchky přidává a nábytky své nad věno, by jich pak nejmenoval, má je bráti. (V 4. Plano. K. 9 neb 14, mezi Anežkú z Valdeka a Janem z Vřesovic.)

(Nálezové, O klenotích.)

IV. Plana K. 12.

Kterýž by pán měl služebníka, a ten služebník že by již u 1465
něho v službě nebyl, a ten pán u koho jest slúžil, dal by list za- 14. Mart.
chovací témuž služebníku, vyznávaje že jest jemu věrně a pravě slúžil: chtěl-liby jej potom přes to viniti a jej na jeho pověsti dotýkati, upadne v pokutu, kteráž jest o hanění. (O tom rozsudek IV. Plana K. 12.)

(ZZVlad. 482. b) — Cf. Arch. III. 353.)

(Nález na to, že jeden pravil na druhého, žeby byl poručníkem pře jeho, a maje jemu jednati jednal sobě.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž jest jeho Čeňka Zdeněk ze služby propustil své a list na to dal, že mu se jest slušně a dobře zachoval, podle toho dáno Čenkovi za právo.

(Ojíř.)

IV. Plana K. 18.

Jest-li žeby kto měl zpravní list na který prodaj statku s ruko- 1465
16. Mart.

jměmi, a jestli žeby sobě toho listu zpravnieho do desk, an otevřeny jsú, nevložil, a rukojmè by v tom zemřeli a jistec: tehdy sám se o ten vklad připraví, a dále děti jistcovy ani rukojmí těch děti nebudú vkladem ani zpravú povinni, jakož ten list ukazuje. (O tom rozsudek v IV. Plana K. 18.)

(*ZZVlad. 198. — Arch. III. 354.*)

(Nález o tom že jeden měl list zpravní a nepřijal k tomu rukojmí svých za živností jich, aby jemu ve dsky kladli, až všickni zemřeli.) Páni o tom takto rozkazují: A poněvadž on Běšín toho listu za živnosti Arnoštovy k místu sobě jest nepřivedl jakožto zpravcí a rukojmè svého a toho sobě ve dsky neuvedl a maje právo a řád před sebú: i vedle toho dáno Děpoltovi za právo.

(*Ojiř.*)

Který list jakýžkoli do desk nevejde do tří let a 18 nedělí, nemá moci, a promlčí se — (O tom ve 4 Planových K. 18 ve při Děpolta z Rožmberka s Vilémem.)

(*Nálezové, O puorodu.*)

IV. Plana K. 20.

1465 18. Mart. (Nález o tom, že jeden nařekl jest list falšem a druhý tomu odpierá.) Páni o tom takto rozkázali: Jakož jest Procek pravil, že by jemu Michalec listu plniti nechtěl, a on Michalec proti tomu odpíraje pravil jest, že jest to list neřádný a že jeho děda při tom lístu pečeť nebyla: i poněvadž jsú takové nepravosti na tom shledány, jakož jest toto svrchu dotčeno, podle toho jest list ten za nepravý odsúzen.

(*Ojiř. — Cf. Arch. III. 355.*)

Kdož-by koli pečeti své odpieral, toho purkrabie Pražský nemá súditi, ale podáno býti má na saud zemský, a páni na plném saudu to súditi mají. (V čtvrtých Janových Planových K. 20.)

(*ZZVlad. 382.*)

Pečeť v listu, když se s jinými nesrovnala pečetmi, byl list odsauzen za nepravý. (4 Plana K. 20, mezi Jindřichem z Michalovic a Janem Prockem.)

(*Nálezové, O trhu.*)

1465 18. Mart. In causa inter Henricum de Michalovic et fratres de Kolomut — invenerunt: Ex quo ipse Henricus, znaje ten list, kterýž měl býti od děda jeho, že by byl neřádný a neslušný, a přes to dobrovolně nový list na to zbožie udělal etc. — podle takového dobrovolného podvolenie KMst se pány nadepsané bratry při tom novém listu zuostavují; neb dobrovolné podvolenie práva ruší; pak chce-li on Procek a Albrecht (bratří) dobrovolně jemu Michalcovi ten nový list a zbožie vrátiti, to jest při jich dobré vuoli.

(*Arch. III. 355.*)

IV. Plana K. 26.

In causa inter Dorotheam de Děčan et Wenceslaum Carda et Buškonem Kapléř: Ex quo Dorota nižádného práva neokázala, kterýmž by měla obdržeti ten lán k svobodě, ale oni Bušek a Vácslav ukázali dsky, juxta hoc RM. cum dom. baronibus dederunt dictis B. et W. C. juxta eorum tabulas pro jure. 1465 22. Mart.

(Arch. III. 356.)

(Nález o lán svobodný.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž ona Dorota žádného práva na ten lán neokázala, ale Bušek jest okázal, i podle toho dáno Buškovi za právo.

(Arch. III. 356.)

IV. Plana K. 28.

(Nález na to, že jeden kaupil X kop platu a druhý jemu jej nařieká) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž se jest po dskách shledalo, což se těch deset kop platu dotýče, že jest ten plat odprodán těm a od těch, kto jsú byli toho platu v držení, jakožto Kocovskému, a že ten plat se má platiti, a on Jan kúpiv ten plat i držel ty dědiny pokojně bez nárokuov — z toho dáno kupujíciemu za právo. 1465 26. Mart.

(Ojíř. — Arch. III. 357.)

IV. Plana K. 29.

In causa inter Henricum de Stráže et Elsskam de Stráže, fratruelem dicti Henrici: Poněvadž ten list nevšel jest vedle obyčeje a řádu do desk, kterémužto listu jest LV let, kdežto toho času řád a práva šla jsú, že to list promlčalý jest, a moci proti dskám ukázaným nemá; ale dsky ve své moci zuostati mají. 1465 Mart.

(Arch. III. 358.)

(Nález na to, kdež jest jeden sobě toho nedovedl, aby jemu list ve dsky vložen byl za řádu a za práva). Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž jest ten list ve dsky nevšel, ano řád a právo šlo, i podle toho jest to list promlčalý, a moci proti dskám nemá, i podle toho dáno Strážskému za právo.

(Ojíř.)

O témž co v IV. Plana K. 18. mezi Henrikem z Stráže a Eliškú.)

(Nálezové, O kšaftu.)

V Památných F. 6.

Mezi jednostajně dalekými strýci nebo jednostajně blízkými ten poručenstvie obdrží, kterýž lépe ujistiti móž statek sirotčí, aby

jim jeho neumenšoval. A též v ženském pohlaví, blizšie přietelkyně má poručenstvie obdržeti vedle práva, jako sestra před tetú. (Toho dóvod v Památných F. 6. Najjasnější.)

(*Všehrd V. 38.*)

Flaveo citationum.

1465 Agnezka de Alberowicz conqueritur super Joannem Hadinburg.
28. Jun. Georgius rex cum baronibus, vzhlédše v to a uptavše se na ty dèdiny v žalobě jmenované, že když jest právo vedeno na ty dèdiny pro nezpravu, byly ještě v svobodě a svobodné, a potom jsú v manstvie poddány: protož jí Agnežce propúštějí, aby mohla právo vésti na ty dèdiny, na kteréž jest prvé úřadem vzvedena.

(*Talmb. — Emler, I. 113, 7.*)

Albo citationum.

1465 Johannes Slatina de Praga citat Annam de Zrnosek. Ex quo
19. Mart. actor nedotýče věna Anny pohnané, a ona drží statek muže svého nikam nezavazený, než tak k ruce muže jejího a jí a dědicóm jich — jest povinna vyvaditi citatum z rukojemstvie, kdež jest rukojmím za muže jejího a za ní, tak kdež by jistcem nebyla ona, tehdy z statku muže jejieho i dědicuov jeho, a kdež jest jistcem s mužem, tu i svého. Neb v takovém běhu, kdež by se vedle muže svého zavadila a se jejího nedotklo, tu věžněm muže svého není.

(*Emler, Rel. I. 172, 102.*)

Kde jest žena věžněm muže svého, a kde nenie, nález o tom v Bielých póhonných, kdež Jan Slatina z Prahy pohání Annu z Žrnosek.

(*Všehrd V. 24.*)

IV. Plana L. 30.

(Nález o tom, tu kdež jedna jest zápis učinila bez vuole sestry své nedielné.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž ona Marketa nemohla jest toho pokázati ani provésti, aby sestra její jí dielna a odbyta byla — z té přičiny nemohla jest těch dědin zapisovati bez vuole sestry své nedielné. Z toho dáno jest sestře její za právo, což se dielu jejieho dotýče.

(*Ojíř.*)

IV. Plana L. 33.

Dobrovolné podvolenie právo ruší (jakož stojí v IV Planových.)

(*Všehrd II. 13.*)

(Nález na to, kdež jest otec smlúvu dobrovolnú udèlal, a jeho syn jest jí neodpieral.) Páni o tom takto rozkázali: Ponèvadž on

Václav, bratr Elšky, otcově smlúvě dobrovolně jest neodpieral, i z té příčiny jeho Strážského Jindřicha při té smlúvě páni zůstavují, a jemu aby bylo hradu Stráži polovici postúpeno. (IV. Joannis Plana L. 35.)

(*Ojíř. — Cf. Arch. III. 357.*)

IV. Plana M. 5.

In causa Elisscae de Olssan et Marthae de Podvinie — invenerunt: Ex quo jí Elšce věno panským nálezem jest přisúzeno, a v odhádání to věno vymieněno jest, juxta hoc d. barones dederunt Elšcae pro jure. 1465 12. Jun.

(*Arch. III. 359.*)

(Nález o věno.) Páni o tom takto rozkazují: Poněvadž Elšce věno prvním přísudem přisúzeno a také u odhádání jest vymieněno, z toho dáno Elšce za právo.

(*Ojíř.*)

IV. Plana M. 12.

Když komu se co po ženě dostane, nebo jeho otci, aneb jest-li mu jaké věno ženy zapsané: nemá na díl klásti toho. (V 4. Planov. M. 12. mezi Jarohněvem Vojemníkem a Petrem.)

(*Nálezové, O spolku etc.*)

IV. Plana M. 14.

In causa Zawissii de Sekyřic et Marthae filiae Joannis de Sekyřic — invenerunt: Vedle próvoduov Martiných páni za diel nalezají, a jí Martě dávají za právo. 1465 17. Jun.

(*Arch. III. 359.*)

(Nález na to, že jedna zápis učinila dskami a druhý tomu nedielnosti odpierá.) I tu páni na tom takto rozkazují: Na to, kdež Marta zapsala statek jí po otci jejím přišlý a Záviš praví že jest toho udělati nemohla, že jest on otce jejího bratr nedielný, podle pruovoduov Marty rozdíl nalezají; podle toho dáno jí za právo.

(*Ojiř.*)

Když kdo ve dsky klade dědictví, a bratr nebo strýc tomu neodpírá do let etc., tím se rozdíl pokáže. (V IV. Planových M. 14. Mezi Zaviší z Sekyřic a Martou.)

(*Nálezové, O odpořích.*)

IV. Plana M. 14.

Jakož někdy Oldřich Všerubec listem registrovaným, aby ve dsky zemské všel, zapsal 300 k. gr. dluhem na Unešově J. Zubákovi, ale on Lewhart s svými tovaryši odpierá, pravě že byla dva bratry 1465 27. Jun.

nedielná, jakožto Oldřich Všerubec a Lvík ze Slavic, a když jest on Lvík Oldřicha fratrem suum indivisum prævixit, tu on Lvík ty dědiny v Unešově dskami zapisoval — invenerunt, ex quo ipse Ulricus nadepsaný list udělal, že jest to slušně učiniti bez povolenie Lvíka bratra svého nedielného nemohl; juxta hoc d. barones dederunt Lewhardo, Wěchoni et Joanni Čchnice pro jure.

(*Arch. III. 360.*)

(Nález na to, že Všerub zapsal listem registrovaným Janovi z Čechnice.) Páni o tom takto rozkazují: Poněvadž on Všerub(ec) jest list udělal, toho jest učiniti nemohl bez vuole bratra svého nedielného; z té příčiny dáno Janovi z Čechnice za právo.

(*Ojíř.*)

IV. Plana M. 15.

1465 19. Jun. (Nález o uvázání komorníkem v Okoř pro III C kop.) Páni o tom takto rozkázali: A poněvadž praví Bořivoj, ten dluh, pro který právo (na Okoř) vede, mohl na Obřiství postížen býti mimo právo Janovo, i proto úředníci aby jemu právo jeho kteréž má (na Obříství), odhádali; a postihne-li ten dluh (na Obříství), tehda to právo na Okoř vedené král se pány zdvihají; a pakliby nepostihl ten dluh, tehda to právo a zvod na Okoři zuostati má.

(*Ojíř. — Arch. III. 360. — In causa Bořivoji de Lochovic et Joannis de Lobkovic.*)

1465 18. Jun. Ex quo ipsi duo filii těch společníkóv zóstali jsú jakožto dědici, aby najprv což jest jich otcóv bylo, to aby každému z nich zóstalo, a ty dědiny druhých dvú společníkóv, kteříž sú dědicóv nepozóstavili, ty aby mezi sě na rovný diel rozdělili. A jestli žeby kterému z nich aneboli otcóm jich které věno bylo zapsáno, to při každém, kterémuž by bylo zapsáno, zóstati má.

(*Arch. III. 361.*)

(Nález o spolku.) Páni takto rozkazují: Poněvadž jsta oba syni těch dvú poručníkuov živa zůstali jakožto dědicové po otcích svých, statek ten napřed při nich zuostati má; ale o ty dědiny, kteréž sú pozuostaly po druhých společnících, ješto po sobě dědicuov nepozuostavili, o ten se rozděliti mají na rovný diel, i o to zbožie i o všecko.

(*Ojíř.*)

Nalezli za právo: Kteříž se jedni s druhými statky svými spolčie, že s jedněch na druhé statky připadají, jakž by jim kolivěk přišli neb na ně připadli (kromě statku, kterýž by vzal po ženě); a na dielu společník společníku povinen jest dáti statek, dobuď ho jakž dobuď, když by se o to chtěli děliti, jako bratr nedielný bratru (o tom rozsudek IV. Plana M. 15.)

(*ZZVlad. 493.*)

IV. Plana M. 16.

Ex quo odporové proti zápisóm Havlovým nedáli sú se, tu páni dielnost shledali jsú; juxta hoc dederunt Joanni K. pro jure. 1465 Jun.

(*Arch. III. 361.*)

(Nález na to, kdež se jest odpor stal proti zápisu.) I tu páni o tom takto rozkázali: Poněvadž sú se odporové nedáli proti zápisóm Havlovým, i z toho páni jsú nedielnost shledali; z té příčiny dáno Košumberskému za právo.

(*Ojíř.*)

Když kdo ve dsky klade dědictví, a bratr nebo strýc tomu neodpírá do let atd., tiem se rozdíl pokáže. (V IV. Planových M. 16. Mezi Benešem z Dřevenice a Janem Košmberským.)

(*Nálezové, O odpořích.*)

IV. Plana M. 17.

Ex quo v trhu synóv Račinského ze jména nenie položeno, což odpor jich káže, než tolko Nedvědice a Mrsklesy, juxta hoc RM. cum dom. baronibus dederunt Ramšoni et suis sociis pro jure. 1465 18. Jun.

(*Arch. III. 362.*)

(Nález na to, kdež jest odpor vložil proti tomu, čehož sám ve dskách neměl, ani v trhu.) Páni o tom takto rozkazují: Poněvadž v trhu zejmena není položeno synóm Račinského, což jich odpor káže, i z toho dáno Ramšovi za právo.

(*Ojíř.*)

Což se ze jmena v trhu neb zápisu nejmenuje, jakožto potok a jiné věci, toho bude odsauzen. (4. Plana M. 17. „Barones inter Sigismundum.“)

(*Nálezové, O trhu.*)

IV. Plana M. 20.

Ex quo ipse Pardus sám to zmýlil, citando Mikšonem, an tu nic nemá, a na Převrat týmž právem stanym zvod učinil, aniž komorníkem pohnán jest, kde chlebí: vedle toho KMst. se pány dávají jemu Mikšovi za právo, a z té příčiny póhon i zvod zdvíhají. 1465 21. Jun.

(*Arch. III. 362.*)

(Nález na to, kdež jeden druhého pohání odjinud než chlebil.) Tu o tom páni takto rozkazují: Poněvadž on Pardus sám to sobě zmýlil, odjinud poháněje, tu kdež nic nemá, a odtud nepohnav, kdež chlebí: podle toho dáno Mikulášovi za právo; z té příčiny páni ten puohon i zvod zdvihají (IV. Plana M. 20.)

(*Ojíř.*)

IV. Plana M. 21.

1465 Jun. §. 1. Ktož by statek od koho kúpil a ve dsky by mu jej kladl s kurmi, robotami, vajci, ospy aneb s čímžkoli, a jestli-žeby ten ktož jest kúpil, některé věci té na tom statku nenalezl, buď roboty aneb které jiné věci: má jemu ten ktož jest prodával a ve dsky vložil, to což mu se nedostalo, jakž dsky ukazují, na sumě zase sraziti, po čemž jemu na trhu tu věc pokládal. §. 2. Pakli-by ten ktož jest prodal, vedl svědomí proti dskám, pravě, že jest té roboty i s tiem což ve dskách stojí, neprodával: i desk žádný přesvědčiti nemóž: a ten jakž mu dsky svědčí, má toho užíti. §. 3. A ten ktož jest svědomie proti dskám vedl, má dvě neděle u věži seděti, proto že jest se směl o to pokusiti a proti dskám svědomie vésti. (O tom rozsudek IV. Joannis Plana M. 21.)

(ZZVlad. 446.)

(Nález na odpor proti kšaftu.) Páni o tom takto rozkazují: Poněvadž v tom kšaftu (a poručenství), kteréž jsú Plzenští k své potřebě ukázali, a tu o té lúce žádné zmínky nenie v tom kšaftu, a on Jiřík okázal ji dskami, že mu jest řádně zapsána: z toho dáno Jiříkovi za právo.

(Ojíř. — Cf. Arch. III. 363.)

IV. Plana M. 23.

(Nález o tom, že jeden jednomu dskami zapsal a prodal, a potom chtěl jeho od desk odsvědčiti.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž jí Annu žádný z toho platu nevyvedl, kterýžto plat otec Pešíkuov prodal jest jí, a z té příčiny neměla jest práva vésti na dědiny Pešíkovy: z toho dáno mu za právo. (IV. Planae M 21.)

(Ojíř. — Arch. III. 364.)

IV. Plana N. 30.

1465 3. Oct. Ex quo panna Bonuše léta spravedlivá má a jest vedle kšaftu otce jejieho znamenitě dědičkú zuostala s sestrami svými všeho statku a zbožie movitého i nemovitého otce jich Jana Calty: tehdá má i móž spravedlivě statkem a zbožiem svým vládnúti.

(Arch. III. 365.)

(Nález o tom, kdež otec poručenství a zřízení činí o svých dcerách.) Páni o tom takto rozkázali: Poněvadž ona panna Bonuše léta správedlivá má i z toho jest podle zřízení svého otce dědičkú i s svými sestrami mladšími, statkem otce svého společně vládnúti (má a muož).

(Ojíř.)

Když sirotci nejsú mužského pohlaví, nežli ženského, tehdy kdy která žena let dojde, má jí statek sstúpen býti. (V 4. Plánových N. 30, mezi pannú Bonuší dcerú Calty.)

(Nálezové, Poručníci sirotkuov.)

IV. Plana.

(Nález, kdež kněz Jindřich zastavil své zbuoží Wolfovi; s polúletím jeden druhému měl napřed dáti věděti k výplatě.) Nalezli za právo: A poněvadž on Hanuš zapsal ženě a dětem svým ten dluh a jest ještě živ, že jest mohl to učiniti, list dáti i dskami zapsati; a poněvadž ještě jest zápis v moci své zuostal, aby to dání Hanušovo puol léta kníželi ke škodě nebylo jeho zápisu a výplatě; a protož chce-li strana straně opět puol leta napřed věděti dáti podle desk svých, to mohú učiniti. 1465

(Ojiř.)

V Bielých Póhonných?

Kteréž-koli dědictvie kto prodává, toho má dskami ze jména dotknúti; jest-liže jeho ze jména ve dskách nedotkne, nenie to prodáno, což se ze jmena ve dskách nepokládá. (Nález mezi Sigmundem a Janem z Račiněvsi a Ramšem z Hrádku 1465 v úterý po sv. Vítě.) 1465 Jul.

(Všehrd IV. 4.)

V. Plana A. 2.

I pro dluh, nálezem panským nebo úředníky menšími učiněným, k dědictví se móž každý grunt svobodný, zápisný nebo duchovní odhádati, když sumy dluhóv pohnaný po nálezu dáti a zaplatiti póvodovi nechce. (Toho nález v V. Planových dskách A. 2. V při Bořivoje.) 1465

(Všehrd IV. 16.)

Zvod, který se pro dluh děje, jest také k dědictví. (Quinto Plana A. 2. Bořivoj atd.)

(Nálezové, O vedení práva.)

V. Plana A. 5.

Bratří aneb sestry majíce léta, by pak někteří mladší byli let nemajíce, mohau dědictví to prodati; však toliko díly své, než mladších díluov nic. Pakli prodali, když k letuom mladší přijdú, obdrží díly své. (V pátých Planových A. 5. „In causa Annæ filiæ etc.")

(Nálezové, O otci etc.)

V. Plana A. 6.

V kterém listu se najde razura neb vymazání, ten list nemá moci. (5. Plana A. 6.)

(Nálezové, O trhu etc.)

Jestliže se králi přisúdí jaké dědictvie, též má po nálezu kmetském právem na to zveden býti jako jiný najchudší, a má po nálezu úmluvu dáti, potom zvod vésti. (V V. Planových A. 6. Mezi Alšem z Šternberka a slavné paměti Jiřím králem českým.)

(Všehrd III. 11.)

V. Plana G. 6.

1467 24. Sept. Nalezli za právo, že cizozemec žádný aby na úřadech zemských nebýval, a nemá bývati. (V pátých Planových G. 6.)

(ZZVlad. 237.)

Nalezli, že král JMst ani budúcí králové čeští nemají na zámky a na úřady zemské cizozemcóv sázeti. (V. Plana G. 6.)

(ZZVlad. 467.)

Nalezli za právo o vojnách: Že král JMst k žádným vojnám nutiti nemá pánóv a rytierstva země české mimo práva a svobody a řády prvotnie; jakož králové prvotní čeští zachovávali pány a rytierstvo, též JMst chce se zachovati a mimo to k žádným vojnám JMst ani JMsti budúcí králové čeští nutiti nemají. (V. Joannis Plana G. 6).

(ZZVlad. 468.)

Sedláci, dědinníci a měšťané mohau pánóm a rytířstvu dědictví svá svobodná bez povolení královského ve dsky klásti. (V 5. Planových G. 6.)

(Nálezové, O kladení do desk. — Cf. Arch. V. 366.)

V. Plana M. 20.

Kdož není pohnán komorníkem tu kdež chlebí, bude póhon zdvižen. (V 5. Plan. M. 20. „Mezi Janem Pardusem z Drahoňovic a Mikšem.“)

(Nálezové, O žalobách puohonných.)

V. Plana M. 29.

V ženském pohlaví sestra před tetou poručenství obdrží. (V 5. Planových M. 29 mezi pannú Bonuší etc.)

(Nálezové, O otci etc. — Cf. Památné I. 2.)

V Památných C. 11.

1469 5. Jun. Kteříž by koli zápisové a listové byli, ježto by tak zněli na penieze obecně berné, a datum těch listuov žeby bylo prvé, než jest groš český a peniez zaražen (jest-li před zaražením groše za krále Jiřieho, kteréž jest ve dskách památných zapsáno C. XI, a jest to zaraženie leta 1469 v pondělí den sv. Bonifacia), ten každý má ten zápis zaplatiti podle datum toho listu, a po čem ty časy zlatý šel.

(Výpis z r. 1535. Arch. V. p. 515. — Cf. ZZVlad. 430. 432.)

V Červených menších zápisných K. 8.

1472 Když dvěma neb třem neb více trh svědčí, a který z nich umře, že díl mrtvého nespadne na ty, kterýmž trh vedle něho svědčil, ale na nejbližšího přítele, než prvé spadne na krále. (Nález v Červených Menších Zápisných léta 1472 K. 8. In causa etc.)

(Nálezové, O nápadich.)

VII. Plana D. 10.

Kšaft podle práva na list mocný královský ve dsky vložený, 1474
král zase se pány vyzdvihl a odvolal, proto že jest byl po smrti pečetín. (V sedmých Planových D. 10, kdež Jošt z Kyncidle kšaft dělá.)

(Nálezové, O kšaftu.)

I. Andreae K. 18.

Také pro dluh, nálezem panským nebo úředníky menšími uči- 1478
něným, k dědictví se móž každý grunt svobodný, zápisný nebo duchovní odhádati, když summy dluhóv pohnaný po nálezu dáti a platiti póvodovi nechce. (V I. Ondřejových K. 18, Léta božieho.)

(Všehrd IV. 16.)

V Památných G. 5.

Vladislav z Božie milosti král . . . rozkázal ve dsky památné 1478
zapsati: Což se dotýče věn, kteráž splacována bývají od dědicuov, na kterýchž dědinách věna jsú, aby viece před KMstí saudové nebývali, tak totižto, že kdožby koli chtěli která věna zplacovati, jakožto dědicové, aby sumu věnnú dali na groše Pražské, aneb na zlaté uherské, neb rýnské, jakož sú tehdáž platili a měněni byli zlatí, když věno ve dsky kladeno bylo, aby tak splacována byla. (V Památných G. 5.)

(ZZVlad. 504.)

Pakli by bylo věno od 24 nebo 25 nebo 26, nynie vedle svrchu psaných let počítajíce, tehdy má splacováno býti tak, jakž jest toho času zlatý uherský nebo rýnský platil, aby za každú kopu najprv zlatý uherský byl položen, a potom po čem jest při tom času zlatý uherský šel; což výš nad kopu platil zlatý, tolik grošóv aby na každý zlatý bylo přidáno, a to na český groš. (O tom nález v památných dskách G. 5.)

(Všehrd V. 32.)

V bielých póhonných.

A má písař menších desk oběma očima pilně hleděti v póhon, 1484
když kto chce rok opraviti, aby srozuměl, jest-li prvé viza na póhon vložena, aby přes vizu roku neopravoval; neb by tudy zlý zmatek ne straram než sobě udělal. (To najdeš v Bielých póhonných, kdež Lukáš z Lerojid Offky z Petrovic pohání.)

(Všehrd III. 19.)

Kteráž-koli vdova věno své nepropuštěné dskami ukáže a ve dsky žádnému nekladené, má svého věna zmocněna býti, by pak i

svědky kdo vedl proti ní, že by jí věno jejie dáno bylo; ti svědci proti dskám nic nejsú a desk přesvědčiti nemohú. (Nález v Bielých póhonných, kdež Magdalena z Tetova Beneše z Kolovrat.)
(*Všehrd V. 12.*)

Ten, číž odhádáno jest, odpor móž vložiti odhádání, jestli žeby mohl jakú spravedlnost ukázati, dokudž se panovánie poslednie nestane. Než zmešká-li, již potom ani odporu klásti ani poháněti nebude moci. (Nález o tom v Bielých póhonných, kdež Václav z Vranieho pohání kapitoly hradu Pražského.)
(*Všehrd IV. 16.*)

Nejvyšší purkrabě, komorník a sudí mají jedním kmetem pohnáni býti, a nechtí-li póhonu přijíti, mají komorníkem dohnáni býti. (V Bílých póhonných, kdež Tristram z Kacova pohání Puotu z Risenberka, nejvyššího sudího.)
(*Nálezové, O úřednících.*)

(Toho dóvod v Bielých póhonných nových, kdež Tristram z Kocova pohání Pótu z Ryzmberka najvyššieho sudieho.)
(*Všehrd III. 9.*)

Která vdova chce pohnati pro věno své vznešením, nemóže toho učiniti listem obranným, než má a musí pohnati toho, kdož ty dědiny, na kteréž jest vznešeno, drží. (O tom najdeš v Bielých póhonných: Marketa z Robús pohání Hejmana Krušiny z dědictví věnného, vznešeného.)
(*Nalezové, O vdovách a manželkách.*)

V Bielých póhonných, kdež Marketa z Roboús pohání Hajmana Krušiny z Lichtenburka z dědictvie věnného, vznešeného.
(*Všehrd V. 22. — Cf. Modré póhonné, kdež Kateřina z Sekyřic.*)

1484 Nalezli vuobec za právo: jestližeby kto před který kolivěk saud jinde pohnal, a nevezma tam konce ani nedočekaje aby tam póhon jeho konec vzal, o tu při hnal by před saud zemský, také mu ten puohon bude zdvižen. (Jakož o tom rozsudek v bielých puohonných léta 1484, a k tomu mnoho jiných rozsudkuov v týchž dskách o túž věc.)
(*ZZVlad. 52.*)

V Památných J. 2.

V ženském pohlaví sestra před tetou poručenství obdrží. (V Památných I. 2. Najjasnější . . .)
(*Nálezové, O otci etc. — Cf. V. Plana M. 29.*)

V Památných J. 21.

Což se placenie dluhóv na zlaté dotýče, ktožby koli jeden druhému dlužen byl zlaté, uherské neb rýnské, ješto by v tom dluhu nestála tato výmienka „že ho nemá jinú mincí odbývati žádnú, než zlatými uherskými neb rýnskými“, že každý dluhu toho, kterýž by na zlaté svědčil, bude moci odbýti za zlaté groši, penězi neb haléři českými, a na tom každý má přestati a za zlaté groše neb penieze přijieti, za každý zlatý uherský pól kopy grošóv českých polože, a za rýnský pól 22 groše českého, a takž vedle zóstánie o témž placení za zlaté na sněmě obecném (1485). Než kdož by komu zlaté dlužen byl a v tom dluhu ta výmienka byla by položena, „že nemá jinú mincí odbýván býti“, ten žádný není za zlaté groše ani peněz bráti povinen, než zlatými má vedle té domínky a ne jinú mincí odbýván býti. (Stalo se v úterý po sv. Vítu l. B. 1485. V Památných I. 21.) 1485 Jun.

(*ZZVlad. 197.*)

V bielých póhonných.

Ponèvadž jest on M. H. při tom byl, když jest Dorota sestra jeho zapisovala jemu Slavatovi, by pak v ty chvíle let neměl a potom přišed k letóm svým (ano vždycky v ty časy dsky ku potřebě lidské otevřeny byly) odporu jest neučinil podle řádu a práva zemského, až jeliž teprv po dvanácti létech u desk dvorských, a tak jest dal letóm zemským projíti — vedle toho dali jsú jemu Slavatovi za právo. 1485

(*Emler Rel. I. 189, 146.*)

Kterýž by sirotek, let nemaje, neotpieral, ten k létom spravedlivým přijda, móž i po letech násobně prošlých odpor klásti, a k tomu má od úředníkóv dopuštěn býti. (O tom nález v Bielých póhonných, kdež Martin Holec z Nemošic pohání Slavaty z Chlumu.)

(*Všehrd VII. 38.*)

Kdož má pokutu s komorníkem uvázání neb brání, a té se nedrží, než pohání, bude póhon zdvižen. (V bílých póhonných, kdež Ctibor Bukovský pohání Bořka. O témž ibidem, kdež Martin z Dření pohání Ondřeje Kafuňka.)

(*Nálezové, O uvázání.*)

Kdyby kto maje pokutu uvázánie s komorníkem, opustě to, chytil se póhonu: na zmatek pohání takový. (To v bielých póhonných najdeš, kdež Martin z Dřenie pohání Kafunka.)

(*Všehrd II. 17.*)

Ktož by měl pokutú jakúž-koli s komorníkem uvázánie aneb

jakúž-koli jinú, a pohánėl o to, a podle té pokuty se neuvázal, tehdy ten póhon bude jemu zdvižen; jakož o tom v Řádu komorničím šíře stojí (a ukazuje se o tom rozsudek 1485, v Bielých.)

(ZZVlad. 77.)

1485 Jest ještě zmatek, kterýž se pohánějícímu přihází, když pokutu svú maje dskami zapsanú, buďto uvázánie nebo jakúž-koli jinú pokutu listem, smluvú neb jakž-koli jinak ukázanú, a tu opustě a jí se spustě, dá se v póhon, (Nález o tom v Bielých póhonných, kdež Martin z Dřenie, starosta komorničí, úředník desk zemských a komorničí správce, Ondřeje Kafunka pohání, a stojí takto: „Poněvadž Martin póvod, maje dsky a pokutu vedle toho dskami zapsanú, maje se zápisem svým spravovati a pokuty své se držeti, to opustiv pohnal, vedle toho na zmatek jest pohnal.")

(Všehrd IX. 3.)

Mach de Drzenie citat Andream Kaffung de Kaffunka. Poněvadž M. actor maje dsky a pokutu vedle toho dskami zapsanú, maje se svým zápisem zpravovati a pokuty se své držeti, a to opustiv pohnal, nemaje poháněti: vedle toho jest na zmatek pohnal.

(*Talmb. — Brun. — Emler I. 190. 147.*)

Kteráž by koli vdova, mající věno po muži svém, a v ně se neuvázala vedle práva do 3 let a 18 neděl, a na ně právem vdovským nesáhla — tehdy to věno promlčí jako jiné dědictvie. A jestli žeby je také komu zapsala před 3 lety a 18 nedělmi, a ten také po smrti muže jejieho po právu že by nešel, až by od smrti muže jejieho 3 leta a 18 nedělí prošlo (an práva jdú), též své právo promlčí jako ona, kteráž věno měla. (V Bielých póhonných l. 1485.)

(ZZVlad. 507.)

Nalezli vuobec za právo: Ktoby pohonil z jaké pře i ze škod jedniem puohonem, a z těch škod žeby z jeho statku něco užíváno bylo, ten puohon bude mu zdvižen. (Jakož o tom rozsudek v bielých puohonných léta 1485.)

(*ZZVlad. 49.*)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto dědiny své zastavil dluhem dskami nebo listy, a výplatu sobě pozuostavil, jestližeby v v zápisu stálo, „kdyžby puol léta dal napřed věděti listem od úřadu desk zemských, aby vyplatil": ta se výplata aneb zástava nemuož promlčeti. Než dal-liby puol léta napřed věděti, a po tom dání žeby nevyplatil do tří let a osmnácti nedělí, již se po tom dání ta výplata promlčí. Než jestližeby zápis zástavy svědčil, „kdyžbykoli chtěl, aby to vyplatiti mohl," ta výplata se nikdá nepromlčí. Pakl.by v výplatniem zápisu neb listu stálo do jmenovitého času že to *má* vyplatiti, jestli-

žeby od toho času jmenovitého dal letóm nahoře dotčeným projíti: ta se výplata také promlčí. A byloliby v zápisu nebo v listu zástavniem, «jestližeby do jmenovitého času nevyplatil toho statku, jakž zákon zní,« potom dále k té výplatě žádného práva nemá. Nalezli také, jakéžbykoli kto výmienky v kterémkoli zápisu jměl, že každý toho užiti má, nedada letóm nahoře dotčeným projíti. (O tom rozsudek v bielých puohonných l. 1485.)

(ZZVlad. 200.)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto měl zpravce, a jemu by úmluvu dal, již ten, komuž jest úmluva poslána, stuoj neb nestuoj, tehdy pohnaný má předse ku právu stávati a súditi se; a prohrá-li rozsudkem, má se zachovati k svému zpravci podle prvnieho svolenie. Než jestližeby pohnaný nestáním ztratil, tehdy jemu zpravce nic povinen nebude. (O tom rozsudek v bielých puohonných léta 1485.) **1485**

(ZZVlad. 206.)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto pohnal purkmistra a konšelóv a všie obec, a v žalobě nedokládal se žádného duovodu, než žádal práva: tehdy mají oboji zpraviti; napřed puovod, že jest se mu od toho města škoda stala a od služebníkuov jich, a že sú mu pobrali a spálili; tehdy purkmistr toho města má také zpraviti, a vedle něho jiná dva dobrá člověky, kteřížby na svobodných dědinách měli, že jsú ti služebníci bez jich vuole tu škodu učinili. Pakliby ten purkmistr umřel prvé, nežli by ta pře k konci přišla, tehdy jiný purkmistr vedle nahoře dotčených má zpraviti. Pakliby purkmistra toho času nebylo, tehdy najstarší konšel má tu zpravu učiniti. A jestliže tu zpravú oboji provedú, tehdy ta pře mezi nimi i s škodami mine. A jestližeby která strana nechtěla zpraviti, tu při ztratí i s škodami, jakož o tom rozsudek v bielých puohonných léta 1485; a ta přísaha má býti se zmatkem.

(ZZVlad. 215.)

Item, nalezli vuobec za právo: Jestližeby komu list shořal, a on by dostatečně to provedl, že jest list nevyvazený a dluh nezaplacený, má proto jistec i rukojmě tomu listu dosti učiniti a rukojmě vyvaditi a ten dluh zaplatiti, a ten komuž jest dlužno, muož před purkrabí z toho hnáti. (O tom rozsudek v bielých léta 1485.)

(ZZVlad. 404.)

Králem daný poruěník nemá statku sirotčieho žádnému prodávati, a zvláště tomu, kdož jest zaň v tom poručenství rukojmí, aby statku sirotčího neumenšoval. (To stojí v Bielých póhonných, kdež Vavřinec s Tábora pohání Kateřiny z Řepce).

(Všehrd V. 43.)

1485 Úředníci nemají svědčiti neb svědomí dávati. (V bielých póhon. l. 1485 Jeronymi, kdež Jan z Zásmuk pohání Jiříka z Želetavy.)

(*Nálezové, O úřednících.*)

Když by dvěma neb třem dsky svědčily bez výmienky a jinač sebe dielni byli, jeden svój diel móž dáti aneb prodati, komuž se jemu zdáti a líbiti bude dskami. (V Bielých póhonných 1485.)

(*ZZVlad. 521*)

Když by svědčily dsky otci a jeho synu spolu na které zbožie, a toho zbožie že by král kázal pro neposlušenstvie otce dobyti, a syn let žeby neměl a potom přijda k letóm a pohnal by k svým dskám, má při svých dskách zachován býti, poněvadž jest otci té svévolnosti nepomáhal a let neměl. (Rozsudek leta 1485.)

(*ZZVlad. 109.*)

Jestli žeby která vdova koho upomínala, že jest jí za věno rukojmí, a jej z toho poháněla, a on by jí toho slibu odpieral, že jí za to věno neslíbil, aneb že se v tom nepamatuje by jí slíbil, a ona toho žádným svědomiem neprovedla, a ten také že by žádným svědomiem toho neodvedl: má za to zpraviti vedle práva pohnaný. (Rozsudek 1485.)

(*ZZVlad. 110.*)

Jestli žeby se kto k listu nebo kšaftu čiemu znal, že jej má, a před saudem žeby toho přel, a chtěl to zpraviti, že ho nemá: nemá ku přísaze připuštěn býti, poněvadž jest se prvé znal, že to má. Tehdy z čehož by byl pohnán pro ten list nebo kšaft, má to býti na něm přisúzeno. (V Bielých póhonných l. 1485.)

(*ZZVlad. 218.*)

Ještě i smrt zdvihá právo stané, když pohnaný nebo před svědčeniem póhonu umře, nebo póvod za jeho živnosti práva staného proti němu nedovede. (Nález o tom v Bielých póhonných, kdež Martin z Dřenie pohání Jana Hilburka z Vřesovic.)

(*Všehrd III. 18.*)

Stané právo zdviženo bylo (v Bielých póhonných, kdež Martin z Dření pohání Ilburka l. 1485.)

(*Nálezové, O staném právu.*)

R. Maj. cum dominis baronibus et clientibus in pleno judicio mandaverunt, ex quo ipse J. citatus mortuus est, prius quam ille M. jus deduxit post jus obtentum — že ten puohon jest mrtvý, a zdá-li se jemu M. o tu při koho poháněti, právo mu se nezavírá.

(*Emler, Rel. I. 191. 149.*)

II. Andreae L. 27.

Bratr maje sestru nedílnú a neodbytú, nemuože statku žádnému 1485
kšaftovati ani zapisovati nikterakž, než ostane sestře. (V 2. Ondřejových L. 27, mezi Mandalenú dcerú Václava Vlčka a Bohuslavem etc.) Tu také jest, kdožby provedl, že čí kšaft po toho smrti kdož jej dělá, jest psán a pečetín, nemá žádné móci.

(Nálezové, O kšaftu.)

Jestli žeby bratr, maje sestru nedílnú, zápis komu s miestem aneb bez miesta po své smrti udělal, a v tom žeby umřel, a sestra jeho nevdána by zóstala, a jestli žeby se ten, komuž zápis udělal, s komorníkem v dědiny v zápise jmenované uvázal: tehdy ona, by pak za jeho živnosti tomu zápisu neodpierala za mnohá leta, by pak i práva šla, tehdy po smrti i za živnosti jeho nedadúc letóm projíti, bude moci tomu uvázání odepřieti i zápisu. (O tom rozsudek II. Andreae L. 27.)

(ZZVlad. 529. — Cf. Wenceslai Hyndrak C. 28.)

II. Andreae N. 11.

Najjasnější knieže a pán, pan Vladislav, se pány a vládykami 1485
přikazují a zapoviedají, aby úrokóv lichevniech nad obyčej bránie více nebývalo; než jak jest to prvé někdy mezi lidmi za obyčej bylo, že ze 100 k. gr. deset k. gr. dávali, buďto na listech nebo na kterých koli zástavách, též i nynie při tom stój, a výše nic. Pakli by kto přes to učinil a jakým koli vymyšleným obyčejem nebo pod přikrytím, zjevně nebo tajně, a v tom se tak nezachoval, ten má ode všech jmien a držán býti jako jiný psanec a zločinec, a že nemá žádného práva požívati, v úřadech a v svědomí nemá přijat býti, a dobří lidé nemají s ním obcovati. A ty penieze tak neřádně pójčené mají na KMst připadnúti a JMst s radú panskú to má na obecné dobré zemské obrátiti. (II. Andreae N. 11.)

(ZZVlad. 411.)

II. Andreae N. 12.

Kdožby pečeti čí nařekl, má to provesti, že jest falešný; pakli 1485
neprovede, má sám sedmý za ty pečeti (že jsau neřádně přišlé) zpraviti v kaple Všech Svatých. A též kdožby odpíral, má též sám sedmý a t. d. zpraviti. (V 2. Ondřejových N. 12, mezi Ctiborem Rohlíkem a Samuelem podkomořím.)

(Nálezové, O zmatku.)

II. Andreae N. 17.

Pro nestánie (na purkrabském súdě purkrabie) na žádného nemá žádnými zvody ani jakým právem úřadu svého jiným sahati.

(Nález o tom v II. dskách Ondřejových N. 17, kdež Jiřík Tunkl z Brníčka pohání Anny z Kováně.)

(*Všehrd I. 5.*)

Zvodové bývali od úřadu purkrabského. (V druhých Ondřejových N. 17 mezi Jiříkem Tunklem a Annou z Kování.)

(*Nálezové, O vedení práva.*)

II. Andreae?

1485 7. Jun. (Muož-li bratr sestře své neodbyté na smrtedlné posteli odbyti a po ní jmenovati, cožby se jemu zdálo, a ostatek pryč dáti.) Nalezli za právo: Poněvadž on Vlk za zdravého svého života pro potřebu svú a sestry své nic jest toho dědičného statku neutratil a neodcizil, na smrtedlné posteli taky nemohl jest sestře své spoluděDičce dědického statku rozdati a ji jejího dědictví odciziti; a také ten kšaft, poněvadž jest po jeho smrti psán a tehdáž také jest zapečetěn, to se jest stalo proti řádu a právu; a z té příčiny ten kšaft žádné moci nemá. (Stalo se leta MCCCCLXXXV f. II. post Bonifacii.)

(*Ojíř.*)

1485 7. Jun. (Nález o základu propadení a narčení smlúvy falšem.) Nalezli za právo: Což se té smluvy dotýče, kterúž jest Jan z Kácova falšem nařekl, pro to slovo páni v tu smlúvu nahledše mají ji za opravovanú a za falešnú, a protož z té příčiny on Jan tím základem nahoře psaným povinovat není. A poněvadž on Jan jeho Albrechtovy osoby falšem nenařekl než toliko smluvu, i protož král JMst se pány na plným saudu nalezli, aby on Albrecht tím falšem vinen nebyl. A také páni nahlédše v dobrú vuoli nalezli, že jest ta dobrá vuole dostatečna a hodna přijíti a poněvadž jest list hlavní shořel nadepsaný, i z té příčiny aby se on Jan s Albrechtem o těch osm set kop smluvil, nač list hlavní svědčil, a to ve dvú nedělích pořád zběhlých. Stalo se leta MCCCCLXXXV f. II post Bonifacii.

(*Ojíř.*)

II. Andreae N. 10.

V kterémž by nálezu bylo co jedné straně přisauzeno, a žeby v témž nálezu stálo takto: «Chce-li pak odsauzený toho, komuž se přisuzuje, z čeho viniti, že mu má práv býti“: i dokavadž by odsauzený neučinil nálezu dosti, není povinen odsauzenému práv býti. (V 2. Ondřejových N. 10. „Mezi Mikulášem Tulešickým.“)

(*Nálezové, O saudu zemském.*)

Kdožby se k čímu kšaftu znal, a potom přel, nemá k přísaze připuštěn býti. — (V 2. Ondřejových N. 10. mezi Mikulášem Tulešickým a Mikulášem Trčkú.)

(*Nálezové, O kšaftu.*)

(Nález o zapření kšaftu, a potom se zase k němu seznal.) Nalezli za právo: A poněvadž on Trčka k tomu se jest seznal, že jest ten kšaft měl, a protož z té příčiny on Trčka nemá ku přísaze připuštěn býti, nebť jest toho prvé přel, by jej měl aneb viděl. A poněvadž jest toho kšaftu nepoložil před pány, tu král s pány a vladykami podle toho dávají Tulešickému za právo, a on Trčka aby tomu dosti udělal ve dvú nedělích pořád zběhlých podle přiepisu toho kšaftu. A také kdež jest on Trčka jemu Tulešickému prav býti měl, z čehožby jemu vinu dal podle prvního panskýho jemu Trčkovi rozkázaní, i tomu jest Trčka dosti neudělal: z té příčiny není on Tulešický jemu Trčkovi povinen odpoviedati, leč prvé on Trčka prvnějšímu panskému rozkázani dosti udělá. (Stalo se leta etc. LXXXV° f. II. post Dionysii.) 1485 11. Oct.

(Ojiř.)

(Nález o narčení listu a pečeti.) Nalezli za právo: Poněvadž on Samuel pečeti Václavově odpierá a oni svědkové také pečetěm svým odpierají, totiž Tluxa a Jan z Jezera etc. a protož aby on Samuel jeho Vaňkovu pečeť sám sedmý zpravil, že jest neprávě k tomu listu přišla, a oni nadepsaní svědkové aby také každý svú pečeť sám sedmý zpravil, a to podle práva v kaple Všech Svatých, jakož jim bude rozkázáno. Stalo se leta MCCCCLXXXV° f. II. ante Galli. 1485 14. Oct.

(Ojiř.)

(Nález na to: Tu kdež se stal zvod purkrabí a proti tomu žádný neodepřel.) Nalezli za právo, že nadepsaného Tunkle podle jeho zvodu zuostavují a jemu za právo dávají, poněvadž jest žádný neodpieral zvodu. (Stalo se v suché dni adventní leta MCCCCLXXXV.) 1485 Dec.

(Ojiř.)

V bielých póhonných.

Nalezli vuobec za právo: Jestliže kto při vyhrá, nemá z žádných jiných škod pro tu při viniti, než toliko což pro tu při naloží a utratí; pakliby z čeho jiného viniti chtěl, nemají jemu toho přisuzovati, ani za to dáti přisahati. O tom rozsudek léta božieho 1486. 1486

(ZZVlad. 283.)

Poručník králem JMsti daný anebo příbuzenstvím, ježto statek urukuje sirotkóm, nemá prodávati statku sirotčieho bez zvláštnieho povolenie krále JMsti neb pánuov a vládyk z plného saudu (jakož nález o tom v bielých póhonných 1486, kdež Laurin pohnal.)

(Výpis z r. 1535. — Arch. V. p. 513. — ZZVlad. 502,)

Nalezli vuobec za právo: Kdyžby kto list odkázal muži a ženě i dětem jich, žeby pak muž její a otec těch dětí dal ten list komu s dobrú volí, že proto tu žena svého dielu ani děti neztratie, neb

1486 muž její a otec těch dětí nemuož viece pryč dáti než svuoj diel, a což viece dá, že to žádné moci mieti nemá. A též : dskami, by co otci a jeho dětem dali, tehdy on dielu dětí svých nemuož pryč dáti ani utratiti, poněvadž jest s ním spolu dáno. Pakliby diely svých dětí čímkoli zavadil, nemá žádné moci to mieti; než otec toho, což jest jim dáno, užívaj k své ruce dotud, dokudž děti let spravedlivých mieti nebudú. Než když které dietě k letóm spravedlivým přijde, má svého daného a odkázaného dielu užívati; pakliby otec nedal jemu toho dielu odkázaného užívati, tehdy úředníci od desk mají jemu na to obranní list dáti, aby v to uveden byl ten sirotek, jakž dsky svědčie. O tom rozsudek léta 1486 po svatém Diviši.

(ZZVlad. 405.)

Ktožby koli komu zápis dskami udělal s miestem aneb bez miesta, a ten zápis nebyl mu propuštěn, a ten by na to jiný zápis udělal: ten zápis poslední žádné moci mieti nemá. (V Bielých póhonných l. 1486.)

(ZZVlad. 183.)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto měl plat komorní, a pro ten žeby jemu s komorníkem bránie svědčilo, a byl-liby ten plat na dvojiem zboží, aneb na dvú vsech, aneb na viec, a že nemá na jednom bráti, než na všem což mu zápis okazuje: pakliby na jednom zboží pro všicek plat bral, musie tomu zase navrátiti, což jest pro cizie diely na jeho zboží bral, i se všemi škodami; než proto na jiných dieliech drž se své pokuty. O tom rozsudek léta páně 1486.

(ZZVlad. 119.)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby dvěma nebo třem svědčil zápis s komorníkem uvázánie, a jestližeby se jeden nebo viece uvázali, ti svého uvázánie požiti mají, nedadúce letóm projíti. Pakliby se z nich který neuvázal, an mu zápis svědčí, a dalby třem letóm a osmnácti nedělím projíti, ano práva jdú a komorníka vzieti by mohl: tehdy své právo promlčí, a ten to ostane, ktož jsú se uvázali v to a to držie. O tom rozsudek léta 1486.

(ZZVlad. 122.)

Nalezli vuobec za právo: Kdežby dvěma nebo třem dobrá vuole svědčila na který list, že mají pohnáni býti všichni; pakliby jeden byl pohnán, tehdy ten puohon bude jim zdvižen. A též zase jestližeby oni k té vuoli pohnati chtěli, též mají všichni pohnati; pakliby jeden pohnal, tehdy ten puohon zdvižen bude; a ten list buď na dědiny neb penieze. O tom rozsudek v bielých puohonných léta etc. 1486.

(ZZVlad. 392.)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto který statek držal svuoj a na něm by puohonem zastižen z čehožkoli by byl, a prvé

nežliby ta pře k rozsudku přišla, a on by ten statek v tom prodal, **1486**
a puovod obdržal-liby na něm rozsudkem aneb právem stanným jakú summu: tehdy bude moci právo vésti na ten statek, na kterémž jest pohnaného svým póhonem zastihl. (O tom rozsudek léta 1486, kdež Mikuláš; druhý rozsudek o tom léta 1485, kdež Přibík Tluksa, v bielých.) A ten, ktož jest kúpil, (nemá) odporu činiti po rozsudku panském anebo po staném právu, než má se držeti svých zpravcí. (O tom rozsudek léta 1486, kdež Zigmund a Mikuláš.)

(ZZVlad. 92.)

Nalezli vuobec za právo: Ktožby kolivěk komu mezníky vymetal anebo podsekal, anebo je jinam přesadil bez vuole a vědomí, s kýmž ty mezníky spolu má: tehdy ten tomu neb těm propadni dvadceti hřiven. (Jakož o tom rozsudek v bielých puohonných léta 1486.)

(ZZVlad. 393.)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby dvěma neb třem statek kto po smrti zapsal, aby se s komorníkem uvázal, tehdy jestližeby se z těch jeden, kterýmž svědčí zápis, s komorníkem uvázal, a jiní, kterýmž také svědčí zápis s komorníkem, i neuvázaliby se, a daliby třem letóm a osmnácti nedělem projíti od smrti toho, kterýž jest jim ten statek zavázal: tehdy ten, ktož se jest s komorníkem v ten statek uvázal, jemu vedle oněch let projitie i jich diely jemu zuostanú. (O tom rozsudek v bielých puohonných léta 1486.) Než jestližeby na jich miestě byli přátelé aneb poručníci, že ti budú se moci uvázati v takový statek jménem sirotkuov těch.

(ZZVlad. 201.)

Nalezli vuobec za právo: Kdežby dva bratřie statek prodávali a společně žeby jej ve dsky kladli, a zpravovali jej oba čímž mají neb mieti budú, by se pak potom rozdělili: tehdy ten komuž zpravují, má se na oba bratry statky vésti, kdežby je měli. Povede-li se na jednoho statek, muož jemu ten jeden odpor klásti, a bude jemu to vedenie práva zdviženo; a musie potom na oba vésti pro nezpravu, nedá-li letóm zemským projíti. A též jestližeby kto dva zpravce měl, a ti sobě žeby nic nebyli, a zpravovali jemu dvěma statky: tehdy se má též na oba statky pro nezprávu vésti, aby mu na každého statku polovice té zpravy odhádáno bylo. Pakliby se na kterého polovici statku nedostalo, bude moci na druhého zpravci statku to všecko což mu se nedostalo, odhádati. Pakliby se na jednoho statek vedl, tehdy bude moci jemu ten jeden odpor dělati, a bude jemu to též právo zdviženo, jakož o nahoře psaných bratřiech svrchu stojí. (O tom rozsudek léta božieho 1486 v bielých puohonných.)

(ZZVlad. 202.)

Nalezli vuobec za právo: Ktožby pod kým měl člověka, a právem žeby o něho nehleděl k tomu, pod kýmž sedí, a kázalby se

1485 jemu nočně vystěhovati a vybrati, aneb jakžkoliby jej přijal na svuoj grunt: propadne pokutu, jakož svolenie nahoře psané o pokutě ukazuje. A o tom rozsudek v bielých puohonných léta 1486.

(ZZVlad. 278.)

A v témž rozsudku stojí, že žádný služebník nemuož býti očistníkem pána svého podle práva zemského.

(ZZVlad. 279.)

Ktož-by s kým smlúvu měl, a ten mu jí dosti učinil, ješto by ta smlúva i na jich budúcie svědčila, a ten by toho na tom žádal, kdož by smlúvu tu měl, aby mu ji ukázal, a ten by toho učiniti nechtěl, a ten nevěda jaká jest to smlúva, pohnal-by toho z nedrženie smlúvy: jakž by se pak koli té smlúvě dosti stalo, proto ten póhon nebude na zmatek, a to z té příčiny, že mu jest té smlúvy ukázati nechtěl; než ten póhon má zdvižen býti. Než ten, ktož jest ukázati nechtěl, má tomu škody zaplatiti, komuž jest jí ukázati nechtěl, kteréž by utratil pro ten puohon. (Jakož o tom rozsudek v Bielých póhonných l. 1486, »Jan Šumburk.«)

(ZZVlad. 73.)

Ktož by kterú při prohrál před kterým kolivěk saudem a rozsudkem odsúzen byl, požene-li z ní po druhé, učiní ten póhon na zmatek (jakož o tom rozsudek v Bielých póhonných, kdež Hošťálek pohání.)

(ZZVlad. 81.)

Ktož z cizích věcí nebo pře, nemaje k nim sám práva a spravedlnosti, požene, ten póhon učiní na zmatek (jakož o tom rozsudek v Bielých póhonných, l. 1486, kdež Anna z Nalžejovic.)

(ZZVlad. 82.)

Jiný zmatek, když kto z ciziech škod pohání, anebo z těch k kterýmž ještě práva nemá. (Nález o tom v bielých póhonných, kdež Anna z Nalžejovic pohání Děpolta z Lobkovic, a v týchž dskách, kdež Erhart z Dúpova pohání Jana z Svojkova.)

(Všehrd IX. 3.)

Kdož z cizí věci, sám k tomu práva nemaje, pohání, jest zmatek. (V bielých póhonných, kdež Anna z Nelžejovic pohání Děpolta z Lobkovic. V týchž o témž, kdež Erhart z Doupova pohání Jana z Svojkova.)

(Nálezové, O zmatku.)

Nachází se, že právo stané jest zdviženo, kdež pohnaného král vymlúvá, že po potřebách JMsti Kr. jeda nemohl jest státi. (Tak Jiříkovi z Záduba proti Benešovi z Kolovrat jest zdviženo v bielých póhonných.)

(Všehrd III. 18.)

Stané právo bylo zdviženo. (V bílých póhon. mezi Jiříkem a Benešem z Kolovrat l. 1486 k adventní.)

(Nálezové, O staněm právu.)

Jest-li žeby se rybník komu strhl, má-li škody platiti jinému 1458
učiněné. (V bielých póhon. l. 1486. „Bohuslav Březovec pohání Děpolta.“)

(Nálezové, O škodách.)

Kdož jinak svědčí, než jemu registra purkrabská neb zápis svědčí neb ukazuje, statek, hrdlo ztratí. (V bielých póhon., kdež Zdeslav Jeník z Mečkova pohnal Jiříka Pardubského ze škod l. 1486.)

(Nálezové, O průvodu.)

Což se registr úřadu purkrabí hradu dotýče, kdyžby on Petr podle registr stál a své svědomí s registry srovnal, žeby jeho a registr žádný nemohl přesvědčiti. Ale poněvadž jest sám proti registróm svým pod svú přísahú svědčil a takový zmatek učinil, že jest hrdlo i statek proti králi a pánóm ztratil; z té příčiny král JMst se pány jej v svú kázeň berú.

(Ojíř. — Talmb. — Emler Rel. I. 170, 94.)

Poněvadž jest on Mandelík, maje právo ústané, zvodem purkrabí Pražského v ty dědiny pohnaného jest uveden, a přes to poháněl, práva nedokonav, na zmatek jest pohnal a jej proto KMst se pány v svú kázeň berú. (Než proto M. práva svého uvedeného jest neztratil, než aby je sobě předse dovedl k odhádání.)

(Emler I. 172, 103.)

K čemu si se dskami podvolil a zapsal, anebo v držénie takového dědictvie po jiném vkročil, na kterémž úroci dluhem sú zapsáni, tomu chtěj neb nechtěj dosti činiti musíš a úroky klásti. Pak-li jich klásti nebudeš, též na tě odhádánie vedeno bude pro dluhem zapsané úroky, jakoby trhem se zpravú byli zapsáni, i se všemi úroky zadržalými, kromě třetinú výš. (Dóvod toho v Bielých póhonných, kdež Jan Mandelík pohání Vácslava z Jilmanic.)

(Všehrd VII. 29. — Emler, Rel. I. 172, 103.)

Zvod, který se pro dluh děje, jest také k dědictví. (V Bílých póhonných, kdež Jan Mandelík.)

(Nálezové, O vedení práva. — Cf. III. Andreae A. 7 et v posledních (IV) Ondřejových L. 2. Mezi Ondráčkem . . .)

Kohož koli purkrabí súdem svým rozsúdí, nemá žádných zvodóv ani odhádání na odsúzeného úřadem svým miestopurkrabstvie činiti. (Nález o tom v Bielých póhonných, kdež Jan Mandelík z Chrástu Václava z Jilmanic pohání.)

(Všehrd I. 5.)

Et Wladislaus rex mandavit, ut sibi Johanni Mandelik jus deducatur ad taxam per vicenotarium, a to poněvadž dále svoleno králem JMsti a zemí, aby právo purkrabí vedeno nebylo k odhádání a k zvoduom, než toliko do práv. I z té příčiny aby jemu odhádáno bylo v té sumě sine tertia parte plus, poněvadž jest toliko dluh, a zpráva dědin nic.

(Eml. Rel. I. 172, 103.)

Má také odhádánie pro dluh bez třetiny výš býti v summě toliko a v nákladiech (jakož jest nalezeno v Bielých póhonných, kdež Jan Mandelík pohání Vácslava z Jilmanic při konci.)

(Všehrd IV. 16.)

Zvodóv purkrabie hradu Pražského, ani žádný jiný úřad nemá dělati žádných, ani odhádánie, než toliko úředníci menší tří — (To najdeš v Bielých póhonných, kdež Jan Mandelik z Chrastu pohání Vácslava z Jilmanic. „A Vladislav.“)

(Všehrd IV. 14.)

V Památných J. 8.

1486 10. Mart. JMst i se pány při všech obdarováníech v tom listu (majestátu cís. Sigmunda) položených je Sliky zuostavuje, kteréž by nebyly k ujmě a ke škodě svobod a práv královstvie českého, kteréž jsú staršie a prvnějšie nežli jich obdarovánie. A poněvadž JMst. Král. ani JMsti předkové, králové čeští, té svobody jsú neužívali, ani užívají, by k právu zemskému státi neměli: že také též svobody žádnému dáti jest JMst nemohl ani mohú, proti řádu a svobodám královstvie českého. (V památných J. 8.)

(ZZVlad. 10.)

V Památných J. 12.

1486 Žádný poručník nemuož sobě spolku s sirotky neb s sirotkem zapisovati, ani žádný jiný člověk, dokudž sirotek let nemá; by pak král JMst k tomu povolenie dáti ráčil neb páni a vládyky na plném súdu, že takové povolenie toho spolku žádné moci mieti nemá, a má ten spolek, jestliže by dopuštěn byl, zdvižen býti. (O tom v Památných J. 12.)

(ZZVlad. 483.)

III. Andreae A. 11.

Kto ženě věno jednú vloží, nemóž z toho najmenší věci ujieti skrze převod ani skrze jinú věc žádnú; by pak k tomu i žena svolila, to svolenie její nic není. (Nález o tom v III. Ondřejových A. 11, „kdež Dorota z Dubé pohání Jindřicha Zruckého z Chřenovic v té při.“)

(Všehrd V. 27.)

III. Andreae A. 18.

Najjasnější kníže a pán, pan Vladislav král: Jakož mnozí lidé v tomto království nalezají se, že z lehkých příčin svadiece se, jedni druhé vysoce zhanějí a na čest sahají, a ten kdož jest zhaněn, nevyvede-li se, hanbu trpí, pakli se vyvede, ten kdož jest haněl, pokuty žádné nenese, nalezli: Že kdožby koli po dnešní den koho zhaněl na jeho cti a toho nedovedl, takový aby napřed seděl dvě neděli u věži a potom aby zhaněného odprosil pro Bóh i pro Matku Boží, aby mu to odpustil a že mu svú řečí křivdu učinil. (Stalo se u vigilii sv. Tomáše apošt. l. B. 1485. 1485 28. Dec.

(*ZZVlad. 440.*)

Pakliby kdo koho požena z moci, i neprovedl naň žádné moci, ten aby dvě neděli seděl u věži, a puštěn nebyl až do těch dvú nedělí, leč by pohnaný jej z té pokuty propustil (vedle nálezu obecnieho, kterýž jest III. Andreae A. 18.)

(*ZZVlad. 408.*)

Ze jmena co jest moc a jaká pokuta. (Tertio Andreae A. 18.)

(*Nálezové, O moci.*)

III. Andreae A. 28.

Kdožby komu dobrovolně se zapsal pro něco pod pokutou „s komorníkem uvázání“ neb „braní“ na týchž dědinách, a ten se uvázal, a ten kdož se jest zapsal, žeby tomu odpor učinil: učiní jej na zmatek. (V 3. Ondřejových A. 28.)

(*Nálezové, O zmatku.*)

III. Andreae B. 1.

Nálezem obecným jest všem obyvatelóm země české zapovědieno, aby cizozemcóm žádných zboží, zámkóv, tvrzí, měst neprodávali v království českém; pakli by kto přes to které zbožie prodal nebo zapsal (zastavil) cizozemcóm, že ten každý cizozemec má penieze své ztratiti a zámek ten a zbožie na KMst má spadnúti. (Na to nález v III. Ondřejových B. 1. Najjasnější.) 1486 18. Febr.

(*Všehrd III. 17.*)

Cizozemci žádnému nemá a nemóž nic ve dsky kladeno býti; než to co by v zemi kúpili, má jim to odjato býti. (Nález na to III. Andreae B. 1. Najjasnější.)

(*Všehrd IV. 5.*)

Který by cizozemec Němec v zemi sobě co kaupil, má jemu odjato a on vyhnán býti. (3. Andreae B. 1. Najjasnější.)

(*Nálezové, O trhu etc.*)

Leč by kto s královským povoleniem to učinil, a tak cizozemci zbožie své dal nebo prodal. A ten cizozemec prvé než by se v to uvázal, má napřed ujistiti, aby žádného jiného pána dědičného neměl, než krále českého, a ve všech povinnostech aby se srovnal s obyvateli v zemi české (jakož týž nález ukazuje.)

(*Všehrd. III. 17. — Nález celý IV. Arch. 427. — Cf. ZZVlad. 412.*)

III. Andreae B. 2.

Ten, komuž tak (t. j. se slovy „najprvé a přede všemi") zápis svědčí, když dědicóv nemá nebo maje že jemu zemrú, nemóž toho zápisu dále žádnému zavazovati přes ty druhé zápisníky, na kteréž po něm má připadnúti. A chtěl-liby přes to zapisovati a k jiným ten zápis obrátiti mimo tyto druhé zápisníky; na kteréžto dědictvie po něm a po jeho smrti má přijíti, mají tomu zápisníci druzí nebo třetí odpor vložiti a hned po smrti jeho, let nepropúštějíce, prvním zápisem se v to uvázati. (O tom jest nález III. Andreae B. 2, v při mezi Slavatú z Chlumu a Mikulášem z Lípy.)

(Všehrd VII. 13.)

Kdož zapisuje někomu a jeho dědicuom „nejprv a přede všemi", pak-liby bez dědicuov nebo i s dědici umřel, „tehdy a prvé nic Janovi z N. a Petrovi z N" že ten již, by pak dědicuov neměl, komuž jest přede všemi zapsáno, aneb maje dědice, žeby zemřeli, nemůže toho zápisu žádnému dáti zavazovati přes ty jiné, kterýmž také zápis posléze svědčí; než oni, když ten, komuž nejprvé zápis svědčí, umře, mají se komorníkem uvázati v to dědictví podle toho zápisu, ač-by takto stálo: „Janovi a jeho dědicuom najprv a přede všemi. Pak-liby on i dědici umřeli a dědictví v zápisu položeném jinak nezřídili, tehdy a prvé nic Petrovi" atd.: na takovou vymienku muože ten, komuž nejprvé zápis svědčí, zápis ten jinému zapsati a obrátiti, bez překážky toho, komuž posléze svědčí. (V 3. Ondřejových B. 6, mezi Slavatou z Chlumu a Mikul. z Lípy.)

(Nálezové, O trhu etc.)

III. Andreae B. 3.

Jestližeby jistec nic na dědictvie neměl, tehdy móž hned na zpravce saženo býti; též také, když dva spolu prodávají, spolu ve dsky kladú a spolu zpravují, a jeden z nich že nemá nic, čímžby zpravoval, a druhý má, tehdy zprava všecka na tom, kterýž má, zóstává, a na toho má saženo býti, leč-by dědiny druhého zpravce k tomu okázal. (To stojí v třetích Ondřejových B. 3. V při mezi Ctiborem z Bukovky.)

(*Všehrd IV. 11.*)

Když dva (neb) víc spolu prodávají a spolu zpravují, a jeden neb víc žeby nic neměli, a druhý neb jiný žeby měli: že všecka zprava na tom neb na těch, kteříž mají, zůstává; a na toho neb na ty muože pro nezpravu saženo býti. (III. Andreae B. 3, kdež Ctibor z Bukovky etc.)

(Nálezové, O zpravě.)

Na dědictvie prvé věnem starším nežli jest trh obsažené, zpravú žádný sahati nemá, leč-by ten, ktož se pro nezpravu vede, to věno prvé penězi hotovými ssul; tehdy by se tak mohl vésti pro nezpravu, a jinak nic. (To stojí v III. Ondřejových B. 3. V při mezi Kunratem Štosem a Jindřichem Haléřem.)

(Všehrd IV. 11.)

(Nález o tom, kdež Stoš vinil Haléře v odpoře svém proti zvodu jeho, kterýžto udělal na dědiny jeho, a pravě, že má starší právo věnné než on Halíř.) Nalezli za právo: A poněvadž Stošovo věno jest starší nežli práva Haléřova, i z té příčiny páni na plném saudu jeho Stoša při jeho starším věnu zuostavují, a on Haléř dada věno poživ desk svých. 1486. **1486**

(Ojíř.)

Věno, kdež jest předešlejší trhu, nemuože se tu, kdež věno est, pro nezpravu vésti, lečby věno ssul. (III. Andreae B. 3. mezi Kundrátem Stosem a Jindřichem Haléřem.)

(Nálezové, O zpravě.)

III. Andreae.

(Nález o tom, kdež Ofka zápisu svého bratra odpierá zmatečně pro kšaft.) Nalezli za právo: A poněvadž ona Ofka jsúc pány tázána toho jest neprovedla ani okázala, by ten kšaft on Popel měl, a také by kdy udělán byl, i jiného také práva neokázala jest: i z té příčiny ten odpor ona Ofka učinila jest na zmatek a proto ji Ofku páni v svú kázeň berú. (1486 f. VI post Cathedram S. Petri.) **1486 Febr.**

(Ojíř.)

III. Andreae B. 4.

Každý kdož odpor zmatečný vloží, najprvé odsúzen bude a potom kázeň panskú trpěti musí, jakož to nálezové panští ukazují. (V III. Ondřejových B. 4. V při mezi Ofkú z Švabinova.) **1486**

(Všehrd VII. 34)

III. Andreae.

(Nález o tom, kdež Žleb vinil Kateřinu z Okoře, že jemu jeho dědiny drží, kterým on lepšie právo má zástavú a první listem než **1486**

ona dskami.) Nalezli za právo: A ponèvadž sú listové Janovi starší od dèdice na tu zástavu nežli dsky její Kateřininy, z té příčiny páni a vladyky dali jsú jemu Janovi za právo. (1486 o suchých dnech postních.)

(Ojíř.)

1486 (Nález o tom, kdež muž manželce své a dětem svým napřed a přede všemi zapisuje a také jiným s uvázáním s komorníkem.) Nalezli za právo: A ponèvadž jí Dorotě a dètem zápis svèdčí najprv a přede všemi a ona Dorota uvázala se s komorníkem i zapsala dále jemu Slavatovi, a on Trčka se v nadepsané dědiny neuvázal s komorníkem po Michalovi, kterýž ty dědiny zapisuje, ani proti uvázání jejímu Doroty neodpíral, až i leta zemská prošla a tím uvázáním a vysúzením tèch M kop toho zápisu Dorotina potvrdil, kterýž jest jemu Slavatovi zapsala: i z těch příčin dali sú král se pány jemu Slavatovi za právo. (1486. f. II. post Reminiscere.)

(Ojíř.)

1486 21. Febr. (Nález o tom, kdež Ctibor viní Diviše z toho, že dva bratře prodali spolu dědiny a že on se jest zvedl na dědiny jednoho bratra pro nezpravu a maje se též i na druhého bratra dědiny vesti, poněvadž jsú je ze spolka prodali.) Nalezli za právo: A poněvadž jsú oba bratře jednostajně ve dsky kladli a spolu zpravovali ty dědiny v Bèlanech jemu Matějovi, a Soběslav neukázal na dědiny Jana bratra svého druhého zpravce před odporem i po odporu; a jakož jest vedl on Matěj právo na dědiny v Rúdnici: i neučinil jest tu nic proti právu, ale zvedl se jest podle zápisu svého. A poněvadž smlúva mezi stranami učiněná to ukazuje, že mají ještě ukázati dědiny druhého zpravce, i chtie-li, očistiti ty dědiny v Rúdnici od polovice též zpravy, a to ještě udělali a ukázali, na kterýchžto dědinách by mohl on Ctibor svú summu a plat postihnúti, což se druhé polovice dotýče. (1486 f. V. ante Cathedram Petri.)

(Ojíř.)

III. Andreae B. 5.

1486 Febr. Kdožby na koho svévolnè útok učinil nebo počátek, a chtèl jej bíti nebo škodu mu učiniti, a on ušel neb ujel, a sebral se a jel hned zase na ty, kdož jsau naň svévolně přijeli, a dohoně jich, žeby zbil neb zranil: nic neučiní proti své cti; než proto bude v kázeň vzat, že jest v pokojné zemi (za řádu a práva) to učinil, moha právem z toho jej viniti, toho zanedbal; a o škody se musí umluviti. (V 3. Ondřejových B. 5, mezi Ctiborem z Valštejna a Sazemou.)

(*Nálezové, O zmatku.*)

(Nález, kdež Wolfštain žaluje na Sezemu, že mu jest v mírné zemi jeho lidi zmordoval, an naň žádné péče neměl.) Nalezli za

právo: A poněvadž Ctiborovi lidé učinili jsú svévolně a neslušný útok naň na Sezemu a on Sezema pro takovú věc vytáhl jest na ně a je zbil a zranil, že jesti tu v tom nic proti své cti neučinil. Ale že jest to v mírné zemi a pokojné udělal, ano práva a řádové jdú, neobžaloval toho účinku na ty lidi pánu jich anebo úřadníku ani na krále JMst vznesl, i takový a neslušný mord a svévolnost učinil jest: i protož ty škody, kteréž jest těm lidem raněným a nebo zbitým udělal, ty aby odložil a zaplatil, a to ve čtyrech nedělech pořád zběhlých, pánu jich i těm osobám, kterýmž ta věc přisluší, živým anebo po mrtvých. A jeho Sezemu pro takový svévolný účinek a mord král JMst se pány v svú kázeň berú. (1486 f. V post Cathedram Sti Petri.)

(Ojiř.)

(Nález o tom, kdež Puota z Švihova žaluje na Plzenské, že jsú jemu za přímiřím velikú škodu učinili, a z rukojemství také je viní.) 1486 Febr.
Tu král se pány nahledše pilně v ty smluvy Holomutské, takto jsú nalezli, že těmi smluvami jest zavřieno, že všecky věci cožby koli která strana straně učinila v přímiřích po smluvě Vratislávské, to aby súzeno bylo v Gladště radami obú dvú králuov JMtí, jakož též smlúvy plněji svědčí. A poněvadž Plzenští v ty časy, když se jest ta škoda stala, byli jsú poddáni králi uherskému Matyášovi JMsti a všecky věci v přímiří učiněné bez vymienky tú smluvú Holomutskú sú osazeny, aby to v Kladště súzeno bylo, při tom je Plzenské král se pány zachovati ráčí podle znění té smluvy. A což se toho rukojemství dotýče, tu kdež jest Vilém své peníze za ně dal za Plzenské, ty aby dali jemu Puotovi těch sto kop grošuov vedle znění toho listu vyvazeného a to podle zřiezení, které se stalo za krále Jiřieho, čí má kto dluh zaplatiti. (1486 f. V post Cathedram S. Petri.)

(Ojiř.)

III. Andreae B. 17.

Najjasnější kníže a pán, pan Vladislav z Boží milosti král český: 1486
Znamenavše kterak v království tomto neslušné a nepravé věci povstávají, tak že zločinci a lúpežníci lidi na svobodných cestách aneb kdež koli zlúpiec a nad to vymyšlenými obyčeji a skrytými sliby a závazky zavazují, aby tudy jich nešlechetná nepravost přikryta byla: i protož ktožby-kolivěk kteréhož-kolivěk stavu, krom otevřené války a odpovědi, takovú nepravostí a násilnú mocí k jakémuž-koli vymyšlenému slibu přinucen byl, že takového slibu není povinen držěti ani stavěti se, ani pro nezdržení takového slibu a nestavení takový na své cti a pověsti dobré nemá žádné ujmy mieti. Jakož pak od Rudolfa krále římského o takovú věc rozsudek stal se jest viece než před dvěma sty lety, kteréhožto rozsudku listové na Karlšteině položení jsú. (Jakož ten nález stojí III. Andreae B. 17.)

(ZZVlad. 423. — Cf. Codex juris bohemici I. n. 74.)

III. Andreae D. 8.

Také by pak dsky okázal, kúpenie nebo zapsánie toho platu: neprovedeš-li držerie a skutečného toho platu užívánie, zápis tvój, trh tvój, dsky tvé nic tobě platny nebudú. (Toho nález v III. Ondřejových D. 8. Mezi Tomášem z Dobrošovic a mistry z koleje Karlovy.)

(Všehrd V. 3.)

Kdož má platy trhem komorní, ne zápisem zapsané, a toho nepokáže, že jeho v držení a v uvázání jest byl, nic jemu dsky jeho platné nejsú. (V III. Ondřejových D. 13. mezi Tomášem z Dobrošovic a mistry z koleje.)

(Nálezové, O platích.)

Kdožby bral s komorníkem pro plat podle zápisu svého, a toho nepokázal, by kdy toho platu v držení byl, zmatek jest. (V 3. Vondřejových D. 13, mezi Tomášem z Dobrošovic a kollegiaty.)

(Nálezové, O uvázání.)

III. Andreae D. 13.

(Nález, kdež Tomáš bral v úrocích mistruov z koleje a proti
1486 9. Oct. tomu mistři žádali toho na Tomášovi, aby to ukázal, že jest toho platu v držení byl a jeho užíval, i jest to jemu rozkázáno pány.) A poněvadž v tak dávných letech za několika králóv, ješto práva zemská jsú šla, toho jest neokázal, aby toho předkové a on po nich kdy v držení a v požívání byli, ješto toho již několik násob leta zemská prošla vedle nálezu panského, i z té příčiny král se pány dali sú mistróm za právo, a z takové příčiny bral jest on Tomáš na zmatek s komorníkem.

(Ojíř.)

Při braní tito zmatci zvláštní jsú: Když kdo beře, držení provésti nemoha, a když léta zemská projdú. (Nález o tom v III. Ondřejových D. 13. V při mezi Tomášem z Dobrošovic a Karlovú kolejí.)

(Všehrd IX. 7.)

III. Andreae.

(Nález, kdež Kateřina zápis jest udělala bratru svému a proti tomu zápisu Lapačka jest odpor vložil a ji Kateřinu k svému odporu pohnal.) I nalezli za právo: Poněvadž ona Elena ji Magdalenu dceru svú přebyla a dsky nápadu svědčí z mrtvé na živú, i podle toho dali Eleně za právo podle desk jejich. (1486 f. II. in die Dionysii.)

(Ojíř.)

III. Andreae.

1486 Oct. (Nález na to, kdež Ctibor odpierá nadání Anninu, někdy ženy Medkovy, kteréž dala do Betlému a do Nazaretu, XX kop platu a syn

jeho pohnal mistra Pavla k otcovu odporu.) Nalezli za právo, že je mistry z Nazarétu při tom platu zuostavují. (1486 ve středu po sv. Dionysii.)

(*Ojíř.*)

III. Andreae.

(Nález o tom, kdež Vilém s bratrem z Ryzmberka odpierají proti zvodu a panování Běškovce Jana.) Tu páni na plném saudu jeho Viléma s bratrem po třikrát volali, aby k okázání odporu stáli, a nadepsaný Vilém s bratrem nestáli přede pány na plném saudu, ani svého odporu okázali; i protož jemu Pótovi z Švihova, držiteli těch dědin v Horažďovicích dali za právo.

(*Ojíř.*)

III. Andreae D. 14.

Též také i ten odpor jest na zmatek, kdež kdo dědictvie své prodada trhem, potom proti tomu dědictví odpor klade. (To stojí v III. dskách Ondřejových D. 14, kdež Petr Řešietko pohání Jiříka Mihule z Kostelce.)

(*Všehrd VII. 40.*)

(Nález o tom, kdež Hrzan odpierá zvodu, kterýž jest Kobík na jeho dědiny učinil a pravě, že jemu jest dědiny jistcovy ukázal; a proti tomu Kobík pravil, že jest těch dědin nalezti nemohl, na kteréž jest ukázal.) I nalezli za právo: Aby on Hrzan ty dědiny okázal jemu Kobíkovi a na ně aby jej uvedl, a on Kobík na ty dědiny ukázané a uvedené na ně aby nejprvé právo vedl, a což se pak tu nedostane, tehda aby vedl na své zpravce pro nezpravu. (1486 ve středu po sv. Dionysii.)

(*Ojíř.*)

Kdož nevěda jistcových dědin vedl se pro nezpravu na jiné zpravce, a ti zpravce žeby zvodem odpírali, pravíce, že vědí jistcovy dědiny: že mají tomu pro nezpravu, kdož vede zpravu, dědiny jistcovy okázati a jeho na ně vésti. A jest-liže okáží, že má nejprvé na jistcovy dědiny vedeno býti; pakli neokáží, aneb žeby se již jeho nedostávalo, má na zpravce vésti přece pro ostatek. (III. Andreae D. 14, mezi Václavem Hrzanem a Čeňkem.)

(*Nálezové, O zpravě. — Cf. Všehrd IV. 11. — Idem quod Wenceslai Andreae G. 24. V při mezi Oldřichem Medkem z Waldeka a Jaroslavem Plichtú.*)

Každý kdo odpor zmatečný vloží, najprvé odsúzen bude, a potom kázeň panskú trpěti musí. (V III. Ondřejových D. 14. V při mezi Vácslavem Hrzánem z Harasova.)

(*Všehrd VII. 34.*)

Kdož okáže registry, kdež platy komorní zapisují, že by byl plat kladen, bývá při něm zachován. (V třetích Ondřejových D. 14. mezi Voldřichen z Ertina a mistry.)

(*Nálezové, O platích.*)

III. Andreae D. 15.

1486 Oct. (Tu kdež Malostranští žalovali na purkrabí z Buštěvsi, že jim lúpežníkuov nedal pobrati a že je zbiv do vězení vsázel.) Tu král se pány a vladyky na plném saudu nalezli za právo: A poněvadž on purkrabie, maje list od hajtmana královského a maje oboje v své moci a také maje rozkázání královské, aby ty zločince na určený čas postavil, a Malostranské bil a je svázel a zločince zpropauštěl; a protož z té příčiny král se pány jeho Jindřicha purkrabí do své kázně berú a jej trestati chtí podle jeho provinění. (1486 po sv. Dionysii.)

(*Ojiř.*)

III. Andreae D. 16.

1486 §. 1. Jestli žeby ktož-koli na zločince k komu na jeho zbožie poslal, nemá jich žádný brániti; pakli by jich kto bránil a zločincóm by tudy pomohl žeby utekli, a bylo-liby že by je zbili nebo zranili, a k tomu je i vsázel, kteří sú přijeli neb přišli chtiec zločince vyzdvihati, že takového každého má král skutečně trestati. §. 2. Než jestli žeby kto chtěl takového zločince a povaleče bráti pod kterým zámkem ve vsi, v krčmě aneb pod tvrzí, že mají pánu aneb úředníku se nahoře opovědieti, co počínati chtie. §. 3. Pakli by kdo ve vsi neb v městečku je bráti chtěli, ješto by tu pán jejich neseděl, mají to opovědieti rychtáři, že na takové zločince chtie sáhnúti. §. 4. A bylo-liby městečko, ješto by svú popravu mělo, tehdy bude-li je chtieti k své popravě vzieti, má těch zločincóv tu nechati, a hned jim právo kázati udělati. (O tom rozsudek Andreae III. D. 16.)

(*ZZVlad. 536. — Cf. Bielé póhonné 1486.*)

III. Andreae F. 8.

Na súdu dvorském sedá na miestě královském sudí dvorský najvyšší, a k tomu súdu páni, kteříž od krále jmenováni jsú, a s nimi čtyřie z vládyk. A nález vynášeti mají dva z pánóv a jeden z vládyk, ten a ti, kterýmž sudí dvorský káže. A když nález vynesú, má v něm napsáno býti, kteříž sú z pánóv a kdo z vládyk ten nález vynesli. (To psáno v III. dskách Ondřejových F. 8.)

(*Všehrd I. 3.*)

A ty všecky pány a vládyky král JMst sám má voliti a vybrati v ten súd, jiný žádný. (Toho dóvod v III. dskách Ondřejových F. 8. „Ve jmeno Božie.“)

(*Všehrd II. 1.*)

Ktož (na súdu zemském) nález vynášejí, mají ze jmena v něm napsáni býti, z pánóv dva a jeden z vládyk. A to nemá žádným obyčejem v žádném nálezu opuštěno býti, (neb to za právo jest a

stojí v III. Ondřejových F. 8. takto: „Petr z Sternberka a z Lešna a Zdeněk Kostka z Postupic z pánóv a Mikuláš mladší Trčka z Lípy a z Lichtenburka, hajtman královstvie českého, z vládyk, panský a vládycký nález vynesli.“)

(*Všehrd II. 21.*)

Neb to na samého nejvyššieho sudieho sluší, řečníku rozkazovati, a naň na samého a na jiného žádného v súdě mluviti, na pány aby se sstúpili, zavolati, i k nálezu kteréž se jemu zdá, jmenovati. (To psáno v III. Ondřejových F. 8.)

(*Všehrd II. 1.*)

V saudu komorním též dva z pánuov a jeden z vládyk mají potaz vynesti. (V 3. Ondřejov. F. 18.)

(*Nálezové, O soudu komorním etc.*)

Relatorové ke dskám mají ze jmena zapsáni býti při relací. Jest-li relator pán, bude zapsán jako pán, pakli vladyka, též. (III. Andreae F. 8.)

(*Nálezové, O relatořích.*)

A ten každý posel (relator) má při tom k čemuž jest poslán od krále, zejména ve dsky napsán býti; a jestli-že pán jest, tehdy z pánóv, pak-li vládyka, tehdy z vládyk má napsán býti. (To stojí v III. Ondřejových F. 8. „Však to také úředníci.“)

(*Všehrd IV. 10.*)

Nemóž také žádný relatorem býti, ktož radú královskú přísežnú nebo kmetem nebo úředníkem zemským nebo dvorským nenie. (To psáno v III. Ondřejových F. 8.)

(*Všehrd IV. 10.*)

Žádný nemuože býti relatorem, leč jest rada přísežná královská, nebo kmetem, neb úředníkem zemským, nebo dvorským. (III. Andreae F. 8.)

(*Nálezové, O relatořích.*)

III. Andreae F. 13.

Kdoby měl plat zapsaný pod pokutou braní na dvojím statku, má na obojím bráti; sice bude chyba. (V 3. Ondřej. F. 13, mezi Hynkem z Raškovic a Alšem etc.)

(*Nálezové, O platích.*)

Kdož má víc než jednoho zpravce, má nejprvé na jistce vésti. (III. Andreae F. 13.) zpráva

(*Nálezové, O zpravě. — Všehrd IV. 11.*)

III. Andreae.

(Nález o placení věna.) Nalezli za právo: Poněvadž dsky oka- **1486**
zují, kdež na Peclinově věnuje, že odtud splacována a hýbána nemá **18. Dec.**

býti do jejieho života, a v přievodu na Kamberk také ji převodí jakož ji dsky plněji svědčí: tu král se pány ji Dorotu při jejích dskách zuostavují, aby splacována nebyla bez její vuole do života jejieho, a těch dědin, na kteréž jest převedena, totiž v Kamberce, aby on Jindřich postúpil ve dvú nedělí. (Stalo se leta 1486 f. VI' quatuor temp. Adventus.)

(Ojiř.)

1486 28. Dec. (Nález o tom, kdež otec statek svůj zapsal dluhem a dcery neodbyté po sobě nechal.) Nalezli za právo: Poněvadž jmenovaný Vilém otec Kateřinin toliko na jmenovaných dědinách zapsal sto kop dluhu, tak jakož v sobě dsky zápisné svědčí, tu král se pány ji Kateřinu z té příčiny při dědictví zuostavují, aby je vyplatiti mohla. (Leta 1486 in vigilia Thomae apostoli.)

(Ojiř.)

1486 28. Dec. (Nález o tom, že jeden druhému pobral a že by jemu při tom své cti neohradil, to jemu u mierné zemi udělal.) Nalezli za právo: Poněvadž on Heřman prvé se jest neznal, by lidi jeho jímal ani jich zastavoval, a v listu pak píše, že jich propustiti nechce, a z té příčiny jest jemu on Šumburk odpověděl listem pod pečetí svú, a že jemu ničímž vinen býti nechce: i protož on Jan Šumburk tu jest nic proti své cti neudělal. Nežco jest pobral u mírné zemi, toho se jest státi nemělo; a protož všecko nadepsaný Jan Šumburk má zase navrátiti neb zaplatiti což jest jemu Heřmanovi pobráno anebo lidem jeho podle práva, a to od dnešního dne ve dvú nedělí pořád zběhlých. (L. 1486. In vigilia Sti Thomae apost.)

(Ojiř).

1486 Dec. (Nález o tom, kdež jeden druhému zápis svůj prodává a ten ktož kúpil, držitele těch dědin pohání.) Nalezli za právo: Poněvadž on Václav Vlček dskám a právóm téhož Vlašimského neodpierá, kdež jest okazoval před králem a pány, z té příčiny dává se Vlašimskému za právo a Vlček aby dědin postúpil ve dvú nedělech pořád zběhlých. (L. 1486 f. V. post Thomae apost.)

(Ojiř.)

1486 (Nález o tom, kdež Zbyněk vinil Přibíka, žeby jemu sirotka držal, k kterémuž on lepší právo má jako strýc nedielný a společník.) Nalezli za právo: A poněvadž on Přibík z Kádova a z Zřesanic okázal jest trhy i věna, a tomu jest žádný neodpíral společník, ani také kdo povolenie svého k tomu dávali, a on Zbyněk proti tomu jest nic dostatečně neokázal ani provedl, a protož z těch příčin a z jeho duovoduov dali sú jemu Přibíkovi za právo. (1486 na den přenešení sv. Václava.)

(Ojiř.)

1486 Dec. (Nález o spolku bratří, tu kdež se zase spolčie, a otcovském poručenství.) Tu král etc. nalezli za právo: Poněvadž jest on Zajíc

tomu dosti udělal, že jest jí Markéty otcovsky odbyl jakožto mocný poručník a společník: z té příčiny dávají jemu Zajiecovi za právo a sirotkuom; než ona Markéta aby měla s sirotky Lvovými pravý diel, což se MMM kop gr. dotýče. (1486 f. VI post Thomae apost.)

(Ojíř.)

(Nález o tom kdež jeden druhému starodávní držení naříká.) 1486 Dec.
Nalezli za právo: A poněvadž on Petr Kořenský nadepsané CC kop platu ročnieho držal v pokojném držení bez naříkání za dávných časův a řádův: z té příčiny král se pány dali sú jemu Petrovi za právo. A jakož se jest k tomu sám Petr znal, žeby ona Johanka na těch lidech měla panství, kúry a roboty, a že jí na tom nepřekáží, při tom ji Johanku páni zuostavují. (1486 f. VI post Thomae apost.)

(Ojíř.)

III. Andreae.

Kdožby byl pohnán pro nepostavení lidí aneb čeledi, že je někdo z nějaké škody neb laupeže chce viniti na něčí vyznání, a on by pravil, že jich bezelstně postaviti nemohl, má za to zpraviti v kaple. A jest-li žeby se to vyznání vztahovalo na toho, kdož byl pohnán, má při tom také za to zpraviti, že jest o té škodě laupežem skutkem ani vědomím, ani radou a rozkázáním nevěděl, ani žádným jiným užíváním toho neužil. (V třetích Ondřejových mezi měšťany Starého města Pražského Moyžíšem a Janem etc.) 1487

(Nálezové, O lidech a služebnících.)

III. Andreae.

(O tom, kdež Přebozský žaloval na Popela, že mu jest někdy škodu učinil zatopením rybníka Bohuše, a on Popel jest těch dědin po nápadu v držení po Bohušovi.) I nalezli za právo: tu kdež měl jest on Přebozský k saudu přistúpiti, i roznemohl se jest a ten sirotek, kteréhož pře jest, sám stál k saudu a léta maje s túž smlúvu jakož i nynie s ní stojí: i jest tehdáž panským saudem odsúzen, a to z té příčiny, že on Přebozský sám sobě pečetí svú základu nemohl jest přesvědčiti. A poněvadž jest prvním rozsudkem pány z toho základu odsúzen, též i ještě král se pány nalezají, že on Popel tím základem jemu Přebozskému povinovat není. (1487 f. V. post Gregorii.) 1487 Maji

(Ojíř.)

III. Andreae H. 20.

Též i ten v zmatek upadá, ktož otpor učině, potom ne k otporu pohání, než otpor opustě, v jiný se póhon o túž věc k súdu zemskému dává; neb ktož odpor proti čemu učiní, má jej před se vésti. (Nález o tom v III. Ondřejových H. 20, v při mezi Elšků z Střížkova.) 1487

(Všehrd IX. 8.)

Kdož komu odpírá a bude k tomu odporu pohnán, má ten svuoj odpor vésti, ne puovod póhonu svého. (V 3. Ondřejových H. 20 mezi Elškou z Střížkova a Alexandrem z Ratěnic.)

(Nálezové, O odpořích.)

Každý ktož odpor klade, má k němu pohnati; každý otporník z práva zavázán jest, vložený odpor před se vésti. (Dóvod toho v III. Ondřejových H. 20, kdež Elška z Střížkova pohání Alexandra z Radnětic.)

(Všehrd VII. 41.)

Kdož proti čemu odpor vloží a k tomu odporu nepožene, než opustě odpor a v jiný póhon se o túž věc dá, jest zmatek. (V 3. Ondřejových H. 20, mezi Eliškú ze Střížkova.)

(Nálezové, O zmatku.)

Kdož by koho vinil, že jemu škodu učinil na silnici atd., a on vedl k vývodu svědky nějaké, a ti se nesrovnali: má za to zpravu učiniti. (V 3. Ondřej. H. 20, mezi Dorotú Bartošovú z Prahy a Jindř. Chybú)

(Nálezové, O škodách.)

III. Andreae H. 21.

1487 (Zmatek, kterýž se póvodovi přihází, največší jest, když kto beze všie příčiny člověka spravedlivého, an jemu nic vinen nenie, v naději některaké k súdu připravuje a pohání.) O tom nález v III. dskách Ondřejových, v té při, kdež Jan z Ovesné Lhoty Zdeňka Rojkovského pohání k otporu, takto stojí: „Poněvadž jest on Jan ty dědiny prvé zapsal, a potom k otporu pohnal, již tu nic nemaje: protož ten póhon učinil jest na zmatek.“

(Všehrd IX. 3.)

Ktož by prvé dědictvie své zapsal pryč, a potom otpor proti témuž dědictvie vložil a k němu pohnal: ten otpor jest zmatečný. (Nález o tom v III. knihách Ondřejových H. 21, kdež Jan z Ovesné Lhoty pohání Zdenka z Rojkovic.)

(Všehrd VII. 40.)

Kdožby komu dědiny své zapsal neb prodal dskami, a potom odpor pro ty dědiny někomu učinil a k němu pohnal, na zmatek to učiní. (V 3. Ondřejových, kdež Jan z Vovesné Lhoty pohání Zdeňka Rojkovského k odporu.)

(Nálezové, O odpořích.)

V Památných K. 4.

1487 Jestli žeby kto po které potřebě královské z země byl anebo

v zemi, buď na berni aneb po které potřebě jiné, a nemohl-liby požena k puohonu státi pro tu potřebu královskú, nemá jemu puohon zdvižen býti. A též zase, byl-liby od koho pohnán, a nemohl-liby ku puohonu pro potřebu královskú neb zemskú státi, nemá naň stané právo dáno býti. A by pak naň z nevědomie stané právo dáno bylo, tehdy zase má zdviženo býti. Než přijeda ten z poselstvie královského anebo zemského, má o prvních suchých dnech k puohonu státi, když páni saudí; pak-liby nestál, sám sebú vinen bude, a bude naň právo puštěno jako na jiného. (Jakož o tom v Pamètných K. 4. 1487.)

(ZZVlad. 75.)

V Památných K. 9.

Jestli žeby komu svědčil který zápis, nápad nebo dluh s komorníkem uvázánie, anebo jakýž koli zápis, ješto by s komorníkem uvázánie svědčil, tehdy ten neb ti, ktož by se bez komorníka uvázali, a potom žeby dále ten statek komu prodávati aneb zapisovati chtěli, mají najprv ten zápis sobě kázati před úředníky čísti; a oni jemu nemají dále od něho toho statku žádnému zapisovati, leč by se prvé s komorníkem uvázali, aneb za uvázánie před týmiž úředníky přijali, a po právu šli, a od toho zaplatili. (Jakž o tom svědčí dsky památné modré K. 9.) 1487

(ZZVlad. 116.)

Pro tyto a na tyto věci se komorník vyrukuje: Najprvé když kto má dskami který zápis s komorníkem uvázánie, a ten proto komorníka vyrukuje, že pravě vede, pod 50 kop gr. č., že jinde se nemá uvázati než pokud mu ten zápis ukazuje. Pak-liby se jinde uvázal aneb k viece nežli ten zápis ukazuje, tehdy těch 50 k. gr. č. propadne, a zase se svého zápisu bude moci držeti. A podruhé komorníka vyruče, bude se moci vésti, pokudž jeho zápis ukazuje, nedá-li zemským létom projíti. (V Památných K. 9.)

(ZZVlad. 112.)

V Památných K. 15.

Řemeslníkuom a některým měšťanuom Pražským nemá ve dsky kladeno býti. (V Památných K. 15. „Nejjasnější“ atd.)

(Nálezové, O kladení do desk.)

V Památných K. 17.

Nalezli a s volí všech pánóv a vládyk i vší obce na sněmu obecním kázali tento artikul ve dsky památné vložiti: Což se čeledi dotýče, nebo lidí zběhlých z dědin, ktožby kolivěk přechovával a mocí je u sebe držal, glejtem je zastieraje, že mu glejt dal ten 1487 14. Mart.

jistý, číž jest čeledín byl, má bez omluvy všeliké jemu jej vydati; pakli by ho nevydal, neb jej pryč vyslal, tehdy by jej mohl pohnati od 10 až do 20 hř. stř., buďto z pánov, z rytierstva nebolito z měšťan. (V Památných K. 17.)

(ZZVlad. 291.)

V Památných K. 30.

Jestli-žeby kto poručníka nad svým statkem učinil a měl by list na penieze, a těch listóv by v kšaftu nejmenoval, a na ně dobré vóle žeby poručníku neudělal: ten nedostatek miesto dobré vóle móž král JMst neb páni na plném súdu, když by krále nebylo, napraviti tomu poručníku, aby ten dluh zaplacen byl k sirotčí ruce. (V Památných K. 30.)

(ZZVlad. 463.)

V Památných L. 9.

Ktož by poháněl pro lidi dědičné sběhlé, a také o čeleď: jestli žeby kto koho pohnal o člověka svého dědičného, i také o čeledína přístavnieho a služebného, a jestli-žeby póvod dostatečně provedl před saudem, že jest člověk jeho aneb čeledín jeho: že takový nemá dále ku přísaze dopuštěn býti, ale má jemu póvodovi za právo dáno býti. A tu pokutu bez odpornosti dáti má a zaplatiti ve 2 neděliech ode dne rozsudku pořád zběhlých. A ten každý pro takovú věc móž pohnati z 10 hřiven bez lotu s spolupóvodem. (Jakož o tom v Památných dskách L. 9.)

(ZZVlad. 253.)

V Památných L. 10.

Ktož by před kterým kolivěk saudem počal žalovati, a potom svévolně ušel od saudu bez vědomie a vóle saudce: ten má obeslán býti od krále JMsti, neb od pánóv a vládyk z plného saudu, a má pro tu svévolnost trestán býti a dvě neděli u věži seděti, a tu při, pro kterúž jest pohnal, má ztratiti. A též zase jestli žeby pohnaný po dvojím hojemství žalobu slyšal, a potom od toho bez vóle súdciem ušel, že má týž trestán a obeslán byti, a týž svú při ztratí, jakož se nahoře píše, a má naň dáno býti stané právo. (O tom v Památných L. 10.)

(ZZVlad. 268.)

V Památných L. 13.

Jestli žeby na koho vlehli a on žeby chtěl penieze dáti a věřitel by jich přijietí nechtěl pro některú věc: tehdy ten, na kohož

by ležáno bylo, polože jistinu i s úroky a s proležením, i zapečeť a daj je hospodáři schovati; bude-li pak přes to tak dále ležeti, sám ty škody zaplatiti má. (Jakož o tom v Památných L. 13.)

(ZZVlad. 391.)

V Památných L. 14.

Ktož by koho zabil a měl toho jakú výmluvu, volaje se na právo, má určiti pod slušný základ, aby ku právu dostál. A jakýž by koli základ jemu jmenován byl, buď králem JMstí aneb pány a vládykami na plném saudu, aneb od té raddy, kdež by se takového mordu dopustil, buďto od purgmistra a konšel — tehdy takový základ pod kterýž by určen byl, jestli žeby jej propadl a k takovému právu nedostál, má do komory královské připadnúti ten základ. (Rozsudek ve dskách Památných L. 14.)

(ZZVlad. 437.)

V Památných M. 1.

Dědictvie v komorniem súdu se nesúdie, ani žádná pře k zemskému súdu přislušející, škody též. (To psáno v Památných M. 1.)

(Všehrd III. 7.)

(Na komorním súdu), jestliže pohnaný otsúzen bude, móž ze škod od póvoda k súdu zemskému velikému nebo menšiemu pohnán býti. (Dóvod toho všeho v Památných knihách M. 1. Královská Jasnost.)

(Všehrd I. 2.)

O saudu komorním najdeš v Památných M. 1. Královská Jasnost . . .)

(Nálezové, O saudu zemském.)

V Památných.

(Pře mezi Albrechtem Ojieřem z Očedělic s jedné a Jeníkem z Mečkova s strany druhé.) Král se pány na plném saudu váživše to, kterak on Ojíř jest vysoce na své cti dotčen a kdyby to naň bylo provedeno, v znamenitú a velikú pokutu by upadl; ale že on Jeník toho nikdy naň neprovedl, by jeho (Makušky) učil svědčiti: i protož poněvadž on Jeník jej Ojíře, jednoho z súdcí zemských, vysoce na jeho cti dotekl a toho naň neprovedl a jemu v tom křivdu učinil, král JMst jej v svú kázeň berú a jej trestati ráčí podle jeho provinění. (To jest ve dsky památné vepsáno a to léta 1487 f. IV. post Viti.) 1487 Jun.

(Ojíř.)

Jakož jest Jeník z Mečkova Albrechta Ojieře z Očedělic, jakožto jednoho z súdcí zemského, vysoce na jeho cti dotekl a pravě, žeby on jsa súdcí zemským vyslyšev pře při saudu zemském, i učil strany svědčiti, ješto kdyby to naň uvedeno bylo, tehdy by týž Albrecht 1487 9. Oct.

podle práva hrdlo ztratil; ale poněvadž jest on z toho narčení Albrecht před králem JMsti a před pány se vyvedl, též také zase poněvadž jest on Jeník toho naň neuvedl, sám jest podle práva v túž pokutu upadl, že jest hrdlo podle práva ztratiti měl. Ale poněvadž on Albrecht, jemuž jest tak vysoce na čest saženo, sám se zaň přimluvil, prose aby JMst královská s ním milost učiniti ráčili — tu KMst se pány a vládyky na plném saudu jemu Jeníkovi tu milost činí, napřed aby Jeho Albrechta odprosil, což jest jej nevinně nařekl, jemu to pro Pána Buoha odpustil, nebo jest naň v hrdlo lhal; a když to učiní, že JMstKská se pány a vládyky ráčí jemu tu milost učiniti, že jej při hrdle, podle práva kteréž jest ztratil, ráčí zachovati a jej ještě v svú kázeň ráčí vzieti a jej trestatí podle jeho provinění. A proto že jemu se jest ta věc nejprvé přihodila a také že on Albrecht sám se zaň přimluvil, tu milost jeho milost JMKská se pány jemu Jeníkovi ráčili jsú učiniti. Než potom toho aby se žádný nedopúštěl; a pakli by se dopustil, že takový bude podle práva bez milosti trestán (Tento nález jest v Památné knihy vepsán v středu den sv. Dionysii léta 1487.)

(*Ojíř.*)

III. Andreae K. 11.

Která žena má věno zapsané na kterém dědictví, a potom to věno jinam převedeno bude: jest-li že jí co v přívodě ujato jest, a žeby tak všelikterak nebyla opatřena, jako v věnném zápisu prvním, může toho všeho postíhati na příjemci nebo na tom dědictví, na kteréž se první její zápis vztahuje. (V 3. Ondřejových K. 11. „Dorota z Dubé pohání Jindřicha Zruckého“ atd.)

(*Nálezové, O vdovách a manželkách.*)

III. Andreae M. 3.

Kdež se odhádánie vede pro neplacenie úrokóv, netoliko třetinú výš, ale také i s úroky od panovánie prvnicho až do odhádánie přišlými má odhádáno býti beze vší otpornosti; než zadrželí úroci odhadují se bez třetiny; suma jistinná a úrok roční třetinú výš. (To najdeš v III. Ondřejových M. 3. „Leta Božieho“ etc. u konce.)

(*Všehrd IV. 16.*)

III. Andreae N. 23.

1487 28. Dec. Kdož by za koho byl rukojmě, a ten za kohož by slíbil umřel, a on hleděl k statku o ten slib, nedada zaň nic, darmo pohání; než kdyby co dal, tehdy muože k statku hleděti. (V 3. Ondřejových N. 23. „Mezi Mikulášem Kavkú z Říčan a Janem Berkovcem.“)

(*Nálezové, O saudu zemském.*)

Požene-li kdo z čeho a toho neprovede, jest zmatek. (3. Andreae N. 25 vedle toho, kdež Mikuláš Kavka z Říčan 1486.
(*Nálezové, O zmatku.*)

V bielých póhonných.

Nalezli vuobec za právo: Ktožby na sobě listem na svém statku 1487
aneb na svém zboží zavázal plat komorní, a žeby v listu stálo „s komorníkem bránie:" tehdy dokudž ten list ve dsky nevejde, že nemá jemu komorník vydán býti na to bránie; a jestliže toho listu nevložil ve dsky ve třech letech a osmnácti nedělích od datum listu toho a moha ke dskám, tehdy ten list se promlčí. (O tom rozsudek l. 1487.)
(*ZZVlad. 121.*)

Item nalezli vuobec za právo, že škody listovnie nemají jinde sauzeny býti než před purkrabí Pražským na hradě Pražském. Pakliby kto pohnal před jiný saud, má jemu ten puohon zdvižen býti; a ze škod nemají se viniti, leč prvé ta pře k konci přijde. (O tom rozsudek v bielých puohonných léta 1487.)
(*ZZVlad. 393.*)

Nalezli vuobec za právo: Ktožby jakú smlúvu měl, a ten, kohožby se smlúva dotýkala, žádalby ji viděti, a ten by mu jí neukázal, ktožby ji měl, a ten nevěda co v nie stojí, něco učinil proti té smlúvě, a ten ktožby smlúvu měl, pohnal ho z té pokuty, kterážby v té smlúvě byla: že jemu tou pokutou povinen nebude, a tomu pohnanému škody zaplatiti musie; než potom když mu tu smlúvu ukáže, mají sobě ji držeti. (Jakož o tom rozsudek v bielých 1487.)
(*ZZVlad. 111.*)

Kdež společníci jedni druhým neodpierají trhóm, zápisóm a věnóm kladení a dadie třem letóm a 18 nedělím projíti, mohúce ke dskám, by pak i práva nešla — tehdy ty spolky jedni proti druhým promlčie, a každý což by držel toho statku, má při něm zóstati a jeho užíti jako svého dědictvie. (V bielých póhonných l. 1487.)
(*ZZVlad. 224.*)

Laurentius de Tabora citat Katharinam de Rzepcze. Ex quo ipsa K. vendidit hereditates marito suo, a zvlášť poněvadž jest rukojmě za ten statek, aby umenšován nebyl, nemajíc prodávati ani umenšovati vedle svého poručenství a svěření, ideo dederunt sibi L. pro jure, a těch dědin medietatem aby jemu ona K. postúpila, a pro takový úklad kterýž jest ona K. udělala proti poručenství a svěření svému, R. Maj. cum dominis baronibus jí K. v svú kázeň berú.
(*Talmb. — Vind. — Brun. — ZZVlad. 234, 240. — Emler Rel. I. 188, 142.*)

Poručník králem daný neb po příbuzenství, nemá statku sirotčího prodávati, zvláště tomu, kdož jest zaň v tom poručenství rukojmí, aby statku neumenšoval. (V bielých póhonných: »Vavřinec z Tábora pohání Kateřiny.«)
(*Nálezové, Poručníci sirotkuov.*)

Ktož chce svým dielem jist před bratrem nebo strýcem a bezpečen býti, nenechávej dielu nedokonaného, než k konci jej a k miestu přiveď vedle řádu a práva zemského; neb ani odsazeniem jednoho od druhého, ani seděniem a drženiem oddielným dielnost se neztvrzuje, když toho jeden od druhého do konce za diel nepřijme, a vedle práva dielu konečného dskami, listy nebo přáteli neztvrdí. (To stojí v bielých póhonných, kdež Mikuláš z Velešic pohání Mikuláše a Haška.)

(*Všehrd VI. 12.*)

Mikuláš z Velešic pohání Mikuláše a Haška z Velešic. Odsazeniem jednoho od druhého, ani seděniem a drženiem oddielným dielnost se neztvrzuje, když toho jeden od druhého do konce za diel nepřijme a vedle práva dielu konečného dskami, listy nebo přáteli neztvrdí.

(*Brun. — Emler I. 196, 168.*)

Kdyžby bratr držel ňáké zboží, a druhý také nějaké zboží, tím se díl nepokáže. (V bielých „Mikuláš z Velešic pohání Mikuláše.“)

(*Nálezové, O otci etc.*)

Kdyby který služebník, jsa v službě u pána svého a jat byl, nemá, ten služebník šacovati se bez vuole pána svého, dokudž by oň stál a vyvaditi jej chtěl a beze lsti jeho vyvaditi nemohl; než jest-li žeby který pán toho svévolně zanedbával a nevyvadil, tehdy jest-li žeby se slušně šacoval, nechtě o zdravie a o hrdlo své přijíti, tehdy jemu pán jeho má ten šacunk zase navrátiti (jakož o tom nález v b. p. 1487).

(*Výpis z desk 1537. — Arch. V. 512.*)

1487 Poněvadž on Jan z Chořova zapisující chtě ze země ven jeti,
1. Oct. zápis jest udělal s místem osobám dotčeným, a přijev zase do země oženil se jest, a děti s manželkú svú měl, a v tom jest náhle s tohoto světa sšel — i tudy se znamenitě ukazuje, že jest to zápis svěřený, a to dítě jeho tudy toho ztratiti nemohlo.

(*Talmb. — Vind. — Emler Rel. I. 156, 37.*)

Mnozí ještě dětí nemajíce zbožie svá s miestem zapisují; potom děti zplodiece zemrú a zápisu nezkazie; a děti po nich zóstanúce, když let dojdú, mohú takové zápisy, doložiece na miesto prázdné, z desk propustiti; neb sú takoví zápisové svěření. (Dóvod toho v bielých póhonných, kdež Kateřina z Chořov pohání Jana Náza.)

(*Všehrd IV. 40.*)

Kdož nemaje dětí, zapíše komu statek s místem, a potom žeby děti měl a umřel, že děti let dojdúce, mohau na prázdné místo doložiti a zápis ten propustiti, a že jest takový zápis svěřený; a ty děti buďte mužského neb ženského pohlaví. (V bielých póhonných, kdež Kateřina z Chořov pohání Jana Náza.

(*Nálezové, O trhu etc.*)

Ktož by koli udělal zápis »s místem« a tiem zápisem dědictvie 1487
své že by někomu zapsal, a v tom že by umřel a děti řádné že by 4. Oct.
po sobě nechal: tehdy děti nebo jedno z nich, přijdúc k létóm spravedlivým, muož na prázdné miesto položiti, kohož se jemu zdáti bude, aby jim ten zápis propustil. (Jakož o tom nález v bielých póhonných leta 1487, kdež Kateřina pohání na zajtřie sv. Jeronyma.)

(*Výpis z r. 1535. — Arch. V. p. 512.*)

Margaretha filia N. de Libczicz citat Margaretham de Malšína. — Domini barones et clientes juramentum zdvihají ex eo, quia viderunt eam infirmam.

(*Emler, Rel. I. 191, 151.*)

Také jsem já při tom byl, že jest nemocný přivezen byl k třetiemu roku na hrad a odtud do kaply Všech Svatých jest přinešen, šlakem jsa poražen a mluviti nemohl, aby nemoc svú vedle práva zpravil. A ještě jej takového vidúce, třeli naň, aby za nemoc zpravu činil; ale toho sú páni a KMst nedopustili. (Najdeš to v bielých póhonných, kdež Marketa z Malšína pohání mateře své.)

(*Všehrd II. 16. — Cf. p. 120.*)

Nalezli vuobec za právo: Ktož by měl někde ves, a někto by 1488
v té vsi měl člověka nebo viece: že jeden pán bez druhého vuole v té vsi cest ani vuobci rybníka dělániem zatopovati nemá, ani jinam cesty a obce převozovati nemá bez druhého vuole; a také ani struh, ani vody vedenie na obci dělati nemá, ani má žádných jiných věcí jeden bez druhého vuole. Pakliby se kto toho dopustil, a druhý by k němu poslal, aby mu to očistil, a toho mu nečinil, a on nechtělby toho po tom poselstvie učiniti: tehdy propadne tomu pokutu, jakož prvnie svolenie o pychu svědčí (jakož rozsudek o tom v bielých léta 1488.)

(*ZZVlad. 447. Cf. Nález z r. 1499. ZZVlad. 444.*)

Nalezli za právo: Ktožbykoli u čiehožkoli člověka čeledína svého anebo člověka nalezl, má žadati člověka toho, aby se jím ujistil, a potom má pána jeho žádati, aby mu jej vydal. (Jakož roz sudek léta 1488, kdež Jan z Janovic pohání.)

(*ZZVlad. 299.*)

Nalezli vuobec za právo: Kdyžby kto několika osobám statek svuoj zapisoval, a v tom zápisu žeby tak znělo, že diel mrtvého na živého připadnúti má, a kdyžby tu statek na ně přišel, že každý svuoj diel muož prodati, zapsati a učiniti z něho což se mu zdá, kdyžby léta měl. (O tom rozsndek v bielých póhonných léta od narozenie pána Krista 1486, a druhý rozsudek etc. 1488.)

(*ZZVlad. 204.*)

Ktoby pohánčl ke dskám, k kterému zápisu aneb k registróm kteréhožkoli úřadu, a póhon nebo žaloba žeby se nesrovnávala s tím

zápisem aneb s těmi registry, kterýchž se dokládá, tehdy jest ten póhon na zmatek. (Jakož o tom rozsudek v bielých póhonných léta 1488, kdež Keruňk z Lomu pohání.)

(*ZZVlad. 82.*)

1488 12. Mart. Ještě se zmatek a ten velmi škodný přiházi tomuž, komu když póhon zdvihnú nálezem anebo vizú, a po tom zdvižení strana jeho ze škod požene, na něj se póhonem utekúcí; a on z těch škod práv a o ně rozsúzen nejsa nálezem ani jinak o ně konce maje, zase o svú při toho nečekaje, požene, anebo jiným aby o túž při poháněli, své právo zapíše. (Nález o tom v bielých póhonných, kdež Zikmund a Mikuláš bratřie z Poběžovic pohánějí Šárovce a Viktorina.)

(*Všehrd IX. 3, III. 6.*)

Poněvadž jest on Vítek ten statek zavázal bratřím svým jsa v puohonu zastižen, i nedočekav o to rozsudku, ani se s ním o škody smluvil, z kterýchž jest byl pohnán — že jest to zmatečně udělal.

(*Talmb. — Vind. — Brun. — Emler, I. 208, 219.*)

Kdož z zdvižení póhonu (nemaje rozsudku o škody, ani smlauvy) požene z té věci zase, ten póhon jest na zmatek. (V bílých póhonných, kdež Zigmund a Mikuláš bratří z Poběžovic pohánějí Šárovce.

(*Nálezové, O zmatku.*)

§. 1. Jestli žeby kto komu slibu ustniemu odpieral, a on neměl čím provesti, tehdy oba zpraviti mají vedle práva v kaple Všech Svatých bez zmatku. §. 2. A napřed póvod zpraviti má, že jest mu slíbil; a pohnaný má se odpřisieci, že jest neslíbil. §. 3. A když oba zpravie, tehdy ta pře mezi nimi mine beze všech škod. §. 4. Pakli který přisieci nechce, tehdy tu při ztratí.

(*ZZVlad. 215.*)

§. 1. Ktož by listem vyvazeným podruhé upomínal, a naň to bylo dostatečně provedeno, takový jest za úkladníka odsauzen, a statek jeho na krále připadnúti má. §. 2. A též jestli žeby ten kto ten list od koho přijal s dobrú volí, věda že jest vyvazený, a jím upomínal, v tuž pokutu upadne, jakož nahoře psáno jest. (O tom rozsudek v Bielých póhonných l. 1488.)

(*ZZVlad. 406.*)

Ktož by se na přáteli poddal o kterú při, a přátelé by toho nerozeznali, a toho ti s sebe nesložili, a ten pohnal-liby přes to z té pře: ten póhon má jemu zdvižen býti a pohnanému má škody zaplatiti a zase před smluvce té pře hleděti. A byla-liby mocně přestána, a smluvce že-by prodlévali konce udělati, muož jich strana z toho pohnati, aby jim konce o to udělali. A jestližeby kto na se to

mocně vzali a tomu dosti neučinili jedny i druhé suché dni, že strana neb strany k třetím suchým dnóm budú moci z toho těch smlúvcí pohnati, kteréž se straně zdá. Pak-liby nebyla mocně přestána, a oni jim prodlévali toho konce jednáním učiniti, opověda se smluvcím, že toho déle čekati nechce, bude moci z té pře pohnati. (O tom rozsudek v Bielých l. 1488, kdež Petr Barchovský.)

(ZZVlad. 74.)

Divissius Cholinka citat Zdenkonem de Waldeka. Jakož jest on D. puovod maje býti hotov s žalobú svú ve dsky vloženú vedle práva, i nebyl hotov, žaloby ve dsky nevložil, a puovod maje se všemi potřebami hotov býti, a také jest rozkázáno, kdož má žalovati, aby ve dsky sobě žaloby kladli a s těmi hotovi byli, a kdo se v tom obmešká, že se k své škodě obmešká — z té příčiny ten puohon zdvihají. **1488 3. Mart.**

(Talmb. — Eml. Rel. I. 168, 44.)

Nebude-li při póhonu žaloba zapsána, zdvihnúť póhon. (Nález o tom bielých póhonných, kdež Diviš Cholinka pohání Zdenka a Václava z Waldeka.)

(Všehrd II. 11.)

Kdož koli pohání, a žaloby nevloží: bude jemu póhon zdvižen. (V bílých póhon., kdež Cholinka pohání Zdeňka a Václava z Waldeka.)

(Nálezové, O žalobách etc.)

Ktož by koli u čiehož koli člověka čeledína svého aneb člověka našel: má žádati toho člověka aby se jim ujistil, a potom na pánu jeho žádati, aby mu jej vydal (jakož nález o tom léta 1488 kdež Jan z Pintic pohání.) **1488 1. Oct.**

(Výpis z r. 1335. — Arch. V. p. 513.)

Kdež Jan z Pintic pohání kněze opata Tepelského. Poněvadž on Pintic zastihl svého čeledína u rychtáře v Landeku, a týž čeledín nebyl gleitován před právem než toliko před mocí, a on P. nežádal na rychtáři, aby se jim ujistil vedle práva, až by to na kněze opata vznesl, než teprv to na kněze opata vznesl, když jest týž čeledín od rychtáře odešel: jest se on P. sám tím obmeškal.

(Emler I. 182. 126.)

List věnný se nepromlčí, by pak všickni rukojmě zemřeli, když ten list svědčí na nějaký statek jí. (V bielých póhon. 1488 k roku suchým dnuom postním. »Anna z Nestrašovic pohání Kašpara Robnhápa z Suché.«) **1488**

(Nalezové, O vdovách a manželkách.)

Poněvadž jest ona A. okázala list prvnější nežli dsky K., kterýž jí svědčí na L sex. gr. věna, a poněvadž jsau všichni rukojmě v tom listu zemřeli, že ona proto svým věnem hynúti nemá.

(Emler, Rel. I. 146, 3.)

Margaretha de Tachow citat Joannem Hosstialek: Ubi ipsa M. inculpalvit ipsum J. citatum, dicens že jest stané právo obdržela proti němu Janovi citatum, a toho sobě nedovedše vedle práva, i přes to pohnala ku právu zemskému z dědictví — i učinila sama sobě zmatek; i z té příčiny R. Maj. cum dominis baronibus et clientibus ten puohon zdvihají.

(Eml., Rel. I. 192, 154.)

Pakli by kto právo stané jednú obdrže na pohnaném, podruhé jeho poháněl: ten póhon každému tak pohánějícímu bez zmatku bude na súdě zdvižen. (Nález o tom v bielých póhonných, kdež Marta z Tachova pohání Jana Hošťálka, a v týchž póhonných, kdež Václav Polacký pohání Viléma z Rúpova.)

(Všehrd III. 18.)

Tomu v podobný zmatek vchází, kdož právo stané obdrže, a toho k konci a miestu nedoveda, tak jakž právo zemské káže, přes to pohání. (Nález o tom v bielých póhonných, kdež Marta z Tachova Jana Hošťálka pohání, a v týchž dskách, kdež Václav Polacký pohání Václava z Rúpova.)

(Všehrd IX. 3.)

Kdož maje rozsudek neb stané právo, a to opustě, zase pohání: zmatek jest. (V bielých póhonných, kdež Martha z Tachova pohání Jana Hošťálka. O týmž v týchž, kdež Václav Polacký pohání Václava z Raupova.)

(Nálezové, O zmatku.)

1488 Poněvadž Erhart poháněl jest z cizích škod, k kterýmž již nižádného práva neokázal, i z té příčiny on E. ten puovod i s svými spolupuovódy učinil jest na zmatek, a úředníci na plném saudu jej v svú kázeň berú.

(Emler, Rel. I. 160, 55.)

Jiný zmatek, když kdo z cizích škod pohání anebo z těch k kterýmž ještě práva nemá. (Nález o tom v bielých póhonných, kdež Erhart z Dúpova pohání Jana z Svojkova.)

(Všehrd IX. 3.)

Kdož z cizí věci pohání, jest zmatek, a póvod toliko, bez spolupóvoda, má v kázeň vzat býti. (O tom v bielých póhonných 1488 k postní. Erhart z Daupova pohání Jana Kapauna.)

(Nálezové, O zmatku.)

Poněvadž jest on Jan pohnaný v to podací kostelní mocí se uvázal, aby jemu B. toho podacího kostelního zase postúpil; a jeho J. pro takovú moc páni v svú kázeň berú; neb páni JMsti v této mírné zemi moci žádnému trpěti neráčí. -1488 11. Oct.

(Emler, Rcl. I. 149, 15.)

Kdož by se komu uvázal več bezpravně, bude do kázně vzat a postúpiti musí zase. (V bílých póhonných 1488 k adventním. „Bořivoj z Donína pohání Jana z Radimovic.)

(Nálezové, O zmatku.)

V Lvových póhonných.

Pro nájemníka nemuože z pokuty pro nevydání poháněti tak jako pro čeledína neb člověka. (V lvových 1488 k letnicím. Štěpán Anděl z Ronovce žaluje na Jana z Sekyřic.) 1488

(Nálezové, O lidech a služebnicích.)

V Památných M. 14.

Coz se dotýče vedenie práva pro nezpravu k odhádání, tento řád při tom se zachovati má: Kdyžby nezprava přišla, že puovod, kterýž vede pro nezpravu, že najprv má počieti vésti na platy, tu kdež mu se zdá, (potom) na dědiny, na lauky, na lesy, na potoky, na řeky, na rybníky, pokudž jeho summa s třetinú stačiti muož. A což-by summy stačiti nemohlo, tehdy tepruv muož vedeno býti na hrad neb na tvrz v té summě, vedle rady těch dobrých lidí, kteréž vedle práva místokomorník k tomu obešle, zač by hrad aneb ta tvrz v pravdě stála. (Stalo se léta 1488, v Památných M. 14.) 1488

(ZZVlad. 176.)

Má se také při odhádání miestokomorník takto zachovati: Ne hned co-by chtěl pόvod, neb načby držitel okázal, odhadovati, ale najprvé má plat, po tom dědiny, lúky, lesy, potoky, řeky, rybníky, rybníčky odhádati. Pak-l by ještě to vše nestačilo, tehdy najposléze dvόr poplužní, hrad, nebo tvrz, nebo dóm a siedlo má odhádati v summě spravedlivé. A to učiniti má s radú těch lidí, kteréž k tomu z práva obešle. (To stojí v Památných M. 14. „Páni a vladyky.")

(Všehrd IV. 16.)

V Památných M. 29.

Žádný také bratra nebo strýce maje nedielného, nemóž jemu poručiti, aby mohl bez něho pohoniti, ani na svém ani na jeho miestě od jiných, ktožby jich poháněl, póhonόv přijímati a k nim i k súdu na svědčení stávati; pakli to kto učiní, sklamá to: leč by

komu král se pány tu zvláštnost učinil, jako Bočkovi z Kunštátu pro jeho nemoc, že jest poručil knězi Albrechtovi a knězi Jiříkovi (to psáno jest v Památných M. 29). V takové zvláštností netoliko bratr bratru nebo strýc strýci, ale ktož-koli jinému komuž-koli poručiti móže. (Cf. Pam. S. 11).

(Všehrd II. 19.)

V Památných N. 11.

Idem quod M. 29. (jakž se to najde v Památných N. 11, kdež Ctibor z Cimburka).

(Všehrd II. 19.)

V bielých póhonných.

1489 18. Mart. Poručník otcovský nejsa od sirotka k letóm přišlého napomenut, aby jemu statku jeho sstúpil, nenie sirotku proto že-by jemu statku jeho nepostúpil, škodami žádnými potom po letech přišlými povinen. (To se najde v Bielých póhonných, kdež Markéta z Libšic pohání Markétu z Malšína máteř svú.)

(Všehrd V. 43. — Emler Rel. I. 192, 155.)

Když sirotek léta má spravedlivá a na poručníku svém otcovském nežádá sstaupení statku, a potom že se mu v tom na jeho statku škoda stala: není poručník jemu těmi škodami povinen. (V bielých póhonných: Markéta z Libšic pohání Markétu z Malšína).

(Nálezové, Poručnici sirotkuov. — Cf. p. 115.)

Nalezli vuobec za právo: Komužbykoli která summa neb jiná věc saudem byla přisauzena, a on by potom jie skrze přátely neb smlúvu, nečekaje roku, vzal, a práva nevedl, a potom by ze škod viniti chtěl, kteréžby pro tu při utratil: že těch škod bude odsúzen, poněvadž jistinu skrze přáteli vzal; (jakož o tom rozsudek léta 1489 v bielých puohonných, kdež Ctibor Rohlík pohnal).

(ZZVlad. 267.)

Nalezli vuobec za právo: Ktožby komu v potociech, neb v tuoniech, neb řekách, pychem ryby lovil neb loviti kázal, bez vuole a vědomie toho, čížby ten potok, tuoně aneb řeky byly, ten tu pokutu propadne vedle svolenie prvnieho o pychu. (O tom rozsudek v bielých puohonných léta 1489.)

(ZZVlad. 445. — Cf. Nález z r. 1499. ZZVlad. 444.)

1489 Jestli žeby komu zápis který zjevně svědčil, že móže pro zadržalé úroky bráti — ten toho užiti má podle zápisu svého (Rozsudek v Bielých póhonných l. B. 1489.)

(ZZVlad. 118.)

Katherina de Kalenic citat Arnestum. — RMaj. cum d. baronibus et clientibus ad vota A. citati dederunt partibus hojemství ad feriam VI. quatuor temporum Pentecostes proximam tantum, aby stáli se všemi potřebami svými, a potom aby sobě žádného hojemství nebrali. 1489 26. Mart.

(*Emler, Rel. I. 156. 38*)

Také ktož jest pohnán z nářku cti, tomu nemá dáno býti než jedno hojemstvie. (To stojí v Bielých póhonných, kdež Kateřina z Kalenic pohání Arnošta z Kestřan.)

(*Všehrd II. 14.*)

Kterėžkoli dědictvie kto prodává, toho má dskami ze jmena dotknúti; jestliže jeho ze jmena ve dskách nedotkne, nenie to prodáno, což se ze jmena ve dskách nepokládá. (Toho dóvod v bielých póhonných, kdež Zigmund z Roznhámu pohání Viléma Ilburka ze Mšeného). 1489 6. Oct.

(*Všehrd IV. 4.*)

Sigismundus de Roznhein citat Wilhelmum Ilburg. Kdož co prodává, má to dskami ze jmena jmenovati, a což se nejmenuje, to není prodáno.

(*Talmb. Emler, Rel. I. 209. 214.*)

Kdož co prodává, má to dskami ze jmena jmenovati; a což se nejmenuje, to není prodáno. (V bílých póhonných. „Zigmund z Roznhámu pohání Viléma“).

(*Nálezové, O trhu etc.*)

V Památných N. 16.

Vladislav král . . ráčil rozkázati ve dsky památné zapsati: Což se dotýče měněnie zlatého uherského, totižto kterého léta zlatí měněni byli po koliko grošiech, a to podle rejistr kupeckých jest počítáno tak, totižto: 1489 3. Mart.

Leta 1460 uherský zlatý platil po 42 gr.
Leta 1459 měněn byl zlatý uherský po 42 gr.
Leta 1462 platil zlatý uherský po 42 gr.
Leta 1463 platil zlatý uherský po 48 gr.
Leta 1464 platil zlatý uherský po 48 gr.
Leta 1461 platil zlatý uherský po 34 gr., jakož ve dskách zemských nalezeno jest v III. knihách Janových Planových B. 22, kdež Jindřich z Stráže prodal. . .

Leta 1460 zlatý uherský měnèn jest po 40 gr., jakož nalezeno jest ve dskách zemských, v II. knihách Janových Planových G. 29, kdež Jan z Rozmberka. . .

Leta 1465 zlatý uherský měněn byl po pól 47 gr., jakož ve dskách nalezeno jest v Bielých větších zápisných B. 4, kdež list smluvní vložen jest mezi Janem z Rozmberka . . . Ale datum listu 1464. (Stalo se léta 1489 v Památných N. 16.)

(*ZZVlad. 294.*)

V Památných N. 20.

Pakli kto na kom právo ustojí v komoře, ten má relací z registr KMsti vzieti ke dskám zemským, a když ta relací ve dsky zapsána bude, bude moci toho, na komž jest právo ustal v komoře, jedniem póhonem k zemskému súdu pohnati, buď očkoli, buď póhon o dědictvie, nebo o škody, nebo o dluh malý nebo veliký. A když to k slyšení přijde u súdu zemského, nemá tomu pohnanému žádné hojemstvie dáno býti. (To psáno v Památných knihách N. 20 Najjasnější.)

(*Všehrd I. 2.*)

Ktož v komoře před KMstí. nebo před hajtmany nebo před gubernátorem na kom právo ustojí, a potom k súdu zemskému požene: tomu se žádné hojemstvie dáti nemá. (To najdeš v Památných N. 20. Najjasnější.)

(*Všehrd II. 14.*)

V Památných N. 21.

Městu neb měštěnínu s povolením královským muože kladeno býti. (V Památných N. 21.)

(*Nálezové, O kladení do desk.*)

Žádnému měštěnínu, žádnému městu, žádnému dědinníku, sedláku žádnému nic nemá ve dsky kladeno býti; neb jest jim kupovánie zbožie svobodného zapovědieno. Lečby k tomu král JMst. povolenie ráčil dáti, tehdy městu nebo osobám svrchupsaným mohlo-by ve dsky kladeno býti. (Dóvod toho v Památných knihách N. 21. Najjasnější knieže).

(*Všehrd IV. 5.*)

V Památných N. 22.

1489 Nalezli vuobec za právo: §. 1. Jestližeby kto kšaft učinil na mocný list královský, a výmienky žeby sobě v něm neudělal, „komužby co dal ústně nebo listem, aby to tak mocné bylo jakoby to v tom kšaftu stálo;“ a jestližeby co potom odkazoval na svrchciech, na klenotiech a na hotových penéziech, a toho kšaftu nezrušil, tehdy to odkázánie žádné moci mieti nemá. §. 2. A též jestližeby dědictvie své preč kšaftem bez výmienky odkázal na týž mocný list královský, a v tom kšaftu výmienky žeby neudělal, a žeby nadto jiný kšaft činiti chtěl, aby

první žádné moci neměl, jestliby té výměnky v kšaftu nebylo, a on by přes to druhý kšaft dělal, prvního nezruše, tehdy poslední kšaft žádné moci nemá. §. 3. Než jestližeby ta výmienka byla v prvniem kšaftu, jestližeby druhý kšaft učinil, aby první moci neměl, tehdy poslední v své moci zuostane a první nic platen býti nemá. §. 4. A jestližeby kto také kšaft učinil na mocný list královský, a k tomu svuoj statek odkázal a potom přijda ke dskám a učinil jiné zřízenie o tom statku: tehdy ten kšaft nemá žádné moci mieti, poněvadž ho prvé ve dskách před tiem zápisem nemá. §. 5. Než jestližeby kšaft prvé před tiem zápisem ve dskách byl, tehdy má moc mieti, a zápis poslední, kterýž jest ve dskách, nemá proti tomu kšaftu moci mieti. V Památných N. 22.

(ZZVlad. 185.)

V Památných N. 24.

Nalezli za právo, že králová česká žadná, prvnie ani která ještě 1489
potom bude, nemohly sú věna svého préč dávati, ani zapisovati, ani ještě budú moci, než mají toho věna do své živnosti užívati a po smrti každé má to zase k koruně připadnúti. A jestli žeby která to komu zapsala neb dala, nemá to dánie ani zapsánie žádné moci mieti. (O tom v Památných N. 24).

(ZZVlad. 452.)

V Památných O. 10.

Král atd. se pány atd. rozkázali držiteli dědin Mikuláše Štěpty, na kteréž jest byla Elška manželka jeho vznesena, poněvadž jest věnem jináč nebyla opatřena, aby jí věno její dali ve dvú nedělích; pak-li toho neučiní, aby jí úředníci bez póhonu zvedli na ty dědiny, na kteréž jest vznesena. (V Památných O. 10. Regia majestas).

(Nálezové, O vdovách.)

V Památných O. 14.

Jestli žeby který otec dcery kšaftem od synóv oddělil a jiné 1489
poručníky jim nad týmž statkem zdělal, to má moc mieti. Jestli žeby jim dcerám na dědictví dával, tehdy má zřízenie dskami učiniti, aneb na mocný list královský. Než jestli žeby zřízenie to chtěl na svrchciech neb klenotiech aneb na hotových penězích učiniti, to bude moci listem učiniti pod svú pečetí a k tomu dvú neb tří dobrých lidí pod pečetmi. A též komuž by koli jinému chtěl odkázati, má se tak zachovati, jakož se nahoře píše. (V Památných O. 14).

(ZZVlad. 488.)

V Památných O. 30.

1489 Jestli žeby kto co jednomu bratru nedielnému odkázal, nebo odkudž by mu koli statek přišel, anebo že by ho dobyl, to má mezi jiné bratřie na díl položiti. Než což by kterému přišlo po ženě, toho nemá na diel položiti, ale má toho sám užívati a dědicové jeho. (O tom rozsudek v Památných O. 30.)

(ZZVlad. 519.)

V Památných P. 7.

Za právo země česká má, že každý zvod jest k dědictví, kromě věnných dědin, a kromě toho zvodu, kterýž by na zápisné byl učiněn; ten móž od pána gruntovního zplacen býti. (To stojí v Památných P. 7. Vladislav.)

(Všehrd IV. 14.)

Za právo se drží, že zvod móž veden býti i na zápisné a duchovnie dědictvie, ale pro nezpravu nic, než po nálezu panském nebo úředníkóv menších, a po právu staném též. (Nález toho najdeš v Památných dskách P. 7. Vladislav z Božie milosti).

(Všehrd IV. 14.)

Móž také zápisné a duchovnie dědictvie odhádáno býti, ale ne k dědictví, než k držení, dokavadž-by gruntovní pán toho zase v tom v čemž odhádáno jest, nevyplatil. A také ne pro nezpravu, než po právu staném toliko nebo po nálezu. (Toho dóvod v Památných P. 7. Vladislav z Božie milosti.)

(Všehrd IV. 16.)

Zvod nemuože a právo vedeno býti na zápisné a duchovnie pro nezpravu, bez povolenie královského; než po nálezu a po právu staném. (V památných P. 7. „Vladislav“ atd.)

(Nálezové, O zprávě.)

Nalezli vuobec za právo: Vladislav z Božie milosti král český etc. rozkázal ve dsky památné znamenati: §. 1. Což se dotýče puohonuov z dluhuov summ hlavních aneb také ze škod, jestližeby puovodovi proti pohnanému přísudek se stal králem JMstí a pány anebo úředníky menšími, a právo žeby po rozsudku aneb po právu staném pro tu summu aneb pro ty škody mělo vedeno býti na pohnaného a na dědiny jeho, a týž pohnaný žeby dědin svobodných neměl, než toliko dědiny zápisné a duchovnie: a takto JMt se pány radú svú o tom rozkázati jest ráčil, aby též práva vedenie bylo na ty dědiny téhož pohnaného do té summy, pokudž zápisové témuž pohnanému na též dědiny svědčí a výše nic. A to práva vedenie býti má bez ujmy spravedlnosti a bez škody gruntovniemu pánu těchž dědin, komuž by ta výplata spravedlivě příslušela. §. 2. A kdyžby právo a zvod na ty dědiny měl udělán býti, tehdy ten zvod veden býti má na ty dědiny

zápisné do summy, kterúž týž pohnaný na těch dědinách zapsanú má, a pokudž obdržal a nic vayš. A pakliby k odhádání na těch dědinách zápisných do summy, kterúž týž pohnaný na týchž dědinách má zapsanú, odhádáno má býti jemu puovodovi, což jest summy právem ustál na témž pohnaném, a to však do té summy, pokudž zápisové na týchž dědinách svědčie, a výše nic; a to také beze všie škody pánu gruntovniemu, tak jakož nahoře dotčeno jest. §. 3. A to týž puovod jemuž by tak odhádáno bylo, držeti má dotud, dokudžby to zbožie nebylo vyplaceno od pána dědičného téhož zbožie, aneb toho, ktožby právo k té výplatě měl. §. 4. A při splácení téhož zbožie týž puovod summu svú vezma, toho zase postúpiti má beze všie odpornosti.

(*ZZVlad. 177.*)

IV. Andreae A. 17.

Syn otci nedílnému, a zase otec synu nedílnému, jest povinen díl dáti. (V 4. Ondřejových A. 17, kdež Jan z Kolovrat pohání Albrechta z Kolovrat otce svého.) 1489

(*Nálezové, O otci etc.*)

V právě království českého a v zemi české žádný se nemóž obrániti, aby dielu nemusil dáti synu, bratru, strýci nedielnému, když toho na něm požádá. Ale dielu žádný syn, bratr ani strýc nemóže a nemá před lety žádati spravedlivými, než když let spravedlivých, ne králem daných (neb se k tomu nedávají léta) dojde. (Toho všeho jest dóvod v IV. dskách Ondřejových A. 17. V při kdež Jan z Kolovrat pohání Albrechta z Kolovrat otce svého.)

(*Všehrd VI. 7.*)

A netoliko otec synu, ale také syn otci nedielnému jest povinen a práva diel dáti, jakožto vše týž nález oznamuje.

(*Všehrd VI. 7.*)

Syn, maje otce chudého, ješto by s jinou ženú měl děti, by pak ten syn mnoho statku nabyl, jest povinen otci i těm dětem, bratřím svým polovičným, díl dáti spravedlivý. (V 4. Ondřejových A. 17. kdež Jan z Kolovrat.)

(*Nálezové, O otci etc.*)

IV. Andreae A. 28.

Když komu zápis nápadní svědčí a jeho dědicům, by pak ten, komu svědčí, umřel prvé nežli zapisující, když zápis propuštěn není: tehdy když zapisující umře, mohau dědicové toho, komuž zápis svědčí

1489 zejmena s komorníkem uvázati se, a obdrží. (V 4. Ondřejových A. 28. „In causa Johannis Pelřimoviensis.“)

(Nálezové, O vedení práva.)

Nálcz jest: Ktož uvázání otpírá, sám zápis učině, že jest ten otpor na zmatek, a do věže se takový otporník beře. (IV. Andreae A. 28. Mezi Čeňkem z Barchova a Petrem z Nemyčevsi.)

(Všehrd VI. 37.)

Každý ktož odpor zmatečný vloží, najprvé otsúzen bude, a potom kázeň panskú trpěti musí, jakož to nálezové panští ukazují. (V IV. Ondřejových A. 28. v při mezi Čeňkem Vyšehněvským).

(Všehrd VII. 34.)

Pakli by kto přes svoj zápis uvázání nebo zájmu otpieral, takový otpor jest zmatečný a nepravý. (Toho dóvod v IV. Ondřejových A. 28, kdež Čeněk Vyšehněvský z Barchova pohání Petra z Nemyčevsi).

(Všehrd VII. 40.)

Též také když se kto rukojmiem zapíše pod uvázániem s komorníkem v statek jeho, jestli žeby jich nevyvadil, uvázání jich odpírati nemá; pakli kto odpierá, nález panský trpěti bude. (To stojí v témž nálezu v IV. Ondřejových A. 28, kdež Čeněk.)

(Všehrd VII. 40.)

Též také zmatek sobě udělá, když kto na ciziem béře, na čemž zápisu nemá, jako i ten, ktož zapiše se sám dobrovolně rukojmiem pod uvázániem, že je má vyvaditi, a když se pro nevyvazenie uvážie, potom jich uvázání odpierá. (Nález o tom v IV. Ondřejových A. 28.)

(Všehrd IX. 7.)

Kdož udělá na se zápis neb na statek svůj „s komorníkem uvázání“ a potom když se stane uvázání, odpírá, jest ten odpor na zmatek. (4. Andreae A. 28 mezi Čeňkem z Barchova a Petrem z Nemyčevsi.)

(Nálezové, O odpořích.)

Mezi jinými zmatky při otpořích tento jest najhorší, když se kto sám dskami v jakéžkoli při zapíše pod „uvázániem nebo pod bräniem“ nebo jinak, a když se uvázánie pro dostinečiněnie nestane od toho, komu jest zápis udělán, nebo bránie, nebo vzvod, tehdy tomu práva vedení odpierá ten, ktož se jest zapsal. (Čti sobě nález o tom v IV. Ondřejových A. 28, v při mezi Čeňkem.)

(Všehrd IX. 8.)

Což ze jména u výprose nestojí, toho neobdrží. — (4 Andreae A. 28, „In causa inter Zděnko de Mihava Anno 1489 ff. 6 post annuntiationis Marie.“)

(Nálezové, O nápadích.)

IV. Andreae A. 30.

Na statku manském muože věnovati výše nad 10 kop grošuov českých bez povolení. (V 4. Ondřejových A. 30. „Barones in causa Katruše relicti olim Joannis Smetana.")

(Nálezové, O vdovách a manželkách.)

(Nález o tom, kdež vinil Zdeněk s jinými Bohuslava ze Švamberka a pravíce žeby clo nespravedlivé bral v Boru; a on Bohuslav odpíraje, pravil, že jest to mýto držal po svých předcích.) I nalezli za právo: Poněvadž Zděnek s jinými to jsú dostatečnějším svědomím provedli nežli on Bohuslav, z té příčiny král se pány na plném saudu jim dávají za právo a on Bohuslav aby toho cla více nebral.

(Ojiř.)

Clo kteréž není od staradávna, nemá bráno býti. (IV. Andreae A. 30. Mezi Zdeňkem z Švamberka a jinými.)

(Nálezové, O saudu zemském — O moci.)

V bielých póhonných.

Jestli žeby kdo koho za nemocného kladl, an mu toho neporučil a také nemocen nebyl, takový má jako úkladník trestán býti vedle prvního nálezu obecního. (O tom rozsudek v Bielých póhonných l. 1489, kdež Čeněk z Barchova.) **1489**

(ZZVlad. 89.)

Také ani póvod ani pohnaný svých pří, prvé než vysvědčeny budú, nemohú poručníkóv žádných zapisovati; a k súdu když vystojí svědčenie, oba poručníky pře své zdělati mohú, kromě pře o moc, k kteréž oba osobně státi mají i na svědčenie i na súdu, a žádných poručníkóv žádný o moc dělati nemóže. (Nález toho v Bielých póhonných, kdež Jindřich Opozdil ze Strhař Ctibora z Walštejna pohání.)

(Všehrd III. 14.)

Tu kdež odhádánie se stalo Vlčkovi a on Ondráček neudělal odporu ve dvú nedělech proti odhádání podle práva, tu král etc. nalezli za právo; A poněvadž on Ondřej byl sám na tom odhádání a jemu Vlčkovi dědin v Svinařích bez výminky jest odhádal a nic tu tehdáž nepravil, jest-li by jakú spravedlnost k těm dědinám měl v Svinařích, a odporu do dvú nedělí po odhádání podle práva neudělal jest, — že jest sobě sám při tom zmatek učinil; a protož aby těch dědin Vlčkovi postúpil ve dvú nedělí. 1490. **1490**

(Ojiř.)

Girzyk z Kasalicz citat Joannem Kozel de Sussin. R. Maj. **1490**
cum d. baronibus et beneficiariis majoribus et minoribus judicantes **13. Mart.**

stánie i nestánie, ex quo ipse G. actor při vyhlášení práva staného opět po třikrát volán jsa nestál jest, ideo d. barones et clientes ten puohon zdvihají.

(*Talmb. — Emler. Rel I. 163, 69.*)

Póvod má sčekati do toho času a dne, dokudž se jemu za právo stané nedá. Nestál-liby tu při tom, kdyžby se jemu za právo dáti mělo, tehdy tiem svým nestániem, což jest na pohnaném jeho nestániem obdržal, zase skrze nestánie své ztratí, a ten póhon bude mu v nic obrácen. (Tak se stalo Jiříkovi z Kasalic, kterýž k svému právu stanému nedostál jest. To najdeš v Bielých póhonných 1490 leta v středu na sv. Kedrutu, kdež týž Jiřík z Kasalic pohání Jana Kozla z Sušin.)

(*Všehrd II. 4.*)

Kdož na vyhlášení póhonóv právo ustojí, a potom po saudu, když staná práva dávají, do šraňkův nevstaupí, ztratí to stané právo (O tom v bielých póhon. l. 1490 v středu na svatú Kedrutu, kdež Jiřík z Kasalic pohání Jana).

(*Nálezové, O staném právu*)

1490 (O tom kdež Anna zapisuje Čeňkovi a jeho dědicuom. A Petr syn, téhož Čeňka uvázal se jest v ty dědiny zápisné jmenované od dotčené Anny, kterýž jest otci jeho učinila a dědicóm jeho. A proti tomu uvázaní Jan učinil jest odpor a pravě, že jest toho uvázání Petr učiniti neměl, neb ona Anna ty dědiny prodala jest Henrichovi a on ty dědiny jest držal léta pokojná. Petr pravil že má zápis celý a neporušený a že jemu to nic ke škodě nenie.)

I nalezli za právo: Poněvadž ona Anna udělavši zápis Čeňkovi a jeho dědicóm a mohúci jej sama sobě propustiti, i nepropustila — že jest jiného zápisu dokudž by toho prvnieho nepropustila, učiniti jest nemohla; a také poněvadž otci jeho Čeňkovi a jeho dědicóm svědčí dsky, aby se mohli s komorníkem uvázati, kdyžby bez toho býti nechtěli, i z té příčiny jest práva svého nepromlčel; protož podle toho král se pány na plném saudu Petrovi dávají za právo. (1490 f. 5 post Annunciationis B. Mariae.)

(*Ojíř*).

(Nález, kdež Oldřich udělal zápis s dluhem a s místem a toho zápisu nepřepustil ani na místo prázdné doložil, jinému zapsal týž dluh). I nalezli za právo: A poněvadž on Oldřich udělav zápis prvnější jemu Vlašimskému a toho zápisu jest nepropustil, že jest toho dále Vamberskému zapisovati moci neměl. A poněvadž on Oldřich, po kterémž se Vlašimský táhne, zapisuje Vamberskému toliko o II. stech k. gr. zmínku činí, i z té příčiny král se pány a vladyky na plném saudu dali sú jemu Vlašimskému za právo k těm dvěma

stem kopám, a ty aby Samuel dal ve dvú nedělí od dnešního dne jemu Vlašimskému. (O suchých dnech adventních 1490.)

(Ojiř).

(Nález o tom kdež Petr pohání Ješka Svojanovského a žaluje na Ješka pohnaného a pravě, že mu se mocí uvázal v hrad Kalich; proti tomu Ješek odpieraje pravil, že ten hrad držán jest za pokojných let bez naříkání). Nalezli za právo: Poněvadž první držitelé podle práva bez naříkání drželi jsú ten hrad Kalich až leta zemská prošla, a on Ješek po nich v to držení všel, z té příčiny dali jsú jemu Ješkovi za právo. 1490

(Ojiř. — Emler. Rel. I. 206, 202.)

V Památných P. 16.

Nalezli vuobec za právo: Kdežby která byla vznešena a jináč žeby věna svého neměla ujištěného, má toho vznešenie užiti, když to provede, jestliže jest co po ní jmenováno a dáno při tom vznešení, a má toho vznešenie užiti a z něho nemá poháněti; než od krále JMti aneb od pánov a vladyk z plného saudu ten má obeslán býti listem od úřadu k úterskému dni, aby před pány stál a jí práv byl; jakož o tom prvnie svolenie ukazuje. Než jestližeby ona po smrti muže svého po třech létech a 18 neděliech na to vznešenie nesáhla obesláníem tiem listem, an práva jdú, že to své vznešenie promlčí. A jestližeby jí ten, na čížjest statek vznešena, musil věno dáti, a onoho statku něco by zuostalo, kterýž jest k němu vznesl: tehdy ten, kterýž jest dal věno, muož k jeho statku právem hleděti. Než jestližeby ten jsa listem obeslán pro to vznešenie, k tomu úterskému dni (jako se nahoře píše) nestál: tehdy ta vdova má na ten statek obranným listem uvedena býti, a jej držeti a jeho užívati dotud, dokudžby jí její věno dáno nebylo. Než jestližeby pro nemoc státi nemohl, aby nemoc jeho byla opověděna; a bylaliby opověděna jeho nemoc, má práva jako o nemoc užiti, kdež první nález o tom svědčí v památných P. 16 (= 1490), a v bielých puohonných léta 1485.

(ZZVlad. 508.)

V Památných P. 24.

Nalezli vuobec za právo: Ktožby koho zhaněl, a ten jej zase zhaněl, i požene-li ho z nářku cti ten, ktož jest prvé zhaněn, nebude-li naň ta lehkost uvedena, tehdy páni jeho čest opatřie; než tento jemu povinovat nebude pokutú napravovati, poněvadž jest sám zase haněl a své neviny haněním bránil; a z té pře se také viniti nemají ze škod. A jestližeby se pak oba nevinně haněním dotýkala,

tehdy páni je mají oba na jich cti opatřiti, než pokutú ani škodami sobě povinni nebudú. (O tom rozsudek P. 24. v památných.)

(ZZVlad. 103.)

V Památných P. 30.

1490 Za právo v zemi české od staradávna beze všie proměny se drží, že žádný sirotkóm let dáti nemóž než král sám. Aniž páni té moci jsú, když král v zemi jest, aby sirotkóm léta dáti mohli, lečby jim té moci KMst. někdy popřieti ráčil z hodné a znamenité některé příčiny, buďto žeby v zemi nebyl, nebo z jiné příčiny té podobné, jakož se jest L. B. 1490 stalo při sv. Mikuláši, kdež jest pánóm k těm i k jiným věcem mnohým KMsti samému příležiecím moc listem dána. (Jest psáno v Památných P. 30. — Cf. Arch. V. p. 439.)

(Všehrd V. 47.)

Zádný sirotkům let dáti nemůže, než sám král, když v zemi jest, i sic lečby pánům atd. tu moc dal. Jakož se tu list najde, že král ráčil pánům moc dáti na některé věci samému králi náležité. A tu se také najde, že i kromě toho království jsa král kdež koli jinde, že může leta sirotku dáti, i jiné věci. (V Památných P. 30. léta 1490).

(Nálezové, Poručníci sirotkuov.)

V bielých póhonných.

1491 Nalezli za právo: Kdyby kto požena koho, v žalobě před saudem žeby stálo, že se dokládá desk aneb svědomie, a toho svědomie podle práva nepokáže: že jest ten puohon na zmatek (jakž o tom nález v Bielých póhonných, kdež Váeslav Kopanský pohání Sigmunda leta 1491 k suchým dnóm postním).

(Výpis z r. 1535. Arch. V. 52.)

Poněvadž on K. puovod v své žalobě svědomí se dokládal, a maje čas a prodlení k tomu, toho svědomí podle práva sobě nezjeddnal; i protož skrze to na zmatek jest pohnal, i z té příčiny páni a vládyky jej K. v svú kázeň berú.

(Talmb. — Emler. Rel. I. 214, 238.)

Kdož kde v žalobě své svědomie se dokládá a potom na súdě stoje žádného neokazuje: ten v zmatek upadá. (Nález o tom v Bielých póhonných, kdež Václav Kopanský pohání Sigmunda z Barše).

(Všehrd IX. 4.)

Kdož sobě v žalobě jakého svědomí dokládá, a toho svědomí, na kteréž žaloba se vztahuje, před saudem neokáže, zmatek. Totiž

dokládáš-li se desk, provozuj dskami; pakli listův, tehdy listy provozuj atd. K tomu podobně v bielých póhon., kdež Václav Kopanský pohání Zigmunda Barše.

(Nálezové, O zmatku.)

Anna Nádherná z Klatov pohání Matěje. Poněvadž oni Klatovští pohnaní z rozkázání krále JMsti domuov jsú odjeli, a ona Anna tudy na nich právo ustála jest, i z té příčiny páni a vladyky ten póhon a stané právo zdvihají a podkomořímu poraučejí, aby stranám saud osadil o to oč pře jest, a ona Anna puovod, z čehož-koli bude chtíti viniti již dotčené pohnané, aby jí před podkomořím právi byli. **1491 9. Mart.**

(Emler, Rel. I. 147, 6)

Stané právo zdviženo, i póhon. (V Bielých póhon. l. 1491 k adventním. „Anna Nádherná pohání Václava Půthy" atd.)

(Nálezové, O staném právu.)

Kdož člověka vysaudí, že mu má i s statkem vydán býti, kterýž jest tam s sebú přinesl aneb přihnal etc. (V bílých póhonných 1491 k letničním suchým dnům. Bořivoj z Donína pohání Zdeňka z Švamberka.") **1491 25—28. Máje.**

(Nálezové, O lidech a služebnících.)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto člověka cizieho na gruntu za sebú osazeného jměl, a ten člověk žeby se pod svého pána dědičného vystěhoval aneb se vykradl od toho, pod kterýmž jest seděl: tehdy ten, od kteréhož se vystěhoval aneb vykradl, pošle-li k jeho pánu dědičnému, aby mu ho vydal jako člověka, kterýž mu se pryč vystěhoval aneb vykradl, a nechtělliby ho vydati: tehdy jej muož pro to nevydánie z pokuty pohnati, a na něm tu pokutu obdrží. Než když bude ten člověk zase navrácen, odkud se jest vystěhoval aneb vykradl: tehdy pán jeho dědičný bude moci zase vedle práva jako k člověku dědičnému hleděti podle svolenie prvnieho o pokutách, což se lidí dotýče. (O tom rozsudek léta 1491.)

(ZZVlad. 282 b.)

Nalezli vuobec za právo: Ktožby čie dědiny držal, práva k nim nemaje, a propustil z toho zbožie některé lidi z člověčenstvie, že to propuštěnie moci nemá. (O tom rozsudek v bielých puohonných l. 1491.) **1491**

(ZZVlad. 258.)

Kdožby jináč v který statek všel nežli řádem a právem, a propustil člověka, nemá to propuštění moci. (V bílých póhonných 1491 k letničným, »kdež Bořivoj z Donína pohání Zděnka ze Švamberka.«)

(Nálezové, O lidech a služebnících.)

1491 Ktož by se táhl nad žalobu a nad svědomie, že chce to výše provesti, a to by neprovedl a neprokázal, ten sám svój póhon na zmatek uvedl (jakož o tom rozsudek l. 1491, kdež Bořivoj z Donína).

(*ZZVlad. 82.*)

Kdož se podvolí před saudem co provesti, a toho neprovede, a potom by chtěl svú při něčím jiným než tím, což jest řekl, provésti: nebude jemu platno a bude odsauzen. (V biel. póhon. 1491 k letničným suchým dnům. „Bořivoj Doninský pohání Jana Běžkovce.“)

(*Nálezové, O průvodu.*)

1491 Kaplan jednoho oltáře pohnal z dědictví k tomu oltáři příslušející a kaupené trhem; však poněvadž jest od jiných bývalo prodáváno potom, a trhem jedni je druhým kladli, a žádný kaplan toho oltáře těm trhóm nikda neodpíral, až léta zemská prošla, i jest odsauzen kaplan toho dědictví. (V bílých póhon. 1491 k letničním. „Martinus plebanus ecclesiae S. Katerinae pohání Henricha a Radslava z Šebiřova.“)

(*Nálezové, O promlčení práva.*)

Poněvadž pohnaní okázali a provedli starodávnie drženie i trhy dskami zemskými zapsánie těch dědin, kterýmž jest žádný neodpíral, i vedle toho drženie dederunt ipsis citatis pro jure.

(*Emler. Rel. I. 194. 161.*)

1491 14. Dec. Nalezli za právo: Ktožby kázal člověku svému prodati a on jemu hodným člověkem osadil, má jej propustiti a naň se více táhnúti nemá, aniž jeho poháněti, aby jeho člověk byl, (jakož o tom nález v bílých póhonných, kdež Václav z Lobkovic poháněl leta XCI k suchým dnóm letničným).

(*Výpis z r. 1535. Arch. V. p. 513.*)

Václav z Lobkovic pohání Bohuslava Břekovce. Poněvadž jest Jetřich Chlumecký jakožto tehdejší pán dědičný Pavlikóv kázal se jemu Pavlíkovi odtud vybrati i s dětmi a jej propustil, i z té příčiny dali jsú Bohuslavovi za právo, a jej při tom člověku zuostavují.

(*Emler. Rel. I. 213, 235.*)

V Památných Q. 18.

1492 Když krále JMsti. v zemi nenie, raddy JMKské. v komoře súditi mají dvakrát do roka, na Sv. Martina jednú, druhé dvě neděle před Sv. Duchem. Při kterémžto súdu má toto zachováno býti, aby naj-

prvé každý ktož pohání, v listu jmenoval z čehož pohání, a to aby i registry zapsáno bylo. A ktož by před tiem súdem prav zóstal, má jemu dosti učiněno býti vedle nálezu do dvú nedělí. A ktožby dosti učiniti nechtěl, jenžto by na svobodných nebo na zápisných dědinách měl, tomu se v dědiny jeho má uvázáno býti úřadem purkrabie hradu Pražského do té summy, pokudžby nález svědčil. Ale ktožby na dědinách svobodných nebo zápisných neměl, ten má listem zatykacím k tomu připraven býti a do vazby má vsazen býti, aby se nálezu panskému v saudu komorním dosti stalo. A takového fedrovati ani zastávati nemá žádný. A na tom súdu při těch časích má dvě neděle ustavičně sedieno býti. (To psáno v Památných knihách Q. 18, Kniežata, páni a vladyky na plném sněmu obecném . . .)

(Všehrd I. 2. — Veliký nález plným zněním viz v Arch. V. p. 446)

Saud komorní má držán býti dvě nedělí pořád. (V památných. Q. 18. „Páni a vladyky na sněmu obecním“ atd.)

(Nálezové, O saudu komornim.)

Zatykač a uvázánie jest úřadu purkrabí Pražského pójčen ne po jeho súdu anebo nestání, než po súdu před hajtmany v komoře, nebo po nestání před nimi. (Dóvod toho v památných Q. 18. Kniežata).

(Všehrd I. 5.)

V Památných Q. 19.

Páni a vládyky na plném súdu ráčili jsú rozkázati ve dsky památné zapsati: Ktožby kolivěk panskému nálezu i úředníkuov menších dosti neučinil, tehdy úředníci Pražští mají zvésti póvoda na dědiny pohnaného vedle práva. A ten takový ktož by panskému nálezu dosti neučinil, bude povinen puovodovi zase všecky náklady a útraty navrátiti, kteréž by na zvod naložil i na jiná práva vedenie, beze všie odpornosti. (V památných Q. 19.)

(ZZVlad. 248.)

Pro škody po nálezu nebo po právu staném též se k dědictví móže a má odhadovati; ale pro nezpravu třetinú výš se odhaduje; po nálezu pro summu, pro dluh a po právu staném za třetinu nákladové se všickni odhadují, škody i útraty (To najdeš v Památných Q. 19. Páni a vládyky . . .)

(Všehrd IV. 16.)

Když se ne hned po panském nálezu, než po práva vedení dosti nálezu panskému činí: ty náklady všecky, což se na práva vedenie naloží, musí tomu ktož po nálezu právo povede, navrátiti. (Toho dóvod v Památných Q. 19. Páni a vládyky).

(Všehrd II. 22.)

A k tomu i s náklady, kteréž kto na práva vedenie naloží od póhonu až do poslednieho panovánie, to má také při tom odhádáno býti. (To stojí v Památných Q. 19 Páni a vládyky).

(Všehrd II. 22.)

V bielých póhonných.

1492 Ustojí-li kto právo na kom o dědictvie, aneb o jiný jaký statek, to stané právo hned muož dáti neb prodati aneb poručníka k dovedení práva udělati dskami. (O tom rozsudek leta 1492 v Bielých póhonných).

(ZZVlad. 41.)

§. 1. Ktožby jakú zástavu držal a ten ktožby zastavil, měl by vóli vyplatiti, neuchoval-liby Bóh ktož zastavuje, tehdy k té výplatě dědicové jeho anebo nápadníci právo mieti mají, jako on sám. §. 2. Bude-li ten ktož zástavu drží, komu chtieti to své právo prodati aneb komu zapsati, to bude moci dobře učiniti. §. 3. Pakli by toho práva žádnému nezapsal ani prodal a umřel by v tom, tehdy któž nápadníci po něm budú, k tomu zápisu budú mieti právo. (V Bielých póhonných 1492).

(ZZVlad. 203.)

1492 Kto by mana z manské věci před który jiný saud pohonil, ten puohon bude jemu zdvižen. (O tom rozsudek v Bielých póhonných l. 1492).

1492 13—16. Jun. Ktož by na kom člověka vysaudil, má jemu toho člověka vydati podle rozsudku s tiem statkem, s kterýmž se jest týž člověk k němu přibral; než což tu pod tiem pánem statku nabude, má u toho pána milosti o ten statek hleděti; a ten pán má vuoli jej jemu propustiti neb nechati.

(ZZVlad. — Emler, Rel. I. 150, 21.)

1492 (Nález, kdež Mikuláš Zajíc póvod vinil Dorotu a pravil že drží dědiny jeho. Proti tomu Dorota odpierajíc pravila že nic víc nedrží, než to což jejímu muži prodal listem.) Nalezli za právo: Poněvadž ten list kterýž jest ona Dorota okázala a dsky svědčí Oldřichovi z Duban a jeho dědicóm, že ji při tom listu a jejím zápisu zuostavují. A jakož jest Mikuláš Zajíc pravil žeby ona Dorota více držela nežby

držeti měla, aby on Mikuláš purkrabi hradu pražského na ty meze vedl, a to týž purkrabie aby to mezi stranami ohledal, oč by mezi stranami ruoznice byla, vedle práva a řádu mezního. A což týž Mikuláš na schválení téhož purkrabí provede, žeby ona Dorota více držela než by držeti měla, toho aby jemu zase postúpila.

(Ojiř. — Talmb. — Emler, Rel. I. 198, 179.)

Jestli žeby kto k komu poslal, aby mu čeledína vydal neb člo- 1492
věka a služebníka nebo sirotka, a ten k komuž by posláno bylo, toho nevydal, až by jej pohón zastihl, a teprvé jej chtěl po póhonu vydati: tehdy ten ktož jest jej pohnal, má vóli mieti jej přijieti aneb se póhonu držeti. (O tom rozsudek v Bielých póhonnýoh l. 1492.)

(ZZVlad. 229.)

Kdožby komu o člověka poslal, a on mu ho nevydal, ažby ho pohón zastihl, není povinen jeho přijíti, než muože se svého póhonu držeti. (V bílých póhonných 1492 k postním suchým dnům. »Burian z Javora pohání Jana z Chřenovic.«)

(Nálezové, o lidech a služebnicích.)

Poručník poručníka činiti nemóž podle práva. 1492
(Emler I. 183, 131.) 15. Jun.

Žádný poručník nemůž jiného poručníka dělati; neb jeho pře není (V Bílých póhonných, Jan z Lukavce pohání Viktorina a Bočka).
(Nálezové, O poručnících.)

Žádný poručníkem pře jsa, jiného poručníka též pře poručníkem učiniti nemóž; neb jeho pře nenie. (To najdeš v Bílých póhonných, kdež Jan z Lukavce pohání Viktorina a Bočka.)
(Emler I. 183, 131. — Všehrd II. 19.)

Pakli poručník poručníka udělá a sám k súdu nestane, budeli od póvoda poručníkem, ztratí póvodu svému póhon; pak-li od pohnaného, ztratí pohnanému při (to v týchž knihách a v témž nálezu najdeš).
(Všehrd II. 19.)

A v tom běhu (v při) poručník poručníka jiného učiniti nemóže (Toho nález v Bielých póhonných, kdež Jan Lukavecký kněze Viktorina pohání).
(Všehrd V. 40.)

Na měřenie míle také jeden úředník menší jest jezdil, aby při 1492
tom měření byl (Dóvod toho v Bielých póhonných, kdež Chomutovští pohánějí Jindřicha z Vřesovic, že ze vsi městečko udělal 1492.)
(Všehrd IV. 8. — Emler, Rel. I. 220, 258.)

V černých zápisných J. 15.

1492 Nalezli vuobec za právo, že úředníci Pražští menší desk zemských mají zapisovati takovým titulem napřed: „Přiznal se před úředníky Pražskými,“ jakož to bylo od starodávna zapisováno; než komužby list psali od úřadu, tehdy mají takovým titulem se napřed psáti: „Úředníci Pražští menších desk zemských N.“ jakož od starodávna bývalo. (V černých zápisných J. 15.)

(*ZZVlad. 245.*)

Victorini A. 23 či 24.

1493 Ktožby se koli o dědiny saudil, jsa z nich pohnán, a zpravci nebo zpravcím svým nedal úmluvy vedle práva zemského od úřadu zemského, a potom ty dědiny prosúdil: zpravce jemu nejsú povinni těch dědin zpravovati. A ten kdož ty dědiny prosaudí, nemóž se pro nezpravu na svého zpravcí nebo zpravce vésti. Pakli by jemu úmluvu dal prvé nežli by se saudil, a zpravce jeho že by jeho v tom nezastúpil: tehdy, by pak i dědiny prosaudil, móž se pro nezpravu vésti. (Jakož nález o tom v mistra Victorina kniehách A. 23.)

(*ZZVlad. 17.*)

Ktož zpravce maje a z toho dědictví jsa pohnán, za kteréž zpravce má, bez nich se súdí, a jim úmluvy vedle práva nedada: když prosúdí, zpravu svú potracuje, a nejsú jemu zpravú zpravci povinni (To najdeš v deskách Viktorinových A. XXIV, v té při, kdež Dobrohost z Ronšperka pohání Bedřicha.)

(*Všehrd IV. 11.*)

Kdož má zpravce, a nedá jemu úmluvu, a saudí se, potratí zpravu. (V Viktorínových A. 24 mezi Dobrohostem z Ronsperka a Bedřichem.)

(*Nálezové, O zpravě.*)

Pakli úmluvy vedle práva svého zpravci nedáš, a k súdu sám bez něho přistúpíš, a prosúdíš: ničímž tvój zpravce dále povinen nebude, aniž naň zvodem a právem pro nezpravu budeš moci sáhnúti; neb's se bez něho súdil. (Toho nález ve dskách Viktorinových A. 24, v té při, kdež Dobrohost z Ronšperka).

(*Všehrd III. 13.*)

Když úmluvu svému zpravci dáš, a on tebe v súdu zastúpiti nedá, musíš se sám o to k čemu's pohnán nebo k čemu's pohnal, súditi. A prosúdíš-li, povedeš se na svého zpravci, třetinú výš, beze zmatków; pakli vysúdíš a práv zóstaneš, o škody k svému žalobníku, kterýž jest tebe pohnal, hleděti budeš, ne k svému zpravci. (Toho

všeho jest dóvod nález ve dskách Viktorinových A. 23, kdež Dobrohost z Ronšperka.)

(*Všehrd VII. 37.*)

I. Victorini B. 16.

Dání a milosti královské mají býti každému bez škody a újmy na jeho spravedlnosti — (Primo Victorini B. 16.)

(*Nálezové, O nápadích.*)

Victorini F. 2.

Jest-li žeby kdo komu co zastavil a v té zástavě žeby stálo, cožby na stavení naložil, že jemu má navráceno býti; a dokadžby „jemu to nebylo navráceno, že nemá postupovati, pokudžby to což naloženo jest, nebylo dáno" a uváže-li se mimo to jinak než právem, učiní proti právu a řádu moc. (Victorini F. 2. Mezi Bořivojem z Donína a Václavem z Pejru.)

(*Nálezové, O zmatku.*)

Páni nalezli o moci. — O témž mezi Bořivojem z Donína a Václavem z Pejru (primo Victorini F. 2.)

(*Nálezové, O moci.*)

Victorini F. 3.

Každý služebník muože od pána svého listem odpuštění bráti. (Victorini F. 3 mezi Bořivojem z Donína a Václavem z Peyru.)

(*Nálezové, O lidech a služebnících.*)

I. Victorin H. 15.

Uvázání, odpor i póhon k odporu páni zdvihli pro moc. (Primo Victorini H. 15.)

(*Nálezové, O uvázání.*)

Victorini K. 23.

Bratr starší maje mladší bratry let nemající, může nad nimi poručníka neb poručníky i nad statkem jich dělati, a to se stalo. (O tom Victorini K. 23, kdež Johannes de Wartmberk.)

(*Nálezové, Poručníci sirotkuov.*)

Victorini L. 3.

(Každý ten, ktož utkna nedožene neb nepožene, má nález panský trpěti a dvě neděli v pánské vazbě seděti v věži. A by pak útok

jeho v registra starostova zapsán nebyl, než toliko že by známo bylo že jest útoku žádal, a starosta komorničí to vyzná, že jest v šrancích stoje na útok volal: dosti jest; túž pokutu má nésti, jakoby útok jeho v registra starosty komorničího zapsán byl. (A to se stalo Václavovi Hulmatovi z Žitenic, a jest psáno ve dskách Viktorinových L. 3. v té při, kteráž jest mezi Bořivojem z Donína.)

(*Všehrd III. 4.*)

1493 Kdož útok učiní, by pak nebyl zapsán, jaká pokuta na to. — (O témž útoku, Victorini L. 3. Mezi Bořivojem z Donína.)

(*Nálezové, O zmatku.*)

1 Victorini P. 15.

Kdož zejmena v odporu čeho nepoloží a nejmenuje, toho neobdrží. (1. Victorini P. 15. In causa Heřman Krušina pomal k odporu Jana z Lamberka roku 1493 v středu dne sv. Dionysia.)

(*Nálezové, O odpořích.*)

Victorini.

Léta dána bývají dvojím způsobem: Jedna jsú věčná, a ta trvají předse do let spravedlivých a přirozených, a druhá do času, ta se dávají pro potřebu, aby mohl statek svůj aneb díl statku klásti do desk, aneb pro jiné potřeby; a jakž tu potřebu zděje, tak ta léta minú. A taková se léta dávají některému sirotku třikrát čtyřikrát. (O tom Viktorini, že sú Janovi z Vrchotic třikrát dána i jinde jiným sirotkům.)

(*Nálezové, Poručnící sirotkuov.*)

V Bielých póhonných.

1493 Bratr starší móž sám poháněti i póhony přijímati, maje bratří mladšie, kteří by let neměli. (V Bielých póhonných L. 1493.)

(*ZZVlad. 104.*)

Georgius de Taussenie citat Cztiborium Towaczowsky. Ubi ipse J. inculpavit ipsum C. dicens, quia tenet hereditatem ejus in Slup na Jizerze, ita prout querela testatur, a super hoc ostendit tabulas (dědiny v Túšení,) v kterýchžto dskách nižádné zmínky o Jizeře není — ideo RMaj. cum bar., poněvadž se s žalobou dsky nesrovnávají, ten puohon zdvihají.

(*Emler, I. 164, 73.*)

Ještě se má žaloba i se dskami srovnati, na kteréž se pόvod táhne a kterýchž se v žalobě své dokládá. Nesrovná-li se žaloba se dskami, póhon ten zdižen bude. (Nález v Bielých póhonnych, kdež Jiřík z Túšenie Ctibora z Cimburka.)

(Všehrd II. 1.)

(V týchž dskách, kdež Marketa z Horek Ješka z Boskovic pohání.)
(Všehrd II. 11.)

Se vším se žaloba srovnati má, nač se koli pόvod tahne a čehož se koli dokládá. Dokládá-li se register kralovských, dokládá-li se svědomie, s registry se královskými i s svědomím srovnati má; nesrovná-li se, ten póhon bude zdvižen nebo pόvod odsúzen. (Nález o prvním v Bielých pohonných, kdež Gerunk z Lomóv Dobru z Solsic, o druhém v týchž dskách, kdež Mikuláš z Budětic Vácslava a Zdeňka z Waldeka.) 1493

(Všehrd II. 11. — Emler, I. 163, 68.)

Nesrovná-li se svědomí s žalobou, bude dáno za právo pohnanému (V Bílých, kdež Mikuláš z Budětic. . . . .)

(Nálezové, O průvodu.)

Žaloba s svědomím když se nesrovnává, bude pohnanému dáno za právo.

(Emler I. 198, 176.)

Alsso Rubik de Hlawatecz citat Litvínum de Stodnie. Poněvadž on L. okázal jest smlúvu Vokem z Rožmberka učiněnú, k kteréž se smlúvě on Vok jest pod svú přísahú seznal u dvorských desk, páni a vladyky jeho L. při té smlúvě zuostavují. A poněvadž jest on Aleš jeho Voka z R. jakožto jednoho súdcí zemského vysoce nařekl, že by tu smlúvu činil bez jeho žádosti i bez jeho přítomnosti, že jest jemu na tom křivdu učinil, i pro tu příčinu páni a vladyky jeho Alše v svú kázeň berú. 1493 8. Mart.

(Emler Rel. I. 147. 8.)

Kdožby mluvil o saudci zemském, že jest jej smlauval bez jeho vůle, a ten saudce to poví na svau přísahu, že jest to učinil s jeho volí: bude v kázeň vzat. (V bílých póhonných 1489 k suchým dnóm. »Aleš Raubík z Hlavatec pohání Laurina.«) (recte Litwina).

(Nálezové, O zmatku.)

Kdožby svého uředníka, neb člověka, neb čeledína zastihl na čích gruntích, buď i kromě vsi, a žádal vydání, že každý takového má vydati, a klejtem žádným jeho nemá zastírati. Pakli toho neučiní,

pokutu, bude-li pohnán, dáti musí. (V bílých pohonných léta 1493 k adventním. »Bořivoj z Donína pohání Zigmunda Mlečka.«)

(Nálezové, O lidech a služebnících.)

1493 Jestližeby synové po otci zuostali, ti a takoví kteříž léta mají, z otcových závad jakých-koli mají všichni poháněni býti; pakliby nebyl který z nich pohnán, tehdy ten pohon bude zdvižen. A též zase z otcových spravedlností všichni synové po něm zuostalí, kteříž léta mají, všickni poháněti (mají); pakliby mají který nepohnal, tehdy ten puohon bude zdvižen. (O tom rozsudek v Bielých l. 1493, kdež Bartoloměj Buben).

(ZZVlad. 62.)

1493 Ktož o holi chodí a bude za nemocného položen, při svau ztratil (V bílých póhonných 1493, kdež Mikuláš Stříbrný pohání atd.)

(Nálezové, O nemocech.)

Za nemocna k saudu, nemaje poručníka, položen.

(Brun. — Eml. I. 195, 165).

1493 Služebníka přikázaného, když není čeledín náchlební, a není poplatní, není povinen žádný vydati. (V bílých póhonných 1493 k adventním. „Jan Juna z Miličína pohání Ondřeje Předbora z Radešína.")

(Nálezové, O lidech a služebnících).

1493 Jul. (Nález, kdež Baltazar Mrzák póvod vinil kněze Jindřicha pohnaného z listuov a z majestatuov, kteréž byl král Jiří k sobě přijal.) Tu král etc, nalezli za právo: Poněvadž jemu Soběslavovi Mrzákovi, otci kněze Baltazarovu, držení dále nesvědčilo než toliko do jeho živnosti, i jest JMst. to dobře vyplatiti mohl jakožto král český, kterémužto výplata přislušela jakožto králi českému, a z té příčiny témuž knězi Baltazarovi na plném saudu léta daná ke škodě jsú nebyla: i dali jsú knězi Jindřichovi za právo.

(Emler, Rel. I. 150, 22)

1493 Burianus de Sswamberg citat Zygunam de Ortmbergk. Poněvadž ona Z. hrabinka k žádné své potřebě aniž službě téhož Wolfhanzle jest nepřijala, než toliko pro skutek nešlechetný v svú kázeň vzala, tu jest nic proti nálezu panskému ani svolení zemskému neučinila, i z té příčiny jemu B. těmi škodami ani pokutú povinna není.

(Talmb. — Brun. — ZZVlad. 136. — Eml. Rel. I. 149. 16.)

Kdožby čeledína neb člověka cizího u vazbě měl pro zlý skutek, a bylo od pána jeho k němu posláno, aby mu ho vydal, není ho povinen vydati. (V bílých póhonných 1493 k postním. »Burian z Švamberka pohání Ziguni hrabinku.)«

(Nálezové, O lidech a služebnících.)

Nalezli vuobec za právo: Ktožby člověka cizieho u vázbě držal 1493
pro nějaký zlý a nešlechetny skutek a kdyžby pán člověka k tomu poslal, u kohož ten sedí, aby mu jej vydal jako člověka jeho, s tiem spuosobem jakoby nic zlého neučinil, než jakoby jemu sběhl, chtě z pokuty ze 20 hřiven pohnati: nemá jemu na to jeho vydati, než má se při tom zachovati člověku jako o jiném zločinci, vedle svolenie zemského o narčení a o zločincích. (A o tom nález v bielých póhonných l. 1493.)

(ZZVlad. 261.)

(Nález o tom, kdež Veronika s sestrami svými vinily Zigmunda pohnaného z neopatření věn jich podle práva.) Tu páni a vladyky na plném saudu váživše jich žaloby i odpor, dsky, svědomí, nalezli za právo: Poněvadž on Zygmund nebyl rukojmí za jiné než toliko za umenšení dědin, a ony jeho z těch dědin neviní, a sic jinak poručníkem jich žádným nebyl, a také jsú toho naň neprovedly, by on Zigmund jim za dovedení jich věn sliboval: z té příčiny dali Zigmundovi za právo.

(Ojíř. — Talmb. — Emler, Rel. I. 216, 249).

Nalezli vuobec za právo: Ktožby-koli udělal zápis s miestem, a tiem zápisem dědictvie své žeby někomu zapsal, a v tom žeby umřel a dětí žeby řádné po sobě nechal: tehdy děti, nebo jedno z nich přijdúc k letóm spravedlivým, móže na prázdné miesto doložiti kohož se jemu zdáti bude, aby jemu nebo jim ten zápis propustil. (Jakož o tom nález in albo citationum léta 1493.)

(ZZVlad. 181. — Cf. 1487.)

Nalezli vuobec za právo: Ktožby cizieho čeledína neb služebníka na rukojmiech měl, a ten čiež je, žádal-by toho aby mu jej vydal, a on by pravil, když mu jej postavie, že jej chce rád vydati, a ten nečekaje toho, aneb žeby toho od něho přijieti nechtěl, až by ten rok k stavení přišel toho člověka, a přes to by s pokuty pohnal: že té pokuty neobdrží. Než ten pro to pohnaný, když ten člověk jemu postaven bude, má jej jemu, ktož jest oň k němu poslal, vydati. Pakliby se ten člověk nestavěl, tehdy on vyupomínaje ten základ, má jej tomu dáti, čiež jest toho člověka čeledín aneb služebník. (O tom rozsudek v bielých puohonných léta 1493.)

(ZZVlad. 284.)

(Nález o tom, kdež Aleš viní Kdulince, žeby jemu vsi držal zápisné bez práva.) I nalezli za právo: Poněvadž on Aleš nic jest proti tomu těch vsí směnění neodpíral a také smlúva ukazuje, že sú se ty vsi Maslojedy po kněži Viktorinovi, krále Jiřího synu nedielném, dostaly, že jest to dobře mohl Jeho MKr. učiniti a ty vsi svrchu

dotčené Petrovi Kdulincovi etc. I z té příčiny to se znáti muože, že jsú ti staří zápisové zadržalí a vyvazení, a podle toho páni JMsti. dávají Kdulincovi za právo.

(Ojiř. — Talmb. — Emler Rel. I. 148, 10.)

1493 Blasius de Plana pohání Jana Tluksy l. 1493. Kdož-by držal dědiny, na kterých-by plat kněžský kostelní byl, a že-by ten plat od správce toho kostela vysauzen byl na něm: že má všecky úroky zadržalé dáti.

(Nálezové, O platích. — Emler, Rel. I. 151, 21.)

Jest-li žeby služba Boží v kterém kostele se nedála tak jakž nadání ukazuje, proto když správce kostela požene z platu nadaného, má ten plat vydán býti (V bílých póhonných léta 1493 k adventním. »Blasius Custos pohání Jana Tluksu«).

(Nálezové, O platích.)

1493 Kdož jest jednú nálezem panským nebo vladyčím rozsúzen, a o túž věc opět podruhé a znovu pohání, jest zmatek. (V bílých póhonných, kdež Otik z Tlučné pohání Jana Žida z Wetly, kdež takto jest nalezeno: Poněvadž on Otík pohnal jej Žida o tu při, kteráž jest prvé panským nálezem mezi nimi rozsúzena, že jest toho učiniti neměl a že jest jej na zmatek pohnal.)

(Všehrd IV. 3. — Cf. Cod. p. 66)

Kdož jest jednau nálezem panským s vládykami rozsauzen, a opět znova pohání o tauž věc: jest zmatek. (V bílých póhonných, kdež Otík z Tlučné pohání Jana Žida.)

(Nálezové, O zmatku. — Talm. — Eml. Rel. I. 200, 186.)

1493 Poručník v kaple k přísaze státi nemůže. (V bílých póhonných Jan Sokol pohání Oldřicha Bradáče z Taušova.)

(Nálezové, O poručnících etc.)

K žalobě a k súdu může sobě každý poručníka nebo poručníky dskami zapsati, k svědčení a k přísaze žádný (Nález k tomu v bielých póhonných, kdež Jan z Leskovce Oldřicha Bradáče . . .)

(Všehrd II. 5.)

K přísaze v kaple Všech Svatých, tu poručník nemóže státi, než každý sám kohož se dotýče, tu státi osobně má, a sám za se buď póvod neb pohnaný, přísahati, nebo se svým odporníkem smlúvati. (Nález o tom v bielých póhonných, kdež Jan z Leskovce Oldřicha Bradáče pohoní.)

(Všehrd II. 19.)

Každý sám k přísaze osobně státi má.

(Talm. - Eml. Rel. I. 188, 140.)

Žádný nemuož poručníka k té při, kteréž ještě nemá, udělati, bez milosti zvláštní královské nebo panské. (V bílých póhonných, kdež Jiřík z Dubé a z Kuřích Vod pohání Homberka.) **1493**

(*Nálezové, O poručnících. — Všehrd II. 19.*)

Pohnaný nestojí-li jsa třikrát volán, prvé než-li páni z saudu vstanou, bude právo staně dáno. (V bílých póhon. „Mikuláš z Kolovrat pohání Buriana Linharta z Gutšteina.")

(*Nálezové, O staném právu. — Všehrd II. 11.*)

Žádný po vyhlášení póhonu k saudu nemá ven z země položen býti. (V bílých póhon. „Beneš z Veitmile pohání Elenu z Čečetic a Kateřinu.")

(*Nálezové, O položení ven etc.*)

Hinko de Pravětic citat Joannem Bohunkonem de Muticz. Joanes citatus pravil, že jsú ty dědiny pána jeho, žádaje v tom za radu a naučení, má-li se o grunty pána svého súditi; beneficiarii Pragenses odpověděli, že na radě nesedí ani na naučení, než toliko na saudu: Poněvadž jsi dvoje hojemstvie vzal, že jsi k saudu přistaupil, a aby odpovídal, a on vždy přes to odpovídati nechtěl. Invenerunt: Poněvadž jest on Jan citatus k žalobě odpovídati nechtěl a prvé vzav sobě dvoje hojemstvie, i z té příčiny dederunt sibi H. actori pro jure.

(*Talmb. — Eml. I. 168, 89.*)

Kdož jest hojemstvíe bral, již jest tiem braniem hojemství k súdu přistúpil. (To psáno v bílých póhonných, kdež Hynek z Pravětic pohání Bohunka z Mutic.)

Všehrd II. 14.)

Tu také stojí, že úředníci na naučení nesedí, ani na radě. (V bílých póhonných, kdež Hynek z Pravětic etc.)

(*Nálezové, O žalobách etc.*)

(Nález o tom, kdež Licek z Rizmburka zadržený list a vyvazený u sebe zachoval a podruhé chtěl k Pardubského (Jiříka z Miletínka) k penězóm vyvazeným týmž listem zadržalým upomínati.) Tu páni nalezli za právo: Poněvadž se to znamenitě z svědomí Lickova i Pardubského ukazuje, že jest on Licek list starý u sebe zachoval, a podruhé peníze bráti chtěl, kterėžto prvé jest na rukojmích vyupomínal tím listem, a k tomu ještě z těch škod sem pohnal, ješto to znáti může, že jest jemu Jiříkovi pohnanému podvod učinil: a pro takový podvod neslušný, kterýžto páni JMsti naň seznali jsú, z té příčiny jej Mikuláše póvoda v svú kázeň berú, a jemu Pardubskému dali za právo. 1493.

(*Ojiř. — Talmb. — Eml. Rel. I. 197, 174.*)

1493 Též také kdyby se přihodilo, žeby sirotci obojieho pohlavie byli, ženského i mužského, a děvečka by k letóm přišla, a bratřie její ještě by let spravedlivých neměli: má dievce podle práva, léta majície spravedlivá, poručenstvie sstúpeno býti (To najdeš v bielých póhonných leta božieho 1493, kdež Barbora z Vrchlabie pohání.)

(Všehrd V. 37.)

Když kdo umře maje dětí let nemajície a má u sebe sestru neodbytú, tehdy ta sestra má spravovati statek bratra svého až do let nejstaršího syna, a žádný jiný, dokadž se nevdá. Než kdyby se vdala, tehdy toho statku hned více spravovati nemá, než bratr toho umrlého dílný, ač jest-li který; pakli není, tehdy nebližší přítel. Pakli se nevdá dotud až starší syn bratra jejího let dojde, tehdy kdyby se vdala, má ji odbyti tak jako otec jeho. (V bílých póhonných 1493 k postním suchým dnuom. Barbora z Vrchlabí pohání Čeňka bratra svého.)

(Nálezové. O otci etc.)

1493 Stané právo zdviženo, kdež Václav Kopanský s Zdeslavem Jeníkem z Mečkova.

(Nálezové. O staném právu.)

Bývá také zdviženo právo stané, když kto bezelstně jeda k súdu pro rozvodněnie řek a potokóv dojeti nemóže (tak jest zdviženo Vácslavovi Kopanskému na Zdeslavovi z Mečkova v bielých póhonných.)

(Všehrd III. 18. — ZZVlad. 90.)

Právo stané jest zdviženo, proto-že jest dojeti pohnaný pro rozvodněnie nemohl a k pohónu svému státi (Nález jest v Bielých póhonných, kdež Vácslav z Vranieho Zdeslava z Mečkova pohání.)

(Všehrd II. 7.)

Poněvadž jest na Jeníka taková věc bezelstně přišla (že pro rozvodnění vod velké státi nemohl), z té příčiny páni ten póhon zdvihají.

(Emler, Rel. I. 214, 237)

1493 Nalezli za právo, že každý móž vodu na svých gruntiech pojieti a po svých gruntiech vésti, a zase též po gruntiech svých do starého toku ji pustiti (Nález o tom v bílých póhonných leta LXXXXIII k suchým dnóm adventním, kdež Tobiáš z Sulevic pohání.)

(Výpis z r. 1535. Arch. V. p. 512. — ZZVlad. 476. — Emler, I. 211, 224.)

I ten zvod, kterýž se pro dluh nálezem přisúzený děje, jest k dědictví. (V bielých póhonných, kdež Jan Mandelík z Chrástu pohání Vácslava z Jilmanic.)

(Všehrd IV. 14. — Cf. Cod. p. 95.)

Zvod, který se pro dluh děje, jest také k dědictví. (O tom v posledních Ondřejových L. 2. Mezi Ondráčkem. O témž v bílých pohónných, kdež Jan Mandelík z Chrástu pohání Václava z Jilmanic. Že purkrabě hradu Pražského, ani žádný jiný úřad, zvodův ani odhadování činiti nemá než úředníci menší.)

(Nálezové, O vedení práva.)

Kohož-koli purkrabie súdem svým rozsúdí, nemá žádných zvodóv ani odhádání na otsúzeného úřadem svým miestopurkrabstvie činiti (Nález o tom v Bílých póhonných, kdež Jan Mandelík z Chrastu Vácslava z Jilmanic pohání.)

(Všehrd I. 5.)

Má také odhádánie pro dluh bez třetiny výš býti, v sumě toliko a v nákladiech (jakož jest nalezeno v Bielých póhonných, kdež Jan Mandelík pohání Vácslava z Jilmanic, při konci.)

(Všehrd IV. 16. a VII. 29.)

Odhádání pro dluh má býti bez třetiny výše, v sumě toliko. (V bílých pohonných, kdež Jan Mandelík pohání Václava z Jilmanic, při konci.)

(Nálezové, O vedení práva.)

List zatykací na zmatek vezme, ktož jej vezme na toho, ješto 1494
na dědinách svobodných neb zápisných má (kdež Jan Hlavsa.)

(Brun. — Emler, Rel. I. 184, 134.)

Pakli by kto zatčen byl, maje na zemi jakéž koli dědictvie, na zmatek by zatčen byl (Nález o tom v nových póhonných, kdež Jan Hlavsa pohání Albrechta Rendle.)

(Všehrd I. 5.)

Kdož má na zemi dědictví, nemá zatčen býti; pakli bude zatčen, zmatek učiní. (V bílých póhonných, kdež Jan Hlavsa pohání Albrechta Rendle.)

(Nálezové, O vedení práva.)

Jan Hlavsa z Liboslavi učinil nápravu Albrechtovi Rendlovi z Úšavy. — (V bílých póhonných tlustých, kdež Jan Hlavsa pohání téhož Albrechta.)

(Nálezové, O klenotích etc.)

Ten každý, ktož sobě sám prvé učiněnú křivdu skutkem nebo slo- 1494
vem, jímž týmž opravě, potom k súdu pohání, žádné opravy druhé od súdu nečeká, než ujde-li zmatku, dobřeť jest; na smazanú jistě hrá. (Nález o tom v bielých póhonných, kdež Daniel z Všebořic z nářku cti pohání.

(Všehrd IX. 4,)

Narčení ktož sám mstí skutkem, opravu práva ztracuje, a řečí kdož zase hanějícího, sebe haní.

(Brunn. — Eml. Rel I. 159, 53)

Kdož jest zhanín, a on sám zase haní a k tomu odhaně se i požene, nebývá mu to napraveno (V Bílých póhonných, kdež Daniel z Všebořic pohání z nářku cti.)

(Nálezové, O zmatku.)

1494 Kdož k súdu požena kohožkoli, žaloby sobě vedle práva v póhonných dskách při póhonu nezapíše: ten póhon se zdvihá a přetrhuje (V Bielých póhonných nalez kdež Diviš Malovec pohání Vodňanských, a v týchž dskách, kdež Offka z Petrovic Beneše z Weítmile, a v týchž póhonných, kdez Mikuláš z Křečova pohání Pavla z Genštajnu.)

(Všehrd IX. 4.)

Nebude-li při póhonu žaloba zapsána, zdvihnúť póhon (Nález o tom v Bielých póhonných, kdež Diviš Cholinka pohání Zdenka a Vácslava z Waldeka. V týchž póhonných, kdež Mikuláš z Křečova Pavla z Jenstejna. V týchž knihách, kdež Ofka z Petrovic pohán Beneše z Wajtmill.)

(Všehrd II. 11.)

Kdož pohání a žaloby nevloží, bude póhon zdvižen. (V bílých póhonných, kdež Diviš Malovec pohání Vodňanských. O témž ibidem, kdež Mikuláš z Křečova pohání Pavla z Jenšteina. O témž v těch: Ofka z Petrovic pohání Beneše z Weitmile).

(Nálezové, O zmatku.)

1494 Nesrovná-li se (svědomie s žalobou), ten póhon bude zdvižen nebo póvod odsúzen (Nález v bielých póhonných, kdež Mikuláš z Budětic Vácslava a Zděnka z Waldeka).

(Všehrd II. 11.)

Nesrovná-li se svědomí s žalobou, bude dáno za právo pohnanému. (V bílých, kdež Mikuláš z Budětic pohání Zděnka a Vácslava někdy z Waldeka).

(Nálezové, O průvodu.)

1494 Nalezli vuobec za právo: Ktožby na dvojím statku neb na víc byl zapsal plat komorní, a z těch jeden dalby na svém dielu aneb zboží ten plat všecken odhádati, a odporu by tomu neučinil: sám by sobě zmatek učinil, a ten by všecek plat na jeho diel zuostal. (O tom rozsudek v bielých puohonných léta 1494.)

(ZZVlad. 123.)

1494 Nalezli vuobec za právo: že Pražané a jiná města královská, kteréž grunty mají na zemi svobodné, že z těch mají vydávati lidi

zběhlé, sirotky i čeleď, jako páni neb rytieřstvo jedni druhým vydávají. (Jakož o tom prvnie svolenie a rozsudek v bielých puohonných léta božieho 1494.)

(ZZVlad. 282a.)

Nalezli vuobec za právo: Kdež stranám obojiem nálezem přisaudil něco, ježto v tom nálezu nestojí, že se jedné straně dává za právo: tehdy ty strany nemají se ze škod viniti. Pakliby která strana vinila, tehdy jí to obeslánie bude zdviženo. Než jestližeby v nálezu stálo, že jedné straně za právo dávají, ta strana muož ze škody viniti. (O tom rozsudek v bielých puohonných léta 1494.) 1494

(ZZVlad. 265.)

Ktož drží právem věnným neb zástavú věnnú které koli dědictvie proti dědici a nápadníku těch dědin, nikdá se výplata nepromlčí (v bielých póhonných l. 1494.) 1494

(ZZVlad. 187.)

Když otec umře, poručníkóv nezdělaje, a král když sirotkóm poručníky dá, kteříž za to JMsti prosí, obdrží přirození přátelé poručenství proti danému králem poručenství. (Toho nález v bielých póhonných, kdež Barbora z Vrchlabie etc.) 1494

(Všehrd V. 38.)

Že přirozený přítel obdrží poručenství proti tomu, komuž by král neb páni to poručenství dali. (V bielých póhónných: Barbora z Vrchlabí pohání.)

(Nálezové, Poručníci sirotkuov.)

Benessius de Weytmille citat Helenam et Katherinam de Petrovic. Poněvadž ony H. a K. okázaly literas majestatis regum Bohemiæ, kteréž na to mají, a mocí že jsú se neuvázaly, i z té příčiny barones et clientes ten puohon zdvihají. 1494

(Emler Rel. I. 151, 26.)

Pakli před s ú d e m koho za nemocna nebo ven z země položie, bude proti němu též za právo dáno, jako proti tomu, kdož zdrav jsa nestojí. (Nález k tomu najdeš v bielých póhonných, kdež Beneš z Waitmille pohání Helenu z Čečelic a Kateřinu z Petrovic).

(Všehrd II 14.)

Nalezli za právo: Ktožby koli čeledínu preč kázal, že naň viece nemá sahati, ani z něho poháněti (jakož o tom rozsudek v bielých puohonných léta 1494 k suchým dnóm letničním, kdež Jan Céček z Pakoměřic.) 1494

(ZZVlcd. 296.)

Nalezli za právo: Ktož by koli čeledína kázal pryč, že naň viece nemá sahati, ani z něho poháněti (jakož o tom v bielých pó-

honných: Leta XCIIII k suchým dnóm letničným, kdež Jan Čeček pohání.)

(*Výpis z r. 1535. Arch. V. p. 512.*)

1494 Též také, když po smrti otcóv kteří sú se spolčili, dědici jich jedni ve dsky zbožie své kladú, a druzí jim neotpierají: ten spolek otci jich učiněný míjí a promlčí je (Toho nález v bielých póhonných, kdež Zbyněk a Žóbec pohání Přibíka z Kadova.)

(*Všehrd VI. 19.*)

Když dědici společníkuov po smrti otcuov svých jedni zboží svá ve dsky kladau, vě.mují neb jinak zapisují, a druzí tomu neodpírají, až leta projdau: ten spolek otci jich učiněný míjí a promlčí se. (V bielých póhonných, kdež Zbyněk z Žóbec pohání Přibíka z Kadova.)

(*Nálezové, O spolku etc.*)

1494 Úředníci že při dskách na radě a na učení nesedí. (V bielých pohonných, kdež Hynek z Pravětic pohání Bohůnka z Mutic.)

(*Nálezové, O úřednících*)

1494 Syn maje otce živého, není-li jemu od otce statek postúpen, nemuože pro statek otce svého poháněti; požene-li, bude zdvižení. (V bielých póhonných, kdež Jiřík Bradáč pohání Jana Zabského.)

(*Nálezové, O otci etc*)

1494 Nalezli za právo: Každý nápadní vodu na svém gruntu muož jí pojieti k své potřebě (jakož v bielých póhonných nález leta XCIIII, kdež Heřman pohání k suchým dnóm adventním)

(*Výpis z r. 1535. Arch V. p. 512.*)

1494 By pak to měl, čeho se (v žalobě) dokládáš, když toho hned nebudeš moci ukázati a na hotově jmieti, hned budeš kázán póhonu zdviženiem a do věže vsazeniem, jakož se stalo Vácslavovi z Vranieho (to psáno v bielých póh., tu kdež Vácslav z Vranieho pohání Sikmunda z Kamenice z nářku cti 1494 leta, kterýž ač jest svědky měl, ale těch jest sobě vedle práva do desk nezapsal, a proto se svědomie v své žalobě nedokládal.)

(*Všehrd II. 11.*)

Kdož se čeho v žalobě dokládá, a toho tím před saudem neokáže, bude jemu póhon zdvižen. (V bielých póhon. l. 1494. Vácslav z Vraného pohání Zigmunda Barše.)

(*Nálezové, O žalobách etc.*)

Kdož se čeho v žalobě nedokládá, toho před saudem okazovati nebude moci. (V týchž bielých mezi týmiž l. 1494.)

(*Nálezové, O žalobách.*)

Nalezli vuobec za právo: Ktožby s kým smlúvu měl a on mu jí nezdržel, a ten pro to nezdrženie žeby jej zhaněl na cti, a on by jej pohnal z toho haněnie: tehdy bude do panské kázně pro to haněnie vzat, že jest právem živ nebyl podle prvnieho svolenie; a potom zdá-li mu se, učině panskému nálezu dosti, muož potom zase z toho nedrženie smlúvy pohnati. (O tom rozsudek léta 1494, kdež Heřman z Petrovic etc.) 1494

(ZZVlad. 102.)

IV. Andreae G. 3.

Pardubský kázal se pohnati z veliké sumy; k tomu póhonu nestál a tudy svým rukojmím (kteříž naň z víry slíbili) nic nedal, i jest odsauzen hrdla i statku. (4 Andreae G. 3. Mezi Jiříkem z Miletinka a Pardubic atd.)

(Nálezové, O zmatku.)

IV. Andreae K. 18.

(Nález o tom, kdež se odhádánie stalo mistru Janovi podlé nálezu panského a on Zděnek proti tomu odpor učinil a panskému nálezu dosti jest neučinil.)

Nalezli za právo: A poněvadž jest mistru Janovi podle nálezu prvního panského odhádáno a on Zdeněk tomu nálezu jest dosti neučinil a odpor proti tomu jest učinil: i z té příčiny jej Zdeňka v svú kázeň berú, a on Zdeněk aby mistru Janovi překážek nečinil podle odhádání a jej v skutečné držení vpustil. (1494).

(Ojiř).

Kdož po nálezu a po odhádání po témž nálezu odpor učiní, jest zmatek. (4 Andreae K. 18 mezi Zdeňkem Mtihavským z Koněprus a mistrem Janem z Uterého.)

(Nálezové, O odpořích.)

IV. Andreae K. 22.

Kdožby jaké dědiny obdržel nálezem, a někdo mu v tom překážku činil, a platy neb důchody z těch dědin vybral, jest mu povinen, tomu, kdož jest nálezem ty dědiny obdržal, všecky zase navrátiti. (O to nález quarto Andreae K. 22: In causa Petri Drahobuský.)

(Nálezové, O platích.)

IV. Andreae L. 2.

Pro dluh, pro škody, pro sumu má odhádání býti. (Quarto Andreae L. 2. mezi Ondřejem z Těšinova a Vácslavem z Rastel.)

(Nalezové, O vedení práva.)

1494 Též také i pro dluh nálezem panským nebo úředníky menšími učiněným, k dědictví se móž každý grunt svobodný, zápisný nebo duchovní odhádati, když summy dluhóv pohnaný po nálezu dáti a zaplatiti póvodovi nechce. (Toho nález v IV. Ondřejových L. 2 v při mezi Ondřejem.)

(Všehrd IV 16.)

I ten zvod, kterýž se pro dluh nálezem přisúzený děje, jest k dědictví. (To stojí v posledních dskách Ondřejových L. 2. v při která jest mezi Ondřejem).

(Všehrd IV. 14.)

Též na tě odhádánie vedeno bude pro dluhem zapsané úroky, jakoby trhem se zpravú byli zapsáni, i se všemi úroky zadržalými, kromě třetinu výš. (V IV. Ondřejových L. 2. v při mezi týmž Ondřejem z Těšinova a synem jeho a Václavem z Rastel.)

(Všehrd VII. 29.)

Zvod, který se děje pro dluh, jest také k dědictví. (O tom v posledních Ondřejových L. 2. mezi Ondráčkem.)

(Nálezové, O vedení práva.)

Ale kdyžby na méně vedl než tvá summa káže, nemohloť-by odhádáno za všicku summu tvú býti, když by na všecko zvodu neučinil, leč-by opět znovu právo vedl a tak by i k nákladóm skrze to, k škodě i k prodlení i k nejedněm nesnázem mohl přijíti, jako se jest Václavovi z Rastel přihodilo a jiným některým.

(Všehrd IV. 14.)

Ktož dluh nálezem panským, nebo škody nebo summu . . . . (V IV. Ondřejových L. 2 v při mezi Ondřejem z Těšinova a Václavem z Rastel.)

(Všehrd II. 22. — Cf. Všehrd VII. 29. III. Andreae A. 7.)

IV. Andreae L. 3.

Kdož útok vloží a nedožene, bude v kázeň vzat. (Andreae L. 3, mezi Bořivojem z Donína a Václavem Hulmatou.)

(Nálezové, O zmatku.)

IV. Andreae L. 8.

Jest-li že odpor jinde zapíšeš, než při tom, čemuž odpíráš, bude odpor zdvižen a v nic obrácen; než odpíraj a odpor kaž zapsati při trhu a zápisu. (Quarto Andreae L. 8 mezi Hynkem z Mečkova a Zdeslavem.)

(Nálezové, O odpořích.)

Každý odpor vedle práva má kladen býti při trhu, při zápisu, při braní, při uvázání, nebo při jiném jakémž koli ve dsky kladení neb práva vedení, a sám o sobě nemá kladen býti. (Toho nález v IV. Ondřejových L. 8, mezi Hynkem z Mečkova a Jeníkem strýcem jeho.)

(*Všehrd VI. 39.*)

Každý kdož odpor zmatečný vloží, nejprvé otsúzen bude, a potom kázeň panskú trpěti musí, jakož ho nálezové panští ukazují. (V IV. Andreae L. 8, v při, kdež Zdeněk z Koněprus.)

(*Všehrd VII. 34.*)

Ktož nálezu panskému dosti neučiní, a zvodu po tom nálezu nebo po odhádání učiněnému otpierá: na zmatek otpierá a nález pánský trpěti musí. (To psáno v IV. Ondřejových L. 8, kdež Zdeněk z Koněprus.)

(*Všehrd VII. 40.*)

IV. Andreae L. 10.

Když který sirotek let dojde, že jemu má poručník statku sestúpiti. (V čtvrtých Ondřejových L. 10. „Jan Hynkův z Valdštejna pohání Anny z Ková̈ni.“)

(*Nálezové, Poručníci sirotkuov.*)

Každý poručník, když sirotek léta spravedlivá a řádná (ne daná) maje, toho na něm požádá, aby jemu zbožie postúpil: má tak učiniti a k dědictvie jeho jemu postúpiti (To najdeš v IV. Ondřejových L. 10, kdež Jan z Walštajna Anny z Kováně pohání.)

(*Všehrd V. 37.*)

IV. Andreae L. 22.

Díl věna muože také převedeno býti, jako i celé věno. (4 Andreae L. 22. „Henricus de Richnov převedl.“)

(*Nálezové, O vdovách a manželkách.*)

IV. Andreae R. 17.

Kdyžby otec o svých dětech nezřídil, není žádný bližší k spravování a k zřízení těch dětí, nežli strýc vlastní. (4. Andreae R. 17, mezi Divišem Boharynským z Hrádku a Bořkem z Dohalic.)

(*Nálezové, Poručníci sirotkuov*).

Andreae.

1494 (Nález o tom, kdež Ondráček pravil, žeby Václav práva nemohl vésti po panském nálezu, a to z té příčiny, že jest těch dědin v držení byl a z toho odhádány jemu neměly býti.)

Tu páni nalezli: Poněvadž on Václav vedl jest právo pro dluh 2 kop gr. pány jemu přisúzených, že jest to dobře učiniti mohl, aby se jemu odhádalo v té summě již dotčené, cožby za tu summu stálo. A on Ondráček jest toho dostatečně neprovedl, by Václav před právem vedení toho v držení byl, než tepruv jsa právem uveden v držení těch dědin všel jest. A také že jest v dluzích od starodávna po panských nálezech bývalo odhádáno k dědictví. I z těch příčin on Václav zmatečně jest k úřadu k odhádání těch dědin nevedl, než že to dobře učiniti mohl, i podle toho dáno Václavovi za právo. (1494)

(Ojíř).

(Nález o tom, kdež Dašický právo ustál na Bohuslavovi Skorňovi). I nalezli za právo: A poněvadž on Bohúněk dal na sobě právu ústati v komoře královské a před saudem zemským, a potom to dědictví kteréž dal na sobě ustati, prodal Václavovi Čičovi, toho jest učiniti nemohl, neb jest tím nestáním právo své ztratil, z čehož jest pohnán byl; a také datum listu Bohúnkova, kterýmž jemu Václavovi prodává, jest poslednější nežli uvázání Vlaštovičky. I z té přičiny dávají jemu Dašickému za právo. A jakož jest týž Dašický pravil, žeby on Václav Číč odpor na zmatek učinil, i poněvadž on Václav Číč to jest okázal listem že mu jest to Bohunek prodal, z té příčiny ten odpor nestal se na zmatek. (1494)

(Ojíř).

V Památných Q. 24.

Jestli žeby kto úředníky menšie nařekl, žeby něco úkladného a nevěrně udělali, a toho by na ně neprovedl, má hrdlo ztratiti; pakli by na ně dovedl aneb na kterého jednoho z nich, túž pokutu má podstúpiti. (V Památných 9. 24.)

(ZZVlad. 241. a 435.)

V Památných R. 30.

Pakli jest věno na zlaté uherské nebo na rýnské kladeno, buď staré nebo najnovějšie, to móž groši nebo penězi českými zplaceno býti, za každý zlatý třidceti grošóv pokládajíce. A též všichni dluhové, na zlaté uherské nebo rýnské dskami zapsané, mohú groši českými nebo penězi drobnými, za každý groš sedm peniez počítajiece, zaplaceni býti; a za každý zlatý uherský má 30ti grošóv českých, a

za každý rýnský dvamezcietma grošóv též českých dáno býti. (O tom nález najdeš v Památných R. 30.)
(Všehrd. V. 32)

V Památných S. 11.

Idem quod M. 29. (A Oldřichovi Bradáčovi z Túšenie S. 11. a Rúpovským 1495.)
(Všehrd II. 19. — Cf. M. 29, S. 11.)

V Památných S. 19.

Bez té zvláštnosti ani král pohoniti a poručiti žádnému nemóž, leč-by tu moc králi JMsti z plného súdu páni dali (jakož se jest stalo proti knězi Jindřichovi a stojí v Památných S. 19.)
(Všehrd II. 19.)

V Památných S. 21.

Ktož pak co vyslúží na králi, a to súdem nebo smluvú obdrží, má na vrch práva dovesti do prvních, druhých nebo konečně třetích suchých dní; nedovede-li, ztratí to dánie a výsluhu, a to bude moci od krále jinému dáno býti. (To psáno v Památných S. 21. Co se dotýče.)
(Všehrd I. 3.)

Kdož obdrží to, co mu král ráčil dáti, buďto saudem nebo smluvou, má na vrch práva dovesti do prvních, druhých neb konečně třetích suchých dní; nedovede-li, ztratí to právo nebo dání aneb výsluhu, a král bude moci to jinému dáti. (V památných S 21.)
(Nálezové, O vedení práva.)

V Památných T. 14.

Nalezli vuobec za právo: Któž požene z moci, tu mají oba státi k té při a poručníkuo k ní nemohú dělati. Než nestál-liby pohnaný, pokuta jest prvním svolením znamenitá; a pro tu pokutu má naň král sáhnúti a všecka země má králi pomoci. A nestál-liby, kto z moci pohánie, tehdy má obeslán býti od pánuov a vladyk z plného saudu, aby stál a pokutu trpěl vedle nálezu konečně na druhé suché dni; pakliby nestál, aby naň saženo bylo, jako který by se právu protivil. (V památných T. 14.)
(ZZVlad. 30.)

V Památných T. 15.

1495 16. Mart. Páni a vládyky na plném sněmu obecním, kterýž byl pátek o suchých dnech postních L. B. 1495, s povolením najjasnějšího knížete a pána, pana Vladislava Boží milostí uherského a českého krále, na tom jsú zuostati ráčili: Aby již po dnešní den všichni vkladové ve dsky zemské, buď u větší neb menší, v trhové nebo zápisné, památné i puohonné, všecko česky psáno bylo, a to věčně aby tak drženo bylo a zachováváno. Než což se majestatuov a jiných listuov latinských nebo německých dotýče, kteříž by ve dsky slovo od slova vpisováni měli býti, ti aby tak jakž psáni jsau, buď latině neb německy, ve dsky kladeni byli. Poslové ke dskám byli jsú Jindřich z Hradce, najvyšší komorník kralovství českého, Puota z Ryzmberka a z Švihova, najvyšši sudí království českého z pánuov, jsúce k tomu zvláště vysláni. Stalo se v pondělí před sv. Gedrutú (v knihách památných T. 15.)

(Arch. V. 456. — ZZVl. 249.)

Za právo jest nalezeno, že všecky dsky zemské královstvie českého, veliké i malé, trhové i póhonné, i památné, mají jazykem českým přirozeným psány býti. (Nález toho v Památných dskách: Leta Božieho 1495 v pondělí před sv. Kedrutú: Páni a vládyky.)

(Všehrd IV. 2.)

V Památných T. 11.

1495 Ktož by koli do šraňkuov vstúpil, když páni súdie, ježto-by nebyl zavolán aneb vedle strany nevstúpil, ten každý aby jednu kopu grošuov českých dal purkrabi hradu Pražského. (V Památných T. 15).

(ZZVlad. 8.)

V menších zápisných.

Dsky zemské mají jazykem českým psány býti. (V menších zápisných 1495 před sv. Kedrutú.)

(Nálezové, O trhu.)

A ty oboje, dsky menšie i většie zápisné, i jiné všecky dsky mají se českým jazykem psáti. (To stojí v menších zápisných: Léta Božieho 1495 v pondělí před sv. Kedrutú.)

(Všehrd VI. 32.)

1495 Čiež pře nenie, nemá do šraňków jíti. (To psáno v Menších zápisných, Leta Božieho 1495 v pondělí před sv. Kedrutú, Páni a rytieřstvo.)

(Všehrd II. 9.)

V Památných T. 16.

Ktož by koli kterú pannu vdával a rukojmě žeby k své ruce přijímal anebo zápisem věnným žeby jí ujištěno bylo napřed, ten má jí to věno na rukojmiech vyupomínati té ovdovělé. Pakli by rukojmě nedali podle slibu svého anebo žeby neměl který co dáti anebo z země žeby ujel — tehdy ten jí sám má dáti coby se jí nedostalo věna jejieho, čehož by listem anebo dskami příjemce byl. (V Památných T. 16.) 1495

(ZZVlad. 510.)

V bielých póhonných.

Ktož maje stané právo a dá tomu právu od rozsudku tři léta 1495
a 18 nedělí projíti (jestli žeby práva šla), nemá jemu dáno býti 13. Jun
právo na ně vésti. Pakli z té pře podruhé požene po projití let nahoře dotčených, ten póhon na zmatek (Rozsudek v Bielých póhonných 1495 kdež Vilém Výšek pohání.)

(ZZVlad. 85.)

Když by žena muži svému k vóli přiřkla komu něco učiniti anebo dáti, není toho po smrti žemu svého povinna dáti a učiniti, poněvadž jest muže svého v moci byla. (O tom rozsudek v Bielých póhonných L. 1495). 1495

(ZZVlad. 511.)

Žena muže majície, k čemuž se koli z jeho přinucenie, buď k trhu, k zápisu, ke rčení nebo k čemuž-koli jinému u desk přizná, a z přinucenie jeho do desk klade jakž-koli trhem nebo zápisem, má toho všeho neškodna býti, když to z přinucenie muže svého činí. (O tom psáno v Bielých póhonných kdež Jindřich ze Strhař pohání Dorotu z Hostúně.)

(Všehrd XV 24.)

Poněvadž jest ona D. za živnosti manžela svého jsúcí vězeň manžela svého, jakož to svědkové Jindřichovi vyznávají, že jest jim to táž D. oznamovala že to činí k vuoli manžela svého: z té příčiny ona D. jemu J. tím rčením povinna není.

(Emler, Rel. I. 171, 39.)

Jest-li která žena co přiřknúci se zapíše neb cokoli jiného učiní z přinucení muže svého, vše jí to má býti neškodné na její spravedlnosti. (V bílých póhonných, když Jindřich ze Strhař pohání Dorotu z Hostúně.)

(Nálezové, O vdovách a manželkách.)

1495 Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto pravil komu „takto tebe hanějí, vyveď se z toho“, aneb list jemu psal, též v něm jemu oznamuje, jako se nahoře píše, by pak z hněvu jemu pravil anebo psal, a byl-liby pro to z nářku cti pohnán: tehdy má toho také pohnati, ktož jest mu pravil. A vezme-li to ten na se, a k tomu se sezná, že jest to pravil, pakliby přel a tentoby naň dostatečně provedl: tehdy jest toho puohonu z nářku cti prázden, poněvadž jest to s sebe svedl; a puovod má pohnati z nářku cti, ktož jest jej nařekl a o něm to mluvil. Pakliby mu se ten k tomu neznal anebo naň to provedeno nebylo, na kohož pohnaný praví, tehdy má ten pohnaný ten nářek sám vésti. Pakliby na umrlého pravil, že jest to od něho slyšel: tehdy za toho umrlého má ten nářek sám vésti, poněvadž nemá koho postaviti, ktožby jej zastal. (O tom rozsudek v bielých léta 1495, kdež Bohuslav z Svinař; o tom druhý rozsudek, kdež Zigmund z Kamenice 1495.)

(ZZVlad. 95.)

1495 Nalezli vuobec za právo, že z panského a rytieřského řádu poboční synové aneb dcery nemají vydáváni býti jako jiní sirotci, lečby komu dobrovolně slíbili člověčenstvie. (O tom rozsudek léta božieho 1495 v bielých).

(ZZVlad. 280.)

1495 Nalezli vuobec za pravo: jestližeby kto člověka svého rukú dáním propustil komu, a on to dostatečně provedl, má toho ten člověk užiti, jakoby mu list výhostní byl dán. (O tom rozsudek v bielých puohonných léta 1495.)

(ZZVlad. 281.)

1495 1. Oct. Ktož by koho do vězenie vzal u vazbu a jej vsadil a zavieral, a slibem jej v tom vězenie zavázal, a on v tom ušel: proti své cti tu by nic neučinil; než jestli že by kdo koho slibem zavázal, nemá jeho zamykati, než na jeho čest jemu věřiti (jakož o tom nález v Bielých póhonných l. 1495. nazajtřie sv. Jeronyma).

(Výpis z r. 1535. Arch. V. p. 515. — ZZVlad. 427.)

1495 Ktož by měl stané právo pro kterú při, a zase znovu pro túž při hnal by, jemu ten póhon bude na zmatek; než že se má zase k právu stanému navrátiti, nedal-li je letóm vedle práva projíti. (O tom rozsudek L. 1495, kdež Vácslav Polacký.)

(ZZVlad. 84.)

1496 Ktož by maje smlúvu o kterú koli věc, i z té pře poháněl by přes tu smlúvu, ten póhon učiní na zmatek. (O tom rozsudek l. 1496, kdež Matiáš pohání.)

(ZZVlad 83.)

Ktož by koli ze rčenie chtěl viniti, a žádným svědomiem toho rčenie podle práva neprovedl, ten póhon jest na zmatek. (Rozsudek L. 1496, kdež Mikuláš z Běšin.) **1496**

(ZZVlad. 86.)

Každý otec, bratr neb strýc nedílný muože statek a dědictví prodati, by pak měl dceru, sestru neb přítelkyni nedílnú a neodbytú; než má ji odbyti a opatřiti sumou, kdyžby se vdala, aby věno měla. (V bílých póhon, kdež Alžběta z Jablonné pohání Václava odtudž.) **1496**

(Nálezové, O trhu etc.)

Když dva bratří jsou nedílní, a jeden nechá po sobě syna, druhý dcery: tehdy ten syn jest pravý dědic všeho statku, a dcera ta nemá s ním dílu tu pravého, než muože ji odbyti jako dceru svú. Než jest-li žeby syn umřel prvé než-li by ji byl odbyl, tehdy ta dcera ostane pravá dědička toho všeho statku. (V bílých póhonných 1496 k letnicím. „Alžběta z Jablonné pohání Václava atd.“

(Nálezové, O otci etc.)

(Nález o tom kdež Jan chtě preč jeti i udělal zápis, a potom přijev zápisu nezměniv i oženil se a děti měl, v tom náhle s světa sšel, a ten komuž jest zápis učiněný, chtěl lepší právo míti k těm dědinám nežli děti zapisujícieho.) I nalezli za právo: Poněvadž on Jan z Chořova zapisující chtě ze země ven jíti zápis jest udělal s místem osobám nahoře dotčeným a přijev zase do země oženil se a děti s manželkú měl a v tom že jest náhle s tohoto svět smrtí sšel i tudy se znamenitě okazuje že jest to zápis svěřený, a toho děti jeho tudy ztratiti nemohly; z té přičiny dali jsú jí Kateřině dceři nadepsaného Jana z Chořova za právo, a on Jan (Náz) aby jí těch dědin postúpil ve dvú nedělích, bez pohoršení těch dědin.

(Ojiř. — Talmb. — Vind. — Emler Rel. I. 156, 37.)

Jest-liže co těžkého a nesnadného před ně (menšie úředníky) přijde, ješto-by toho sami z sebe rozeznati dostatečně nemohli, o to se s KMstí nebo se pány radie, dva s sebe z súdu na radu vyšliece, a potom tu radu v nález svój vpíší. (To se najde v Bielých póhonných, kdež Petr z Dobrošovic pohání Anny z Zrnosek).
(Item, kdež Petr z Šternberka pohání Taborských.)

(Všehrd I. 6.)

Puovod táhl se na pamět pánuov a vladyk, a oni vyznali pamět, a dali stané právo. (V bílých póhon. 1496 k roku na zejtří sv. Jeronyma. »Anna z Nelžejovic pohání Václava a Ladislava před menší saud.«)

(Nálezové, O staném právu)

Nalezli vuobec za právo: Kdyžby dvěma trh svědčil na který grunt, a ti žeby člověka cizieho na ten grunt přijali, a chtělliby kto

z toho člověka pohnati: tehdy má obú pohnati, komuž dsky svědčie; než požene-li jednoho, že jemu puohon zdvihnú. (O tom rozsudek léta božieho 1496.)

(ZZVlad. 264)

V lvových póhonných.

1496 Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto svuoj statek dskami zastavil a výplatu by sobě pozuostavil, tehdy přišel-liby čas té výplatě, aneb řekl-liby ten prvé penieze vzieti, nežby rok výplatě přišel, a nechtěl-liby potom sumy vzieti a zápisu propustiti: tehdy ten, ktož jest zastavil, má penieze u desk položiti a od úředníkuov list vzieti, aby byl ten obeslán, ktož statek drží, aby sumu přijal. A neučinil-liby toho po tom obeslání, tehdy ten, ktož vyplatiti chce, má peněz u desk nechati, a má pohnati toho, ktož jich přijieti nechtěl. A bude-li mu to přisauzeno, aby penieze vzal a statku postaupil: tehdy musí, což jest statku užil od toho času, jakž penieze u desk ležie, to navrátiti tomu i s škodami. Pakli ten pohnal, ktož vyplatiti chce, a peněz by u desk nenechal: tehdy mu ten puohon bude zdvižen, a on se drž zase svého zápisu, nedá-li zemským letóm projíti. (O tom rozsudek v Lvových 1496 léta.)

(ZZVlad. 43).

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto koho žádal, aby mu se čeledínem ujistil, a on vsadilby jej do vazby, a ten čeledín žeby jemu z vazby ušel neb vyšel beze lsti: bylliby pohnán z té pokuty, komuž jest ten vězeň ušel, nebude tou pokutou povinen. (Rozsudek ve Lvových léta 1496.)

(ZZVlad. 263).

Jestli žeby který sirotek hotové penieze měl a na dědinách žeby neměl: tehdy ktož by toho sirotka poručníkem po nápadu byl, má tu sumu oznámiti při dskách, kterúž sumu ten sirotek má, a má učiti aby jí neubývalo, než radše jí (s kralovskú volí) aby přibývalo (Rozsudek v Lvových póhonných l. 1496).

(ZZVlad. 484).

Jestli žeby kto statek svój zapsal někomu a dětem jeho, tu děvečky mají tolikéž jako pacholíci, a jeden z těch dětí nemóž se ke škodě druhého dlužiti na ten statek, a dluhy zapisujícího mají spolu platiti. (O tom rozsudek v Lvových póhonných 1496).

(ZZVlad. 486).

1496 Ktož na kom žádá, aby jemu čeledína vydal neb člověka, a
1. Oct. přitom mluví takto, „aby mu ho vydal nebo se jím ujistil:“ sám

sobě zmatek učiní a pokuty neobdrží. (V Lvových 1496 k roku Jeronymi. „Zdeněk z Běšic žaluje na Kateřinu.“)

(Nálezové, O lidech a služebnicích.)

Žádný se nemuože ke škodě druhému jeho dílu dlužiti. (V Lvových póhonných léta 1496 k roku Jeronymi. Elška z Jelče. Nález tu jest, a v témž nálezu najdeš, že se několika po někom statek dostane, má každý dluhy toho, což na jeho díl přijde, platiti.)

(Nálezové, O otci.)

Kdož v cizí moci jest, nepromlčí práva svého. — (V Lvových póhonných 1496 Jeronymi „Elška z Jelče pohání Jindřicha.)

(Nálezové, O promlčení práva).

Elška z Jelec pohání Jindřicha: Kdyžby která panna byla v cizí moci, a měla jaké právo k čemu dskami neb jinak, práva svého nepromlčí. Kdo v cizí moci jest, nepromlčí práva svého.

(ZZVlad. 487).

Kdož co drží pokojně, a nejsa z toho právem vyveden ani narčen, požene-li ho kdo proto z moci neb z pychu: bude zmatek. (Ve Lvových póhon. 1496 Jeronymi. „Dorota z Lantšteina žaluje na Jana z Cetně.“)

(Nálezové, O zmatku.)

Poručník mocný otcovský což koli sirotku učiní, to má od něho přijíti sirotek. (V lvových 1496 Jeronym. „Václav z Želetavy žaluje na Václava Vencelíka.“)

(Nálezové. Poručníci sirotkuov.)

Otcovský poručník nemá počtu činiti než z toho, več by se dobrovolně podvolil. (V Lvových póhonných k B. 1496, kdež Vácslav . . .)

(ZZVlad. 498.)

V Památných U. 17.

Jestli žeby kto byl kterým sirotkóm poručníkem a ti sirotci žeby byli děvečky, a k letóm spravedlivým žeby přišli, a ten poručník od té děvečky zápis dskami na její statek přijal: tehdy se tudy poručenstvie zbaví, a ta děvečka bude se moci bez jeho vóle a rady vdáti za kohož se jí zdáti a líbiti kolivěk bude, s jiných přátel radú (O tom rozsudek v Památných U. 7).

(ZZVlad. 490).

V Památných U. 8.

1496 Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto po sobě dětí nechal, a poručníkuov žeby nezdělal, a zdlužilby se, ježto by těch dluhuov z toho statku zaplatití nemohli, a přietel najbližší toho poručenstvie vedle svolenie na se vzieti nechtěl; by pak i poručníky zdělal, a ti toho poručenstvie na se vzieti nechtěli: tehdy ten statek sirotčí přátelé jich budú moci prodati s povolením královským neb pánuov a vladyk z plného saudu, a ty dluhy mají zaplatiti, a což zbude, mají toho statku sirotkuom dochovati. Než jestližeby viece dluhuov bylo než statku, tehdy rukojmě a dlužníci zachovajte se k tomu statku vedle prvnieho svolenie. (Jakož o tom rozsudek v památných U. 8.)
(ZZVlad. 491).

V Památných U. 29.

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto dskami jaký zápis udělal, a v tom zápisu tu výmienku žeby sobě zuostavil, jestližeby co komu rozkázal dáti po smrti své ústně aneb listem, to má dáno býti, buď hotové penieze, klenoty neb svrchky; to muož odkázati na tu výmienku, než dědictvie odkázati nemuož na žádnú vymienku. (V památných, U. 26.)
(ZZVlad. 186).

V menších zápisných.

1497 Nalezli vuobec za právo: Aby z kniežat, z pánuov, z rytieřstva, Pražan ani z jiných měst, žádný nemá kázati stieti, ani smrti nižádné žádnému učiniti za gleitem královským, ježtoby ten gleit král JMt hajtmanu královstvie Českého (miesto JMti držieciemu) oznámil, a hajtman to oznámil zemi. Pakliby kto učinil to, ten má králi JMti hrdlo i statek propadnúti. A též z nahoře všech psaných stavuov, že žádnému z panského, z rytieřského stavu, ani z Pražan, ani z měst smrti nočně neb tajně, za řádu nebo práv dokudž jdú, bez vyslyšenie před právem zemským, žádný nemá dáti učiniti, ktožby u koho nebyl a nebyl pán jeho, krom zločincuov podle zemského zuostánie; pakliby kto to učinil, aby týž sám hrdlo ztratil. Jakož o tom nález v v quaternu menších zápisných léta božieho 1497, v sobotu po svatém Marcellu (3. Jun.) mezi Šliky.
(ZZVlad. 436).

V bielých póhonných.

1497 Jestli žeby kto pohnal z nezdrženie smlúvy a potom vinil by z jiného, než ta smlúva ukazuje, ten póhon učiní na zmatek. (Rozsudek v Bielých póhonných 1497, kdež Jeník z Mečkova.)
(ZZVlad. 85).

I. Hyndrák A. 22.

Páni nález jimi na plném saudu z omylu učiněný zase napravili, odsauzeného práva učinili, a škody při tom také zdvihli. (V 1. Hyndrákových A. 22, mezi Alex. z Ratěnic a Markétú.) 1497

(Nálezové, O uvázání).

I. Hyndrák A. 30.

Svědomí, kteří zapisují, aneb je ve své moci mají, pronesau-li: hrdlo ztratiti mají. (V 1. Václava Hyndráka. A. 30).

(Nálezové, O svědomí).

Svědomie, jestliže by je kto těch ktož je píšie, anebo ti ješto je v moci mají, pronesli: ten a ti mají bez milosti ztratiti hrdlo. (V l. Vácslava Hyndráka A. 30).

(ZZVlad. 431).

Že v jednom trhu když jest několika osobám kladeno bylo trhem, že tím nejsú společníci a nápad. (V I. Václava Hyndráka A. 30).

(Výpis z r. 1534. — Arch. V. p. 509).

I. Hyndrák B. 1.

Úředníci menší kteříž dsky v moci mají, aby žádnému výpisóv z desk nevydávali bez povolenie krále KMsti neb pánov a vládyk z plného saudu aneb úředníkóv desk zemských větších. 1497

(ZZVlad. 247. — Arch. V. 468).

Jestli žeby se komu cti dotýkalo, a on svědka pohnal, ten nemá o čest sauzen býti, leč by mu svědek připraven byl. .... A když by připraven byl, má svědčiti, a k tomu trestán býti, že prvé svědčiti nechtěl.

(ZZVlad. 442).

Jestli žeby kteří od Němcóv jaké sobě pře kupovali bez povolenie královského, panského a vládyckého, a o ně z české koruny jakým koli spósobem hleděti chtěli, že jim toho napřed král JMst i všichni obyvatelé koruny české trpěti nechtie, nébrž je trestati chtie jako všetečné a podezřelé lidi.

(ZZVlad. 443).

I. Hyndrák B. 2.

Z panóv ani z rytierstva aby žádný dvú úřadóv zemských nemieval, menších ani větších.

(ZZVlad. 230. — Arch. V. 468.)

1497 Což se pánuov úředníkóv větších i menších dotýče zemských, aby od žádného žádné pře nevedli před saudem zemským, ale jinde všudy mohú; a to z té příčiny, poněvadž jich žádný vyprositi k své potřebě nemóž, aby k němu vstali; také sami od sebe státi nemají, než sami o své pře i spolu s sebú stávati mohú (V týchž B. 2)

(*ZZVlad. 238. — Arch. V. 468.*)

Úředníci menší aby byli sazeni dobří a zachovalí lidé.

(*ZZVlad. 239. — Arch. V. 469.*)

Svědomie aby byla opatrována, aby jich žádný neohledával, kromě toho ktož je spisuje; a jestli žeby je pronesl, aby hrdlo ztratil bez milosti. A k svědomí aby byla trnhlice se třemi zámky udělána, a třie úředníci aby od ní klíče měli, aby jeden k nim bez druhého nemohl leč ku potřebě před saud, aneb když by je zapisovati měli.

(*ZZVlad. 242. — Arch V. 468.*)

Což se rokóv opravovánie při póhoniech dotýče, ti mají minuti; neb ktož ku při nestojí, dosti jest ztratil podle práva starodávnieho.

(*ZZVlad. 250. — Arch. V. 469.*)

I. Hyndrák B. 3.

Na kadedru aby žádný nechodil, ani se ve dskách vertoval bez povolenie panóv úředníkóv větších; a ktož by kolivěk šel, aby 10 kop gr. panóm úředníkóm dal a v věži tři dni aby seděl.

(*ZZVlad. 251. — Arch. V. 469.*)

Což se saudu zemského dotýče, aby páni vedle starodávnieho obyčeje saudili a ráno zasedali. (V prvních Václava Hindraka B. 3.)

(*ZZVlad. 5. — Arch. V. 469.*)

Což se křikuov při zemském saudu dotýče, aby z zadu žádných křikuov nebylo; pak-liby kto kdy křičel, má naň zavoláno býti jmenem „nemluv tak velmi!“ jednou, druhé, až třetie. A křičel-liby vždy přes to, má do věže vzat býti a má den a noc seděti. (V I. Václava Hindráka B. 3.)

(*ZZVlad. 6. — Arch. V. 469.*)

Což se dotýče cizozemcuov, kteříž k koruně nepřislušejí, aby všiekni před saudem zemským českým jazykem své pře vedli, sami skrze se neb kohož sobě zjednati mohú. (V I. Václava Hindráka B. 3.)

(*ZZVlad. 7. — Arch. V. 470.*)

Staré dsky aby nahoře zuostávaly na hradě Pražském, a jestli žeby jich kto potřeboval, aby úředníci s ním nahoru šli a jemu je čtli, když by koli potřeboval (V I. V. H. B. 3)

(*ZZVlad. 170. — Arch. V. 469.*)

Pankhartóm a kurvám zjevným nemá ve dsky kladeno býti (V l. V. H. B. 3.) 1497

(*ZZVlad. 171.*)

Jestli žeby kteří měšťané na zpravnie listy statky držali dědicky, ti toho proti nálezu obecniemu činiti nemají; než Pražané svých svobod užiti mají (V týchž knihách B. 3.)

(*ZZVlad. 172.*)

Cizozemec žádný aby na úřadech zemských nebýval a nemá bývati (V týchž B. 3.)

(*ZZVlad. 237. — Arch. V. 470.*)

Žádná kmetična, když-by za kterým pánem ovdověla, že se na jiné grunty nemá vdávati bez vuole pána svého (V týchž B. 3.)

(*ZZVlad. 257. — Arch. V. 471.*)

Žádný aby k svědomí svědkóv nepoháněl prvé, než k té při požene jistce; pak-li kto požene prvé k svědomí než k té při, aby týden u věži seděl.

(*ZZVlad. 289. — Arch. V. 469.*)

I· Hindrák B. 4.

Nalezli, aby syn dielu od otce žádati nemohl; než jestli žeby se oženil s otce svého radú a přátel svých, tehdy otec má jej slušně opatřiti.

(*ZZVlad. 516. — Arch. V. 470.*)

Nalezli: Bratr starší mladšiemu aby utratiti nemohl, přes závady otce svého, než do svého dielu. A zase mladší bratr, dorosta k letóm, aby nemohl utratiti statku bez vóle staršieho bratra svého; pakli se co přes to vzdlužil, aby se na svój diel vzdlužil. A také starší bratr žádnými závadami mladšiemu bratru statku zavaditi nemóž; pakli by zavadil, aby žádné moci neměl.

(*ZZVlad. 517. — Arch. V. 470.*)

Chtěl-liby kto k svědomí chudých sedlákóv lidí poháněti, ten jim má každému od míle dva groše česká dáti. (V l. V. Hindráka B. 4.)

(*ZZVlad. 290. — Arch. V. 470.*)

I. Hyndrák B. 10.

Přísaha stala se v šrancích pro očištění mordu. „Volstorfar přisahal.“ (V l. Hyndrákových B. 10)

(*Nálezové, O přisahách.*)

1497 **I. Hyndrák C. 5.**

Nalezli za právo: Když by se lidé poddaní kterému pánu svému zprotivili, a statek jemu jeho odňali, a kdož by koli ty lidi v-uobranu přijal a statek tak odjatý k sobě přijal a jej sobě osoboval, věda o tom: takový by učinil nešlechetně, nepravě, proti právu a proti Králi JMsti; hrdlo propadl jest, a statek tak ten odjatý má zase tomu navrácen býti, komuž jest byl odjat (jakož nález o tom v kniehách prvních Vácslava Hyndráka ukazuje, C. 5.)

(Výpis z r. 1535. — Arch. V. p. 514. — ZZVlad. 415.)

I. Hyndrák C. 28.

Kdyby bratr který, maje sestru neodbytú, zapsal komu zápisem nápadním statek, že to moci žádné nemá proti sestře neodbyté. (V prvních Hyndrákových C. 28 mezi Kateřinú z Řípu a Dorotú z Hostúně.)

(Nálezové, O otci.)

Když kdo zápisu neodpírá podle práva, až leta projdau zemská, že potom žádným svědomím nic neobdrží a dědiny prosaudí. (V 1. Hyndrákových C. 28 mezi Dorotú Otepkovú a Janem z Valštejna.)

(Nálezové, O odpořích. — Cf. II. Andreae L. 27.)

I. Hyndrák E. 7.

Kdyžby kdo udělal svého úředníka neb písaře poručníkem nad dětmi a statkem svým mocným otcovským, že není povinen počtu činiti sirotku. Než nechce-li mu sirotek toho věřiti, by jemu všeho statku sstúpil, má za to zpravití, že více u sebe sirotčího nemá, a to toho statku, kterýž jest za živnosti otce toho sirotka k sobě přijal. (V 1. Hyndrák. E. 7, mezi Jindřichem a Janem bratřími atd. a Janem z Chlistova.)

(Nálezové, Poručníci sirotkuov.)

Jest-li žeby který úředník nevyčtený chtěl pána svého prázden býti, má přísahu učiniti. (V 1. Hyn. E. 7.)

(Nálezové, O lidech.)

Král jest dáti ráčil list mocný i na to, aby mohl osobám kterýmž koli, buď světským neb duchovním, statek svůj dáti aneb odkázati. (Takový list najdeš v I. Hyndrák G. 5. Vladislaus Buškovi Milešovskému z Sulevic.)

(Nálezové, O kšaftu.)

I. Hyndrák E. 14.

Kdož komu zápisem nápadním statek zapisuje a toho nezruší, a zápis jest-li bez výmienky, nemuož toho statku prodati; pakli prodá,

muože se ten, komuž zápis svědčí nápadní, s komorníkem uvázati. 1497
(V l. Hyndrákových E. 14. „Burian Trčka odpírá.“)

(*Nálezové, o trhu.*)

I. Hyndrák E. 17.

Kdož komu prodá nebo zapíše plat na svém statku, výplatu sobě pozůstavuje, že to neslove komorní plat. A jest-li že takový plat byl prvé placen na míšenský groš, že potom není povinen dávati na česko. (V 1. Hyndrákových E. 17. kdež Ctibor Braun z Chomutovic odpírá.)

(*Nálezové, O platích.*)

I. Hyndrák H. 13.

Když který rod učiní jaké zřízení mezi sebou a král to ztvrdí, že jich dědicové to povinni jsau držeti, a nemohau se žádným zřízením zemským proti tomu brániti. (V 1. Hyndrákových H. 13. mezi Buškem atd. a Kapléři z Sulejovic.)

(*Nálezové, O trhu.*)

I. Hyndrák J. 26.

Kdož má zápis na koho, že má summa jeho v jeho moc položena býti, a toho neučiní, než položí ji u desk: přijde-li k jaké škodě, že mu ji v moc nepoložil, sám sebú vinen jest, neb není jí povinen u desk bráti. (V 1. Hyndrákových J. 26. mezi Erhartem z Daupova.)

(*Nálezové, O trhu.*)

Že se právo duchovní nepromlčí, a aktami právo prokázavši proti držení, opat práv zuostal. (V 1. Hyndrák. J. 26, mezi knězem Bartolomějem opatem atd.)

(*Nálezové, O promlčení práva.*)

Komorník vzat byl na uvázání před válkú v dědiny, a po válce podruhé komorník vzat, a nebylo ke škodě. (V 1. Hyndrákových J. 26, mezi knězem Matúšem a královskými kněžími.)

(*Nálezové, O uvázání.*)

I. Hyndrák K. 5.

Odsauzení cti i hrdla Dalibora, že jest cizí lidi v ochranu přijal. (V I. Hyndrákových K. 5. Mezi Adamem z Drahonic atd.)

(*Nálezové, O zmatku.*)

I. Hyndrák K. 10.

1497 Páni podali strany na smlauvy přátelské, ješto nebylo o čest, o statek. (V 1. Hyndrákových K. 10, mezi Elškú z Strejčovic a Žibřidem.

(Nálezové, O smluvách.)

Nalezli vuobec za právo: Kterážby žena muži svému statek prodala a přátely o ten trh s mužem svým smluvena byla, a na tu smlúvu žeby jemu ten trh ve dsky kladla; a jestližeby po smrti muže svého chtěla se zase na ten statek navrátiti, pravieci že jest vězeň muže svého byla, že to učiniti musila: podle takového prodaje nemá se ona zase na ten statek navracovati. Summu peněz vezmi, zač ten statek muži svému prodala. A nad to, kdyžby takovým obyčejem někomu jinému statek prodala, majíc muže, že nemá se na ten statek navracovati, Než ktožby takový statek od ženy kúpil, má zaň u desk penieze klásti, a chce-li je muž jejie vyzdvihnúti s volí ženy své, ujisť ty penieze u desk; přebude-li muže svého, aby věděla kde své penieze naleznúti. Než při takovém trhu král JMst. pakliby krále JMti nebylo, tehdy páni a vladyky z saudu zemského aneb z komorního aby k tomu vyslali z pánóv a vladyk, aby v to nahledli spravedlivě-li jest ten statek prodán. Pakliby která žena statek muži svému zapsala, a muž její žeby prvé umřel, tehdy ten statek zase na ní připadnúti má. Pakliby umřela, tehdy vedle zápisu při muži zuostati má, tak jakž zápis svědčiti bude. — Pakliby je sama žena vyzdvihnúti chtěla, tehdy úředníci zapište to dskami, že jest sama je vyzdvihla; a to proto: zapsánie to má býti na svědomie tomu, že jest ten statek zaplacen, aby se ona potom naň nemohla viece navracovati. A od toho zapsánie má dáti k úřadu písaři menších desk zemských 4 groše české. (V prvních Václava Hyndráka K. 10.)

(ZZVlad. 515.)

I. Hyndrák K. 20.

Žádný člověk, maje pána dědičného, nemuože se obdarováním královským, kdyžby mu král erb dáti ráčil, tím erbem od svého pána dědičného vyhostiti a z člověčenství vytrhnúti; než užívej erbu pánu svému bez škody. (V 1. Hyndrákových K. 20, mezi Mikulášem starším Trčkú a Eliášem.)

(Nálezové, O lidech a služebnících.)

Kdož zápis udělá ve stu kopách neb v jiné jakéž koli ze jmena sumě, a moc sobě v témž zápisu pozůstaví, že bude moci dáti a odkázati do summy, pokudž se jemu zdáti a líbiti bude: na tu věc muože každý větší summu, než-li v jakéž jest zapisoval, dáti a odkázati. (V 1. Hyndráka leta 1497, mezi Marketú z Valdeka a Janem z Sautic, kdež týž Jan pohání túž Markétu k odporu.)

(Nálezové, O trhu.)

V prvních Václava Hyndráka.

Nalezli vuobec za právo: Na kohožby poručenstvie nápadem přišlo, ten poručník, pokudž toho statku stává, odbývaj za sirotky dluhy, jestližeby kteří byli, a vyvazuj jich dluhy, a ten poručník sirotkóm uruč. Pakliby poručenstvie přijieti nechtěl a určiti: tehdy k nápadu práva neměj, a poručenstvie na najbližšieho přietele spadni i nápad. (V prvních Václava Hyndráka.) Pakliby žádný přietel určiti poručenstvie nechtěl: tehdy král JMst bude to poručenstvie moci dáti, ktožby to na se vzieti chtěl, i s nápadem. 1497

(*ZZVlad. 497.*)

Nalezli za právo: Kdyžby kto svého statku nezřiedil a umřel a sirotkuov nechal mužského aneb ženského pohlavie, to poručenstvie spadni na najbližšieho přietele.

(*ZZVlad. 503.*)

Nalezli vuobec za právo: Což se puohonuov z dědictvie dotýče, aby trojí puohon byl a dvěma komorníky, podle práva starodávnieho; než o jiné všecky věci aby jedniem puohonem poháněno bylo. (V l. Vacl. Hindr.)

(*ZZVlad. — 105 a*).

Nalezli vuobec za právo: Jestli žeby kto měštěnina z městské věci, kteréž pod šos příslušejí, k kterému kolivěk saudu jinam pohnal, kromě před městský saud, aby naň žaloval: ten puohon také jemu bude zdvižen; a škody jím má bez puohonu zaplatiti, což před úředníky menšími provede. (V prvních Vaclava Hyndráka......)

(*ZZVlad. 55*).

Ve lvových póhonných.

Ktož by koho pohnal aby postavil člověka svého, že jej chce viniti z zlodějstva, a stoje póvod k té při i pravil že s tiem pohotově není: i poněvadž jest neprovedl, jest ten póhon na zmatek učiněn. (Rozsudek l. 1497, kdež Štěpán Angel pohání.) 1497

(*ZZVlad. 85*).

Kdož jest póhnán pro postavení člověka k póhonu a k při, a v póhonu není žádán, aby jeho do té pře skonání dochovali a dodrželi, a byl někde utracen na některé popravě, že není dále povinen. (V lvových póhonných 1497 k letničním. «Kristofor Naz pohání purgmistra etc. Čáslavských.») 1497 17—20. Maj.

(*Nálezové, O lidech a služebnících.*)

1497 17—20. Maj. Která vdova pohání o své věno stojíc, by pak odsauzena byla a dáno proti ní za právo, není škodami povinna. (V lvových 1497 k letnicím. »Ofka z Achstka z Březiny pohání kněze Baltazara.«)

(Nálezové, O vdovách a manželkách).

Item, nalezli vuobec za právo: Ktožby úřad purkrabstvie Pražského vedl z rozkázánie královského aneb panského a vládyckého, anebo žeby se strany samy o purkrabí svolily a žeby jej kde vedly, a kdyžby purkrabie tam zuohledoval i svědky přijal, a jestli žeby kto po tom úřadu vedení jaké svědky ku právu pro tu při vedl a je sobě zapisovati dal: že nemají ti svědkové přijati býti. (O tom rozsudek ve lvových puohonných léta 1497.)

(ZZVlad. 402).

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby který cizozemec komu člověčenstvie slíbil, a potom žeby k někomu jinému ušel z země, a ten, komuž jest člověčenství slíbil, žádal by na tom, aby mu jej vydal: má mu jej vydati, jako by jeho rodilý byl, a nemá sobě naň z cizie země propustnieho listu jednati, ani jej tiem listem (aby pak zjednal) zastierati proti tomu, komuž jest člověčenstvie slíbil; pakliby se v tom nezachoval, bude moci k němu hledieno býti vedle zřízení o lidi. (O tom rozsudek ve lvových léta 1497.)

(ZZVlad. 262).

Poručenstvie na přítele připadá. (V lvových póhonných 1497 k letnicím. „Jindřich z Audrče pohání Dorotu.“)

(Nálezové, Poručníci sirotkuov.)

1497 1. Oct. Kšaft, kterýž do desk nevšel, byl odsauzen. (V lvových póhonných 1497 k roku Jeronymi, kdež Aléna z Radonic pohání Janaa Viléma atd.)

(Nálezové, O kšaftu.)

Kdož koho před saudem zhaní řečí svou, oč není póhon, neprovede, bývá v kázeň vzat. (V lvových póhon. 1497 k roku Jeron. »Aléna z Radonic pohání« atd.)

(Nálezové, O zmatku.)

Když která vdova má něco na kterém statku neb žena, a potom bude učiněna poručnicí nad tím statkem: nezbaví-li se po smrti muže svého toho poručenství, a sedí přece v něm, že jest povinna sirotku počet činiti; a dokudž počtu neudělá, nemuože ze svého věna upomínati. A když sirotku udělá počet podle práva, tehdy sirotek jí má věno dáti teprv ve dvau nedělí po počtu, a prvé nic. Pak-li nedá, muože se v ně uvázati podle práva. (V lvových póhon-

ných 1497 k roku Jeron. „Aléna z Radonic pohání Petra Přibíka z Březí.“)

(Nálezové, O vdovách a manželkách).

Kdož jest za koho rukojmě, a bude pro to rukojemství pohnán, nestane-li rukojmě a dá na sobě právo ustati, není jemu jistec to, co by zaň dal, navrátiti povinen. (V lvových póhon. l. 1497 Jeronymi. »Jiřík z Kopidlna žaluje na Geruňka« atd.) 1497 1. Oct.

(Nálezové, O staněm právu.)

Jestli že jest kto za koho rukojmí, a pro to rukojemstvie jest pohánĕn, a ztratil-liby nestániem, že jistec není povinován za to nestánie zaň platiti, což on tiem nestániem ztratí. (O tom rozsudek v lvových póhonných. 1497).

(ZZVlad. 403).

Kdo co provozuje toliko jedním svědkem, má při tom zpraviti v kaple; pak-li nezpraví, neužive svědomí toho. (V lvových póhon. 1497 Jeronymi. »Anna z Onšova pohání Mikuláše Trčku.«)

(Nálezové, O průvodu.)

Kdož koho z svěření pohání a toho neprovede, jest zmatek. (V lvových l. 1497 Jeronymi.)

(Nálezové, O zmatku).

Ktož by koho pohnal z svěřenie kromě řeči které koli, a žádným svědkem toho svěřenie žeby neprovedl, ten póhon učiní na zmatek. Než jestli žeby měl jednoho svědka hodného zachovalého, tehdy ten, ktož by svěření odpieral, má za to zpraviti vedle práva, že jest nesvěřil. (Rozsudek v bielých póhonných l. 1497, kdež Jan Kapún).

(ZZVlad. 85).

§. 1. Když by na kterú ženu po příbuznosti (podle obdarovánie královského) poručenstvie připadlo jako na najbližšího přietele, a ta žeby uručila, aby statku neubývalo, — nemá jí muž v to poručenstvie sahati bez její vóle, ani v ten statek vkráčeti. §. 2. Pakli by sáhl anebo ona jemu jej dobrovolně poručila k spravování, — tehdy povinen bude muž uručiti. §. 3. A když uručí, její rukojmě mají propuštění býti, a muž za ní počet činiti má. §. 4. A nedostane-li se co na tom počtu, tehdy muž má svým statkem odbývati. §. 5. Pakli by muž její umřel, tehdy ktož nápad k statku jeho by měl, bude povinen za muže jejieho (což jest byl toho v držení) počet činiti a zaň jeho statkem odbývati. §. 6. Než kdyžby ona ovdověla a ten statek poručenstviem předse držela, z toho svého drženie povinna bude počet sirotkóm učiniti i jich vedle práva odbyti, nedostane-li se co do počtu. §. 7. Než žádný muž nemá podle sebe ženy své v poručenstvie přijímati ani zapisovati, aby vedle něho 1497

urukovala za umenšenie statku. Jest-li žeby ji pak přes to v to poručenstvie zapsal, tehdy to žádné moci nemá mieti.

(ZZVlad. 514).

1497 20—23. Dec. Kdožby dobytek zajal na škodě, mají na tom právě, kdež zajat jest, lidi voliti s obau stran, a co škod provede, zaplatiti. (V lvových póhonných léta 1497 k adventní. »Jiřík Oděradský z Hrušova pohání Mikuláše.«)

(Nálezové, O škodách.)

Kdož by komu dal list zatykací na jeho služebníka atd., ne doma, než jinde, a ten služebník, kterýž by měl býti zatčen, s ním v bytu nebyl: neníť povinen zatykacího listu naň přijíti. (V lvových léta 1497 k adventním. „Václav z Kolovrat a z Bezdružic žaluje na Bořivoje.")

(Nálezové, O vedení práva.)

Kteráby žena pravila, že jí muž peníze neb klenoty dal, má za to zpraviti v kaple. (V lvových póhonných léta 1497 k adventním. „Hynek Bořita z Martinic pohání Elšku z Kolovrat.")

(Nálezové, O vdovách a manželkách.)

Kdyžby druhá strana proti druhé ukázala a provedla smlauvu, a druhá strana žeby smlauvě odpírala a pravila, že jest k smlauvě té povolenie nedala, a poddala se k tomu, že chce zpraviti, má k tomu připuštěna býti; a když zpraví, obdrží. (V lvových póhonných 1497 k adventním. „Beneš a Jan pohánějí Brodské.")

(Nálezové, O smluvách.)

1498 7—10. Mart. Když otec komu škodu udělá a umře, že muože syn jeho nedílný, drže statek otce svého, z toho pohnán býti, a škodu musí zaplatiti. (V týchž dskách lvových 1498 k postním, kdež Brikcí a Jan bratří z Stepčic žalují na Henrika z Plavna.)

(Nálezové, O otci.)

Škody útratné jsou přisauzeny na jedné hospodyni. (V lvových l. 1498 k postním. »Jan Krisostom z Hostouně pohání Jana Hlaváče.")

(Nálezové, O škodách.)

1498 Kdož se pod kým nerodil, ani pod ním s otcem svým byl, nemůže se po otci naň sáhnúti. (O tom v lvových 1498, Jeronym z Skuhrova pohání Jetřicha Bezdružického.)

(Nálezové, O lidech a služebnících.)

1498 28. Mart. L. 1498 ve čtvrtek po sv. Benediktu, páni a vladyky na plném súdu ráčili sú rozkázati tento artikul ve dsky připsati: že též každý pro nezpravu bude moci právo vésti na dědiny zápisné tiem vším

obyčejem, jakož tento nález a rozkázánie ukazuje, kdyžby se dědictvie nebo dědin svobodných nedostalo.

(ZZVlad. 178.)

Nalezli vuobec za právo: Ktožby maje rukojmě za čeledína přístavného do jeho dobytie, a ten čeledín přístavný ušel by, a on žeby slal k někomu pro toho čeledína, aby mu jej vydal, a pro nevydanie potom toho pohnal, nedrže se rukojmí: že jemu ten puohon zdvižen bude, a pokutú ten jemu nebude povinen, poněvadž tomu čeledínu bez rukojmí věřiti jest nechtěl. (Rozsudek o tom léta 1498.) **1498**

(ZZVlad. 285.)

Nalezli vuobec za právo: Ktožkoli statek svuoj prodá a ve dsky jej vložie, a nic sobě tu nepozuostaví, a potom by někde k něčemu toho zbožie právo mieti chtěl po tom prodaji, žeby z něho pohnal, učinil by puohon na zmatek. (Rozsudek o tom etc.)

(ZZVlad. 85.)

Konvent odsúzen dědictví, kteréž bylo trhem kladeno konventu, poněvadž dal zemským letuom projíti. (V lvových póhon. 1498. Kněz Jiřík probošt atd. žaluje na Puothu z Ryžmberka.)

(Nálezové, O promlčení práva.)

Jiřík probošt etc. z Kladska pohnal Puothu z Ryžmberka a na Švihově o ňáké zboží duchovní; nalezli že ta věc má státi do arcibiskupa. (V lvových póhonných k suchým dnuom letničným 1498.)

(Nálezové, O platích.)

Když kdo neb kteří z obce neb osady, jmenem svým, jmenem **1498**
té obce neb osady atd. požene, a zmatek nalezen bude, tehdy by **6—9**
pak někdo jiný z té osady stál k rozsudku, nežli ti, kteříž se v pó- **Jun.**
honu jmenují, má ten pokutu trpěti. (V lvových póhonných 1498 k letnicím. »Jiřík Plech a Jan a osadní sv. Michala pohnali Pavla z Hrádku.«)

(Nálezové, O zmatku.)

Která žena má věno ujištěné od muže a po smrti jeho to přijme, že tudy díl mezi ní a otcem a bratrem neb strýcem jejím se nachází, aniž se nedílem muože navrátiti k dědictví proti jiným přátelům, nemá-li zvláštní jistoty. (V lvových póhonných 1498 k suchým dnuom postním. »Anna z Vranova pohání Jana« atd.)

(Nálezové, O vdovách a manželkách. — O spolku a rozdílu.)

Kdožby komu řekl zapsati statek svůj a nejmenoval s místem ani bez místa, má vuoli zapsati s místem neb bez místa. (V lvových póhonných léta 1498 k adventní. »Jindřich z Roztok žaluje na Jana.«) rčem

(Nálezové, O trhu.)

Kdožby pohnal z nezdržení smlauvy, a nepoložil by, v čem jest mu nezdržel, též také o rčení, a právo žeby ustál: nemá mu právo

puštěno býti. — (V lvových póhon. 1498 Jeronymi. „Zdeněk Laučenský z Kopidlna žaluje na Straníka.")

(*Nálezové, O smluvách.*)

1498 Ktož by koho pohnal z nezdrženie smlúvy a toho nepoložil v póhonu i v žalobě, v čemž jest jemu té smlúvy nezdržel, a ze rčenie též žeby nepoložil, v čem by jemu toho rčenie nezdržel, a právo ustál: toto ustánie práva jemu nic platno býti nemá. (Rozsudek 1498, kdež Zdeněk Laučenský.)

(*ZZVlad. 86.*)

Že spolupuovod může ze škod útratních a nákladních poháněti neb obeslati, sám bez svého původa. (V lvových léta 1498 Jeronymi, kdež Zděnek Laučenský z Kopidlna žaluje na Jana.)

(*Nálezové, O škodách.*)

Nalezli vuobec za právo: Jestliže kto požene před menšie úřad z většie summy než z 10 hřiven bez lotu že mu ten puohon zdvižen bude. (O tom rozsudek ve lvových puohoných 1498 léta.)

(*ZZVlad. 266.*)

V Památných Y. 20.

Jestli že kto dá na se právo na vrch dovesti pro kterúž koli věc, a po tom dovedení práva činí tomu odpor, a k tomu odporu požene: ten odpor i póhon jest na zmatek (V památných Y. 20.)

(*ZZVlad. 87.*)

V Památných Y. 30.

Jestli žeby kto jsa nemocen, i někoho poslal aby jeho nemoc opověděl, a byl-liby ten zabit, kterýž jest byl o tu věc poslán: ten ktož jest jej poslal, má za to zpraviti (při suchých dnech najprv příštích), že jest jej byl pro tu nemoc poslal; i nemoc svú při tom móž zpraviti. (O tom v památných Y. 30.)

(*ZZVlad. 216.—88.*)

V Památných Z. 33.

Přísaha za nemoc k saudu: „Na tom přisahám, že jsem k saudu při své, kterúž mám s N., atd. ani na koni, ani na voze, ani nikterakž přijeti ani se vypraviti nemohl, pro svú nemoc, beze vší lsti a fortelů; tak mi Buoh pomáhej!" (O tom v památných Z. 33.)

(*Nálezové, O přisahách.*)

V Památných.

Kdo s kým směnu neb smlauvu učíní a potom pro tauž věc 1498
pohání, jest zmatek. (V památných 1498. Viktorín ze Všehrd pohání Jana Třebického.)

(*Nálezové, O zmatku.)*

Ve Lvových póhonných.

Kdyžby jeden bratr neb strýc co kaupil, a sobě samému klásti 1499
dal dskami, anebo ženě věnoval na svém statku; však jest-li že se jest to stalo před zřízením zemským o rozdílích učiněným, kteréž zní, že nemuože rozdíl než listy neb dskami pokázán býti (sic.) — (O tom v lvových 1499. »Jan z Ryžmberka pohání Jindřicha Vaizeka.«)

(*Nálezové, O spolku a rozdílu.)*

V které smlauvě stojí, že sobě strany mají tu smlauvu do desk 1499
vložiti v určitém času, a to se nestane, že se ta smlauva promlčí, 22—25.
a nemá moci žádné. (V lvových póhonných 1499 k letnicím. Maj.
„Prokop z Holohlav žaluje atd.“)

(*Nálezové, O smluvách.)*

To slovo »budaucí« že se vztahuje na držitele potomní. (V lvov. 1499 k letnicím. »Prokop z Holohlav a z Jeřic žaluje na Václava.«)

(*Nálezové, O trhu.)*

Kdyby kdo komu řekl, že »jest učinil to, že jest učiniti neměl» jest nářek cti, a má nápravu učiniti, a zvlášť kdyžby tomu, kdož ho nařekl, nic neučinil. (V lvových póhonných k letničným 1499. „Prokop z Habřiny, písař menších desk zemských, pohání Severina“ atd.)

(*Nálezové, O zmatku.)*

Nalezli vuobec za právo: Ktožby škody útratné provodil, jestliže svědkové svědčie, žeby jemu těmi škodami povinovat byl, a nejmenují summy čehož jsú svědomi, že ti svědkové nemají přijati býti. (O tom rozsudek v lvových puohonných léta 1499, kdež Dorota z Waltieřova pohánie.)

(*ZZVlad.* 277.)

Když kdo sirotku statku sstaupí, nestojí-li o počet sirotek z užívání tehdáž podle práva, a zanechá toho: nebude jemu tím povinen. (O tom ve lvových leta 1499 k letnicím. »Jan z Dubče a z Drahonic pohání Jindřicha Mičana.«)

(*Nálezové, Poručnici sirotkuov.)*

Kdož k komu sám osobně jde s někým, a žádá na něm vy- 1499
dání čeledína neb člověka, a nebude mu vydán: požene-li z pokuty, 1. Oct.
neobdrží jí, poněvadž zřízení zemské ukazuje, že má poslati a ne sám jíti. (Ve lvových léta 1499 k roku Jeronyma. »Zigmund z Prvonic žaluje na Jiříka z Hrádku, mincmeistra.«)

(*Nálezové, O lidech a služebnicích.)*

V kvaternu trhovém.

Nalezli vuobec za právo: Že žádný z panóv ani z vladyk z saudu zemského, když jest která potřeba, mluviti nemá, než pán sudí aneb komu pan sudí by poručil. A též k nálezu žádný vstávati nemá, než komu pan sudí káže. (V kvat. trhovém.)

(ZZVlad. 12.)

1499 Dec. Nalezli vuobec za právo: Že mocný otcovský poručník dskami učiněný anebo na list mocný královský bez výmienky, nenie povinovat sirotkuom počtu činiti, a má moc jako otec; kromě na sirotčiem statku věna nemuož klásti a zpravovati z statku svého. Než kterýžby poručník otcovský s výmienkami učinèn byl, a na se to poručenstvie přijal, ten se zachovej podle výmienky té, kteráž jest položena; než nápadu mieti nemá, lečby dskami neb zápisem pokázal, že to otec zřiedil, že má mieti nápad. (V kvaternu trhovém léta 1499, v pátek o suchých dnech adventních.)

(ZZVlad. 496.)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby který služebník učinil co komu z rozkázanie pána svého, a pán se k tomu seznal, aneb to na pána toho provede, že jest s volí pána svého to učinil: že o to ku pánu má hledieno býti a na něm zvědieno, jestli to, že jest ten služebník učinil s jeho volí? Ten pán má hned pověditi jmenovitě, že jest s jeho volí neb nenie. Pakli by sám od sebe ten služebník co učinil, tehdy o to k tomu služebníku má hledieno býti. (Jako prvé o tom nález v bielých puohonných, léta 1465, kdež Ryneš pohánie; druhý v kvaternu trhovém léta 1499 v pátek o suchých dnech adventních.)

(ZZVlad. 481.)

Nalezli vuobec za právo: Kdyžby jeden druhému bez zápovědi dobytek zajal na jakéžkolivěk škodě, ten ktožby zajal, obveď škodu hned lidmi hodnověrnými, a tu vedle zdánie aneb rozeznánie těch lidí škodu zaplať ten, čížby dobytek škodu učinil. Pakliby jeden druhému grunty své zapověděl, a přes tu zápověď žeby jeden druhému na škodě dobytek zajal, ten hned, komuž se škoda stane, škodu aby též obvedl, chce-li, a též vedle rozeznánie lidí ten jistý, čímž dobytkem se škoda stane, zaplať vedle toho rozeznánie. Pakli obvesti nechce, tehdy daj s každého dobytka ten jistý, čížby dobytek byl, jeden groš bielý tomu, ktož jest ten dobytek zajal, proto že jest přes zápovědi na jeho grunty hnal. A kdyžby jeden druhému grunty chtěl zapověděti, daj jeden druhému věděti listem pod pečetí svú a jiných dvú lidí dobrých pečetmi, nebo dvěma hodnověrnými člověky, aby jeden k druhému poslal, že jemu grunty své zapovedá. A ktožby svévolně nechtěl škody zaplacené přijieti, cožby rozeznáno bylo lidmi hodnověrnými, aneb s každého dobytka groše českého, a

dobytek přes to držal za sebú, a jeho vydati nechtěl: tehdy ten, čiežby dobytek byl, muož toho jistého (kterýž dobytka vydati nechce) z pychu pohnati. A kdožby takový pych udělal, ten škody bez puohonu pohnaný zaplať puovodovi, a to ve 4 neděliech od rozsudku, a pokutu daj, kteráž na pych uložena jest od pánóv JMsti, na schválénie úředníkóv menších. Než když dva neb třie lidé mají v jedné vsi, ti lidé aby pásli ze spolka, jedni druhým bez škody, nehájiec sobě na gruntiech v té vsi (V kvaternu trhovém léta 1499, o suchých dnech adventních.)

(ZZVlad. 477.)

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby se kto v cizie grunty uvázal, buďto lesy, lauky, dědiny, řeky, potoky, aneb kterýchkoli jiných věcí užívati mu nedal, a jemu škodu činil, aneb rybník na grunt cizí topil, anebolito také lauky a lesy přesekal, aneb se v podacie cizie uvázal, aneb v grunty podacieho, a o to pře byla: ktožby to držal, a těch gruntuov po napomenutí postúpiti nechtěl, ten aby jeho pohnal z pychu, ne z moci. A bylliby naň ten pych uveden před pány v plném saudu, aby za ten pych napřed tomu, komuž jest jej učinil, 50 kop grošuov českých dal, a gruntuov těch jemu postúpil ve dvú nedělích po rozsudku. A v těch dvú nedělích aby jemu škody vedle rozeznánie uředníkuov dal a zaplatil bez puohonu. Pakli by ten požena z pychu neprovedl, zaplať druhé straně též všecky škody, kteréž úředníky nalezeny a rozeznány budú. (V kvaternu trhovém léta 1499, v pátek o suchých dnech adventních.) 1499 Dec.

(ZZVlad. 444.)

Nalezli vuobec za právo pánové a vladyky: Že žádného, ktož se před saudem zemským saudí, na přátely podávati nemají, lečby se cti dotýkalo aneboli po puohonu vyrozumějíce, že se cti dotýče; aneb lečby se strany dobrovolně svolily o kterú při. (V kvaternu trhovém.)

(ZZVlad. 13.)

Nalezli vuobec za právo: Že žádný člověk nemuož přesvědčiti úředníkuov menších, lečby měl k svědomí i pánóv z lavic aneb z vladyk, kteří v saudu zemském sedají. (O tom v kvaternu trhovém léta 1499, v pátek o suchých dnech adventních.)

(ZZVlad. 243.)

Žádný ústnieho svědomie dávati nemá před saudem zemským, 1499 20. Dec.
než učině přísahu má písař jeho svědomie zapsati a potom čísti, komuž toho potřebie by bylo; leč by se strany dobrovolně svolily, že to svědomie má přijato býti bez přísahy a ústně seznáno. Než páni a úředníci a súdce zemští tak svědčiti mají, jakž nález o tom od staradávna svědčí. (V kvaternu trhovém l. 1499 v pátek o suchých dnech adventních.)

(ZZVlad. 15.)

V Bielých póhonných.

1500 Ktož by svěření odpíral, jsa pohnán, má za to zpraviti v kaple. (V bílých póhon. 1500. »Beneš z Kolovrat pohání Jenčíka staršího«.)

(Nálezové, O přisahách.)

Kdož pohání z více nežli sám má, ze škod má určiti. (V III. Václ. a v bíl. póhon. l. 1500, kdež Anna Sirková pohání Jakuba kotláře.)

(Nálezové, O škodách.)

Ve Lvových póhonných.

Kdožby komu řekl peněz půjčiti na list, má jemu rukojmě postaviti v tom listu, na schválení purkrabí hradu Pražského. (V lvových póhonných 1500 k postním. „Jan z Bezdědic pohání Matúše Złatníka").

(Nálezové, O trhu.)

Kdož prokáže co platu, který jest nadán a ne kaupen k kostelu a byl-li k tomu platu prvé v užívání, obdrží jej. (V lvových léta 1500 k letničním, nález mezi Matyášem opatem slovanským a Bernartem Rachmberkem).

(Nálezové, O platích).

Kdožby k své při pohnal z nějakých listů, pravíc, žeby jimi chtěl a měl svú spravedlivost pokázati, má jemu odloženo býti; a úředníci mají psáti tomu, kdož jest z těch listů pohnal, aby je položil. (O tom v lvových 1500. „Jan z Bysně a z Malíkova pohání Zigmunda Pětipeského").

(Nálezové, O průvodu.)

Kdož se k čemu smluvou podvolí dobrovolně o jaké gruntovní věci, že držitel potomní těch gruntóv jest tomu všemu povinen dosti učiniti. (V lvových póhon. l. 1500 Jeronymi. „Jan a Vilém pohání Václava").

(Nálezové, O smluvách.)

Rozsudek královský A. 8.

Nalezli za právo: Jestližeby kto z peněz upomínaje tomu by lál, nemá ho jináč haněti, než lháře pro penieze má mu dávati, a že jest nešlechetně nad ním o penieze učinil, a též i rukojmiem. Pakliby kto nad to více lál, tehdy když jistec neb rukojmě ten dluh zaplatie, mají toho, ktož jest jim lál, obeslati před krále JMst. aneb před saud zemský pohnati. A tu ten, kterýž jest viece haněl než měl haněti, má před králem neb před saudem zemským těm kohož

jest haněl, to opravi ti, »že což jsem na tě pravil, to sem na tě v hrdlo lhal.« (O tom rozsudek královský A. 8.)

(ZZVlad. 394.)

Item nalezli vuobec za právo: Ktožby komu listu kšaftem svěřil anebo listem, tehdy ten podle toho svěřenie nemá tiem listem moci upomínati, nemá-li jeho jináč kšaftem odkázaného, že jemu všecko své právo dává; aneb nemá-li naň dobré vuole obyčejné, na zmatek by k tomu listu pohnali. Než jsú-li dědicové po otci k tomu listu, neb nedielní strýci, neb společníci, neb nápadník najbližší podle obdarovanie královskeho, ti nápadníci budú moci upomínati z toho dluhu spravedlivého, by pak naň dobré vuole neměli. (O tom rozsudek královský A. 8).

(ZZVlad. 395.)

Rozsudek královský A. 9.

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby se kto komu zapsal listem pro kterú věc, jestližeby ho kto chtěl právem viniti z té věci, za kterúž mu se jest zapsal: tehdy ten, byl-liby pohnán pro tu věc, na kterúž zápis má, má toho obeslati od toho práva před kteréž jest pohnán, aby jej v tom zastúpil podle zapsánie svého; a nezastúpil-liby po tom obeslání, by pak ten prosaudil, ktož jest pohnán, tehdy muož k tomu hleděti, ktož se jest jemu zapsal. Než jestli že by se saudil, toho neobešle, ktož jest mu se zapsal: prosaudil-liby, nebude ho moci viniti. (O tom rozsudek královský A. 9) A z toho též, jestližeby kto staným právem prohrál.

(ZZVlad. 107.)

Rozsudek královský A. 11.

Nalezli vuobec za právo: Jestližeby kto co komu pravil, a on by pohnal toho, aby mu to svědčil, co jest jemu pravil, a ten by jemu toho nesvědčil a pravil, že jest jemu toho nepravil, a ten by to naň provedl, že jest jemu to pravil: tehdy má ten za klamaře jmien býti, že jest pravil a nesvědčil tak; a to jestližeby se cti dotýkalo aneb jaké hanby, aby ten daremných věcí nezprávěl a lidí vespolek nevadil. (O tom rozsudek královský A. 11.)

(ZZVlad. 276.)

Rozsudek královský C. 4.

Nalezli vuobec za právo: Jestižeby věřitel dal rukojmiem napřed puol léta věděti, tehdy ten má to jiným rukojmiem také dáti znáti, i tomu za kohož jest slíbil. Pakliby nedal znáti jiným rukojmiem a jistci, za kohož jest slíbil, pro to jistec i jiní rukojmě ten list mají vyvaditi, jakž budú moci. Než vezme-li jistec s rukojmiemi jakú škodu pro ten dluh, mají o to k tomu rukojmi, kterémuž dáno

věděti a on jim toho neoznámil, hleděti, a ten jim těmi škodami povinen bude pro neoznámenie a zanetbánie. (O tom rozsudek královský C. 4.)

(ZZVlad. 399.)

Rozsudek královský D. 2.

Nalezli vuobec za právo: Ktožby za koho v rukojemství státi nechtěl, že má jeho ten vyvaditi. Pakliby ho nevyvadil, že jeho muož pohnati proto před purkrabí, jestli že jest věc listovnie; pakli jest jiná věc, tehdy před krále neb před saud zemsky. (O tom rozsudek královský D. 2.)

(ZZVlad. 396.)

Rozsudek královský D. 4.

Nalezli vuobec za právo: Jestli žeby se komu pečeti u listóv zlámaly, a jistec by se k tomu dluhu znal, aneb by pak kto odpieral a ten dostatečně to provedl, číž jest list, že nenie vyvazen: to zlámánie pečetí jemu ke škodě nebude. (Jakož o tom rozsudek královský D. 4.)

(ZZVlad. 397.)

Rozsudek královský H. 10.

Nalezli vuobec za právo: Jestli žeby kto dal svědomie na koho, pravě naň, že jemu něco nešlechetného učinil, a on by tomu svědomí odpieral: má ten to na něj provozovati, ktož jest naň svědomie dal, co jest nešlechetného učinil, a má k tomu od úředníkuov menších obeslán býti listem, aby k svému svědomí stál a je vedl. Pakliby po tom obeslání k svému svědomí nestál: tehdy ten, ktož jest svědomiem na cti narčen, má král JMt a saudce jej na jeho cti opatřiti, a má jemu naň zatykací list dán býti na toho, ktož jest jej nařekl a nestál. (O tom rozsudek královský H. 10.)

(ZZVlad. 273.)

V registrách královských U. 8.

Nalezli vuobec za právo: Že žádný konvent neb klášter, kteráž jest komora královská, nemuož bez povolenie královského nic od konventu ani kláštera zastaviti, prodati, ani dáti, ani směniti bez povolenie královského. Pakliby co zastavil, prodal, dal neb směnil, že to žádné moci nemá mieti; pakliby kto k sobě přijal, musie to králi darmo vrátit. (Rozsudek o tom v registrách královských, U. 8.)

(ZZVlad. 456.)

II.

Alberti Ojíř ab Očedělic

Liber sententiarum, quae a Terrae Judicio inter aa. 1311—1494 sunt latae.

Albertus Ojíř ab Očedělic, qui sententias Judicii terræ in unum librum collegit, natus erat familia equestri (vladykali), quæ jam sæculo quarto decimo commemoratur. Sedes gentis hujus fuit castellum Očedělice, quod in regione Žatecensi situm erat et nunc Holletitz nominatur.

Unus ex Alberti majoribus, vir alacritate studioque pugnandi inter Hussitas insignis, a. 1421 in oppido Kadan condicione armorum tradendorum spreta, una cum turri quam acerrime defendebat, flammis est haustus. Postquam bellum hussiticum confectum atque compositum est, complures ex hac gente juris dicendi peritia claruerunt; namque jam a. 1460 unus eorum, Pechanec Ojíř ab Očedělic, inter illos judices terræ qui ordinis equestris erant, commemoratur.

Wladislao IV. regnante Albertus Ojíř multa gravissima reipublicæ munera administravit; nam fuit aa. 1475—1476 burgravius castri Pragensis, ab a. 1475 — 1479 sedit inter judices regii judicii camerarii, ab a. 1485 usque ad a. 1494 fuit e numero judicum terræ; tandem supremi judicis vicarius (vice-judex regni Boemiæ) est factus.

Quum terræ judex esset, sententias Terræ Judicii quæ ab antiquissimis temporibus usque ad suam memoriam latæ erant, ex tabulis terræ nec non ex tabulis curiæ regiæ sollertissime collegit. Antiquissimæ quæ Ojířii libro continentur, sententiæ ad tempora Joannis regis referuntur; earum autem quæ ultimæ leguntur, ad r. 1494. quo Wladislaus IV. regnabat, sunt referendæ.

Sed quæ nunc exstant operis ab illo conscripti reliquiæ sane exiguæ sunt; quum enim constet eum omnes quæ alicujus momenti essent sententias de Tabulis exscripsisse, nos hodie parvam earum particulam superesse videmus, eamque alius cujusdam industriâ conservatam, qui post a. 1541 antiqua patriæ instituta de quibus dubitare se ait an Constitutionibus Terræ sibi coætaneis (zřízení zemská) continerentur, ab Alberti libro in suum usum descripserat.

Hæc autem quæ exstat operis Alberti pars ideo plurimi æstimanda videtur, quod complectitur sententias aliunde ignotas, quæ nec in Victorini libris (Knihy Devatery) nec in Constitutionibus Terræ (Zřízení zemské) a. 1500 promulgatis nec in Sententiis a. 1531 collectis (Nálezové) reperiuntur; inde licet affirmare, si in unum et quasi in in summam coegeris Sententias quæ 1. apud Victorinum de Všehrd 2) in Constitutionibus Terræ 3. in Sententiis a. 1531 collectis 4. in collectaneis ab Alberto Ojíř conscriptis exstant, corpus effici satis amplum sententiarum, quæ a Terræ judicio sæculo XIV. et XV. latæ Tabulis Terræ olim continebantur.

Liber manuscriptus in bibliotheca Konopištensi dominorum a Lobkovic asservatur. Alterum exemplum in bibliotheca Cruciferorum cum rubea stella Pragæ reperitur.

Předmluva.

Král, najvyšší činitel pokoje, spuosobil a stvořil sobě poddané v střiezlivosti a v skrovnosti, ale žádost jich jest v svých mezech nezavřena, a pokoje jsúce milovníci, ale nesvornost a ruoznice jako máti je rodiecí. A kdyžby spravedlnost té rozpustilosti nezavierala, zajisté pokoj zemský až do končin světa byl by sňat a zapuzen. A protož práva se na to vydávají, aby taková žádost škodlivá prospěchu tak svobodného neměla; nebo skrze právo a naučenie poctivě aby člověk živ jsa, druhého škodú neurážel, ale aby jednomu každému to což jeho jest navrátil.

To znamenav já Albrecht Ojieř z Očedělic, jeden jsa z súdcí zemských najmenší, chtě této koruně slavné a kralóm českým a vladykám i správcuom této země naučení nébrž zprávu nějakú pozuostaviti; neb tuto se nic nového nevymyšluje, než toliko starodávních králuov českých, jich nálezy obecné i také stranné i jiné řády předešlé, ku paměti přivozuje. A to což rozličně onde i jinde bylo sepsáno po dskách zemských, i také dvorských ecc, to sem v jedny kniehy shromaždil. A tu jsem rád práci na se vzal pro uvarovánie potomních nesnazí a búřek, aby v řád země tato skrze to snáze uvedena byla. A to potomní páni i jiní mladí, ještó jim práva a řádové zemští svědomi nejsú, jako starým předešlým, a když to čísti a s pilností rozjímati budau: tehdy skrze to takové pilné vzetie budú se moci starým svým v múdrosti vrovnati v časech brzkých. A protož abych dlúho nestál při té předmluvě, konec jí učiniv, již pak s pomocí Pána Buoha všemohúcího již to chci konati, co jsem umienil a předse vzal.

Najprvé obecné nálezy, kteřížto stali jsú se za krále Jana Slepého, za císaře Karla, za krále Vácslava, za císaře Sigmunda, za krále Ladislava, za krále Jiřího, za krále Vladislava pána našeho

milostivého; a také nálezy strannie tuto po ád vypsány jsú, když se který stal za kterého krále a z kterých příčin stranám dáváno za právo.

(Nálezy obecní i stranné, z desk zemských i z desk dvorských v jedno sebrané.)

Tito rozsudkové napřed psaní, kteří jsú se stali za krále Vladislava, jsú v knihách Ondráčkových toho času miesto písaře zemského držícího. A když sem já Ojíř ty rozsudky shromažďoval, nebyly jsú ještě toho času zrejstrovány (1487—1494); i protož kdyžby kdo chtěl těch rozsudkuov ve dskách hledati, musí se tímto zpraviti: Nejprvé téhož Ondřeje knihami a léty, kterého léta a při kterém času který se stal.

Registrum na davní zřízení zemské.

Předmluva Albrechta Ojíře z Očedělic na davní stará zřízení zemská (o kterýchž nevím aby byly v těchto našich nynějších zřízení zemských.)

Ciesař Karel ustanovil, aby páni v saudech sedali všickni; pakli by neseděli, tehdy úředníci pražští aby spravedlnost činili .... II. Ulrici O. 9 (b.)

Kdož nemá dědictví, nemá pohnati ze škod nad X hřiven stříbra; taky nemá od jiných práva žádného přijímati .... I. Maur. B. 5.

Aby prava zastavená propuštěna byla podle zvyklosti od starodávna .... III. Wenc. G. 15.

Aby výpisův z desk nedávali, než dsky mají čteny býti každému .... III. Wenc. N. 15.

Aby nevydávali veypisuov z desk k duchovnímu právu .... III. Wenc.

Kdo má kleit před mocí i před právem, nemá naň žalováno býti, a on taky nežaluj .... III. Wenc. R. 12

Když stranám položen rok do kaply ku přísaze a obojí nestály, žalobník můž zase pohnati....... II. Maur. O. 11.

Kohož puohon doma zastihne .... II. Maur. O. 11.

Desk nemuož přesvědčiti .... II. Maur. O. 11.

Aby všecky pře při právu zemském, práva tak zastavená propuštěna byla .... III. Wenc. G. 25.

Aby žádný z úředníkův zemských větších nemohl žádného pohnati, leč sobě stranu před saudce zemské třikrát povolá .... III. Wenc. N: 15.

Že písař zemský s úředníky menšími stání a nestání a jiné zmatky má slyšeti a rovnati .... I. Proc. S. 19.

Nad dsky paměti přijímati nemají .... II. Wenc. A. 8.

Na manství muož věno kladeno býti. Král nemuož manství svoboditi..................................I. Maur. P. 13.
Král kázal trh z desk vymazati: nemělo moci, že žádný relatorem nebyl..................................III. Wenc. G. 20.
Aby žádný na svých dědinách škody neměl žádné, kdožby do III let XVIII neděl nepanoval po nápadu; položili za nespravedlivý nález a kázali vymazati, krom dědin právem obdržených..........III. Zdisl. B. 17.
Aby ohně nepauštěli; silnice aby šly, aby překážek nebylo; cla povýšená aby minula; zlatý, groše, peníze, haléře u Hory a nejinde, mají dělány býti; hradové, tvrze zbořeny aby staveny nebyly bez vuole..IV Matth. A. 3.
Pro nedání do desk statku položenie statek na krále připadl..II. Zdisl. K. 6.n. 16.
Aby žádný ke škodě zemi nesloužil pod ztracením cti i nápaduov..I. Steph. K. 18.
Opět aby žádný zemi ke škodě nesloužil..............I. Steph. K. 18
Žádný nemá zemskèho zhúbce přijímati na hrad ani na tvrz..I. Steph. K. 18.
Brání mocí, násilé, stráže, odpovědi, nátiskové, ... než právem aby se hleděli.......................I. Steph. K 18.
Na koho by bylo popravci neb konšely dovedeno, má se nad ním poprava státi, a od popravcí nemá více bráno býti zbuoží než což s kata; dosti jest..I. Steph. K. 18.
Aby nebylo dopuštěno svobodných dědin od vládyk kupovati měšťanuom pro příčiny..................II. Dup. I. 2.
Král Ladislav děkuje z pomoci dobrovolné a nepovinné a zapisuje se víc nežádati ani jiní králové......II. Dúp. A. 13.
Kdož která zboží královská neb kněžská aneb cizí dskami neb listy dědicky od smrti krále Václava [rozdal], aby zase vypravil, a toho aby se víc nedálo pod trestáním..........................II. Dúp. P. 29. (3)
Kdož z veliké sumy z škod pohání z úmysla, aby zpravil, a v čem se znal pohnaný aby dal, a což by mu se zdálo žeby tolik nebylo neb že povinen není, také aby zpravil.....................II. Dúp. P. 29. (4)
Někteří poháněli a ještě poháněti chtí těch, kterýmž jich trh aneb spravedlivost z desk jest vyřezána; přátelé jim jich práva odprodávali; byloliby provedeno od pohnaných buď registry aneb že sú penieze úroční při dskách kladeny byly aneb žeby to svědomím provedli ....II. Dúp. P. 29. (5).

O clu.

O spolku a svěření.

O společnících a dědinách
O spolku bratří....................................Flav. citat. 1454.
O sirotku a společníku.
Zápis jeden udělal, maje pryč jeti....................III. Plana L. 26.

O saudu dvorském a manství.

Z dvorského saudu že se muož odvolati k zemskému. I. Mathiæ G. 15.
Manství svoboditi nemůž............................I. Maur. P. 13, —
IV. Mathiæ A. 25.
Věno na manství.......................................I. Maur. P. 13, —
Mathiæ A. 30.
Na manství o věnu X kop..............................I. Maur. P. 13. —
Flaveo citat. 1455.
Brání na dědinách manských komorníkem...........II. Plana G. 26.

O trhu a prodaji.

Trh muži a ženě svědčil..............................III. Wenc. G. 10.
V trhu potok nebyl jmenován a zuostal prodávajícímu III. Wenc.
K trhu přivolil a zpravcí se udělal.
Trh dvěma svědčil......................................I. Procopii U. 13.
Prodal za živnosti.
Prodané dědiny neočistěné.
Trhu jeden odpíral......................................Wenc. Andr. Q. 22.
Přes první trh nemoh zapisovati dědin.
Odprodal věno bez vuole její..........................II. Plana U. 20.
Proti trhu rčení..III. Plana E. 23.
Cf. Flav. cit. p. 33.
Kaupil jeden dědiny.....................................III Plana L. 5.
Co prodal, všeho hájil, stoje podle druhého, a neohlásil by toho hájíl, k čemu právo má, než hájil vše pře..........................III. Pl. L. 18 (1463.)
Prodal plat syn bez vuole.
Prodal plat jeden druhému.
O trhu a ni v dskách neměl.
Trhy prokázaly.
Prodali dva bratří.
Prodal listem, a dsky též svědčí..........................I. Maur. P. 13.
Prodal k dědictví stané právo.
Prodává zápis svuoj.
Při trhu nevymínil, aby nezpravoval věna..............III. Pl. J. 9 (1462.)

O věnu a příjemci na dědictví i na listech a manství.

Věno měla-li na jeho dílu.................................II. Wenc. D. 14.
O věnu na dědictví a listech..............................III. Wen. R. 12, e).

Věna opatření ničímž královským dáním.
O věna převedení a dědicóm kladení.
Věno převedl; na příjemce má sáhnúti.
O věnu; dala vdova lětóm projíti.
Věno po smrti komu se dostalo.
Věno na dvú bratří statku.
Věno na krále připadlo pro vdání..................I. Nicolai A. 8.
K věnu kladení dali společníci povolení; obdržela.
O věnné zástavě po ženě.
Věno měla jedna na manství a užila ho.............IV. Math. A. 30.
Věna dsky svědčí..III. Wenc.
Věno z dědictví očistiti...................................II. Maur. O. 11.
Wenc. And. Q 23.
Věnných L ℔ utratili.......................................I. Pl. E. 6. (1457).
O věnu na manství...I. Maur. P. 13.
IV. Mathiæ A. 30.
Věno na dědictví prodáno bez vuole její...........II. Plana U. 20.
Věno zapsala mátě ....III. Pl. J. 9 (1462).
Věna nevymínil aby nezpravoval........................III. Pl. J. 9 (1462).
Věnné právo před platem komorním..................III. Pl. J. 11 (1462).
Věna, trhy, zápisy na sobě propustil.
K věnu svrchky přidány.
O věnu přisauzeném a uodhádání vymíněno..........IV. Pl. M. 5 (1465).
O splacení věna, že nemá zplácena býti, a o přívodu věna...III. Andreae 1486.
Věna trhy kladení prokázali.
Věnné právo starší než zvod.
Za věno rukojemství.
Věno odkázané od summy.
O věnu králové..III. Plana J. 14.
Věna pro neopatření — puohon.
O věnu a zapisu svěřeném..................................III. Pl. L. 16 (1463).

O nedílnosti a dílnosti.

Nedílnú máteř přebyla dcera.
Oddělila se od dětí vdáním mátě........................I. Nicolai A. 8.
O nedílnosti strýcuov neproved, — dáno druhému za právo...I. Plana H. 8.
Dělice se bratří zuostavili plat..........................I. Plana E. 5.
Nedílný strýce svého nic dáti nemuož pryč na dědinách...Flaveo citat 1455.
Nedílný strýc poručenství činí............................II. Plana G. 15.
Nedílnosti dání odpírá.
Nedílen jsa bratra, zapsal.

O nedílnosti a odpírání zápisu.
Nedílné a neodbyté sestře neodcizuj statku.
Nedílně zapisuje manželce a dětem jiným.
Po nedílné sestře lepší právo.
Nedílný strýc — lepší právo k sirotkům............Wenc. And. M. 7,
III. Andreae 1486.

O králi, výprose a dání jeho a zastavení práva, o odúmrtí a o nápadu a volení saudcí.

Král se uvázal v clo a potom pustil od něho.......Zdislai A. 35.
Po králi o nápadu..I. Procopii U. 13.
III. Wenc. B. 7.
Královským povolením listem k spolku.
O krále listu a ležení.
Král zastavil práva vedení................................III. Wenc. N. 15, b)
Králem právo žádnému zastaveno nebuď
S králem aby se srovnali odbojníci..................III. Wenc. G. 13.
Král žaluje na zhúbce zemské.........................I. Maur. P. 19.
Na králi mateře nedílné statek vyprošen.
Na krále bez zřízení věno připadlo.
Král pohnal jednoho přes nález.
Proti králi práv zuostal.
Nápad z spolku; po smrti komu se dostal.
Po králi o nápad; dvěma trh svědčil..................I. Procopii U. 13.
Po králi o nápad ot toho smrti co zuostalo, král pryč dal a co živnosti prodal, to mu zuostalo.
Ciesař podal na saud, a z saudu na císaře se zase odvolali, a nepokazovali spravedlivosti............IV. Math. A. 18.
Král nemuož manství svoboditi..........................I. Maur. P. 13. — IV. Mathiæ A. 25.
Na králi výprosy k místu nedovedl, i aby na ně nesahal, dokudž rozsúzen nebude.................Wenc. And. J. 29.
Na králi výprosa dědin, dovedení práva.................I. Pl. D. 9 (1457.)
Král moc dal staršímu listu do desk vloženému......I. Pl. D. 23 (1457).
Na králi vyprosil plat duchovní.
Královskému nepovolení k věnu kladení na manství nad X ꝶ gr. odpíral.
Nápad dskami; dala právo své jinému.
Za krále Jiřího k saudu volení.
Král spolčil sirotka..II. Pl. G. 20 (1460).
Od krále na zápisných dědinách prodán plat bez vuole.III. Plana H. 6.
Králem daný poručník.
Královské povolení i jiného pokázal.
Za krále Vladislava k saudu volení.

Mezi králi smlúva.
Královským obdarováním dvěma ve dsky kladeno.
Králem Jiřím rozsudek o list; potom ten rozsudek zdvižen pro jiný list krále Ladislava o pánu z Plavna.
Králová česká co muož po smrti dáti.
Král Jiří majestáty k sobě přijal o výplatu.

O poručnících a poručenství a o mateři, otci a dětech, o muži a ženě.

Dcera máteř nedílnú přebyla, zuostal jí statek, mimo krále.
Muž k statku i k ženě spravedlivost má.
Žena jednomu muži unešena..II. Nicol.
Syn otce pohnal pro spravedlivost po dědu.
Mátě synu zapsala věno..III. Pl. G. 9.
Syn prodal plat bez vuole.
Otec smluvu udělal, a syn neodpíral.
Otec statek zapsal maje dceru (neodbytú.)............III. Andreæ 1486.
Manželce své a dětem a jiným zapisuje „napřed a přede všemi."..III. Andreae 1486.
Ženě a dětem zapsal dluh, při tom živ byl.
Mateře své zápisu odpíral, a sám prodal prvý.
Od manželky měl dobrú vuoli, a jiný co kdo bráti má.
Otci a dědicuom jeho zapisuje, potom jinému dala.. V bielých póhonných 1490 p. 128.
Ženy a dětí neměv, jinému zapsal.
Od prvních dětí se oddělila tím, že se za jiného muže vdala..I. Nicolai A. 8.

O listech falešných a rukojemství, o ležení, o listech a dskách.

O listech proti věnu na dědictví.
O list a rukojemství, o ležení a krále (sic).
Listem desk nepřesvědčí, a starší byly................III. Wenc.
Listem zápisu nedrželi jak se zapsali, úroky zadržalé aby dali..IV. Math.
Listy nařekl, že sú neřádní, i měl uručiti, i neuručil: zuostali listové řádní..IV. Mathiae.
List starší než dsky na zboží................................IV. Math.
Listem se zavázal a jinému dskami dal.
List prořezaný ke dskám přinešený; propuštěn zápis.II. Dúpovec P. 8.
List jeden okázal a druhý nic.. ....Wenc. And. J. 30.

List do desk vložený; a král moc dal, a starší než druhého list.
List narčen falšem a že pečeť bez vuole jeho přitištěna a prvé listu datum než ve dsky kladení; v kázeň vzat....................................I. Pl. E. 6.
List smluvní nálezem umrtven; listem své právo dala. Flaveo citat.
Listem spolek mezi bratřími.
Listem jednomu, a druhému dskami statek dán.
Listem svým dosti činiti měl a statek otcův prodávati..III. Plana A. 30.
Listu nechtěla plniti poručníku.............................III. Pl. L 17(1403).
List zpravní za živnosti rukojmě nevšel do desk.....IV. Plana K. 18.
O listu narčení falšem, a že při listu děda jeho pečet nebyla..Flaveo citat 1454.
IV. Plana K. 20.
Listem se zapsal bez vuole bratra.
List za řádu ve dsky vložen nebyl a moci nemá proti dskám..IV. Plana K. 29.
O listu hlavním a dobré vuoli.
O listu narčení a pečeti; musili za pečeti zpravovati. II. And. (1485 p. 91).
Listem proti dskám dáno za právo o držení dědin zástavné..III. Andrea 1486.
Z rukojemství aby se vyvadili.
List s dobrú vuolí měl od ženy, a ten dluh víc osobám svědčil.
Rukojmě aby se vyvadili obdarováním kralovským.
Listem vyvazeným a zachovaným podruhé chtěl upomínati; jest podvod..Bielé póh. 1488.

O poručnících a poručenství sirotčího kšaftu.

Poručníci nesáhli na dědiny jistcovy.
Dědic jsa mocen svého mohl věnovati.
O poručenství příbuzném a o spolku.
Poručník udělá-li co proti zemi, sirotku neškoď......III. Wenc. J. 11.
Poručník pravil se býti listem, a druhý společníkem. IV. Math. 1437.
Sirotci pro nepokoj neuvázali se komorníkem.......IV. Mathiac.
Sirotci mohú-li statkem vlásti; když nebyli pacholíci než děvečky, streyc a společník aby je spravoval..IV. Mathiac.
Sirotek neměl strýcuov, spolčil ho král a jiný po ústném poručenství chtěl býti poručníkem.
Poručníku nechtěli plniti listu.

O dskách, úřednících větších i menších, o kmetích a o dskách přesvědčení.

O odbojnících a zlodějích a zhubcích a o nepokoji.

O přísahách.

O puohonu a zdvižení, o moci a staném právu, o hojemství a nálezu, o vedení práva a vydržení let.

Podle prvního nálezu k ženě i k statku spravedlnost.
Přisauzena zase [s] statkem žena muži unešená……II. Nicol.

Řečníku zemskému od žaloby čtení.

Aby dědin postúpil, à ten aby vydal úroky, a chce-li zase z čeho, právem ho hleď.
Provede-li že držel III léta a XVIII neděl; neprovede-li, zápis moc má……II. Dúpovec O. 6.
Zvod kdož učiní přes nález, do kázně vzat.
Puohonem narčení dědin; přes trh první nemoh' dědin zapisovati……Flaveo cit. 1455.
Právem sáhl, a ne mocí; obdržel dědiny……Flaveo cit. 1455.
Pohání ze škod, a ne z dluhu, ani z dědictví……Flaveo cit. 1454.
Právo vedení pro nezpravu zamlčal.
Právo pravil se míti k celé vsi.
Právo vedl na XX ffl platu duchovního, a akty byly zavříny……III. Plana E. 28.
Pro nezpravu třetí vedl.
Práva než ustál, více míti chtěl, a hora k dědinám neslušela……III. Plána L. 15.
Právo své jeden ukázal.
V držení starodávní sáhl……Flaveo cit. 1455.
Bez nárokuov držel na dědinách X ffl platu.
Zdvižení puohonu a zvodu pro nepohnáni odtud kde chlebí……IV. Plana M. 20.
Zvod purkrabí stal se……II. And. 1485.
Starodávní držení jeden druhému naříká, a ten se k něčemu znal……III. And. 1486.
Proti zvodu odpor.
Zvod stal se na dědiny zpravcí.
Proti zvodu odpor, a zvedení úřadu pro nezpravu.
Puohon pro uvázání mocí [v] zámek.
Po odhádání neodepřel.
Vinil že drží dědiny jeho, a ten pravil, že nedrží víc než co jest kaupil.
Proti stanému právu po zvodu odpor.
Vinil jeden, žeby jemu vsi jeho držel bez práva.
Pravil jeden že by druhý práva nemohl vésti.
Prodlení do druhých suchých dní o dědictví; svým právem aby stál……IV. Math. A. 17.
Po panském nálezu poněvadž těch dědin v držení byl, a že mu neměly odhádány býti.
O právu staném v komoře i při saudu zemském……V Památ N. 20.
O odhádání po nálezu a neučinění nálezu dosti.
K puohonu vyžádání kmeta na úředníky vyšší.

Voláno, aby statkuov odjatých postaupili aneb práva okázali; i nestáli, a jiný právo okázal.

O bratřích a sestrách.

O odporu a zápisu, o vkladu, o zpravě, o obranném listu, o zmatku a braní s komorníkem.

Ve zpravě prvé zapsané dědiny, potom plat.
Odpíral trhu a pokázal spravedlivost.
Splácením očistiti z dědictví věno.
Na zpravce prvé sahl, než na dědiny jistcovy. Wenc. An. G. 23,24.
S komorníkem brání jinam ukázáno saudem.
Na vrch práva doved po výprose, a jiný neodpíral. I. Plana D. 9.
Zpravcí byl jeden, a musil dáti nápadník; i navrátil. II. Plana G. 4.
Kdo do desk klade sám nemaje, odpuštěno; než po ten den nic víc a za falešníka.................... Flav. citat. 1456.
Měl zápis; dluh se škodami
Neudělal odporu a zamlčal; nemohl na jistce ani zpravce pro nezpravu vésti.
Bral komorníkem na dědinách manských; škody platil. II. Plana G. 26.
Zápisu svěřenému dskami odpíral.
Zápis starší dskami k platu.
Odpírá starší, mladší prodává.
Dskami právo okázal a dědictví krom platu a o škodách.
Neuvázav se komorníkem v zápis, prodal jinému.
Zůstal zpravcí, když nevymínil zpravy.
Odpíral komorníku pro brání.
Právo měl věnné a druhý plat; jeden kaupil, druhý odpíral, třetí pro nezpravu vedl.
Po uvázání léta prošlá létom, zápisóm, věnóm dopustil, léta vydržel, poručník nebyl, sirotek let neměl.
Zpravcí a rukojmí nepřivedl za živnosti k listu kladení do desk.................................... IV. Plana K. 18.
Zápis jednomu dskami odpírá, nedílností druhý..... IV. Plana M. 16.
Proti uvázání pravil, že jinde mohl postihnúti svého.
Odpor zápisu a prvé první neodpírali.
Odpor vložil, nemaje sám ve dskách ani v trhu.
Odpor proti kšaftu o lúku.............................. IV. Plana N. 21.
Dskami zapsal, chtěl odsvědčiti, o to právo vedení. IV. Plana M. 26.
Neodpíral syn smluvě.
Zápis udělal bez druhého, jsa nedílný.
Zvodu purkrabskému neodpírali.
Zapsal dluhem statek, měv dceru neodbytú............ III. Andreæ 1486.
Neodpírá prodaje zápisu.
Po uvázání zápisu neodpírali ani se uvázali léta.... II. Dúp. G. 16.
Lepší právo má k dědinám nedílností, než ten kdo drží nemaje let; byl při tom a neodpírá.
Neodpíral žádný trhóm a věnóm jsúc nedílní a společníci.

O odporu a neukázání na jiného dědin po vedení práva a smlúvě.

Odpor proti zvodu a právo věnné.................. III. Andreæ B. 3.

O odporu zmatečném zápisu bratra pro kšaft, an ho nebylo.................................... III. Andreæ 1486.

Bral komorníkem zmatečně, nepokázav držení....... III. Andreæ D. 13.

Odpírá zápisu bratr bratru.

K odporu otcovu syn pohání pro nadání platu.

Odpor proti zvodu a panování o Horažďovice...... III. Andreæ 1486.

Odpor proti zápisu mateře a prvé sám prodal; zmatek.

Odpor proti zvodu; nejprv na dědiny jistce vedení, a co se nedostane, na zpravcí..................... III. Andreæ D. 14.

Odpor proti brání komorníkem pro úrok přes smluvu.

Zvod na dědiny zpravcí pro nářek summy, proti tomu odpor od zpravcí a vedení na jistce co zpravovali podle přiznání svého.

Odpor učinil zapsav dědiny; zmatek.................. III. Andreæ A. 28.

Odpor proti zvodu a o zvedení úřadem pro nezpravu a o kladení ve dsky.

O brání komorníkem, a ten dále pro nezpravu vedl se a ten odpíral, a o smluvě bez vuole zpravcí.

K odporu pro rukojemství za věno puohon.

Odpor proti dědin kladení otce kněžny, praviec se právo míti jako otec, a jak se děliti mají.

O zápisu s dluhem a s místem, i nepropustil, ani místa prázdného doložil, a jinému zapsal......... V biel. póhoných 1490 p. 128.

Zapisuje otci a „dědicuom kdyby bez toho býti nechtě li“ etc. dědice uvázal; tomu se odpor stal; neb jinému byla potom prodala...................... V biel. póhonných 1490 p. 128.

Zápis udělal maje pryč jeti, nemaje ženy ani děti; přijev oženil se, děti měl; onen chtěl před dětmi užiti zápisu; jest svěřený.......................... III. Plana L. 26. — V biel. póhonných 1487 p. 114.

Odporu po odhádání do dvú neděl neudělal......... V biel. póhonných 1490 p. 127.

Odpor proti stanému právu a zvodu vložil a nesrovnal svědomí s registry, neb by byl jeho, a registr žádný přesvědčiti nemohl.

Odhádání podle nálezu panského, a proti tomu odpor; i neučinil panskému nálezu dosti.

Dskami zapsal statek a druhému se listem zavázal, že mu statek dá; desk nemuož přesvědčiti.

O svědomí a svědcích.

Přesvědčíti desk list nemuož.........................II. Wenc. A. 8.
Přesvědčiti žádný desk nemuož.......................II. Maur. O. 11
Přesvědčiti úředníkuov nemůž, leč starými úředníkyII. Nic. B. 2.
Přesvědčiti desk nemuož.................................Flav. citat. 1454
Pechanec Ojíř.
Svědka po zavržení jezdil, vyptával se naň úředník od desk.......................................I. Prokopii S. 1.
Svědomí popravce, a saudce zemský kterak přísahá.
Provéde-li že držel III léta a XVIII neděl.........III. Zdislai B. 17.
II. Dúpovec O. 6.
Flav. citat. 1455.
Provésti dskami nemohl celé vsi.
Svědčil jeden ženě své, že jí není zaplaceno........III. Plana B. 25.
Odsvědčiti chtěl prvé prodav a dskami zapsav.
Svědčili že by učil, vyslyšev pře.

O platu komorním a jiném.

V platech a úrocích vedení práva zastavil král.
Plat listem ujištěný na Královicích......................IV. Math. A. 25.
Plat komorní zapsaný na dědinách ve zpravě položených..Wenc. Andr. K. 1.
Plat k duchovenství zuostavený od bratří............I. Pla. E. 5. (1457).
K platu zápis starší jedmomu než druhému.........III. Plana B. 4.
Na platu duchovního XX ꝑ právo vedeno; acty odevříny nebyly a právo u dvora arcibiskupova nešlo...III. Plana E. 28.
Plat vymíněn komorní na ukázaném právu dskami k dědictví, a o škody..............................III. Plana E. 28.
Pro plat bral komorníkem po projití let............III. Plana J. 10,
III. Andr. D. 13.
Plat, než komorní vložen byl, právo věnné jeden měl; oba zuostali při své spravedlivosti.........III. Plana J. 11.
Plat prodal bez vuole na dědinách zápisných od krále.
O platu starodávní držení...............................III. Plana B. 2.
Plat jeden prodal a druhý pravil, že k tomu práva neměl..III. Plana L. 23.
Platu X ꝑ kaupil a držel pokojně...................IV. Plana K. 28.
Proti platu nadání odpor položil.......................IV. Andreæ D. 14.

O zastavě a veyplatě.

O zástavě dědiny a pozůstavení veyplaty............III. Plana A. 30.
Zástavú první listem právo má, než druhý dskami; dáno listu proti dskám za právo.
Zastavil zboží své s výplatú puol léta napřed věděti dání...IV. Plana (p. 81.)

Vyplatila svými penězi králova a pryč dala.
O výplatu přijal k sobě listy a majestáty král Jiří.

O škodách dluhu a summě.

Za summu ukradenú zpravili......................IV. Mathiæ A. 14.
Ne z dluhu ani z dědictví, než ze škod pohání, a druhý dluh měl se škodami zápisem, nevinu očistil.Flav. citat. 1454.
Z osmi set dluhu vinil; druhý pravil že tak mnoho není; aby dal, k čemu se zná..................II. Plana G. 14.
Summu tak velikú že jest dal; nalezena zprava; neproved přísahy..................................II. Pl. G. 23. (1460)
Škody zaplatiti musil, že bral komorníkem na manství...II. Plana G. 26.
O škody aby se hleděli.
Dlužna jsúc nechtěla listu plniti k ruce sirotku.
Dluhu že mohl postihnúti na jiném statku, neb se byl uvázal pro summu s komorníkem.
Dluhem statek zapsal a dceru neodbytú měl..........III. Andreæ 1486.
Dluh zapsal ženě a dětem, potom živ byl.
Škodu udělal za příměřím, který dluh kdo plat má.
Na dluh list s dobrú vuolí od ženy a víc osobám svědčení toho dluhu, a o škodách, a kdo co bráti má.
O summu věnnú pro nářek na dědiny zvod stal se.
O škodu zatopení rybníkem.........................III Andreæ 1487.
Do summy okázaní věna na zboží, a jak se s kým děliti má.
Dluhem a s místem v zápisu, a jinému ten dluh zapsal.
Z dluhův králové povinných muož-li co pryč dáti?
O summu velikú právo na sobě dal ustati.

O rčení a zapření.

Přeli summy ukradené...............................IV. Mathiæ A. 14.
O rčení a zapření..................................II. Pl. G. 23. (1460.)
O zapření kšaftu a nepoložení, a potom k němu se přiznání.
Rčením chtěl práv zuostati proti trhu................III. Plana E. 23. (1462.)

O smluvách a výpovědi.

Smlúvu otec učinil, a syn otce pohnal.
Smluvní list byl umrtven nálezem.....................Flaveo citat. 1455.
Výpovědi Ottovy pod pečetí nedržely strany..........III. Plana L. 14.
Smlúvě své sám jeden dosti neudělal, a ji sobě zrušil...III. Plana L. 21.

Smlúvu dobrovolnú otec udělal a syn neodpíral.
Smlúvy narčení falšem a základu propadení.........II Andreæ (p. 90.)
Přes smlúvu pro úrok odpor proti brání komorníkem.
Smluvú stál o škodu zatopení rybníkem.
O smluvě bez vuole zpraví.

O svrchcích a o schování, o lánu svobodném a o purkrabí a o klenotích.

Klenot schovati dala a vinila jiného, že o tom schování ví; i nalezena přísaha póvodovi i pohnanému..Flaveo cit. 1460.
Bez svrchkův zapsal jednomu statek, a svrchky byl ženě přidal..IV. Plana K. 9.
O lán svobodný.
Purkrabí zvod stal se ....II. Andreæ 1485 (p. 91.)
Purkrabě veden na meze pro nářek víc-držení dědin.

O nařku cti i saudcí zemských.

Nařekl saudci zemského, že jest jednoho učil svědčiti, dav jemu ceduli..................................Památné 1487.
Nařekl jeden saudci zemského že vyslyšev pře učil strany svědčiti..................................Památné 1487.
Na čest jeden druhému vysoce sáhl a nedovedl III. Andreæ A. 18.
Mocí uvázal se jeden druhému v zámek; o to póhon byl.*)

---

*) V těchto knihách cožkoli k své potřebě chceš v rozsudcích (hledati) dole psaných, na kteréžto rozsudky tato Registra jsau dělána a napsána, musíš o tom v Zřízení Zemská nahlédnúti, kteráž na ten čas jsú aneb budú zřízena a držena. Když hledáš, aby ty rozsudky s Zřízením Zemským srovnal, aby jedno proti druhému nebylo, na to pomněti máš, a kterému by tomu rozsudek nerozuměl, tehdy budeš moci po tomto takový celý rozsudek ve dskach naleznúti.

Ale již po shoření desk (1541) ti rozsudkové staří v nic obráceni jsau, sněmem tím, kterýž po shoření desk najprvé držán byl, že okazovány před saudy býti nemají, leč by kdo chtěl maje při svau k tomu kterému rozsudku starému podobnau, aby nějakau důminku k té své při v tom starém rozsudku učinil.

Já pak ty některé nálezy obecné a saudu dvorského z těch knih, z kterých se tito do těchto knih vpisovali, sem vypustil a pořád psáti nedal, jakž v týchž knihách pořád psáno bylo, z těch příčin, že sem ty některé nálezy vuobec nalezené a svolené, i také z saudu dvorského v Zřízení Zemském nynějším sem našel zmíněné, a protož mi se jich psáti nezdálo sem do těchto knih. (In margine): Já sem tento artikul dostaviti dal pro paměť sobě, aby nebylo potřebí s oněch knih všeho psáti.

III.

Ordo agendi minoribus terrae judicii officialibus præscriptus.

(Aa. 1456 — 1463.)

Hicce agendorum ordo qui minoribus terræ judicii officialibus seu beneficiariis a majoribus officialibus (a summo nempe camerario, a supremo judice, a protonotario terræ) erat præscriptus, legitur in inclyto codice Talmbergensi (qui olim fuit monasterii Ossecensis nunc autem est Musæi Boemici); quo ex codice primum typis exscriptus est ab Emlero in Reliquiis terræ tabularum (t. I. p. 141—145.)

Præterea legitur hicce ordo in libro Hořovicensi (p. 172—180) qui ineunte sæculo XVI. scriptus esse videtur, et in alio codice qui in bibliotheca Pragensi dominorum a Lobkovic asservatur.

I.

Jindřich z Michalovic najvyšší komorník koruny a království českého, Mikuláš Zajíc z Hazmburku a Kosti najvyšší sudí téhož království českého, Arnošt z Leskovce najvyšší písař desk zemských království českého.

Znamenavše, že z daru božího země naše česká upokojena jest a práva již svobodně propuštěna jsú chudému i bohatému, a saud zemský vedle práva a řádu osazen jest, úředníci také menší naši u desk s řádem starodávním usazeni jsú; ale že pohříchu dlúhý čas neřád veliký tato leta nepokojná trval jest, že mnozí běhové slušní, řádové i spuosobové lidem z paměti pominuli jsú: protož my jakož úředníci najvyšší téhož úřadu zemského chtějíc tomu i péči o to majíce, aby při takovém velikém úřadu mezi našimi menšími úředníky poctivost i spuosob řádný zachován byl, kterýžto od staradávna držán, zachován jest i ustaven, toto najprvé úředníkuom našim menším přikazujem zachovati, a takto se při tom úřadu jmíti:

Najprvé, když se sejdú k úřadu, a dsky nebo kvaterny vynesti mají, aby naši úředníci vždy při tom byli, a písaři sami aby nikdy bez úředníkuov našich desk ani kvaternuov nebrali, a aby ani sklepu ani truhel, kdežto jsú dsky zápisné aneb kvaterny, bez vědomí neb přítomnosti úředníka našeho některého neotvírali ani ohledávali; a

nad to aby písaři sami žádnému nic ve dsky nezapisovali, leč naši úředníci jim rozkáží a při tom budú; neb které se věci ve dsky píší, tak se vypisují, že „přiznali se před úředníky Pražskými,“ ale ne před písaři; a klíčuov sami písaři od desk aby nemívali, než úředníci naši, totiž úředník pana komorníka najvyššího a pana sudího najvyššího.

Také úředníci i písaři aby se časem svým buď ráno aneb po obědě tím spiešněji scházeli, aby lidé meškáni nebyli, a písaři aby tím pilněji ve dsky vpisovali, ale nikdy nic aby sami písaři nepsali ve dsky, leč naši úředníci při tom budú; a také aby naši úředníci neodcházeli od písařuov, leč všecky kvaterny i dsky schovány budú a klíč k sobě od písařuov vezmú. A to jest proto, aby písaři zemští všelikého zlého přísloví vyvarovali se a ostříhli, jakož tak od staradávna bylo jest zachováno.

Také když se sejdú úředníci, takto v lavicech sedati mají: Najprvé úředník pana komorníka najvyššího, a potom ihned úředník pana sudího najvyššího, potom písař najvyššího pana písaře, potom úředník králové české, potom úředník probošta Vyšehradského, potom úředník podkomořího, potom písař menších desk, potom ingrossator, a více žádný aby nesedal mezi nimi. A když přijde starosta komorničí, má rozmluviti s úředníky neb s písaři, oč mu jest potřebí, ale mezi nimi nesedati, poněvadž úředníkem není, než nad komorníky starostú toliko.

Také když páni neb zemané přijdú před úřad, mají počestně se míti. A když se s nimi oč táží, aby prvé sami rozmluvíc spolu, potom jeden z úředníkuov s vážností pověděl odpověď, zvláště úředník pana sudího neb komuž on rozkáže, jakož tak pak prvé od staradávna bývalo jest; a jiný žádný aby se neutíkal s odpovědí, a písaři aby v tom pohotově byli, leč jim co naši úředníci rozkáží neb jich k radě požádají; neb by pak čemu lípe písaři rozuměli, nemajíce se před úředníky ničímž utíkati, než ve všem se úředníkuov dotáží, pro poctivost tak velikého úřadu zemského. A to jest lépe písařuom.

Také žádný písař, by ho kdož koli požádal k radě, nemá z lavic vstáti; neb snad radě jednomu obmeškal by psáti mnohým potřeb jich. Také úředník nemá žádný vstáti z lavic bez odpuštění jiných úředníkuov, a zvláště lečby jemu odpustil a kázal najvyššího pana sudího úředník; a to proto, jakož pan sudí v súdu mezi pány úřad zachovává, též mezi menšími úředníky jeho úředník pro poctivost toho úřadu má zachován býti, jakož pak od staradávna bývalo jest držáno a zachováváno.

Také když by dsky otevřeny byly anebo když koli jindy, tehdy úředníci naši, to jest úředník pana komorníka najvyššího a pana sudího, ta dva mají i mohú sobě k své potřebě neb rozkázání panuov svých dsky ohledati i přečísti, umějí-li; pakli by čísti neuměli, ale

písař má jim to přečísti, a to jim bráněno býti nemá. A oni naší úředníci mají se v tom opatrně jmíti, aby jiným nic z desk nepravili, což by bylo k újmě puožitku pana písaře najvyššího. Neb když by bylo našim úředníkuom zbraňováno ve dsky hleděti, skrze to byli by naši úředníci dáni v nějaké zlé domnění, jako by jim mělo méně věřeno býti než písařuom, a to by nám i našemu úřadu bylo neslušné i nepodobné; neb skrze to přišlo by zlehčení úřadu našemu zemskému, když by písařuom jedno toliko samým v tom mělo věřeno býti, a tak by v lehkost úředníci naši dáni byli, a zlehčíce sobě úředníky naše, potom by skrze to mohlo přijíti něco horšího. A protož úředníci naši při úřadu jsú místo nás, aby písaři nic bez nich nečinili; neb poněvadž písaři menší, komuž chtí, mohú kázati ve dskách čísti, proč by pak našim přísežným úředníkuom mělo to zbraňováno býti od písařuov, poněvadž to bez všeliké újmy póžitkuov pana písaře najvyššího muož býti.

Také jakož často zmínka o ty juxty dála se jest, tak že písaři juxty, totiž veypisy ve dsky a puožitky, vedle zápisuov lidé sobě prodávají a ve dsky kladú, tak to činí: když kdo komu zapíše tisíc kop [a] v tom umře, pak ten, komuž zápis svědčí, potom prodá to jinému, od toho sami písaři sobě berú, a tomu přezděli jsú juxty, sami sobě berúce, a tak těmi juxtami v potomních časech všecky knihy zápisné převedli by sobě v juxty, a pod těmi juxtami řád a právo starodávní desk a knih zápisných hynul by, a puožitky pana písaře najvyššího i naši od toho úřadu hynuly by, a my jakožto najvyšší úředníci toho úřadu pro to a skrze to mohli bychom k hanbě i velikému trestání od KMsti i ode vší země v budúcích časech přijíti. I chtíce se toho uvarovati všickni my jednostajně a společně ty juxty stavujem a přikazujem z jedné vuole a jednostajné, aby písaři, žádným obyčejem časy věčné a budúcí od těch juxt sobě nic nebrali než pořád aby psali v knihy, a což sluší na nás, aby to spolu naši úředníci brali, a což na pana písaře, to buď jemu dáváno. A po dnešní den přikazujem úředníkuom našim, aby žádným obyčejem více od těch juxt písařuom bráti nic nedopúštěli, pod zbavením každý úřadu svého; neb pan písař najvyšší to muož dobře opatřiti, i opatřil jest písaře své, ježto mohú při tom zuostati bez takých juxt brání jim neslušných a nepodobných. Pakli by který písař o ty juxty po dnešní den stál, aby úřadu byl zbaven, a aby kázán byl, jakož by na takového slušalo neposlušného a svévolného. Actum annorum oc. LVI°.

Také jsme jednostajně na tom se ustanovili, aby ku písařuom každé suché dni přihlídáno bylo, to jest čtyřikrát do roka, ne proto, by jim to mělo býti pro které zlé domnění, ale proto, aby ve dsky s pilností bylo vpisováno, aby pan písař najvyšší v svých puožitcích

obmeškán nebyl, a také aby nebylo v budúcích časech připsáno nedbanlivosti a nerozšafnosti pana písaře najvyššího i také naší neopatrnosti, jestli že by do roka ve dsky málo vpisovali a na kvaterních mnoho pozuostalo; neb tak jest od staradávna bývalo.

Také když koli kdo chce koho ze škod poháněti, má se prvé opověditi úředníku pana komorníka neb pana sudího, a má opovědné dáti od každé osoby kterúž pohnati chce, 4 gr., a potom teprv komorníka na puohon vzíti, a to jde na úředníka pana komorníka a pana sudího.

Item kdož na kom právo ustojí, zvlášť z desíti hřiven stříbra nebo z dluhu malého, nebo pro člověka nebo pro čeledína poháněje, muož-li ho potom z těch nákladuov, což k úřadu po staném právu naloží, jakožto na zvod, na panování neb na odhádání pohnati čili nic? Neb mnozí z malých škod neb z dluhu rovného jsúce pohnáni, druhdy dobrovolně na sobě právo ústati dávají, a potom plniti toho, což ustáno jest nechtí, znajíc, že když na ně právo vedeno bude, úmluva, zvod, panování čtvero, odhádání, víc na to naložiti musí ten, kdož právo ustojí, nežli jest dluhu neb škod ústalých. A též se přihází i po nálezu neb po rozsudku, když kdo z malého dluhu neb z menších škod pohání a stane se mu přísudek, že ten, kdož odsúzen jest, vedle nálezu plniti nechce, než čeká, aby právo veda ten, komuž se přísudek stal, k větším škodám přišel než jest dluh byl neb ty škody, z kterýchž jest poháněl. Přihází se také při tom, (a již se jest nejednú přihodilo,) že ten kdož odsúzen jest pro malé škody nebo dluh, aneb kdož na sobě právo dá ustati, když na vrch právo vede, komuž jest přisauzeno neb právo stané má, dada mu což jest ustál nebo vysúdil, nechce z těch nákladuov pohánín býti, kteréž ten, kdož právo vede vezme, k úřadu nakládaje, i má-li z těch nákladuov pohániěn býti, račte to opatřiti, čili bez puohonu je puovodovi navrátiti, jako po brání neb po uvázání.

Item když se komu dluhem co zapíše s uvázáním, a potom čas plnění přijde a neplní se, tehdy kdo se komorníkem uváže, v držení ho nepustíc, odpor uvázání udělají, aby se straně prodlévalo, má-li nejvyšší purkrabie přes ten odpor v držení uvesti toho, kdož se uvázal komorníkem čili nic? Neb při brání odpor udělá-li přes ten odpor strana, vždy beře kolikrát toho potřebí jest, a netoliko přes odpor, ale i přes puohon k odporu; ale když se proti uvázání odpor stane, tehdy musí ten, kdož spravedlivost svú dskami zapsanú má čekati až odpor bude rozsúzen, a prvé k němu poháněti a náklady činiti k saudu stávaje. Pakli práva a saudové nepůjdau, tehdy musí toho tak dlúho čekati, až otevříni budú, a v tom muož i s dědici umříti, a nešli-li by pak nikdy súdové, tehdy bez své spravedlnosti na věky býti musí.

Item když kdo statek svuoj dědický aneb zástavu zavazuje, ten

a ti zápisové postúpením a ne s komorníkem uvázáním se ve dsky zapisují. A skrze takové neobyčejné zapisování lidé ke škodám a zmatkuom, k sauduom, k nákladuom přicházejí; neb kdy se postúpením zapíše, držitel zboží postúpiti nechce a ten komuž zápis svědčí, nemoha se s komorníkem uvázati, neb se o to musí súditi neb toho tak nechati, a mnohý pro chudobu nemaje se nač súditi, musí spravedlnosti své oželeti, aneb se s držitelem vedle vuole jeho s své spravedlnosti ujmú a škodú umluviti. Úřad také se zemský, právo i dsky lehčí; neb když se tak ve dsky bez uvázání zapisuje, jistotu sobě lidé dsky opovrhúc jinak dělají, aby statku svého v súdy a zmatky nedávali, a tudy všem pánuom a úředníkuom najvyšším se škoda děje, ujma najvyššímu komorníku i úředníkuom menším, kteříž u desk sedíce a jich pilni jsúce, nemohú jich tak pilni býti, když se jim jich duochod umenšuje a odjímá. A skrze to také děje se záhuba komorníkóm, že jich lidé nepotřebují k uvázání, a oni jiného nemají, zvláště když práva nejdú, nač by živi byli, než což jim od uvázání přichází.

II.

Toto jest mluveno a kázáno od nás najvyššího komorníka, sudího a písaře uředníkuom našim, od Jindřicha z Michalovic a Zbyňka z Hazmburku a od Buriana z Lípy:

Vy auředníci, kteříž jste od nás v tyto úřady usazeni, jakož jste na to přísahu KMsti učinili, i k nám i ke vší zemi, abyšte chudému i bohatému pravdu činili, protož abyšte v tom tak se vedle úřadu vašeho chovali každý z vás, a pravě se měli, aby to nám k hanbě a vám ke škodě nebylo. I teď vás tížem všech spolu, věděli-li byšte nyní neb kdy potom které věci na koho z vás, ješto by to bylo a mohlo býti komu k škodě, abyšte toho na žádného netajili, ale nám to zjevili a pověděli; pakli by co takového vámi zatajeno bylo, nebyloť by toho k jednomu hledíno, ale k vám ke všem. Protož chtíce tomu a péči o to majíce, aby při takovém velikém úřadu mezi našimi úředníky poctivost i spuosob řádný zachován byl, kterýžto od staradávna držán i ustaven jest řádně, [přikazujem]:

Item najprvé, když se sejdú k úřadu a dsky neb kvaterny vynesti mají, aby při tom naši úředníci vždy byli, aby písaři sami nic ve dsky nezapisovali, jakož o tom šíře napsáno najdeš na čtvrtém listu zpátkem počítajíc (p. 198.)

Item když sednú v lavicech, jak seděti mají, také napřed napsáno najdeš na pátém listu zpět počítajíc (p. 199.)

Item také když páni neb zemané před úřad přijdú, mají pilně poslúchati, oč se s nimi tíží, neb co se k nim mluví, a poctivě s potazem a s opatrností odpověď dávati pro úřad tak znamenitý, a jestli že by byl hluk veliký před úřadem, že by tu křičeli, má jim

býti kázáno mlčeti, aby ti komuž by potřebí bylo, mluviti mohli a pořádně vyslyšáni býti.

Item také písaři v radu úředničí nemají kvapiti, leč jich úředníci přivolají.

Item také písaři od písma, když psáti třeba jest, nemají v radu od úředníkuov stávati nikam z lavic; neb snad radě jednomu mnoho by jiných obmeškáno bylo.

Item také úředníci i písaři aby se časem scházeli, buďto ráno aneb po obědě, a to tím spěšněji tu hodinu, kterúž sobě položí, aby k té hodině všickni byli, aby tím lidé nebyli meškáni, a písaři aby tím pilněji ve dsky vpisovali; ale nikda aby sami písaři nic nepsali, leč při nich úředníci budú, a úředníci od písařuov neodcházeli, leč všeckny knihy i kvaterny schovány budú, a to proto, aby písaři zemští všelikého příslovi zlého varovali se a ostříhali, jakož pak tak od staradávna zachováno jest bývalo. Neb kdyby toliko na samého písaře se mělo spúštěno býti, a jedno samým písařuom aby bylo v tom věřeno, tehdy by úředníci naši od písařuov byli zlehčeni; něco by se skrze to tomu úřadu mohlo přihoditi škodnějšího.

Item také o juxtách že písaři toho, což se zapisuje vedle zápisuov, nemají sobě sami bráti; než bude-li zápisem kladeno, to má býti panu písaři najvyššímu, pakli trhem, ale všem třem úředníkuom vyšším; neb pan písař najvyšší muož dobře písaře opatřiti, i opatřil jest, že mohú dobře při tom ostati bez těch juxt brání.

Item také pečeť téhož úřadu zemského má pilně chována býti; neb se po ní vrch práva dokazuje, a také pod tú pečetí o pilné znamenité věci, když páni káží, ode všeho úřadu zemského má odsíláno býti. A protož ta pečeť aby byla chována ode tří úředníkuov našich, komorníka, sudího a písaře, a truhlici svú aby k tomu měli; a z těch tří úředníkuov našich aby každý klíč jeden měl od té truhlice; a když by bylo potřebí té pečeti, tehda aby ji ti tři úředníci mezi se vzali a též zase aby opět spolu schovali.

Item také písaři na kvaterních aby mnoho písma nenechávali, ale což do roka zápisuov na kvaterních bude, aby také též to tak všecko bylo z kvaternuov ve dsky vepsáno; a když se co napíše, aby to hned bylo úředníky našimi ohledáno v kvaterních i ve dskách, právě-li jest napsáno.

Item také když primu zazvoní, aby úředníci šli do kaply a celú hodinu kázali zvoniti, aby se žádnému neukrátilo, a s písaři aby v kaple seděli neb stáli; a když do kaply jdú puovodové i pohnaní, aby se opověděli úředníkuom. A to má skrze auředníka voláno býti, aby se opovídali, a kdož by se pak v tom obmeškal, zmeškej se na své právo.

IV.

Ordo taxarum quae apud terrae tabulas exigi solebant.

a) Řád u desk.

Hanc taxationum formulam perscriptam exstare: cognitum est primum e codice Pragensi principum a Fürstenberg: Řád u desk (p. 213—214).

Komuž trh kladú ve dsky, buď málo anebo mnoho, od každé kopy má dáti groš, za koliko kop kaupil; a písařuom iiij gr.

Item od trhu ode sta LIIII. gr., od každé kopy V gr., od desieti kop IX gr.

Od věna iiij gr.

Od poručníkuov od každé osoby XLIIII gr.

Od zápisuov od větších ode sta XII gr. a pisařóm IIII gr.

Od menších zápisóv IIII gr. (A tu výše sta nemuože zapsáno býti.)

Item komuž král list mocný dá, aby mohl kšaftovati a ve dsky vložen býti, od toho se dá od desk písařóm 1 ß. — Od osob každých nápadných toho statku po Xiiii.

Item od památného, stánie a nestánie, od toho již nechtie vzieti II ß, (ješto prvé IIII gr. odbývali toho.)

Item když na úmluvu komorník jde, od toho má vzieti 1 věrdunk.

Item od odhádánie má vzieti V věrdunk starým právem.

Item Jestliže král kterému městu neb obci neb k záduší povolí ve dsky klásti, písařuom I ß gr. a ke dskám ode sta, jako od jiných.

Item od jednoho majestátu též, kromě lečby král co ráčil svoboditi manského, tehdy písařuom viece přijde.

Když kto komu statek s uvázáním s komorníkem zapíše, od toho k úřadu od každé osoby, komuž se zapisuje, po II ß a VI gr.

Pro úroky bránie s komorníkem prvnie bránie též, jako od uvázánie; a to k úřadu jde, též jako od uvázánie. Ale kdež jest

prvé bráno, dáti má C gr.; to k úřadu nejde než purgkrabi, a poslu XV gr. a komorníku

Item od obranného listu královský písař xl gr., purkrabí 1 ſſß a písaři jeho iiij gr.

Item od úmluvy komorníku XII gr.

Item po dvú neděli zvod úředníku od každého kraje V věrdung gr.

Po zvodu panování XV gr.

Item v útocích panování XV gr.

Potom odhádánie k úřadu ode sta VI ſſß gr. a komorníku XV gr. (A po odhádání dvú neděli muože odpor udělati, chce-li.)

Item purkrabie Pražskí, když kam s úřadem jede, ješto úředníci jej pošlí: ten má právo věrdunk vzieti a ztravu slušnú. (Ale nemají jemu dáti listu od úřadu proto, neb jsú jej úředníci poslali a s ním komorník jde od úřadu. A proto zdali-by se kto vzepřel, ale má úředníky, že jej zastúpie. A proto nemají jemu dávati listuov od úřadu, neb jest to závada v zemi; dá groš purkrabí a písaři druhý, a to nemá býti.)

B. Práva písařská.

Quæ hic sequuntur, conscripta sunt quum terræ protonotarius erat Nicolaus Svitáček z Lantšteina, itaque inter annum 1468 et 1484. Leguntur in codice manuscripto, in bibliotheca eorundem principum a Fürstenberg Pragæ asservato.

A) Tuto práva písařská, jakž sie dole píší, ač práva slovú, všakž nemají býti práva jich, leč z té vuole neb úřadu dáváno, ježto jest věčná věc; i ovšem požitky úřadu desk jakž chceš; a ktožby na tom nechtěl dosti mieti a vděčen nebyl, ale dal bych tomu, ktož by vděčen; a tak bych svú věc v úřadě obmyslil, aby na mně vše bylo hledieno, ale ne já na ně, a v tom bych věrného a statečného tak obmyslil, jakž na to slušie. Také bych úřadu králova v jiné obyčeje a v nálezky nepodvolil ani ponížil.

Item k tomu což jest dole psáno, chci rád svú paměť tobě, Pane, před nimi poviedati, jakž najdále pomním, a kdežť jsem psal, placet nebo (non) placet; toť jim chci vuoči svú pamět praviti; a uffámť Tvé Milosti, že mi toho svému chudému služebníku jinak přieti nebudeš, aťbych nebyl na stará kolena zradcí nazván. A zdáť mi sie, když nás chceš slyšeti, rač k tomu také přivolati starého.

b) Požitky úřadu desk zemských, kteřížto jdú na pana Mikuláše písaře najvyššieho.

Najprvé: Od vkladuov ve dsky obecných, trhóv, poručenstvie, věn, převoduov, spolkuov, rozdieluov, má mieti třetí diel, a Mikšík uředník probošta Vyšehradského od každé kopy čtyři grošie.

It. Od zápisuov, kteréž jsú výše sta kop grošuov, to vše jest právo samého pána.

It. Od výmazuov z desk větčích právo hřivna pána samého.

It. Od hledánie desk, když jsú otevřieny anebo ačby kto potřeboval desk a ještě zavřeny nebyly, právo páně hřivna.

It. O viny, pán má diel rovný mezi šesti.

It. Památné súdiemu čtyři groše a písaři tři a každému úředníku groš, a opět sudiemu tři groše a písaři dva a každému úředníku po groši.

It. Od zvoduov pro nezpravu dědin pán, pan písař, má diel, Jaroslav diel, Dúpovec diel a ktož jede na zvod, diel.

It. Od zvoduov ze škod pánu písaři diel, Dúpovcovi diel, a ktož jede na zvod, diel.

It. Od panovánie pán písař má šestý diel a jiní úředníci menší s purkrabí Pražským piet díluov.

Item zvod věna panu písaři diel, Dúpovcovi diel, a ktož jede na zvod, diel.

Item od zvoduov z dědin a ot othádánie právo jest samého pána Alše komorníka, i to což jest dědiny měřiti.

c] Tato jsú práva, ješto slušejí na miestopísaře.

Najprvé od každého vkladu tři groše.

Item ot každého zápisu věčšieho čtyři groše ot každého jména.

Item ot čtenie desk i zápisóv čtyři groše.

Item od listuov přiznávajících čtyři groše.

Item ot doloženie zpravcí, kdež miesto ostaveno, čtyři groše.

Item od vloženie úmluvy pro nezpravu čtyři groše.

Item od vloženie zvodu čtyři groše.

Item ot vloženie panovánie čtyři groše.

Item ot vloženie uvázánie čtyři groše ot každého jména.

Item ot vloženie othádánie ve dsky dědin hřivnu.

Item ot listu vydání ku purkrabí Pražskému pod úředničí pečetí hřivnu.

Item od vloženie ve dsky listu majestátu králova hřivnu.

Item od každého výmazu z desk čtyři groše.

Item když úředníci dělí penieze panské pro tu práci kterúž mají, každý úředníkov, totižto ze čtyř větších, má kopu, když peněz mnoho; a když peněz málo, tehdy méně, a když pak peněz málo, tehdá nic. A to pro tu práci, aby snažněji dobývali peněz a lidem ne tak mnoho spúštievali.

(Item místopísař měl stravu ot pána sám třetí anebo čtyřicedceti grošuov na každý týden, a to jsem zastal ot jedenmezcietma let až do pana Mikuláše, ježto umřel; ten jest učinil, že jest stravu dával a když Václava nechtěl mieti v-uořadě, tehda dával jest

stravu chvíli, až sie jemu stýskalo se prací, nejsa vždy sám doma, i tak jest spósobil, že nechtě té práce mieti, i dal jest písařovi zvody, aby na to stravu měl, jakž muož, a groš. Ingrossatorovi dal jest na každý týden sedm grošuov na stravu, a chtěl k tomu písaři přidati panovánie, a toho nedokonav i umřel jest.)

Item od pečeti plat v Kročihlaviech pol třetí kopy a u Sezemy komorníka dvě kopě, a ten písař měl, a když sie líbilo jest, dal jej ingressatorovi svému na sukni i na nohavicích.

d) Právo Ondráčka menšieho pisaře.

Najprvé ot vloženie útoka každého 1 gr.

Item ot vloženie puohonu jeden groš.

Item ot žaloby vloženie 1 gr.

Item ot roku opravenie 1 gr.

Item ot poklidu vloženie od strany jedné groš a od druhé strany groš.

Item od vloženie poručníka 1 gr.

Item ot vloženie panovánie po othádaní groš.

Item ot vloženie othádánie groš.

Item ot každého zápisu, což jest o sto kop a níže sta kop, iiij gr.

Item ot vloženie ubrmanstvie jedna strana dva grošie a druhá dva grošie.

Item ot znamenánie paměti ve dsky groš.

Item ot uvázánie podle zápisu čtyři groše.

Item ot výmazu zápisu čtyři groše.

Item ot výmazu práva póhonného čtyři groše.

Item vrátnému u desk na každý týden čtyři groše.

D. Memoria officialium.

(E constitutionibus terrae anni 1500.)

Tuto se znamenává, co se béře k úřadu desk zemských, buď od uvázánie s komorníkem, od bránie pro úroky a platy, od úmluv, panovánie, od ohledánie škod, ran, miest, k odporuom i od jiných věcí; jakož o tom o všem níže zejména položeno jest. (A to všecko starosta komorničí zpraviti má; tu u něho zaplatě, jíž on dále to děliti a zpraviti má. A to má placeno býti vše na český groš.)

1) Když se kto s komorníkem chce uvázati buď v čiežkoli dědiny podlé zápisu svého, má dáti od toho uvázánie k úřadu i od komorníka puol druhé kopy 6 grošuov. (Z toho starosta komorničí béře sobě 2 groše, na komorníka 15 grošuov, a ostatek úředníci jiní, jakož o tom každý z nich v svém sepsání, kto co béře, zejména napsal jest.) A týž komorník má to uvázánie zapsati, relací učině, kdy a který den to uvázánie jest učinil. A témuž komorníku

má ztrava dána býti sem i tam do Prahy, a puovoda má dáti, nechce-li sám jeti.

2) Když kto béře s komorníkem pro úroky a platy, má dáti 106 grošuov (z toho béře starosta sobě 2 groše, komorníku 15 grošuov, a pacholku purkrabovu hradu Pražského, kterýž při tom brání má také býti podle práva starodávnieho, 14 grošuov, a ostatek úředníci svrchupsaní). A komorníku i pacholku purkrabovu ztravu sem i tam pópvod dáti má, a též póvoda, nechce-li sám jeti.

3. Když kto koho pohánie zde v Starém aneb Novém městě, od každého na komorníky 5 grošuov; od vloženie ve dsky puohonu groš jeden, od vysvědčenie jeden groš, a od útoku sobě starosta 2 groše. Pakli jest puohon ze škod, tehdy béře vayš 4 groše (ty dává miestokomorníku 2 groše a miestosudiemu 2 groše.) — Když kto pohánie v Kauřimském, v Vltavském, v Klatovském, Boleslavském, Litoměřickém krajích, má dáti na komorníky 15 grošuov, od vloženie puohonu ve dsky jeden groš, od útoku 2 groše; jestliže puohon ze škod, tehdy výš 4 groše úředníkuom svrchupsaným. — Když kto pohánie do Hradeckého a Chrudimského kraje, na komorníky 22 grošuov, od vloženie puohonu jeden groš, od útoku 2 groše, škod 4 groše úředníkuom svrchupsaným. — Když kto pohánie do Plzenského kraje, na komorníky 25 grošuov, od vloženie puohonu jeden groš, od vysvědčenie jeden groš, od útoku 2 groše, škod 4 groše úředíkuom svrchupsaným. — Když kto pohání do Bechyňského kraje a Prachenského, na komorníky 24 grošuov, od vysvědčenie puohonu jeden groš, od vloženie puohonu ve dsky jeden groš, od útoku dva groše, škod 4 groše.

4) Když pohánie probošt neb opat i všecken konvent buď z kteréhožkoli kláštera, aneb purgmistr, konšelé i všecka i obec z kteréhožkoli města, buď kohožkolí aneb ktožkoli jiný jich zase, dávají jednu kopu grošóv; z toho se dává od vloženie puohonuov ve dsky, od vysvědčenie téhož puohonu i škod úředníkuom, a ostatek komorníkuom a témuž starostovi.

5) Když kto komorníka vezme k veřejuom od dvorských desk, starosta béře na komorníka 15 grošuov a sobě 2 groše.

6) Když kto komu přijme za uvázané jakoby se s komorníkem uvázánie stalo, tu starosta béře 15 grošuov a viece nic.

7) Když kto koho požene k odporu, aneb vezme na úmluvu, na ohledánie ran, miest, zkázy stavenie, na panovánie aneb na jiné rozličné věci, tu béře týž starosta 21 grošuov (a z toho dává komorníku 15 grošuov, a od relací 4 groše, a sobě béře 2 groše. Než na kteréžby koli škod ohledánie veden byl komorník, tu má starosta komorničí dáti miestokomorníku a miestosudiemu po dvú grošiech, a to do všech krajuov, buď blízko neb daleko, jednostajně).

8) Když se komu odhádánie státi má, béře starosta komorníkuom 15 grošuov a sobě nic.

9) Item když se kto uvazuje s komorníkem v dědiny, aneb že někomu s týmž komorníkem béře na dědinách pro úroky, týž starosta béře čtrnácté právo, a to slove jus quatuordecimum; a když potom přijde druhé jus quatuordecimum, to béře písař menších desk zemských; a tak vždy jednomu jedno a druhému druhé.

10) Když se zvod děje, starosta béře na komorníky 15 grošuov.

11) Když kto škody komorníkem obvozuje a je ohledati dá, béře starosta 25 grošuow českých, komorníku dává 15 grošuov, od relací 4 groše, sobě 2 groše česká, a úředníkóm svrchupsaným 4 groše. (A těm svrchupsaným komorníkóm nikdež se ztrava nedává, krom když na zvod aneb na odhádánie podlé úředníkóv jedau, aneb jakož napsáno jest, na uvázánie aneb na bránie.)

E. Victorini a Všehrd Memoria proventus officialium spectans.

Co jest se prvé od desk za starých bralo. Za starých od počátku desk, což se po starých spisiech shledává, to dvé se jest bralo od kladenie ve dsky což se nynie beře; neb sú brali od každé kopy což kdo zač kúpil, věnoval neb zastavil, groš jeden český, tak že kto kúpil za sto kop gr., musil dáti od desk sto gr. a tak výš nebo níž (A to muož starým sepsániem o praviech jistě okázáno a provedeno býti). Ale potom jest toho práva polovice ulevena, že se od kopy groš nebeře než puol gr. českého, tak že kdož co kúpí za sto kop, nedá od desk než padesát grošuov, a od osoby písaři IIII groše nad to. A jestě se z toho každému milost má z práva učiniti, kdož toho žádá, bohatému i chudému; ale nejednostajně; neb chudému má viece a bohatému méně odpuštěno býti, a pakli jest kdo velmi chudý nebo vdova, nemá od nie (jakož sú staří zpravovali) nic vzato býti, než všecko jí má býti odpuštěno. — A což se koli ve dsky veliké trhové klade, to vše úředníci najvyšší třie berú: Najvyšší komorník, sudí, písař, a o to se rovně dělí, kromě toho, že miestopisař od každé osoby IIII gr. beře, kteréž se co ve dsky klade. (A to též starým sepsániem o praviech muož nalezeno býti). Jiný úředník menší žádný z toho nic nemá, krom což se za deset kop gr. českých nebo míšenských kúpí; od toho béře ten i panské i písařské, kdož dsky na pargamen píše, ješto jemu říkají ingrossator; a též, kdež bratr od bratra za diel deset kop gr. jakýchžkoli béře; též také i od věna, a tak ode všeho jiného, od desieti kop až do jedné kopy a do jednoho groše; to vše na ingrossatora vedle starodávnieho práva slušie. — Kromě také těch trhuov, kteříž se při zápisiech píší, kterýmž juxty říkají; ty sú vždycky brali miestopísaři, a z práva bráti mají, poněvadž dsky úsilím písařským se ko-

nají; než o to sú se páni za mé paměti pokúšeli, aby i to z rukú písařuov bezpravní mocí vzali, spravedlnosti k tomu žádné nemajíce. — Pakli se co ve dsky klade městu, městečku, vsi, klášteru, konventu, škole, špitálu, neb kterékoli obci nebo množství, neb také což se koli klade kostelu, oltáři, kaple, neb k jakémuž-koli záduší, tu páni od každé kopy puol groše berú, ale písař jednu kopu gr. od takových všech ve dsky kladení; to se tak od počátku desk zachovávalo a držalo, a trvá tak a stojí nepohnutě až do dnešnieho dne. Při tom toto se drží a zachovává: Což se koli ve dsky klade, buď na české neb na míšenské groše, tolikéž se od desk beře, když se na míšenské klade, jako by se na české groše kladlo. Ne tak, což se na zlaté klade, buď uherské nebo rynské; neb ode dvú zlatých uherských nebeře se jeden groš, než puol groše toliko, tak že kdo kúpí za dvě stě zlatých uherských, nemá od desk dáti než padesát kop gr. českých; neb vedle práva země české zlatý uherský nemá více platiti než puol kopy gr. . A tak kdož za dvě stě zlatých uherských kúpí, tolikéž jest jako by za sto kop gr. českých kúpil; a ode sta kop grošóv nemá vzato býti než padesát grošóv; tehdy ode dvú set zlatých nemá než padesát grošóv dáno býti. A též což se na rýnské zlaté klade, od třidceti zlatých rýnských nemá dáno býti než puol šesta groše; neb třidceti zlatých rýnských nečiní než XI kop grošóv; poněvadž rýnský zlatý neplatí vedle práva země české než XXII grošóv českých. — Což se pak ve dsky veliké zápisné klade, to samému najvyššiemu panu písaři přisluší a naň na samého to jde; a beře se kdež kdo zápisem svoj statek ve dsky klade, od každého sta kop gr. XII gr. a od osob zvlášť též jakož nahoře povědieno jest. A od toho najvyšší písař má uředníka svého zvláštnieho, kterýž jeho penieze k sobě přijímá; ten slove assessor, to jest přisedící; a sluší naň uvázánie a bránie s komorníkem, též jako na jiného úředníka, a při dielu každém na suché dni puol třetie kopy a XVI gr. z truhlice, jako na jiné úředníky všecky. Ale i to jest jiným uředníkuom nynie odjato, a sami třie, miestokomorník, sudí a přísedící po puol třetie kopě a po XII grošich českých v každé suché dni berú a jiných třmi groši odbývají: Nerovná odplata jednostajné práce! Ingrossatorovi kopu gr. na každé suché dni dávají.